

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego 2024

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego 2024

Report on the socio-economic situation of Śląskie Voivodship 2024

Urząd Statystyczny w Katowicach Statistical Office in Katowice

Katowice 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Katowicach. Śląski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Katowice. Śląski Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Katarzyna Borkowska, Małgorzata Grotkowska, Paweł Kalisz, Agata Kraus, Anna Owczarek, Michał Przybyła

Kierujący

Supervisor

Aneta Stachańczyk

Tłumaczenie

Translation

Paweł Kalisz

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Agnieszka Kaim, Monika Lichota-Czapla, Piotr Porwisz

ISSN 2084-7130

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

katowice.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejne wydanie „**Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego**”, opracowanego na potrzeby monitorowania Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. W tym dokumencie strategicznym polityki regionalnej państwa, jako wyzwania wskazano m.in.: zmiany klimatu, przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych, rozwijanie oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego, wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek, rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjną oraz warunki życia w regionach, a także zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem.

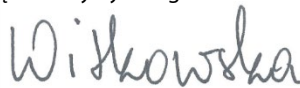
Zakres przedmiotowy publikacji pozwala na skuteczną identyfikację potrzeb rozwojowych województwa oraz stanowi wsparcie dla analiz regionalnych dokonywanych w celu monitorowania założeń polityki publicznej. Dane statystyczne zostały przedstawione w kilku rozdziałach tematycznych charakteryzujących powierzchnię i podział terytorialny województwa, stan środowiska, potencjał społeczny, w tym kapitał ludzki i jakość życia mieszkańców, szeroko rozumianą gospodarkę, w tym produkt krajowy brutto, przedsiębiorczość, produkcję i usługi oraz zarządzanie rozwojem, w tym planowanie przestrzenne obejmujące zagadnienia zagospodarowania przestrzennego oraz rewitalizacji gmin.

Część analityczną publikacji poprzedzono syntezą prezentującą podstawowe zmiany zachodzące w poszczególnych dziedzinach społecznych i gospodarczych. Wybrane kategorie danych przedstawiono w odniesieniu do całego kraju. Komentarz analityczny wzbogacono tabelaryczną i graficzną formą prezentacji danych w retrospekcji czasowej 2015–2023. Dla pełniejszego zobrazowania zróżnicowania terytorialnego, wybrane informacje statystyczne zaprezentowano na poziomie powiatów i gmin. Istotną część Raportu stanowią także tablice przeglądowe zawierające wybrane dane o województwie śląskim i Katowicach w latach 2015–2023 oraz o miastach na prawach powiatu za ostatni dostępny rok.

W bieżącym wydaniu Raportu dane kwartalne dotyczące aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15–89 lata na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za lata 2021–2023 uogólniono w oparciu o bilanse ludności rezydującej, opracowane na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. Dodatkowo informacje statystyczne o pracujących w gospodarce narodowej po raz pierwszy opublikowano na podstawie administracyjnych źródeł danych.

Mam nadzieję, że opracowanie okaże się cennym źródłem informacji, przydatnych dla osób realizujących zadania długookresowej strategii rozwoju, jak również umożliwi odbiorcom obserwację kierunku i tempa zmian zachodzących w województwie śląskim.

p.o. Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

GRAŻYNA WITKOWSKA

Preface

I would like to present to you the next edition of the **"Report on the socio-economic situation of the Śląskie Voivodship"**, prepared for the purpose of monitoring the National Strategy of Regional Development 2030. In this strategic document of the state's regional policy, the following challenges are identified as challenges: climate change, counteracting the negative effects of demographic processes, development and use of human and social capital, increase in productivity and innovativeness of regional economies, development of infrastructure increasing competitiveness and investment attractiveness, as well as living conditions in the in the regions, as well as increasing the effectiveness of development management.

The scope of the publication enables effective identification of the development needs of the voivodship and supports regional analyses made to monitor the assumptions of public policy. Statistical data are presented in several thematic chapters characterising the area and territorial division of the voivodship, the condition of the environment, the social potential, including human capital and the quality of life of the inhabitants, the broadly understood economy, including gross domestic product, entrepreneurship, production and services, as well as development management, including spatial planning covering the issues of spatial development and revitalisation of gminas.

The analytical part of the publication is preceded by a synthesis presenting the basic changes taking place in individual social and economic areas. Selected data categories are presented in relation to the whole country. The analytical commentary is enriched with a tabular and graphic form of data presentation in the time retrospective 2015–2023. For a more complete depiction of territorial diversity, selected statistical information is presented at the level of powiats and gminas. An important part of the Report is also constituted by overview tables containing selected data on the Śląskie Voivodship and Katowice in the years 2015–2023 and on cities with powiat status for the last available year.

In the current edition of the Report, quarterly data on the economic activity of the population aged 15–89 on the basis of the Labour Force Survey for 2021–2023 have been generalised on the basis of resident population balances compiled on the basis of the National Population and Housing Census 2021. In addition, statistical information on the employed in the national economy has been published for the first time on the basis of administrative data sources.

I hope that the study will prove to be a valuable source of information, useful for those implementing the tasks of the long-term development strategy, as well as enabling the recipients to observe the direction and pace of changes taking place in the Śląskie Voivodship.

Acting Director
of the Statistical Office in Katowice

GRAŻYNA WITKOWSKA

Spis treści

Contents

	<u>Str.</u> <u>Page</u>
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	7
Symbols. Major abbreviations	7
Synteza	9
Executive summary	13
1. Województwo na tle kraju	17
1. Voivodship against the background of the country	17
2. Województwo na tle pozostałych województw	20
2. Voivodship against the background of other voivodships	20
3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	28
3. Area and territorial division of the Voivodship	28
4. Środowisko	30
4. Environment	30
4.1. Powierzchnia	30
4.1. Area	30
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	32
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	32
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	37
4.3. Pollution and protection of air	37
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	38
4.4. Nature protection. Forests	38
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	43
4.5. Industrial and municipal waste	43
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	48
4.6. Economic aspects of environmental protection	48
5. Społeczeństwo	51
5. Society	51
5.1. Kapitał ludzki	51
5.1. Human capital	51
5.1.1. Demografia	51
5.1.1. Demography	51
5.1.2. Edukacja	58
5.1.2. Education	58
5.1.3. Zasoby pracy	66
5.1.3. Labour resources	66
5.1.3.1. Pracujący	66
5.1.3.1. Employed persons	66
5.1.3.2. Bezrobocie rejestrowane	70
5.1.3.2. Registered unemployment	70
5.1.3.3. Aktywność ekonomiczna ludności	72
5.1.3.3. Economic activity of the population	72
5.2. Jakość życia	75
5.2. Quality of life	75
5.2.1. Zamożność mieszkańców	75
5.2.1. Inhabitants' wealth	75
5.2.2. Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	81
5.2.2. Social assistance and family support	81
5.2.3. Warunki mieszkaniowe	89
5.2.3. Housing conditions	89
5.2.4. Ochrona zdrowia	96
5.2.4. Health care	96
5.2.5. Kultura	103
5.2.5. Culture	103

	Str. Page
5.2.6. Bezpieczeństwo publiczne	106
5.2.6. Public safety	106
5.2.7. Społeczeństwo informacyjne	109
5.2.7. Information society	109
5.2.8. Aktywność społeczna	110
5.2.8. Social activity	110
6. Gospodarka	113
6. Economy	113
6.1. Produkt krajowy brutto	113
6.1. Gross domestic product	113
6.2. Przedsiębiorczość	116
6.2. Entrepreneurship	116
6.2.1. Podmioty gospodarki narodowej	116
6.2.1. Entities of the national economy	116
6.2.2. Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	120
6.2.2. Research and development as well as innovation activity	120
6.2.3. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	127
6.2.3. Use of information and communication technologies in enterprises	127
6.2.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	129
6.2.4. Financial results of non-financial enterprises	129
6.2.5. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	133
6.2.5. Investment outlays of enterprises	133
6.3. Produkcja i usługi	137
6.3. Production and services	137
6.3.1. Rolnictwo	137
6.3.1. Agriculture	137
6.3.2. Przemysł	142
6.3.2. Industry	142
6.3.3. Budownictwo	148
6.3.3. Construction	148
6.3.4. Rynek wewnętrzny	154
6.3.4. Internal market	154
6.3.5. Transport	156
6.3.5. Transport	156
6.3.6. Energia	164
6.3.6. Energy	164
7. Zarządzanie rozwojem	167
7. Development management	167
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	167
7.1. Revenue of local government units	167
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	170
7.2. Expenditure of local government units	170
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	173
7.3. Result of budgets of local government units	173
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	177
7.4. Projects co-financed by the European funds	177
7.5. Planowanie przestrzenne	182
7.5. Spatial planning	182
8. Wybrane dane o województwie śląskim	188
8. Selected data on Śląskie Voivodship	188
9. Wybrane dane o Katowicach	192
9. Selected data on Katowice	192
10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatów	194
10. Selected data on cities with powiat status	194

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0) (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit. zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007. categories are presented in abbreviated form according to applicable Polish Classification of Activities 2007.
*	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. data revised.
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł PLN	złoty złoty
szt. pcs	sztuka piece
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
t	tona tonne
dt	decytona deciton
mm	milimetr millimetre
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km	kilometr kilometre
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
m ³	metr sześcienny cubic metre

SYMBOLS. MAJOR ABBREVIATIONS

Skrót (dok.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (dok.) Meaning (cont.)
kw.	kwartał quarter
dm ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
ha	hektar hectare
r.	rok year
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
Lp. No.	liczba porządkowa number
nr (Nr) No.	numer number
poz.	pozycja position
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
Dz. U.	Dziennik Ustaw
°C	stopień Celsjusza centigrade
m.in. i.a.	między innymi among others
np. e.g	na przykład for example
tj. i.e	to jest that is
MW	megawat megawatt
kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt-hour
TWh	terawatogodzina terawatt-hour
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
NTS	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Agricultural Social Insurance Fund
PIB NRI	Państwowy Instytut Badawczy National Research Institute
UE EU	Unia Europejska European Union
Agl.	Aglomeracja Agglomeration

Synteza

Powierzchnia w 2023 r.

użytki rolne	-36,0 ha r/r
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	-41,9 ha r/r
grunty zabudowane i zurbanizowane	-3,6 ha r/r
tereny różne	+82,2 ha r/r

W ciągu roku odnotowano spadek powierzchni użytków rolnych, gruntów leśnych oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe w 2022 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	+0,3% r/r
zużycie wody na potrzeby przemysłu	-1,9% r/r
zużycie wody na potrzeby gospodarstw domowych	-1,1% r/r
ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	+3,1% r/r
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	+1,2 p. proc. r/r

W relacji do 2021 r. zmniejszyło się zużycie wody zarówno na potrzeby przemysłu, jak i gospodarstw domowych. Wzrosła ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, przy czym odnotowano spadek ilości ścieków oczyszczanych. Zwiększył się odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza w 2022 r.

emisja zanieczyszczeń powietrza: pyłowych	-17,1% r/r
gazowych (bez dwutlenku węgla)	-5,3% r/r
zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń: pyłowe	99,8%
gazowe (bez dwutlenku węgla)	29,5%

Obniżyła się emisja zarówno zanieczyszczeń pyłowych powietrza, jak i zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla). Odsetek zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji utrzymał się na poziomie sprzed roku zarówno w przypadku zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂), jak i w przypadku zanieczyszczeń pyłowych.

Odpady przemysłowe i komunalne w 2022 r.

odpady przemysłowe wytworzone	+4,4% r/r
odpady komunalne zebrane	-4,6% r/r
udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie	-0,8 p. proc. r/r

Wzrosła ilość wytworzonych odpadów przemysłowych, a spadła ilość odpadów komunalnych. Niższy niż przed rokiem był udział odpadów zebranych selektywnie.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2022 r.

nakłady na środki trwałe służące: ochronie środowiska	+7,8% r/r
gospodarce wodnej	+6,3% r/r

Nakłady poniesione na środki trwałe służące ochronie środowiska oraz gospodarce wodnej były wyższe niż przed rokiem.

Ludność w 2023 r.

ubytek ludności	-0,61% r/r
przyrost naturalny na 1000 ludności	-5,56‰
ogólne saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-0,63‰

Rok 2023 był kolejnym, w którym odnotowano spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. W większym stopniu spowodowane było to przez ujemny przyrost naturalny niż ujemne saldo migracji.

Edukacja w roku szkolnym 2022/2023

dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	+3,1% r/r
uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży	-0,4% r/r
uczniowie w szkołach ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży	+9,8% r/r
studenci w uczelniach	+0,1% r/r

Rok szkolny 2022/23 był kolejnym, w którym odnotowano wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym. Zwiększyła się liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, ale spadła liczba uczniów uczęszczających do nich. Zwiększyła się liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych i liczba studentów.

Zasoby pracy w 2023 r.

pracujący w końcu października	-0,2% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego	-0,1 p. proc. r/r
wskaźnik zatrudnienia w 4 kwartale według BAEL	-0,7 p. proc. r/r
stopa bezrobocia w 4 kwartale według BAEL	-0,7 p. proc. r/r

Zmniejszyła liczba pracujących w gospodarce narodowej w porównaniu ze stanem z końca grudnia 2022 r.

W stosunku do 2022 r. spadła liczba zarejestrowanych bezrobotnych w urzędach pracy, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w relacji do 4 kwartału 2022 r. zmniejszyła się liczba osób aktywnych zawodowo, a zwiększyła się grupa bezrobotnych i biernych zawodowo.

Zamożność mieszkańców w 2023 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	+12,5% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta ZUS	+16,2% r/r
KRUS	+20,7% r/r
dochody gospodarstw domowych	+9,1% r/r

Tempo wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw było niższe niż rok wcześniej.

W ujęciu rocznym, zmniejszyła się liczba pobierających świadczenia emerytalno-rentowe, przy jednoczesnym wzroście przeciętnej miesięcznej emerytury i renty.

W relacji do 2022 r. wzrósł przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2022 r.

beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	-7,5% r/r
świadczenia rodzinne	+3,5% r/r
świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”	+4,7% r/r
placówki opieki nad dziećmi do lat 3	+4,1% r/r

Obniżyła się liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej, jak również liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.

W porównaniu z 2021 r. wzrosła liczba beneficjentów świadczeń rodzinnych, jak również kwota wydatków na te świadczenia.

Wzrosła liczba żłobków i klubów dziecięcych oraz liczba przebywających w nich dzieci.

Warunki mieszkaniowe w 2022 r.

zasoby mieszkaniowe	+0,9% r/r
powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	30,8 m ²
zużycie w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca:	
wody z sieci wodociągowej	-0,3% r/r
gazu z sieci	-0,3% r/r

Poprawiły się warunki mieszkaniowe w stosunku do stanu sprzed roku. Wzrosła liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych, zwiększyła się ich przeciętna powierzchnia użytkowa, natomiast zmniejszyła się przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie. Zwiększyła się długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej oraz liczba przyłączy prowadzących do budynków.

Ochrona zdrowia w 2022 r.

ambulatoryjna opieka zdrowotna	
podmioty	+1,5% r/r
udzielone porady	+2,8% r/r
łóżka w szpitalach ogólnych	-2,6% r/r
apteki ogólnodostępne	-2,0% r/r

W porównaniu z 2021 r. zwiększyła się liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak również liczba udzielonych w nich porad. Stacjonarną opiekę zdrowotną świadczyła mniejsza liczba szpitali ogólnych, które dysponowały mniejszą liczbą łóżek. Wzrosła liczba hospitalizacji.

Kultura w 2022 r.

czytelnicy bibliotek publicznych	+5,3% r/r
wiedzający muzea	+71,1% r/r
widzowie w kinach stałych	+52,5% r/r

W stosunku do 2021 r. odnotowano wzrost liczby czytelników bibliotek publicznych oraz liczby wypożyczonego księgozbioru. Wzrosła także liczba wiedzających galerie i salony sztuki.

Bezpieczeństwo publiczne w 2023 r.

przestępstwa stwierdzone	-26,5% r/r
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych	-3,2 p. proc. r/r
wypadki drogowe	-4,8% r/r

Liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych była niższa niż rok wcześniej. Zmniejszył się wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw. Na drogach województwa Policja odnotowała mniej wypadków oraz mniej ofiar śmiertelnych.

Społeczeństwo informacyjne w 2023 r.

gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu	93,8%
osoby w wieku 16–74 lata korzystające z usług administracji publicznej przez Internet	68,5%

Udział gospodarstw domowych posiadających w domu łącze internetowe systematycznie rośnie. W 2023 r. zwiększyła się liczba osób w wieku 16–74 lata korzystających z Internetu. W porównaniu z 2022 r. zwiększył się również odsetek osób korzystających z usług administracji publicznej przez Internet.

Produkt krajowy brutto w 2022 r.

produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	+18,0% r/r
produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (w PPS; UE27=100)	+4,0 p. proc. r/r

Według wstępnego szacunku produkt krajowy brutto był wyższy niż w 2021 r. Poprawiła się relacja PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej do średniej unijnej.

Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r.

podmioty gospodarki narodowej	+2,2% r/r
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	+1,9% r/r
spółki handlowe	+4,5% r/r

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wzrosła w ujęciu rocznym. Rozwojowi przedsiębiorczości towarzyszył wzrost zarówno liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak i spółek handlowych, fundacji i stowarzyszeń.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna w 2022 r.

nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową	+16,0% r/r
personel wewnętrzny B+R	-0,2% r/r
nakłady na działalność innowacyjną: w przemyśle	+44,4% r/r
w usługach	+51,9% r/r

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową były wyższe niż w roku poprzednim.

Wzrosły nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw usługowych oraz w grupie przedsiębiorstw z sektora przemysłowego.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2022 r.

przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	99,0%
przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia za pośrednictwem sieci komputerowych	18,2%

Z roku na rok coraz więcej przedsiębiorstw posiada szerokopasmowy dostęp do Internetu. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 1,5 p. proc. odsetek otrzymujących zamówienia za pośrednictwem sieci komputerowych.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2023 r.

wynik finansowy netto	-26,8% r/r
wskaźnik rentowności obrotu: brutto	-1,5 p. proc. r/r
netto	-1,6 p. proc. r/r

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw były gorsze w porównaniu z 2022 r. Odnotowano spadek wyniku finansowego brutto i netto. Pogorszeniu uległy podstawowe wskaźniki, oprócz wskaźników płynności finansowej I i II stopnia.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w 2023 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	+22,5% r/r
-------------------------------------	------------

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw były wyższe niż w 2022 r. Rozpoczęto mniej niż przed rokiem nowych inwestycji o mniejszej łącznej wartości kosztorysowej.

Rolnictwo w 2023 r.

bydło	-1,0% r/r
trzoda chlewna	-5,5% r/r
owce	-4,5% r/r
skup produktów rolnych: ziarno zbóż	+13,3% r/r
ziemniaki	+2,0% r/r
żywiec rzeźny	-27,2% r/r

W czerwcu 2023 r. odnotowano spadek pogłowia bydła, trzody chlewniej oraz owiec. Producenci z województwa śląskiego dostarczyli do skupu więcej niż w 2022 r. ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), ziemniaków, żywca wołowego oraz mleka. Mniejsza była podaż żywca rzeźnego wieprzowego i drobiowego.

Na rynku rolnym średnie ceny pszenicy, żyta, żywca wołowego oraz mleka były niższe niż przed rokiem. Wzrosły natomiast ceny ziemniaków, żywca wieprzowego i drobiowego.

Przemysł w 2022 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	+32,9% r/r
--	------------

Produkcja sprzedana przemysłu była wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. Zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia i wydajności pracy, mierzonej wielkością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Budownictwo w 2023 r.

produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące)	+13,3% r/r
produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	+28,7% r/r
mieszkania oddane do użytkowania	+0,6% r/r

W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa, jak i produkcji budowlano-montażowej. Wzrosła wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego. Według wstępnych danych oddano do użytkowania więcej mieszkań niż w poprzednim roku.

Rynek wewnętrzny w 2023 r.

sprzedaż detaliczna	+2,8% r/r
sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach:	
handlowych	-20,0% r/r
hurtowych	-24,7% r/r

Sprzedaż detaliczna towarów była większa niż rok wcześniej, natomiast spadła sprzedaż hurtowa towarów zarówno w przedsiębiorstwach handlowych, jak i hurtowych.

Transport w 2022 r.

przewozy pasażerów komunikacją miejską	+5,0% r/r
przewozy pasażerów w transporcie lotniczym	+90,5% r/r

Dłuższa była liczba linii obsługiwanych przez komunikację miejską. Wzrosła liczba osób korzystających z komunikacji miejskiej oraz transportu lotniczego.

Energia w 2022 r.

produkcja energii elektrycznej	-4,9% r/r
zużycie energii elektrycznej	-5,4% r/r

W 2022 r. odnotowano spadek produkcji energii elektrycznej. Zwiększyła się liczba odbiorców, natomiast spadło zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

dochody ogółem	-0,3% r/r
dochody własne	+5,0% r/r

Dochody jednostek samorządu terytorialnego były niższe niż uzyskane w 2021 r., wzrósł natomiast udział dochodów własnych w dochodach ogółem.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

wydatki ogółem	+9,0% r/r
wydatki inwestycyjne	+19,8% r/r

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż przed rokiem. Zwiększył się udział wydatków majątkowych, które niemal w całości zostały przeznaczone na inwestycje.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

relacja wyniku do dochodów ogółem	-4,3%
wskaźnik zadłużenia	22,7%

Wynik finansowy w 2022 r. jednostek samorządu terytorialnego był ujemny. Wskaźnik zadłużenia utrzymał się na poziomie sprzed roku.

Executive summary

Land area in 2023

agricultural land	-36.0 ha y/y
forest land as well as woodland and shrubland	-41.0 ha y/y
built-up and urbanised areas	-3.6 ha y/y
miscellaneous land	+82,2 ha y/y

There was a decrease in agricultural land, forest land and built-up and urbanised land during the year.

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2022

water consumption for the needs of the national economy and population	+0.3% y/y
water consumption for the needs of industry	-1.9% y/y
water consumption for the needs of households	-1.1% y/y
industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged to water or land	+3.1% y/y
population connected to wastewater treatment plants	+1.2 pp. y/y

In relation to 2021, water consumption for both industrial and household purposes has decreased. The amount of industrial and municipal wastewater requiring treatment has increased, with a decrease in the amount of wastewater treated. The proportion of the population using wastewater treatment plants has increased.

Pollution and protection of air in 2022

emission of air pollutants:	
particulates	-17.1% y/y
gaseous (excluding carbon dioxide)	-5.3% y/y
retained pollutants in pollutant reduction systems:	
particulates	99.8%
gaseous (excluding carbon dioxide)	29.5%

Emissions of both particulate air pollutants and gaseous pollutants (excluding carbon dioxide) decreased. The percentage of pollutants retained in abatement equipment remained at the level of the previous year for both gaseous pollutants (excluding CO₂) and particulate pollutants.

Industrial and municipal waste in 2022

industrial waste generated	+4.4% y/y
municipal waste collected	-4.6% y/y
share of municipal waste collected separately	-0.8 pp. y/y

The amount of industrial waste generated increased and the amount of municipal waste decreased. The share of selectively collected waste was lower than in the previous year.

Economic aspects of environmental protection in 2022

outlays on fixed assets for:	
environmental protection	+7.8% y/y
water management	+6.3% y/y

Expenditure on fixed assets for environmental protection and water management was higher than the previous year.

Population in 2023

population decrease	-0.61% y/y
natural increase per 1,000 population	-5.56‰
total net migration for permanent residence per 1,000 population	-0.63‰

The year 2023 was another year in which there was a year-on-year decline in population. To a greater extent, this was caused by a negative birth rate than a negative net migration.

Education in the 2022/2023 school year

children in pre-primary establishment	+3.1% y/y
pupils in primary schools for children and youth	-0.4% y/y
students in post-primary schools for children and youth	+9.8% y/y
students at higher education institutions	+0.1% y/y

The 2022/23 school year was another year that noted an increase in the number of children participating in pre-school education. The number of primary schools for children and young people increased, but the number of students attending them decreased. The number of students in secondary schools and the number of students increased.

Labour resources in 2023

Employed at the end of October registered unemployment rate	-0.2% y/y
activity rate by LFS in the fourth quarter	-0.1 pp. y/y
unemployment rate by LFS in the fourth quarter	-0.7 pp. y/y

There was a decrease in the number of employees in the national economy compared with the state at the end of December 2022. Compared to 2022, the number of registered unemployed decreased in labour offices, as well as the registered unemployment rate. According to the results of the Labour Force Survey (LFS) in relation to Q4 2022, the number of economically active people decreased and the group of unemployed and economically inactive people increased.

Inhabitants' wealth in 2023

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	+12.5% y/y
average monthly retirement and pension	
Social Insurance Institution	+16.2% y/y
Agricultural Social Insurance Fund	+20.7% y/y
household income	+9.1% y/y

The growth rate of the average gross monthly salary in the business sector was lower than a year earlier.

On a year-on-year basis, the number of pension benefit recipients decreased, while the average monthly pension increased. In relation to 2022, the average monthly disposable income per person in households increased.

Social assistance and family support in 2022

beneficiaries of social assistance at domicile	-7.5% y/y
family benefits	+3.5% y/y
child-raising benefit „Family 500 plus“	+4.7% y/y
establishments providing care for children up to the age of 3	+4.1% y/y

The number of persons granted social assistance benefits has decreased, as well as the number of beneficiaries of community social assistance. Compared to 2021, the number of beneficiaries of family benefits has increased, as well as the amount of expenditure on these benefits. The number of nurseries and children's clubs and the number of children staying in them increased.

Housing conditions in 2022

dwellings stocks	+0.9% y/y
useful floor of a dwelling per person	30.8 m ²
consumption in households per capita:	
of water from water supply system	-0.3% y/y
of gas from gas supply system	-0.3% y/y

Housing conditions have improved compared to a previous year. The number of dwellings in the housing stock has increased, their average floor area has increased, while the average number of persons per dwelling has decreased. The length of the water supply, sewerage and gas networks and the number of connections leading to buildings have increased.

Health care in 2022

out-patient health care entities	+1.5% y/y
consultations provided	+2.8% y/y
beds in general hospitals	-2.6% y/y
generally available pharmacies	-2.0% y/y

Compared to 2021, the number of outpatient healthcare providers has increased, as well as the number of consultations provided in them. Stationary healthcare was provided by fewer general hospitals, which had fewer beds. The number of hospitalisations increased.

Culture in 2022

users of public libraries	+5.3% y/y
museum visitors	+71.1% y/y
audience in indoor cinemas	+52.5% y/y

There has been an increase in the number of public library users and the number of books lent compared to 2021. The number of visitors to art galleries and salons has also increased.

Public safety in 2023

ascertained crimes	-26.5% y/y
rate of detectability of delinquents in ascertained crimes	-3.2 pp. y/y
road accidents	-4.8% y/y

The number of ascertained crimes in completed pre-trial proceedings was lower than in the previous year. The detection rate of offenders decreased. The Police recorded fewer accidents and fewer fatalities on the province's roads.

Information society in 2023

households with Internet access	93.8%
persons aged 16–74 using public administration services via the Internet	68.5%

The share of households with an Internet connection at home is steadily increasing. In 2023, the number of people aged 16-74 using the internet increased. Compared to 2022, the proportion of people using public administration services via the Internet has also increased.

Gross domestic product in 2022

gross domestic product (current prices)	+18.0% y/y
gross domestic product per capita (in PPS; UE27=100)	+4.0 pp. y/y

According to a preliminary estimate, gross domestic product was higher than 2021. The ratio of GDP per capita at purchasing power parity to the EU average improved.

Entities of the national economy in 2023

entities of the national economy	+2.2% y/y
natural persons running a business	+1.9% y/y
commercial companies	+4,5% y/y

The number of national economy entities entered in the REGON register increased on an annual basis. The development of entrepreneurship was accompanied by an increase in the number of both natural persons conducting business activity and commercial companies, foundations and associations.

Research and development and innovation activity in 2022

internal expenditure on research and development	+16.0% y/y
internal R&D personnel	-0.2% y/y
expenditure on innovation activities:	
in industry	+44.4% y/y
in services	+51.9% y/y

Internal expenditure on research and development was higher than in the previous year.

Expenditure on innovation activities increased in the group of service enterprises and in the group of enterprises in the industrial sector.

Using information and communication technologies in enterprises in 2022

enterprises with broadband Internet access	99.0%
enterprises receiving orders via computer networks	18.2%

Year on year, more and more businesses have broadband Internet access. Compared to the previous year, there has been an increase of by 1.5 pp. the proportion receiving orders via computer networks in 2022.

Financial results of non-financial enterprises in 2023

net financial result	-26.8% y/y
turnover profitability rate:	
gross	-1.5 pp. y/y
net	-1.6 pp. y/y

The financial results of the companies surveyed were worse compared to 2022. There was a decline in gross and net financial result. The main indicators deteriorated, in addition to the first and second degree liquidity ratios.

Investment outlays of non-financial enterprises in 2023

investment outlays (current prices)	+22.5% y/y
-------------------------------------	------------

The investment outlays of the companies surveyed were higher than 2022. Fewer new investments were started than a year ago with a lower total costing value.

Agriculture in 2023

cattle	-1.0% y/y
pigs	-5.5% y/y
sheep	-4.5% y/y
purchase of agricultural products	
cereal grains	+13.3% y/y
potatoes	+2.0% y/y
slaughter livestock	+27.2% y/y

In June 2023, there was a decrease in the stock of cattle, pigs and sheep. Producers in the Śląskie Voivodship supplied more basic consumer and fodder cereal grain (including cereal mixtures, excluding seed grain), potatoes, beef livestock and milk than in 2022. There was a smaller supply of pork and poultry slaughter livestock.

At the farmers' market, average prices for wheat, rye, beef livestock and milk were lower than a year ago. However, the prices of potatoes, pork livestock and poultry increased.

Industry in 2022

sold production of industry (constant prices)	+32.9% y/y
---	------------

Sold production of industry was higher (at constant prices) than in the previous year. There was an increase in average employment and labour productivity, measured by the value of sold production per employee, increased. According to preliminary data, more dwellings were completed than in the previous year.

Construction in 2023

sold production of construction (current prices)	+13.3% y/y
construction and assembly production (current prices)	+28.7% y/y
dwellings completed	+0.6% y/y

Compared to 2022, there has been an increase in sold construction output, as well as in construction and assembly production. Labour productivity, measured by the value of sold production per employee, increased. According to preliminary data, more dwellings were completed than in the previous year.

Internal market in 2023

retail	+2.8% y/y
wholesale in enterprises:	
retail	-20.0% y/y
wholesale	-24.7% y/y

Retail sales of goods was higher than a year earlier, while wholesale sales of goods fell at both retail and wholesale enterprises.

Transport in 2022

transport of passengers by urban transport	+5.0% y/y
transport of passengers by air transport	+90.5% y/y

The number of lines served by public transport was longer. The number of people using public transport and air transport increased.

Energy in 2022

production of electricity	-4.9% y/y
consumption of electricity	-5.4% y/y

In 2022, there was a decrease in electricity generation. The number of consumers increased, while household electricity consumption decreased.

Revenue of local government units in 2022

total revenue	-0,3% y/y
own revenue	+5.0% y/y

Local government revenues were lower than those received in 2021, while the share of own revenues in total revenues increased.

Expenditure of local government units in 2022

total expenditure	+9.0% y/y
investment expenditure	+19.8% y/y

Expenditure of local government units was higher than in the previous year. The share of property expenditures increased, which were almost were allocated almost entirely to investments.

Result of budgets of local government units in 2022

ratio of result to total income	-4.3%
debt ratio	-22.7%

The financial result in 2022 of the local government units was negative. The debt ratio remained at the previous year's level.

Rozdział 1. Województwo na tle kraju

Chapter 1. Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Śląskie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2022 (as of 31 grudnia) in %	0,2	0,4
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2022 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2022 in hm ³	8971,4	381,6
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2022 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2022 in hm ³	7842,7	419,5
Ścieki komunalne oczyszczone ogółem w 2022 r. w dm ³ Total municipal wastewater treated in 2022 in dm ³	1360368	155755
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w tonach/rok: Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2022 in tonnes/year:		
gazowych gases	203623354	32513083
pyłowych particulates	20173	3537
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2022 r. w % Total of legal protected area in total area in 2022 in %	32,3	22,1
Lesistość w 2022 r. w % Forest cover in 2022 in %	29,7	32,2
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2023 (as of 31 grudnia)	120	350
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. Natural increase per 1,000 population in 2023	-3,6	-5,6
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023	0,2	-0,6
Przeciętne trwanie życia w 2022 r. (w latach): Life expectancy in 2022 (in years):		
mężczyźni males	73,4	72,8
kobiety females	81,1	80,2
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat ^a w roku szkolnym 2022/23 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 ^a in 2022/23 school year	949	968

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In nurseries schools, in pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and points, including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Śląskie
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Employment rate by LFS ^a in 4 quarter 2023 in % (annual averages)	57,1	55,1
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Activity rate by LFS ^a in 4 quarter 2023 in %	58,9	56,5
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Unemployment rate by LFS ^a in 4 quarter 2023 in %	3,1	2,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. Registered unemployed persons per job offer in 2023	19	9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w 2023 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b in 2023 in PLN	7444,39	7695,21
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2023 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in 2023 in PLN	3270,23	3832,82
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2022 in PLN	2249,79	2377,76
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2022 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2022 in %	13,7	7,8
Współczynnik Giniego w 2022 r. w % Gini coefficient in 2022 in %	26,3	24,1
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. w % Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2022 in %	3,4	2,4
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2022 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2022 in thousand PLN	3569296	299803
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2022	180	174
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. Population per out-patient health care unit in 2022	1448	1485
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2022 r.: Medical personnel per 10 thousand population in 2022:		
lekarze doctors	34,8	36,6
pielęgniarki nurses	56,8	60,4
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2022 r. Beds in hospitals per 10 thousand population in 2022	43,5	49,8
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca ^c w 2022 r. w zł Gross domestic product (current prices) per capita ^c in 2022 in PLN	81093	85131

a Wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Wstępny szacunek.

a The survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances compiled on the basis of the National Census 2021. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Preliminary estimate.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Śląskie
Podmioty gospodarki narodowej ^a na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy ^a per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	1368	1234
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	23	13
Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^b w 2022 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons ^b in 2022	9,5	6,7
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^c w 2023 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^c in 2023 in %	80,9	80,0
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w 2023 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in 2023 in %	94,6	95,2
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^c w 2023 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^c in 2023 (previous year=100; current prices)	114,0	122,5
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ^d w 2023 r. w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^d in 2023 in heads	42,5	34,0
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych ^d w 2023 r. w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land ^d in 2023 in heads	63,1	41,5
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle ^e w 2023 r. w zł Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry ^e in 2023 in PLN	896419	809578
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie ^e w 2023 r. w zł Sold production of construction (current prices) per 1 average employed person in construction ^e in 2023 in PLN	989166	911858
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2023	5,9	4,4
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Public roads with hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area in 2022 (as of 31 December) in km	101,5	177,6
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Length of railway lines operated per 100 km ² of total area in 2022 (as of 31 December) in km	6,2	15,1
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2022 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2022 in %	21,0	9,5

a Bez podmiotów dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie badania aktywności ekonomicznej ludności – dane średnioroczne. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. d Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2023 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

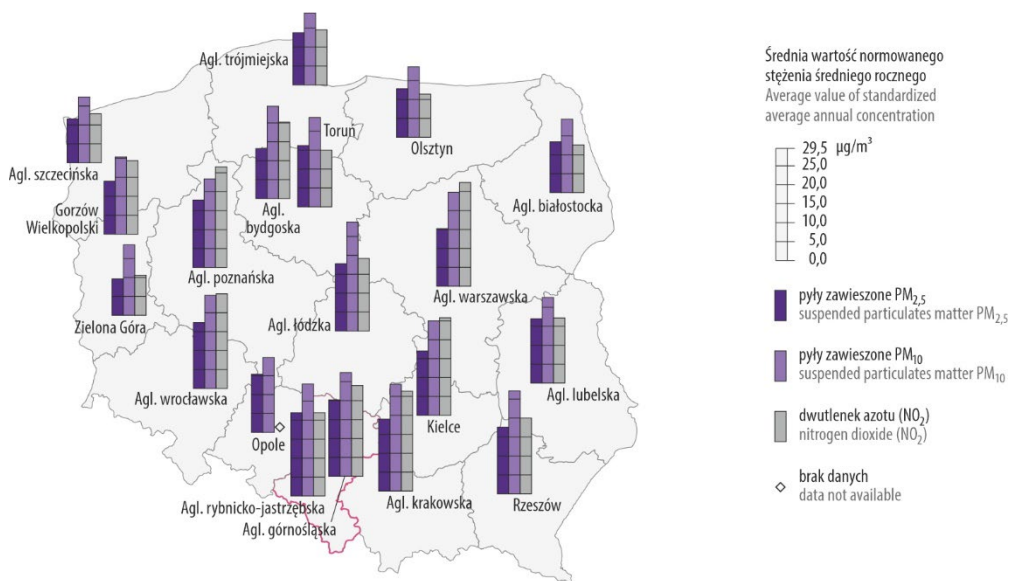
a Excluding entities for which the information about business address does not exist in the REGON register. b Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. d The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2023. e Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw

Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships

Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ oraz NO₂ w 2023 r.

Map 1. Concentration of suspended particulate matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2023

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2022

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.

Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2023

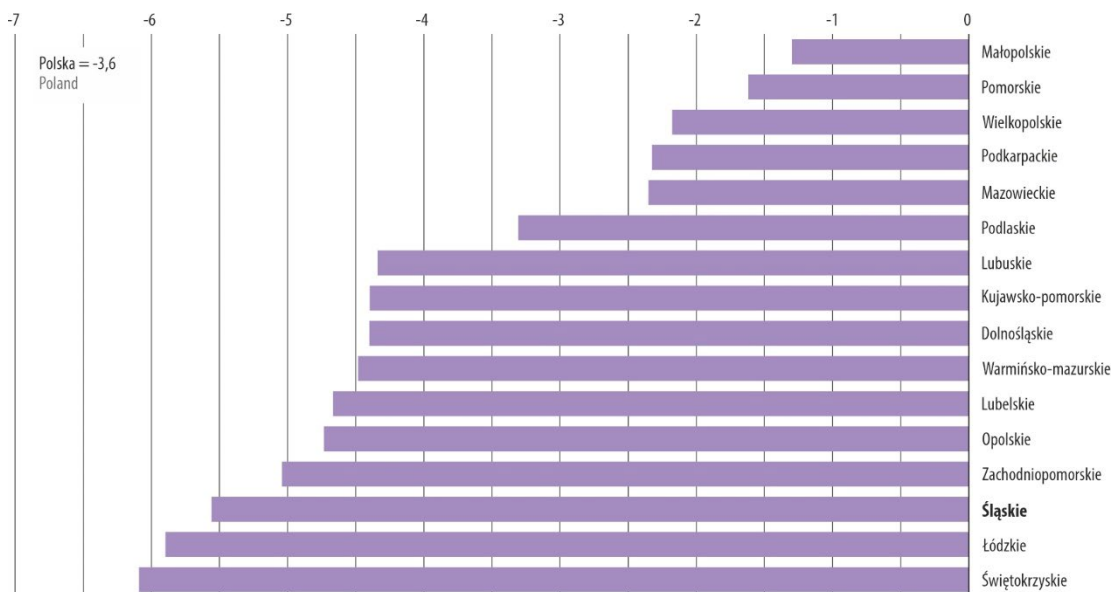
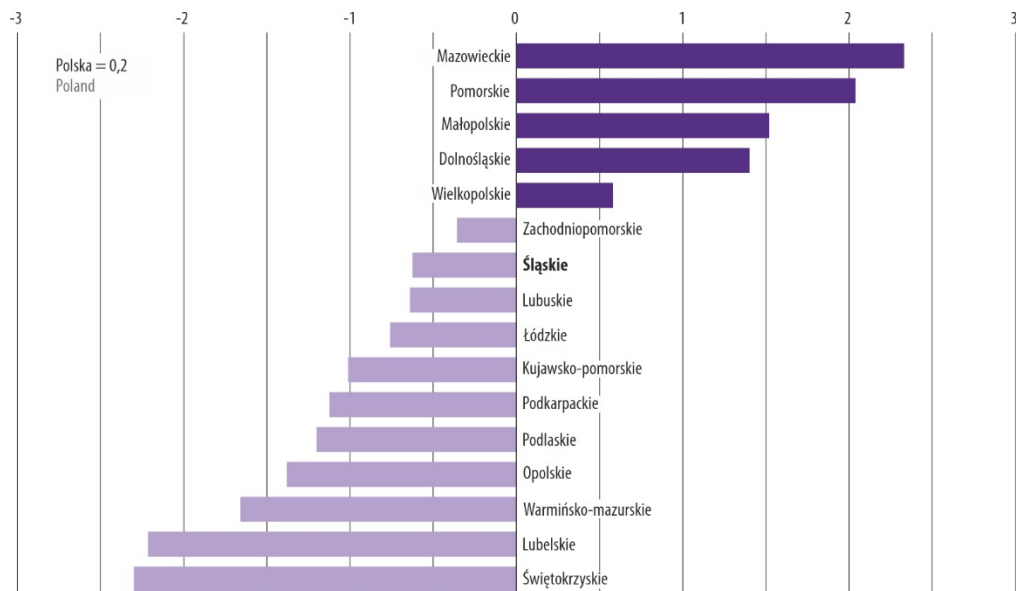
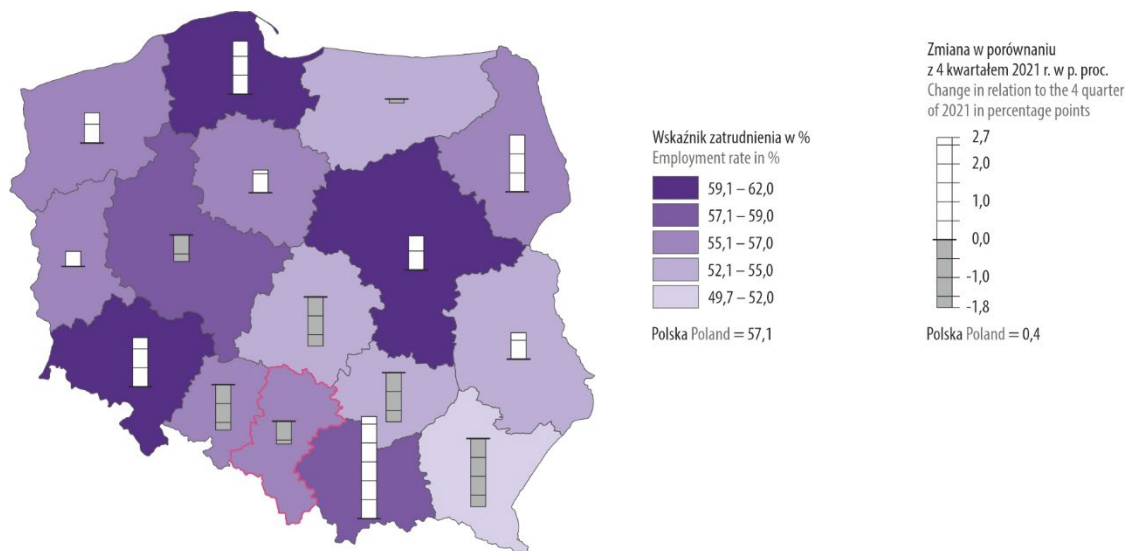
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.

Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023

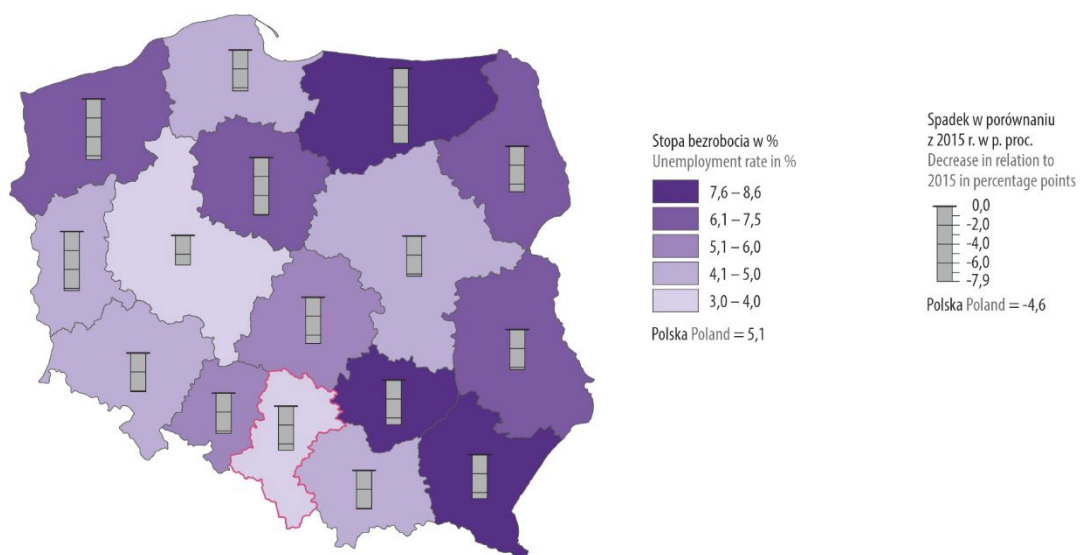
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.

Map 2. Employment rate by LFS in the 4th quarter 2023

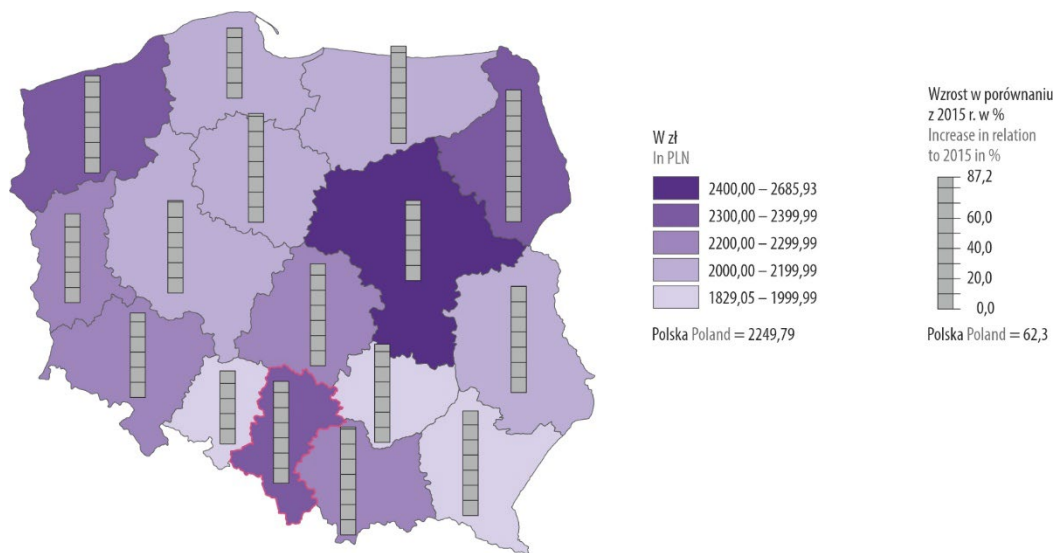
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 3. Unemployment rate by LFS in 2023 (as of 31 December)

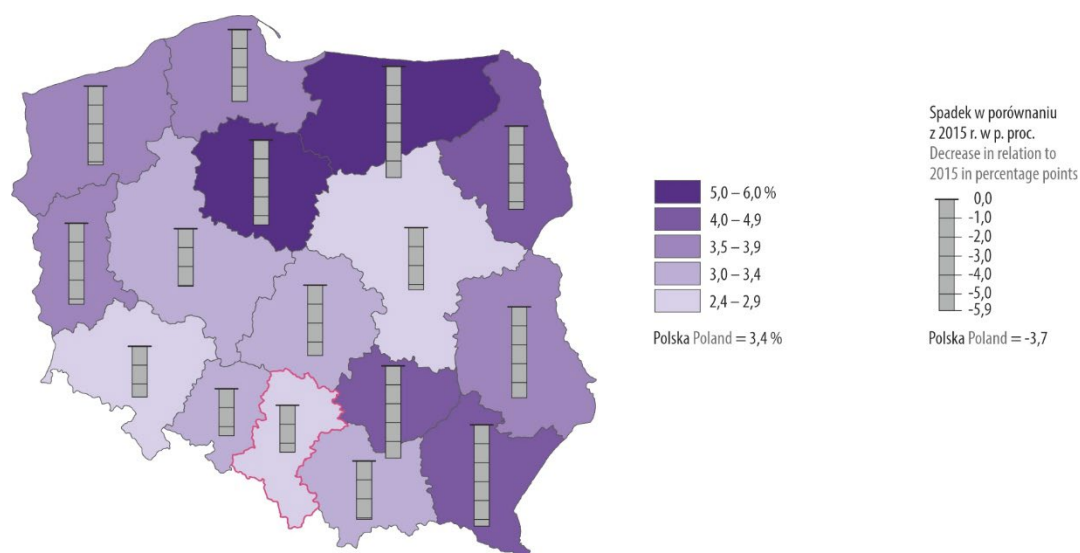
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.

Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2022

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.

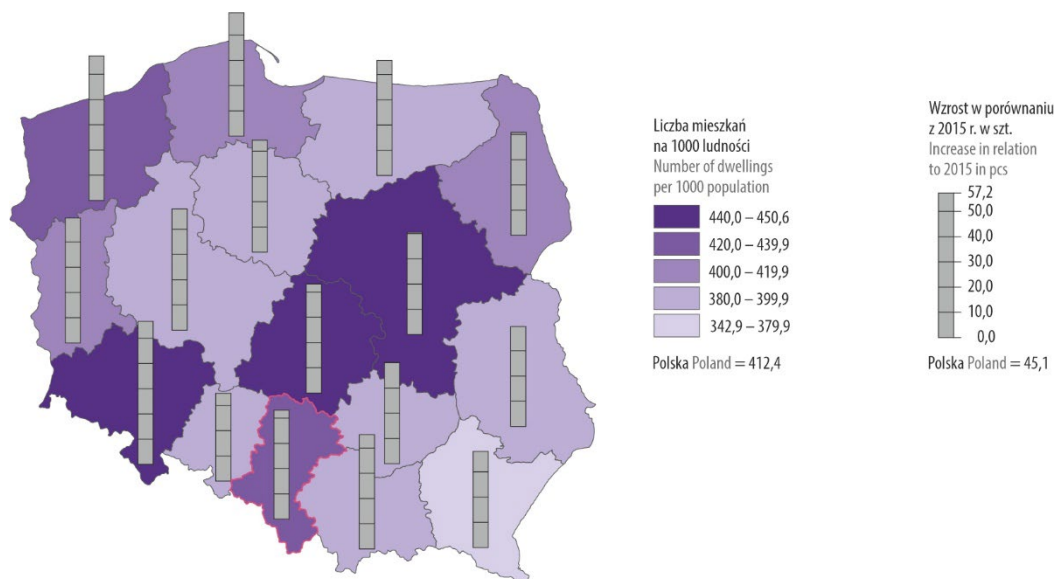
Map 5. Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in 2022

Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

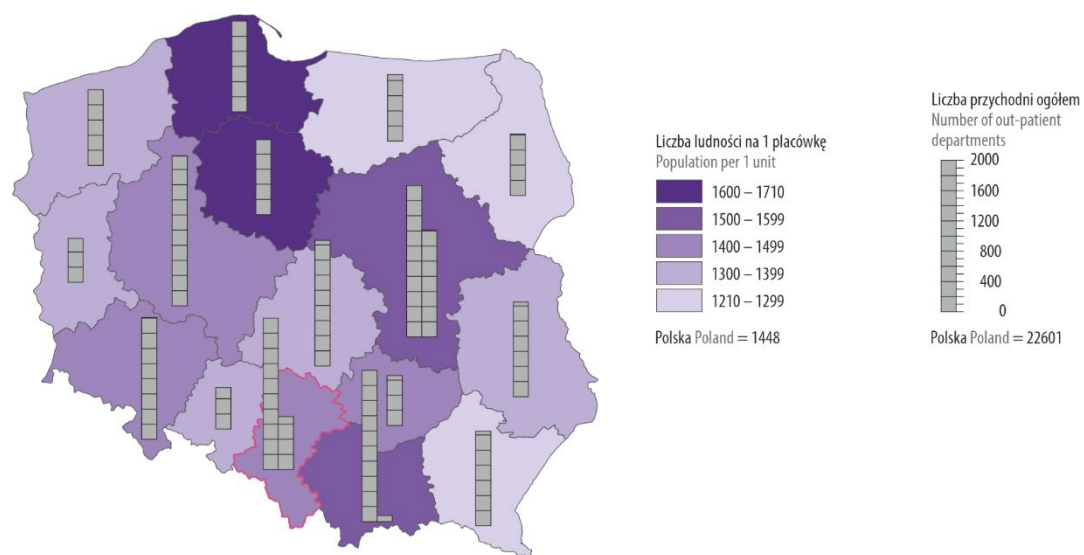
Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2022
As of 31 December

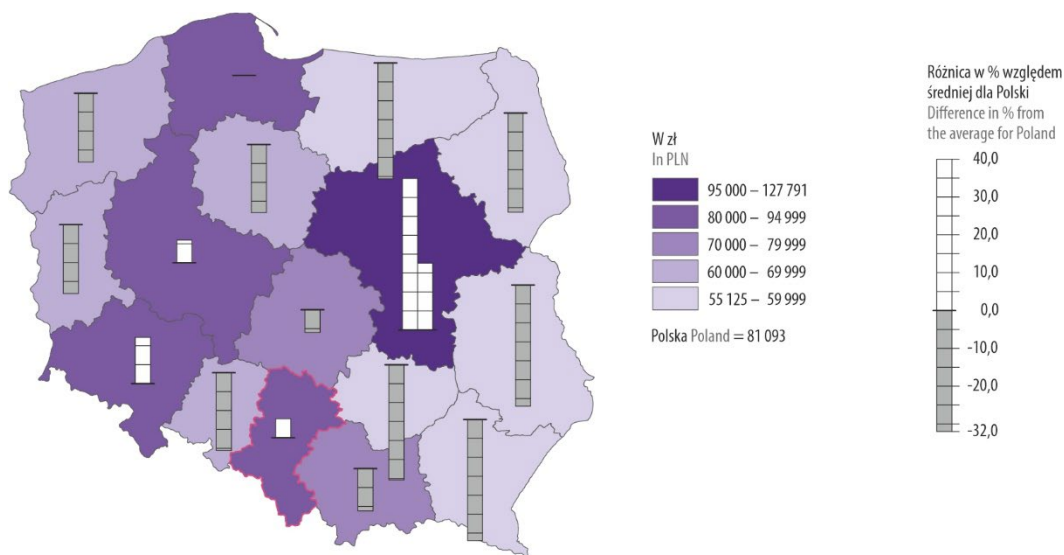

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r.

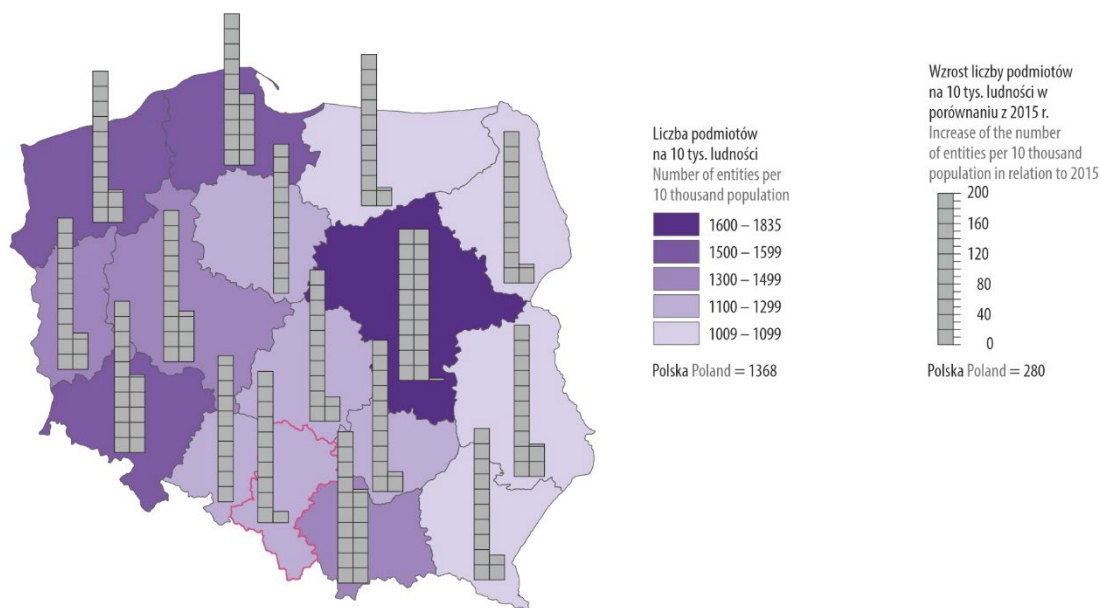
Stan w dniu 31 grudnia

Map 7. Outpatient health care units in 2022
As of 31 December

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2022 (current prices)

a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

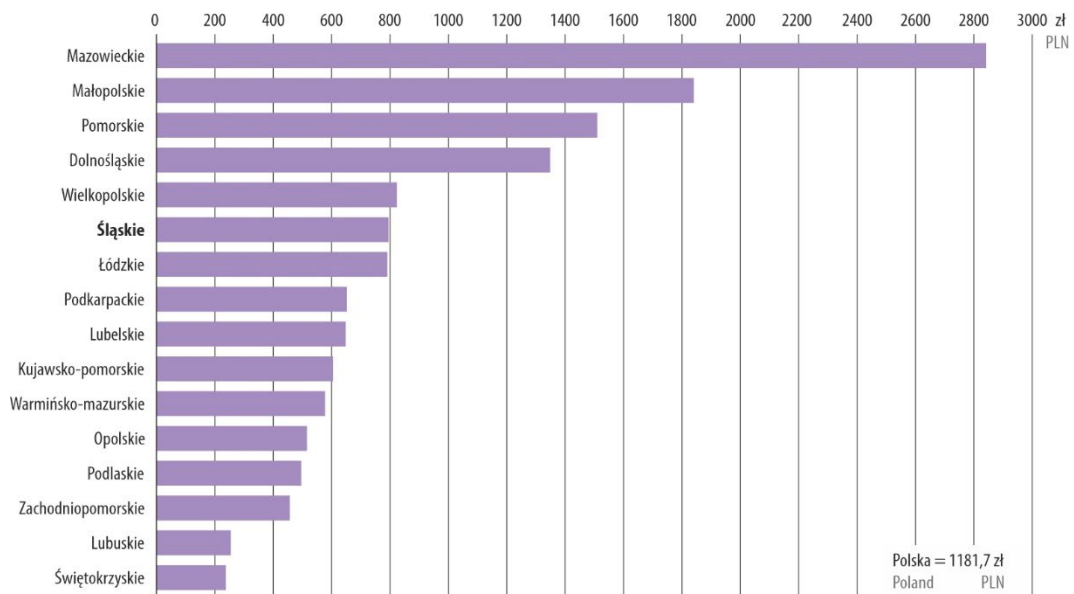
**Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023
As of 31 December

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.
 Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2023

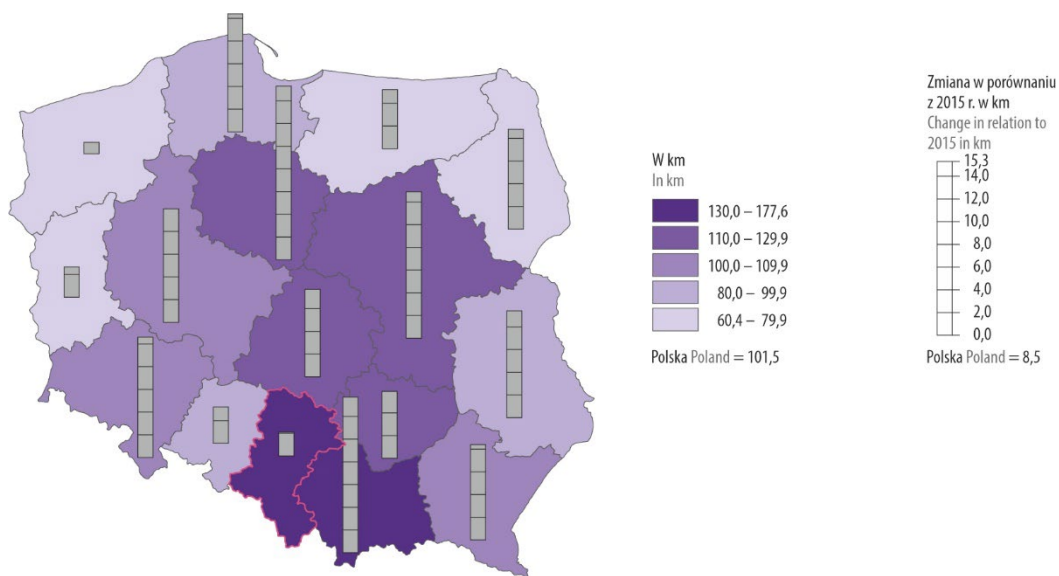
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2022 (current prices)

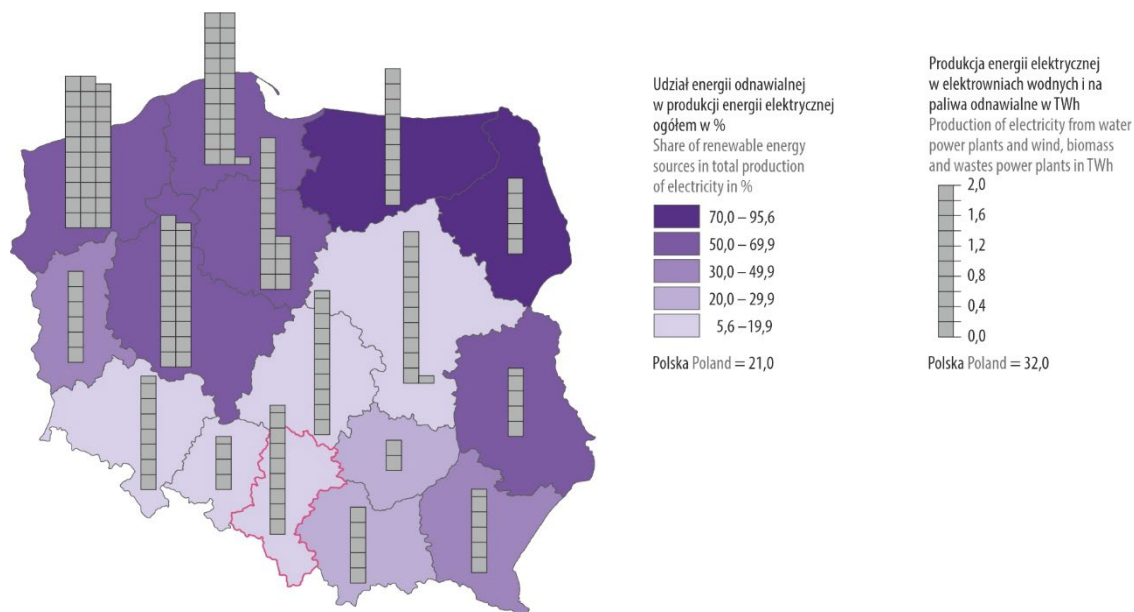
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2022 r.

Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2022

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2022

Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa

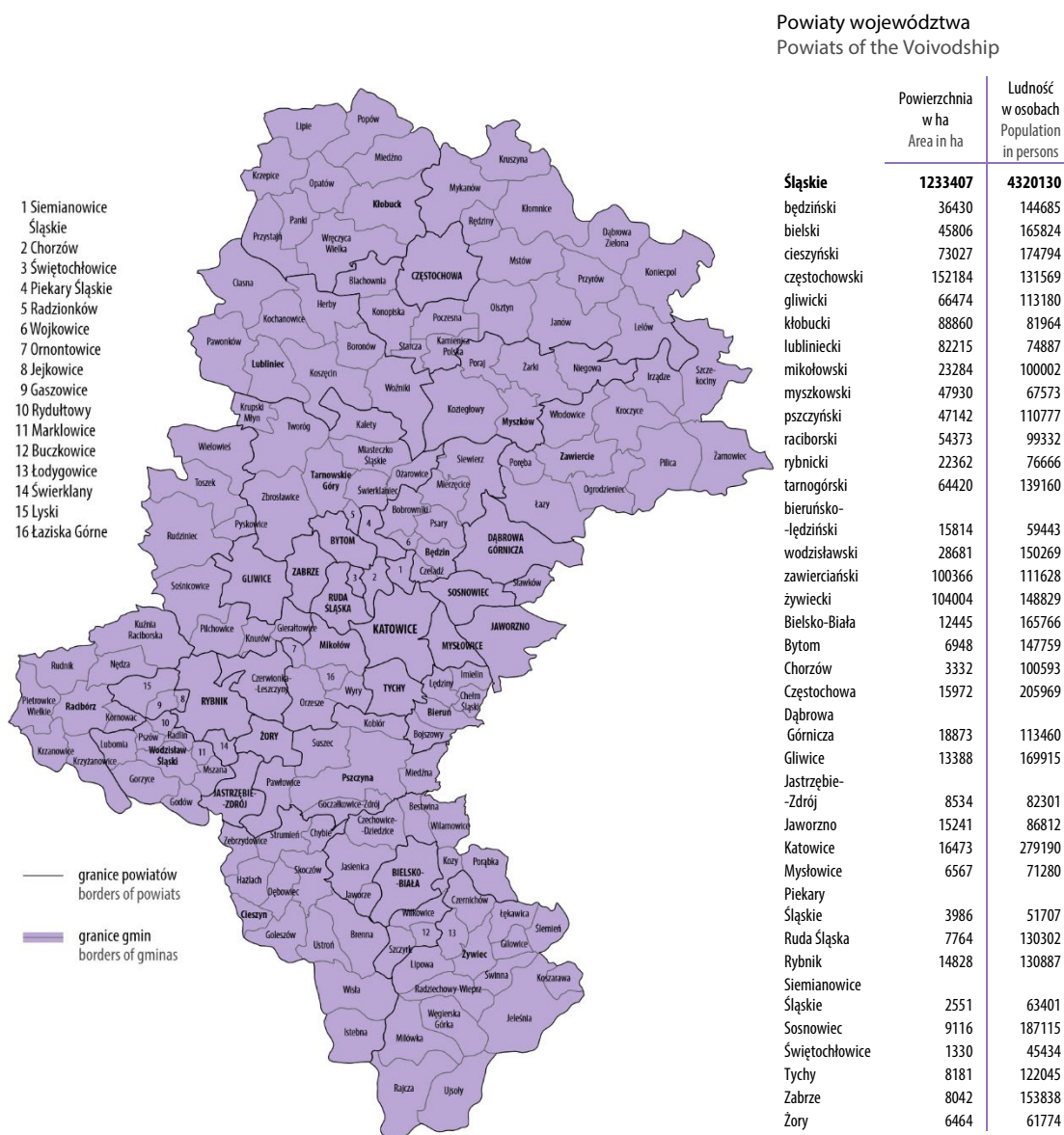
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa śląskiego w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Administrative division of Śląskie Voivodship in 2023

As of 31 December

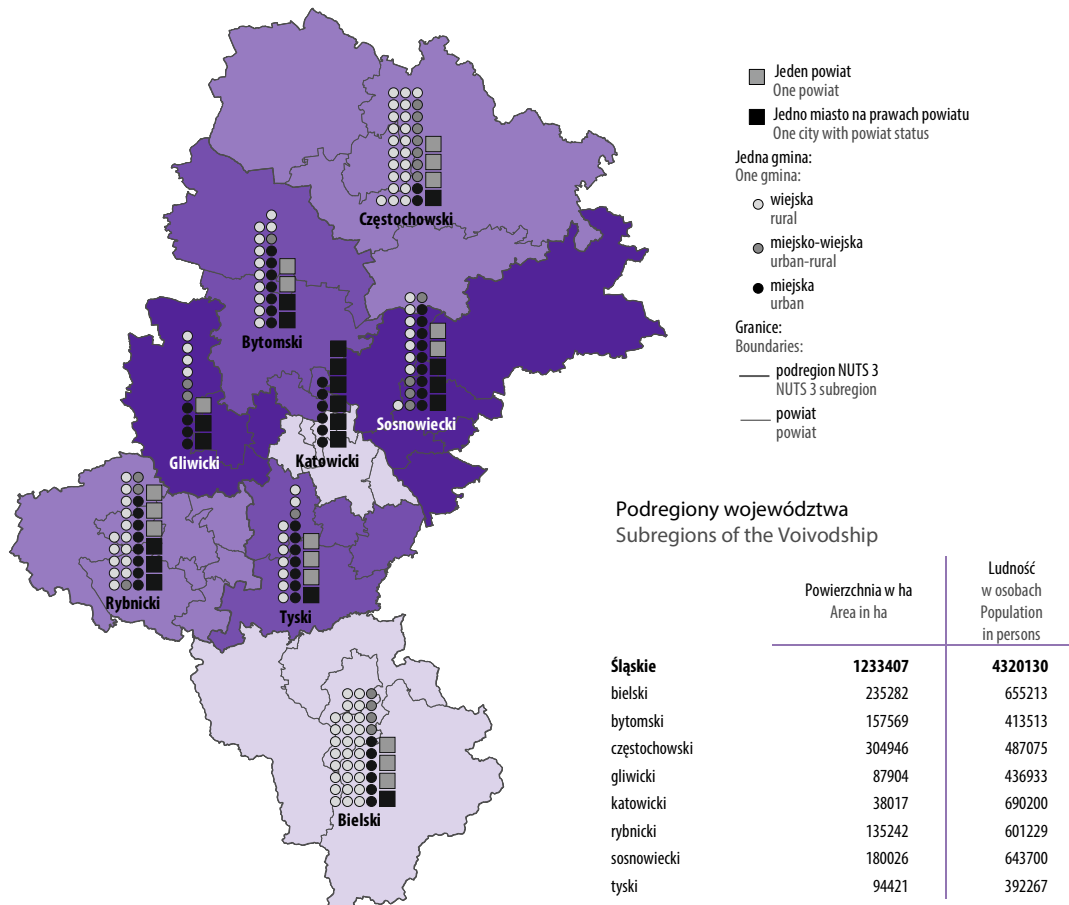

Według stanu na 1 stycznia 2024 r. województwo śląskie zajmowało powierzchnię 12334 km², co stanowiło 3,9% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r.) mieszkało 4320,1 tys. ludności, tj. 11,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 350 osób (pierwsza lokata w kraju). W miastach mieszkało 75,8% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa śląskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Śląskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023
As of 31 December

Rozdział 4. Środowisko

Chapter 4. Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Zarówno w skali roku, jak i w odniesieniu do 2015 r. odnotowano zmniejszenie powierzchni użytków rolnych. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji wzrosła w porównaniu z 2021 r., jak i w stosunku do 2015 r.

Województwo śląskie leży w południowej części Polski. Sąsiaduje z województwem małopolskim, świętokrzyskim, łódzkim i opolskim oraz od południowej strony graniczy z Czechami oraz Słowacją. Powierzchnia geodezyjna gruntów województwa śląskiego według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r. wynosiła 1233,4 tys. ha, co stanowiło 3,9% powierzchni kraju. Nieco mniej niż połowę powierzchni gruntów (47,2%) stanowiły użytki rolne. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmowały 29,9% powierzchni województwa, a grunty zabudowane i zurbanizowane – 13,3%. Grunty pod wodami powierzchniowymi, nieużytki oraz tereny różne stanowiły łącznie 9,6% powierzchni województwa.

W skali roku zmalała powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 3,6 tys. ha) oraz powierzchnia gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 0,2 tys. ha), gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (o 41,9 tys. ha) oraz powierzchnia terenów różnych (o 0,3 tys. ha). Zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych (o 36,1 tys. ha) oraz powierzchnia nieużytków (o 0,5 tys. ha).

W odniesieniu do stanu w dniu 1 stycznia 2015 r. odnotowano wzrost powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 9,9 tys. ha) oraz gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 0,9 tys. ha). Zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych o 46,7 tys. ha. oraz powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych o 43,8 tys. ha. Powierzchnia nieużytków natomiast zmniejszyła się o 1,9 tys. ha.

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania

Stan w dniu 1 stycznia

Table 2. Geodetic area by land use

As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	1233309	1233309	1233407	1233407	3,9
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	628296	622981 ^a	617653 ^a	581607	3,1
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and scrubland	412571	410684	410679	368781	3,9
Grunty pod wodami powierzchniowymi Lands under surface waters	18366	18935	19481	19288	2,5
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	154129	162206 ^b	167631 ^b	164037	9,0
Nieużytki Wasteland	14218	13096	12797	12 293	2,6

^a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. ^b Łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "Forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Including land designated for the public roads and railways. Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zredukowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

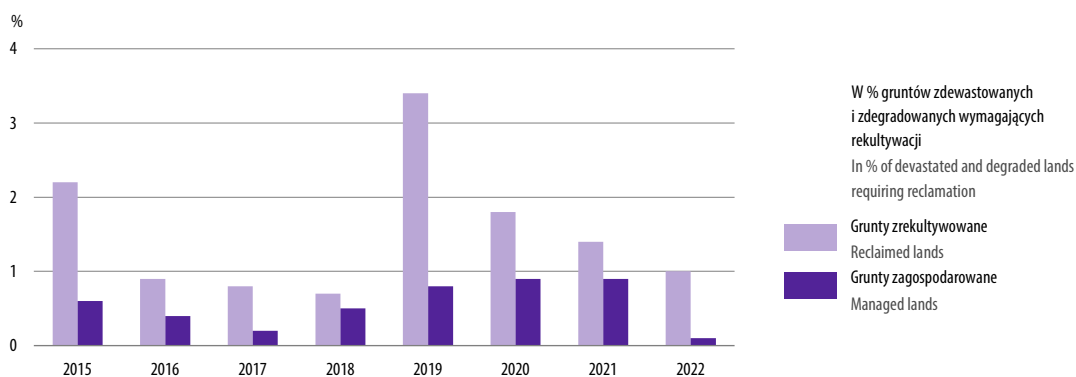
Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. wynosiła 5066 ha (0,4% powierzchni geodezyjnej województwa), w tym 3617 ha (71,4%) przypadło na grunty zdewastowane. Udział powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego w ogólnej powierzchni takich gruntów w kraju wyniósł 8,2%. W odniesieniu do stanu w końcu grudnia 2021 r. zwiększyła się powierzchnia gruntów zdewastowanych (o 112 ha) oraz powierzchnia gruntów zdegradowanych (o 96 ha). W porównaniu ze stanem z dnia 31 grudnia 2015 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych zmniejszyła się o 195 ha, a powierzchnia gruntów zdegradowanych wzrosła o 372 ha.

Dominującym czynnikiem wpływającym na powstawanie gruntów zdewastowanych i zdegradowanych była, podobnie jak w poprzednich latach, działalność jednostek w zakresie górnictwa i kopalnictwa surowców energetycznych oraz innych niż energetyczne. Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych na skutek tej działalności wyniosła 4631 ha (91,4%) i w porównaniu z 2021 r. wzrosła o 199 ha.

W 2022 r. zredukowano 49 ha gruntów zdewastowanych i zdegradowanych (rok wcześniej 69 ha), w tym 8 ha na cele rolnicze i 3 ha na cele leśne, a także zagospodarowano 4 ha gruntów (46 ha w 2021 r.), w tym 1 ha na cele rolnicze i 1 ha na cele leśne. W latach 2015–2022 zredukowano i zagospodarowano 825 ha gruntów zdewastowanych i zdegradowanych.

Wykres 6. Grunty zredukowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 6. Land reclaimed and managed during the year

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie śląskim w 2022 r. zwiększyło się zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2015 r. Łączna ilość ścieków komunalnych i przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi wzrosła w odniesieniu do 2021 r. i 2015 r. Większość ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi w 2022 r. została oczyszczona.

W 2022 r. w województwie śląskim zużyto 381,6 hm³ wody, z tego 181,4 hm³ (47,5%) przypadało na eksploatację sieci wodociągowej, 104,1 hm³ (27,3%) wody zostało wykorzystane w przemyśle, a 96,1 hm³ (25,2%) – w rybactwie. Zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i w odniesieniu do 2015 r. odnotowano wzrost zużycia wody odpowiednio o: 0,3% i 1,0%. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie śląskim w 2022 r. stanowiło 4,3% zużycia wody w kraju.

Woda wykorzystywana w przemyśle pochodziła z kilku źródeł, m.in. 45,0 hm³ pozyskano z wód powierzchniowych (48,3 hm³ w 2021 r. oraz 47,0 hm³ w 2015 r.), 19,8 hm³ – z wód podziemnych (21,2 hm³ w 2021 r. oraz 21,7 hm³ w 2015 r.), a 45,7 hm³ wody pochodziło z zakupu (44,5 hm³ w 2021 r. oraz 52,0 hm³ w 2015 r.).

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa śląskiego w końcu 2022 r. wynosiły 972,0 hm³ na rok, co stanowiło 5,2% zasobów takich wód w kraju.

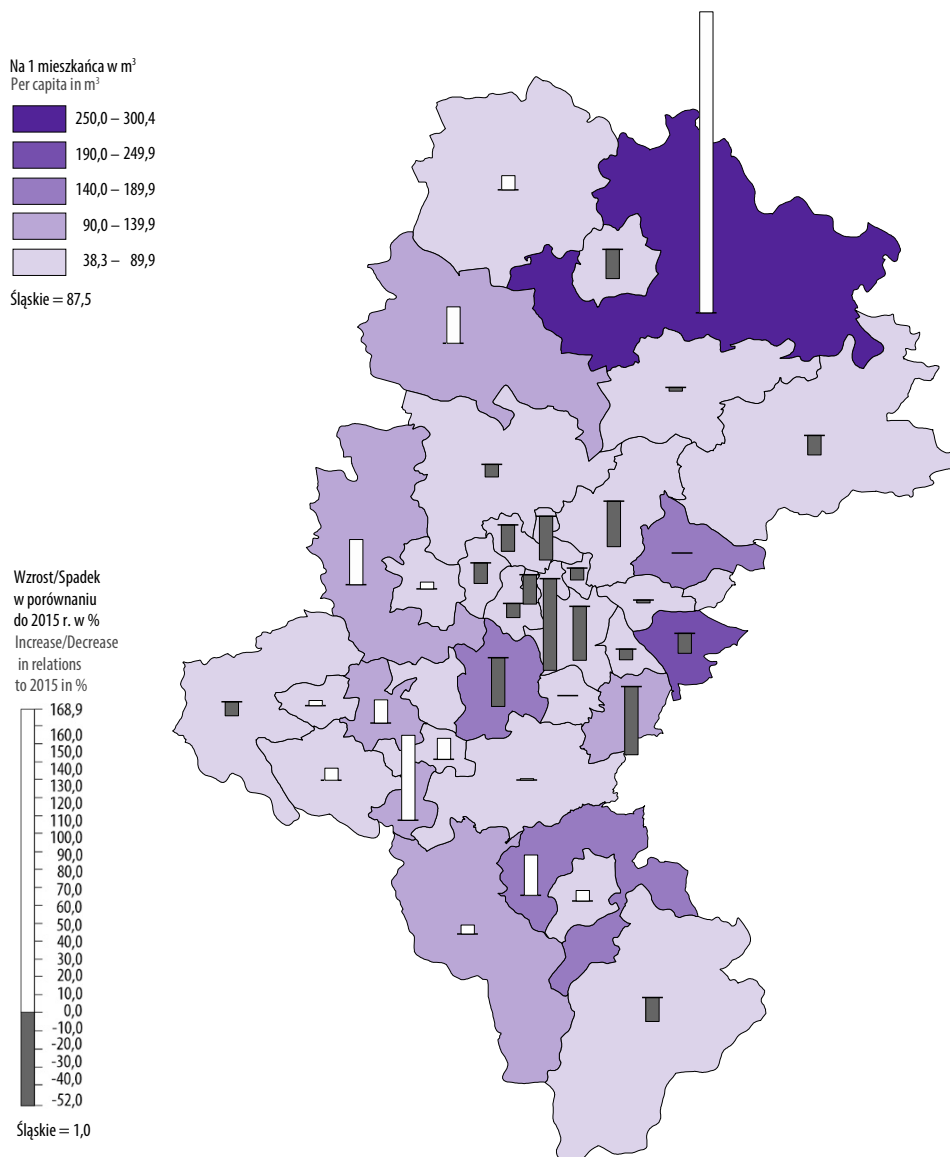
Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku

Table 3. Water consumption by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022		
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Ogółem^a Total^a	377,9	362,3	380,5	381,6	4,3	
w tym: of which:						
Przemysł Industry	119,8	100,7	106,1	104,1	1,6	
Rybactwo ^b Fishing ^b	63,1	81,2	93,9	96,1	11,6	
Gospodarstwa domowe Households	135,9	140,8	138,1	136,6	10,6	

a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napelnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018 includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r.
 Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2022

Woda zużyta przez zakłady produkcyjne oraz na potrzeby ludności wraca do środowiska w postaci ścieków, które są głównym czynnikiem zanieczyszczenia i degradacji zasobów wodnych. Ilość ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód lub ziemi w województwie śląskim w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 419,5 hm³. Bezpośrednio z zakładów pracy, łącznie z wodami chłodniczymi, wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także zanieczyszczonymi wodami opadowymi, odprowadzono 262,5 hm³ ścieków, natomiast siecią kanalizacyjną – 157,0 hm³ ścieków. W skali roku łączna ilość ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi wzrosła o 3,1%, natomiast w porównaniu z 2015 r. o 12,5%.

Zużycie wody w woj. śląskim przypadające na 1 mieszkańca wzrosło z 82,6 m³ w 2015 r. do 87,5 m³ w 2022 r.

Największe zużycie w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w powiecie częstochowskim – 300,4 m³, następnie w Jaworznie – 242,0 m³ oraz powiecie bielskim – 187,2 m³, a najmniejsze w powiecie żywieckim

– 38,3 m³. Największy wzrost tego wskaźnika w porównaniu z 2015 r. odnotowano w powiecie częstochowskim (o 191,6 m³), natomiast największy spadek w powiecie mikołowskim (o 72,0 m³).

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Tablica 4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	352	332	328	325
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	149305,4	156660,3	158410,8	157002,6
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	217952	237462	246290	260420
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	80,2	81,1	81,9	83,1

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Łączna ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi na terenie województwa śląskiego w 2022 r. osiągnęła poziom 417,4 hm³ (więcej niż w 2021 r. i 2015 r. odpowiednio o: 3,1% i 13,7%), z tego 327,0 hm³ (78,3%) ścieków zostało oczyszczonych (81,9% w 2021 r., 84,4% w 2015 r.), a 90,4 hm³ (21,7%) odprowadzono bez oczyszczenia.

W oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów oczyszczono 144,2 hm³ ścieków, oczyszczaniu mechanicznemu poddano 146,9 hm³ ścieków, oczyszczaniu biologicznemu – 18,3 hm³ ścieków, a chemicznemu – 17,7 hm³ ścieków.

Ilość ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 260,4 hm³ i wzrosła w skali roku o 5,7% oraz w stosunku do 2015 r. o 19,5%. Ilość ścieków komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi wyniosła 157,0 hm³ i była niższa o 0,9% niż w 2021 r., a w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 5,2%.

W 2022 r. na terenie województwa śląskiego działało łącznie 325 oczyszczalni komunalnych i przemysłowych (7,9% wszystkich oczyszczalni w kraju), tj. o 3 mniej niż przed rokiem oraz o 27 mniej niż w 2015 r. Ścieki komunalne w 2022 r. oczyszczane były w 201 oczyszczalniach komunalnych o łącznej przepustowości projektowej 1223,1 dam³ na dobę, z tego 111 biologicznych i 90 z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ścieki przemysłowe były oczyszczane w 124 oczyszczalniach o łącznej przepustowości projektowej 799,9 dam³ na dobę, tj. w 52 oczyszczalniach mechanicznych, 24 chemicznych, 46 biologicznych oraz w 2 oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

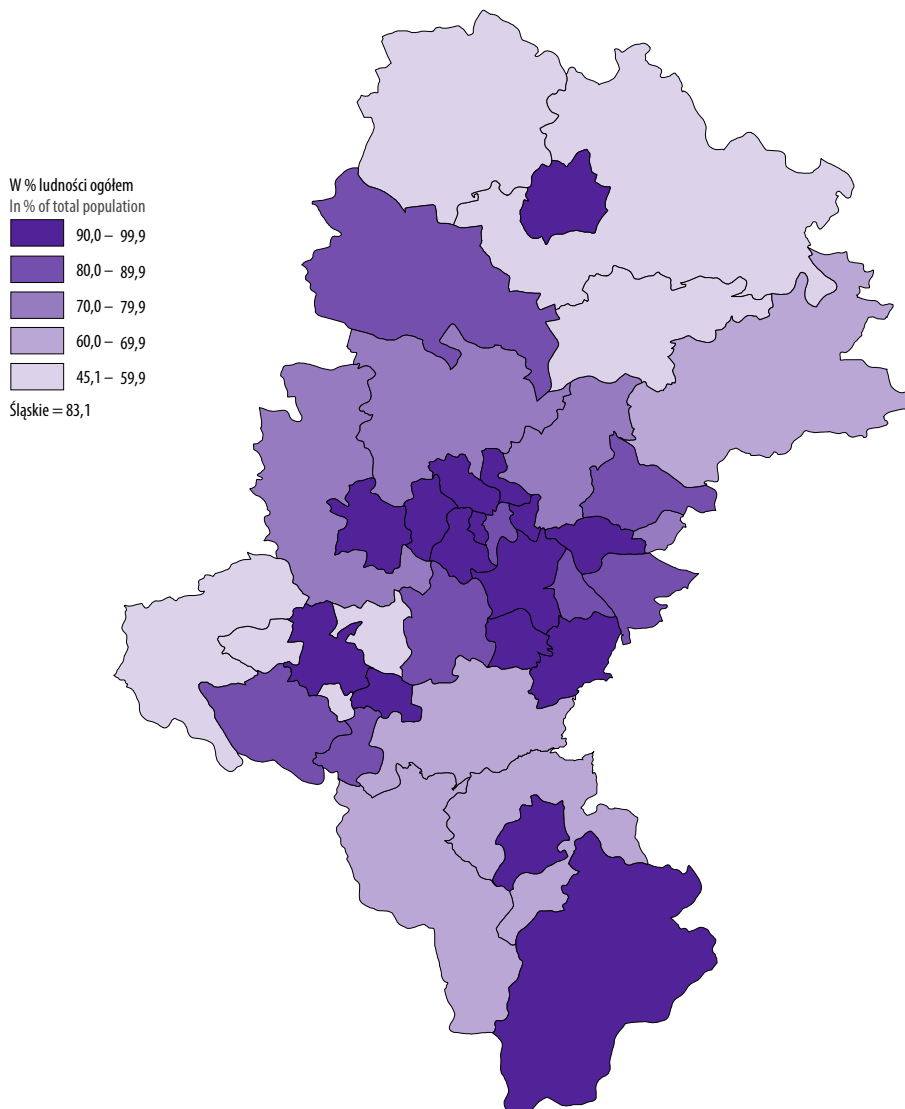
Wykres 7. Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi

Chart 7. Structure of industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.
 Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2022

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w odniesieniu do ogólnej liczby ludności województwa w 2022 r. wyniósł 83,1% (w kraju 75,7%) i był wyższy zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r. odpowiednio o: 1,2 p. proc. i 2,9 p. proc. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 92,6% ludności (wzrost o 1,5 p. proc. w skali roku i o 2,1 p. proc. w stosunku do 2015 r.), a na wsi – 53,3% ludności (wzrost o 0,6 p. proc. w porównaniu z 2021 r. i o 8,0 p. proc. w odniesieniu do 2015 r.).

Największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w powiatach odnotowano w Rudzie Śląskiej (99,9%), następnie w Katowicach (99,5%), Zabrze (99,1%), Częstochowie (97,6%), Rybniku (96,8%) oraz w Gliwicach (96,1%), natomiast najniższy w powiecie myszkowskim (45,1%) oraz częstochowskim (52,4%).

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

Zarówno emisja zanieczyszczeń pyłowych, jak i gazowych wytworzonych w 2022 r. przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza zlokalizowane na terenie województwa śląskiego zmniejszyła się w skali roku oraz w odniesieniu do 2015 r. Duża ilość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw. Dwutlenek węgla stanowił ponad 98% ogólnej emisji zanieczyszczeń gazowych. W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymano prawie 100% zanieczyszczeń pyłowych i prawie 30% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

W 2022 r. na terenie województwa śląskiego działało 311 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (317 w 2021 r., 328 w 2015 r.). Wśród nich 203 emitowały zanieczyszczenia pyłowe, a 310 – zanieczyszczenia gazowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych w 2022 r. wyniosła 3,5 tys. t (17,5% emisji krajowej), tj. o 17,1% mniej niż w 2021 r. oraz o 65,3% mniej niż w 2015 r. Duża ilość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (39,0% ogólnej emisji pyłów w województwie). Emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni ukształtowała się podobnie jak przed rokiem na poziomie 0,3 t (0,8 t w 2015 r.).

Emisja zanieczyszczeń gazowych (łącznie z dwutlenkiem węgla) w 2022 r. wyniosła 32513,1 tys. t (16,0% emisji krajowej). Dwutlenek węgla stanowił 98,3% ogólnej emisji zanieczyszczeń gazowych. W odniesieniu do 2021 r. odnotowano spadek emisji zanieczyszczeń gazowych o 9,2%, a w porównaniu z 2015 r. – o 16,1%. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały w 2022 r. 2636,1 t gazów (łącznie z dwutlenkiem węgla); w 2021 r. – 2902,3 t, a w 2015 r. – 3142,8 t.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku, obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku, obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadały 184 zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza (90,6% wszystkich zakładów emitujących zanieczyszczenia pyłowe), a 55 było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych (17,7% wszystkich zakładów emitujących zanieczyszczenia gazowe).

W 2022 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymano lub zneutralizowano 2066,8 tys. t pyłów, tj. 99,8% zanieczyszczeń wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza i 228,9 tys. t gazów (bez dwutlenku węgla), tj. 29,5% zanieczyszczeń wytworzonych. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych było to o 6,4% mniej niż w 2021 r. oraz o 21,4% mniej niż w 2015 r., natomiast odnośnie zanieczyszczeń gazowych – o 5,0% mniej niż w 2021 r. oraz o 20,5% mniej niż w 2015 r. W odniesieniu do kraju udział zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2022 r. wyniósł 11,3%, a udział zanieczyszczeń gazowych – 7,0%.

Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w 2022 r. w procentach zanieczyszczeń wytworzonych dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wynosiły: 85,3% dla dwutlenku siarki, 46,6% dla węglowodorów, 53,6% dla tlenków azotu, 22,2% dla tlenku węgla, a 3,9% dla innych zanieczyszczeń gazowych (głównie amoniaku, dwusiarczku węgla, fluoru, siarkowodoru, związków chloroorganicznych).

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 5. Emission of air pollutants from plants significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	38759,8	29210,5	35794,7	32513,1	16,0
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	63,7	27,7	29,8	26,4	16,2
Metan Methane	494,0	409,0	399,2	386,4	89,6
Tlenki azotu Nitrogen oxides	46,2	26,5	29,6	25,9	15,5
Tlenek węgla Carbon monoxide	161,6	107,0	109,0	98,5	39,7
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	37985,1	28632,2	35218,1	31967,2	15,8
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	10,2	4,4	4,3	3,5	17,5
w tym: of which:					
Ze spalania paliw From fuel combustion	4,5	1,5	1,6	1,4	12,8
Niezorganizowana Unorganised	1,5	0,4	0,4	0,3	22,7

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w województwie śląskim w 2021 r. zajmowała ponad 22% powierzchni ogólnej województwa. Dominujący udział w powierzchni obszarów objętych ochroną prawną miały parki krajobrazowe. Grunty leśne stanowiły 33% ogólnej powierzchni województwa.

Celem ochrony przyrody jest utrzymanie na obszarze chronionym naturalnych procesów przyrodniczych i trwałości ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej i dziedzictwa geologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i ekosystemów, kształtowanie odpowiednich postaw człowieka wobec przyrody, a także przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody.

Obszary prawnie chronione w województwie śląskim w 2022 r. zajmowały łącznie 272,9 tys. ha, co stanowiło 22,1% powierzchni ogólnej województwa. Największy udział w powierzchni obszarów objętych ochroną prawną miały parki krajobrazowe (82,4% areалу chronionego). Powierzchnia obszarów prawnie chronionych zwiększyła się o 211,3 ha w porównaniu z 2021 r., natomiast zmniejszyła się w odniesieniu do 2015 r. o 862,5 ha. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego stanowiła 2,7% powierzchni takich obszarów w kraju.

W końcu 2022 r. ochroną rezerwatową objętych było 65 obiektów o łącznej powierzchni 4472,4 ha (0,4% powierzchni ogólnej województwa). Powierzchnia ta stanowiła 2,6% ogólnej powierzchni rezerwatów w kraju. W latach 2015–2022 powierzchnia rezerwatów wzrosła o 117,2 ha, tj. o 2,7%. Najliczniejsze w województwie były rezerваты leśne (50 obiektów), o łącznej powierzchni 2787,6 ha, chroniące ekosystemy leśne, w tym 1287,6 ha w rezerwach ściśłych. Wśród istniejących rezerwatów do ściślej

ochrony zaliczane były także rezerwy florystyczne o łącznej powierzchni 81,7 ha. Przeciętna powierzchnia rezerwatu w 2022 r. wynosiła 68,8 ha, przy czym najmniejszymi były rezerwy florystyczne oraz przyrody nieożywionej (średnio 20,4 ha i 20,9 ha), a największymi – faunistyczne (średnio 394,6 ha), a następnie wodne (średnio 262,7 ha).

Powierzchnia parków krajobrazowych (bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody) w 2022 r. wynosiła 229,7 tys. ha (18,2% powierzchni ogólnej województwa) i stanowiła 8,9% takiej powierzchni w kraju. Powierzchnia parków zmniejszyła się o 1,9 ha w porównaniu z 2021 r. a w odniesieniu do 2015 r. o 2226,4 ha. Lasy na obszarze parków krajobrazowych stanowiły 56,0% powierzchni, natomiast użytki rolne – 24,2%. Największymi pod względem powierzchni były Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich (49,4 tys. ha), a następnie Orlich Gniazd (48,0 tys. ha).

W 2022 r. na terenie województwa śląskiego wyznaczonych było 47 obszarów Natura 2000, z tego 5 obszarów specjalnej ochrony ptaków, o łącznej powierzchni 62,4 tys. ha (5,1% powierzchni ogólnej województwa) oraz 42 specjalne obszary ochrony siedlisk, o łącznej powierzchni 92,2 tys. ha (7,5% powierzchni ogólnej województwa). Udział powierzchni obszarów specjalnej ochrony ptaków zlokalizowanej w województwie śląskim w ogólnej powierzchni takich obszarów w kraju wyniósł 1,3%, natomiast udział powierzchni specjalnych obszarów ochrony siedlisk ukształtował się na poziomie 2,6%. Od 2015 r. powierzchnia obszarów Natura 2000 w województwie zwiększyła się o 0,1%.

Ponadto na terenie województwa w 2022 r. znajdowały się stanowiska dokumentacyjne zajmujące 34,4 ha, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – 5,0 tys. ha oraz użytki ekologiczne – 1,3 tys. ha.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Jedną z form ochrony przyrody są pomniki przyrody. W 2022 r. tą formą ochrony objętych było 1466 cennych tworów przyrody ożywionej i nieożywionej (4,2% pomników przyrody w kraju), wśród nich były przede wszystkim pojedyncze drzewa, które stanowiły 80,3% ogółu pomników. W odniesieniu do 2021 r. liczba pomników przyrody zwiększyła się o 7 obiektów, a w porównaniu z 2015 r. była niższa o 74 obiekty.

W 2022 r. na terenie województwa śląskiego zlokalizowanych było 5 ogrodów botanicznych o łącznej powierzchni 309,9 ha oraz 3 ogrody zoologiczne o łącznej powierzchni 61,5 ha. Liczba ogrodów botanicznych stanowiła 11,6% ogólnej liczby takich obiektów w kraju, natomiast liczba ogrodów zoologicznych województwa – 12,0%. Powierzchnia ogrodów botanicznych województwa zajmowała 14,4% ogólnej powierzchni takich obiektów w kraju, a powierzchnia ogrodów zoologicznych – 9,4%.

Według szacunkowych danych w końcu 2022 r. wśród ważniejszych zwierząt chronionych żyjących na terenie województwa śląskiego odnotowano 7337 bobrów europejskich, 61 żubrów, 55 głuszców, 41 wilków, 24 rysie i 5 niedźwiedzi brunatnych.

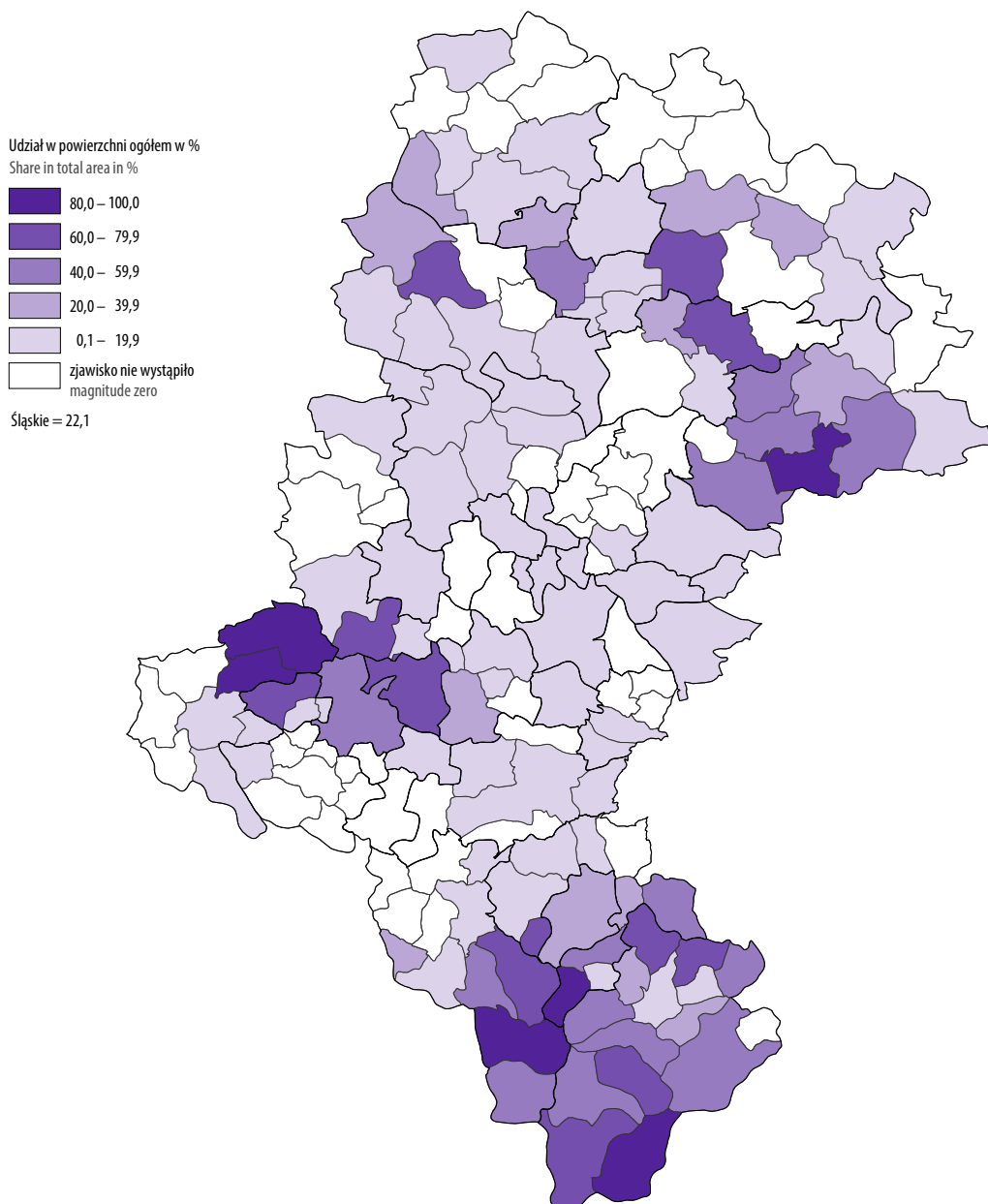
Do terenów zieleni miejskiej ogólnodostępnej w województwie śląskim w 2022 r. należały 303 parki spacerowo-wypoczynkowe, które zajmowały powierzchnię 3659,2 ha oraz 2914 zieleńców o łącznej powierzchni 1541,9 ha. Tereny zieleni osiedlowej łącznie zajmowały obszar 3931,6 ha, a zieleń uliczna – 2913,8 ha. W porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych (o 8,1 ha), zieleńców (o 8,0 ha) oraz powierzchnia terenów zieleni osiedlowej (o 99,8 ha), natomiast wzrosła powierzchnia zieleni ulicznej (o 41,2 ha). W odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się powierzchnia zieleni ulicznej (o 551,6 ha), terenów zieleni osiedlowej (o 75,3 ha) oraz powierzchnia zieleńców (o 91,6 ha), zmniejszyła się natomiast powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych (o 352,7 ha).

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2022

As of 31 December

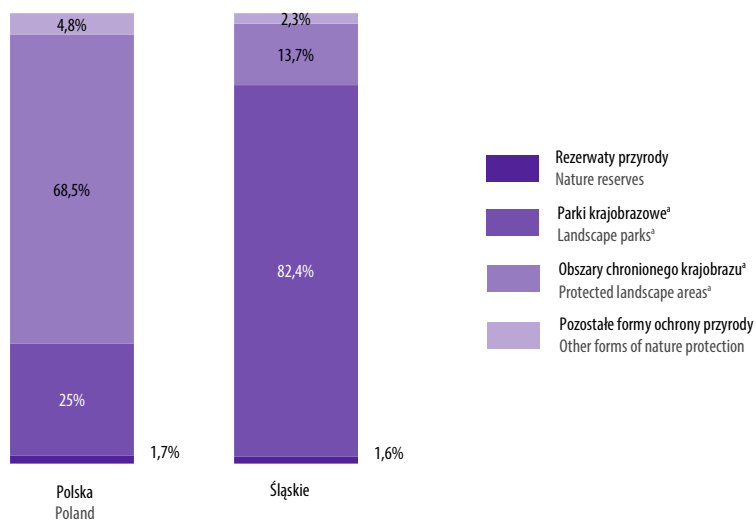

Wykres 8. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Structure of area of special nature value under legal protection in 2022

As of 31 December

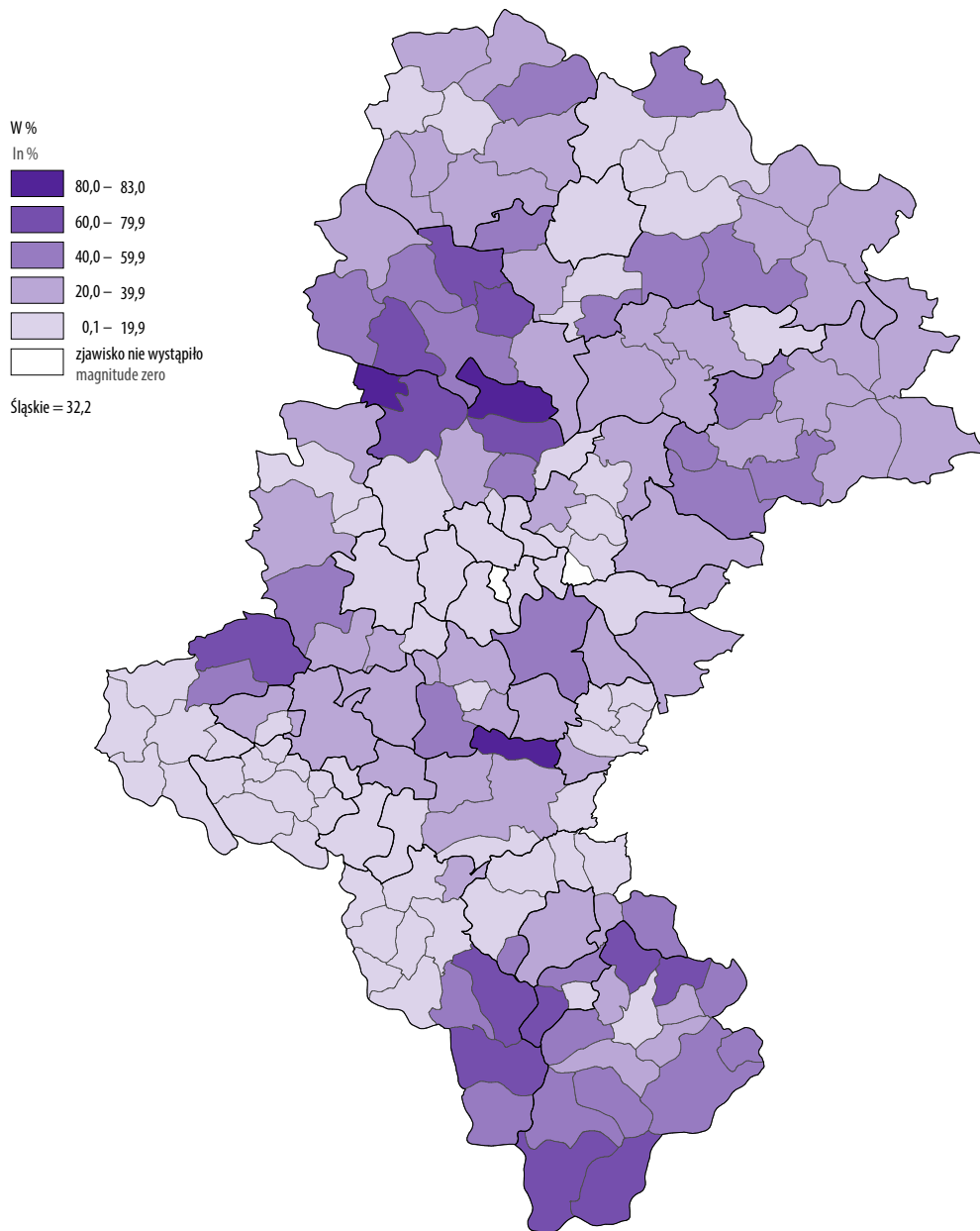
a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Grunty leśne w województwie śląskim według stanu w końcu 2022 r. zajmowały obszar 406,6 tys. ha, co stanowiło 33,0% ogólnej powierzchni województwa oraz 4,3% gruntów leśnych w kraju. Areał gruntów leśnych województwa obniżył się w porównaniu z końcem 2021 r., o 144,0 ha, natomiast w odniesieniu do 2015 r. wzrósł o 2783,1 ha. Powierzchnia lasów wynosiła 396,6 tys. ha i stanowiła 97,5% gruntów leśnych województwa. Ponad połowa lasów w województwie śląskim to nizinne bory mieszane i lasy mieszane. Według składu gatunkowego drzewostanów ponad 50% powierzchni lasów w województwie zajmuje sosna. Powierzchnia lasów zmniejszyła się w skali roku o 135,2 ha, a w odniesieniu do 2015 r. była wyższa o 2774,8 ha. Lasy publiczne stanowiły 80,0% ogółu powierzchni lasów w województwie. Wskaźnik lesistości ukształtował się na poziomie 32,2%.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

Mapa 17. Lesistość w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Map 17. Forest cover in 2022
As of 31 December

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

Odpady przemysłowe wytworzone na terenie województwa śląskiego w 2022 r. stanowiły ponad 25% takich odpadów w kraju. Ilość odpadów przemysłowych powstałych na terenie województwa w 2022 r. zwiększyła się w porównaniu z 2020 r., ale zmniejszyła w odniesieniu do 2015 r. Ilość zebranych odpadów komunalnych zmniejszyła się w skali roku, ale wzrosła w stosunku do 2015 r. Większość zebranych odpadów komunalnych pochodziła z gospodarstw domowych. Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie była niższa niż w 2021 r., wzrosła jednak w porównaniu z 2015 r.

Województwo śląskie jako region silnie zurbanizowany, o wysokim stopniu uprzemysłowienia, charakteryzuje się dużą ilością wytwarzanych i nagromadzonych odpadów, co w istotnym stopniu negatywnie wpływa na jakość gleb, wód oraz powietrza atmosferycznego. W 2022 r. w województwie śląskim wytworzono 30714,9 tys. t odpadów, w tym 5,6% stanowiły odpady komunalne.

Odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne, z wyłączeniem odpadów komunalnych, wytworzone w 351 zakładach na terenie województwa stanowiły 25,2% ilości odpadów wytworzonych w kraju, tj. 29001,8 tys. t (o 4,4% więcej niż w 2021 r., ale o 20,6% mniej niż w 2015 r.). Najwięcej odpadów przemysłowych wytworzonych w województwie śląskim w 2022 r. powstało przy płukaniu i oczyszczaniu kopalni – 19971,0 tys. t (68,9%).

Spśród łącznej ilości odpadów przemysłowych wytworzonych w 2022 r., 14641,4 tys. t (50,5%) poddano odzyskowi, 11679,7 tys. t (40,3%) przekazano innym odbiorcom, 2513,2 tys. t (8,7%) unieszkodliwiono, a 167,5 tys. t (0,6%) zmagazynowano czasowo.

Ilość odpadów nagromadzonych na składowiskach własnych zakładów w końcu 2022 r. ukształtowała się na poziomie 461131,9 tys. t (25,2% odpadów nagromadzonych w kraju), tj. wyższym niż w końcu 2021 r. (0,5%), ale niższym niż w końcu 2015 r. (o 3,4%). Przeważającą część odpadów nagromadzonych stanowiły odpady powstałe przy płukaniu i oczyszczaniu kopalni – 394226,4 tys. t (85,5%). Niezrekultywowana powierzchnia składowania odpadów w końcu 2022 r. zajmowała 1471,2 ha i utrzymała się na poziomie sprzed roku, natomiast w porównaniu z końcem 2015 r. była mniejsza o 8,1%.

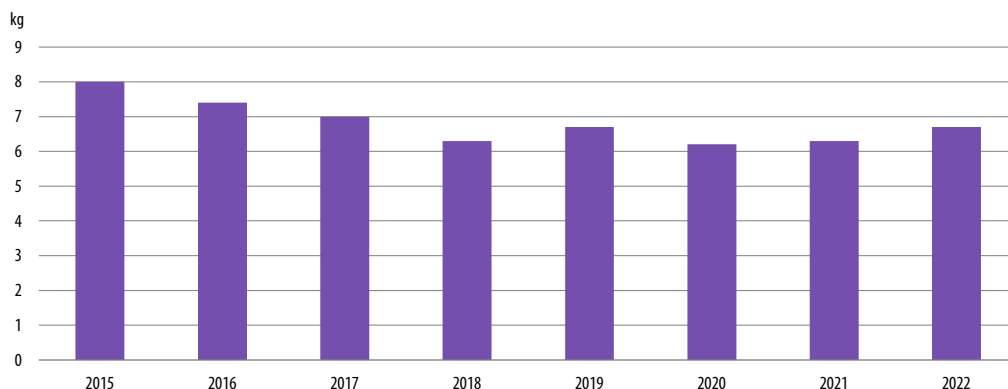
Tablica 6. Odpady przemysłowe

Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w tonach in tonnes				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	36528,1	27616,6	27768,6	29001,8	25,2
w tym: of which:					
unieszkodliwione we własnym zakresie disposed by producers on its own	2600,9	2271,1	2434,3	2513,2	10,6
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	17859,8	11193,7	12348,7	11679,7	17,8
magazynowane czasowo temporarily stored	380,7	79,3	206,7	167,5	10,7
Odpady dotychczas składowane ^a (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled ^a (at the end of the year) – total	477117,0	459896,2	458721,5	461131,9	25,2

^a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
^a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
 Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

W 2022 r. w województwie śląskim z gospodarstw domowych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji oraz usług komunalnych zebrano 1713,1 tys. t odpadów komunalnych, tj. mniej niż w 2021 r. (o 4,6%), ale więcej niż w 2015 r. (o 12,7%). Z gospodarstw domowych pochodziło 87,8% zebranych odpadów komunalnych, tj. 1504,3 tys. t (o 4,5% mniej niż w 2021 r., ale o 17,2% więcej niż w 2015 r.), a z innych źródeł – 12,2% zebranych odpadów komunalnych, tj. 208,8 tys. t. Odpady komunalne zebrane w województwie stanowiły 12,8% takich odpadów w kraju, w tym odpady pochodzące z gospodarstw domowych – 13,0%.

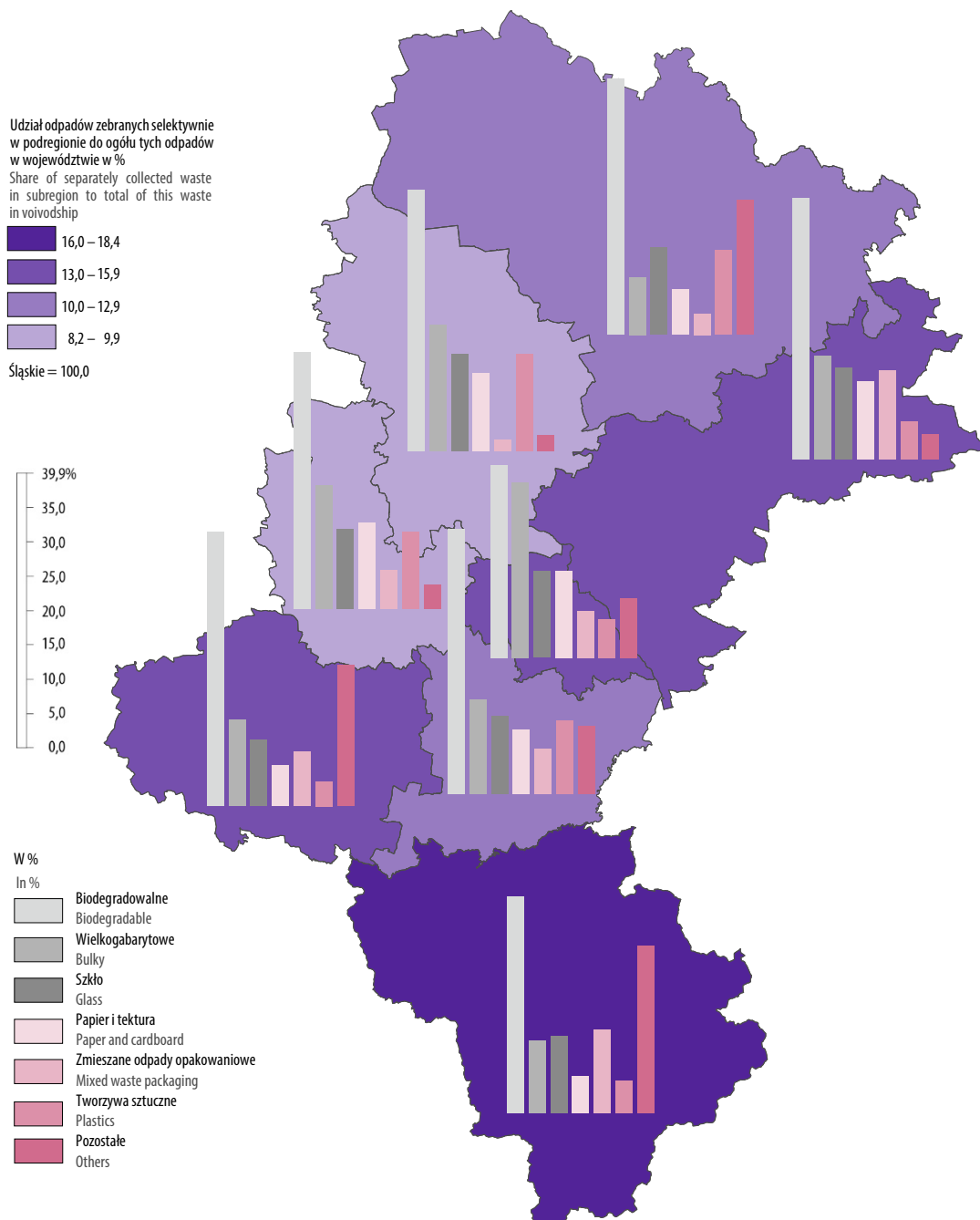
Masa zebranych w 2022 r. odpadów komunalnych przeznaczonych do recyklingu wynosiła 498,1 tys. t i w skali roku zmniejszyła się o 13,9%. Masa zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do kompostowania lub fermentacji ukształtowała się na poziomie 268,9 tys. t (wzrost o 3,1%), masa zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do przekształcania termicznego z odzyskiem energii wyniosła 176,6 tys. t (spadek o 2,1%), a bez odzysku energii – 5,3 tys. t (spadek o 6,2%).

Większość zebranych w 2022 r. odpadów komunalnych stanowiły odpady zmieszane – 950,1 tys. t (55,5%), podczas gdy w 2021 r. – 982,5 tys. t (54,7%), a w 2015 r. – 1053,1 tys. t (69,3%). Na 1 mieszkańca województwa śląskiego w 2022 r. przypadło 393 kg (409 kg w 2021 r.) zebranych odpadów komunalnych ogółem, natomiast ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych (bez wyselekcjonowanych) ukształtowała się na poziomie 218 kg (224 kg w 2021 r.).

Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w 2022 r. wyniosła 763,1 tys. t i zmniejszyła się o 6,1% w odniesieniu do 2021 r., a w stosunku do 2015 r. zwiększyła się o 63,5% i stanowiły 14,2% takich odpadów w kraju. Z gospodarstw domowych pochodziło 93,5% odpadów zebranych selektywnie (93,2% w 2021 r. oraz 89,4% w 2015 r.).

Dominującą frakcją odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu 2021 r. były odpady biodegradowalne, które stanowiły 35,6% ogółu, wielkogabarytowe – 15,0% oraz szkło – 11,9%, a następnie papier i tektura – 9,0%, zmieszane odpady opakowaniowe – 7,9% oraz tworzywa sztuczne – 7,5%. W 2021 r. struktura ta kształtowała się podobnie, w 2015 r. odpady biodegradowalne stanowiły 26,5%, następną dominującą frakcją było szkło – 12,4% oraz tworzywa sztuczne – 11,7%.

Mapa 18. Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2022 r.
 Map18. Municipal waste collected separately in 2022

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

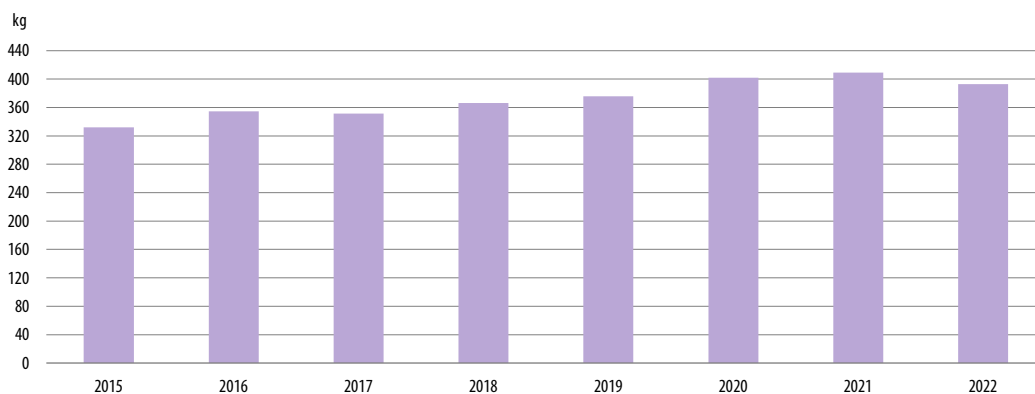
Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
			w tonach in tonnes			w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem Total	466607,9	416983,2	786312,9	812489,2	763053,8	14,2	713666,3	14,4
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and cardboard	33741,3	23771,0	69395,4	70168,9	68710,0	12,4	58833,2	12,3
Szkło Glass	57792,0	53971,7	95461,4	95296,2	90701,5	11,4	85326,5	11,4
Tworzywa sztuczne Plastics	54793,8	49841,6	57963,0	53774,3	57272,3	10,6	51089,4	10,3
Metale Metals	2928,2	2877,6	2331,2	2001,3	407,6	8,3	380,6	8,9
Tekstylia Textiles	90,5	89,4	521,0	634,3	575,4	11,8	568,7	11,9
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	3475,7	3370,7	5710,2	5795,9	4773,6	13,0	4759,9	13,3

Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita

W końcu 2022 r. w województwie śląskim funkcjonowało 18 czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne, o łącznej powierzchni 131,9 ha. Liczba czynnych składowisk pozostała na niezmiennym poziomie w skali roku, ale zmniejszyła się o 6 składowisk w odniesieniu do 2015 r. Zrehabilitowana powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne wyniosła 17,3 ha. Masa zebranych w 2022 r. odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania wyniosła 764,3 tys. t i w skali roku zmniejszyła się o 0,7%. Stanowiło to 15,0% takiej masy odpadów w kraju.

W końcu 2022 r. na terenie województwa śląskiego odnotowano 474 dzikie wysypiska, na których były składowane odpady komunalne, o łącznej powierzchni 492,8 tys. m². Stanowiło to 21,4% takich wysypisk

w kraju. Liczba dzikich wysypisk zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 80, a w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 230 wysypisk. Powierzchnia dzikich wysypisk przypadająca na 100 km² powierzchni województwa w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 3996 m² i była mniejsza w stosunku do 2021 r. o 13,1% oraz 5-krotnie większa w porównaniu z 2015 r. W ciągu roku zlikwidowano 2113 dzikich wysypisk, tj. o 164 więcej niż w 2021 r. oraz o 424 więcej niż w 2015 r.

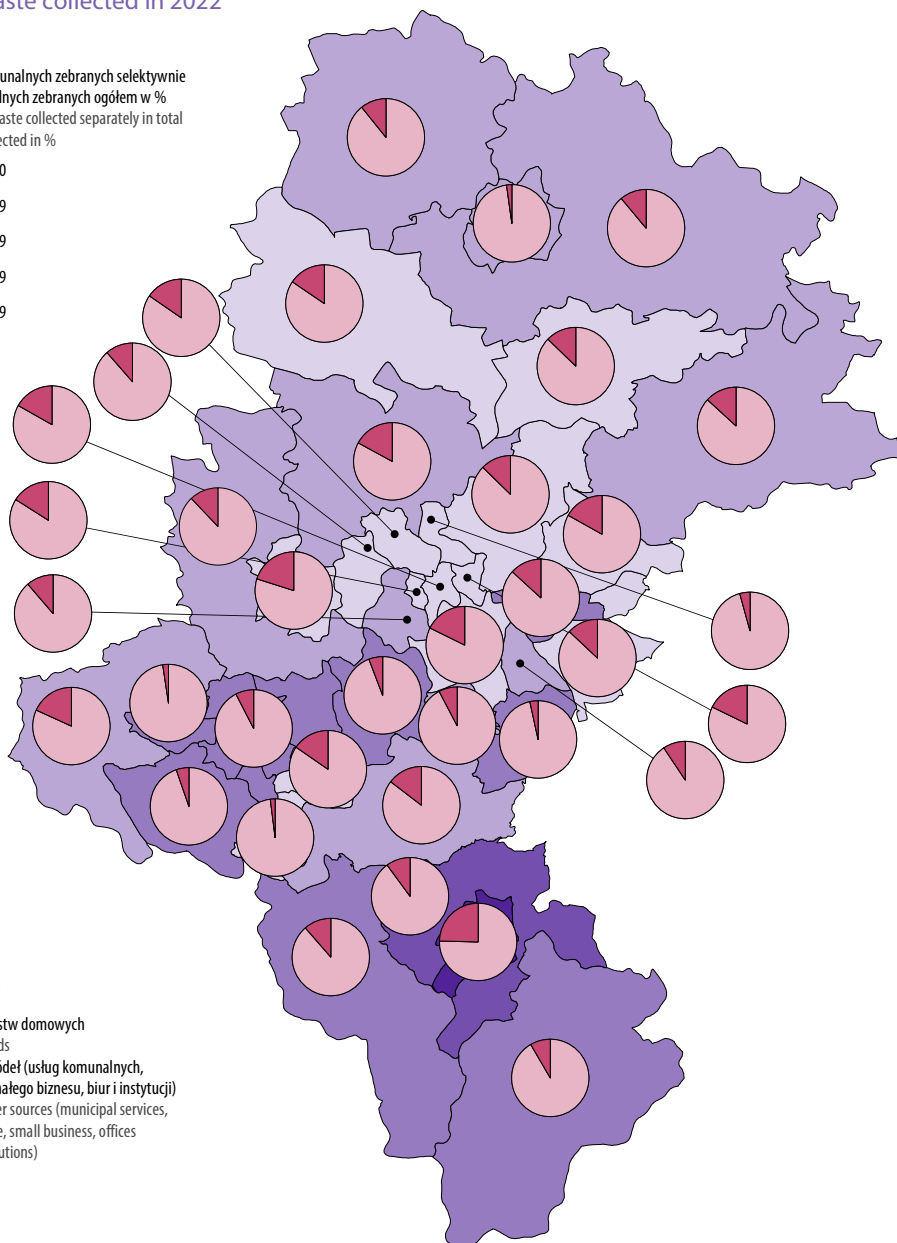
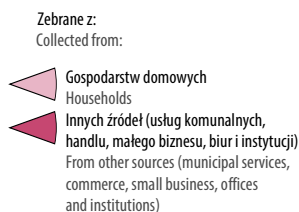
Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów w województwie śląskim w 2022 r. wyniosły 0,81 zł, natomiast w 2021 r. 0,75 zł. W kraju wartość wskaźnika kształtowała się na poziomie 0,83 zł w 2022 r. i 0,81 zł w 2021 r.

Mapa 19. Odpady komunalne zebrane w 2022 r.
Map19. Municipal waste collected in 2022

Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %
Share of municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %

Śląskie = 44,5

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie śląskim poniesione w 2022 r. wzrosły się w skali roku, ale zmniejszyły w odniesieniu do 2015 r. Najwięcej środków przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu. Ze środków własnych sfinansowano 66,6% inwestycji. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej były mniejsze w porównaniu z 2020 r. oraz mniejsze w stosunku do 2015 r. Najwięcej środków służących gospodarce wodnej przeznaczono na ujęcia i doprowadzenia wody. Ze środków własnych pochodziło 72,3% poniesionych nakładów.

Konieczność zapobiegania degradacji środowiska wiąże się z ponoszeniem nakładów inwestycyjnych na metody, technologie, procesy i wyposażenie, których głównym celem jest unieszkodliwianie, monitorowanie, redukcja, zapobieganie lub eliminacja zanieczyszczeń lub strat środowiskowych wynikających z działalności gospodarczej człowieka.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (w cenach bieżących) w województwie śląskim poniesione w 2022 r. osiągnęły poziom 1708,1 mln zł, co stanowiło 12,3% krajowych nakładów przeznaczonych na ten cel. Wysokość poniesionych nakładów wzrosła o 7,8% w porównaniu z 2021 r., ale zmalała o 14,7% w odniesieniu do 2015 r. Ze środków własnych sfinansowano 60,8% inwestycji (66,6% w 2021 r., 47,1% w 2015 r.). Najwięcej nakładów, tj. 647,1 mln zł (37,9% wszystkich nakładów na ochronę środowiska w województwie) przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód. Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu wydatkowano 456,0 mln zł (26,7%), w gospodarkę odpadami, ochronę i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochronę wód podziemnych i powierzchniowych zainwestowano 142,2 mln zł (8,3%), a na zmniejszanie hałasu i wibracji przeznaczono 20,6 mln zł (1,2%). Nakłady na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa w 2022 r. wyniosły 391,8 zł (przed rokiem – 360,6 zł, w 2015 r. – 437,5 zł), wobec – 368,1 zł w kraju.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie śląskim (w cenach bieżących) w 2022 r. wyniosły 280,9 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z 2021 r. o 6,3%, ale były niższe niż w 2015 r. o 37,1%. Ich udział w nakładach na gospodarkę wodną w kraju ukształtował się na poziomie 7,1%. Ze środków własnych pochodziło 80,9% poniesionych nakładów (72,3% w 2021 r., 29,8% w 2015 r.). Najwięcej środków służących gospodarce wodnej przeznaczono na ujęcia i doprowadzenia wody – 227,1 mln zł (80,8% wszystkich nakładów na gospodarkę wodną w województwie), natomiast na inwestycje związane z budową i modernizacją stacji uzdatniania wody – 27,7 mln zł (9,8%). Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa w 2022 r. ukształtowały się na poziomie 64,4 zł (przed rokiem – 60,2 zł, w 2015 r. – 97,5 zł), wobec – 105,2 zł w kraju.

Tablica 8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej^a w latach 2015–2022 (ceny bieżące)Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management^a in years 2015–2022 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	W tysiącach złotych In thousand PLN	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca w zł ^b Per capita in PLN ^b
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total:	12418124,3	13,9	2764,2
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	4720000,1	16,4	1050,6
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of water	4403965,3	10,8	980,3
gospodarka odpadami waste management	807646,0	8,7	179,8
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	2060012,5	29,9	458,5
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	3410883,2	15,1	759,2
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	1415482,3	13,9	315,1
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	149715,1	4,4	33,3

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By investment location. b Average value for a corresponding period.

Wśród efektów rzeczowych uzyskanych w zakresie ochrony środowiska w 2022 r. znalazły się m.in.:

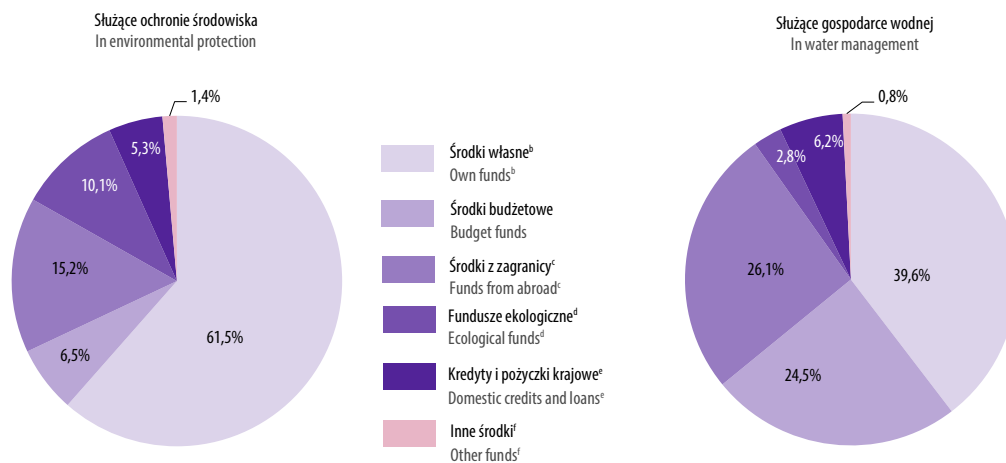
- przekazanie do użytku 2 oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 4470 m³ na dobę (4 obiekty w 2021 r., 7 obiektów – w 2015 r.);
- wybudowanie 334,5 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (325,0 km w 2021 r., 1262,8 km w 2015 r.) oraz 39,2 km sieci odprowadzającej wody opadowe (57,5 km w 2021 r., 277,3 km w 2015 r.);
- przekazanie do eksploatacji urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń pyłowych o wydajności 3547 t na rok (w 2021 r. – 70 t na rok, a w 2015 r. – 311 t na rok);
- przekazanie do eksploatacji urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń gazowych o wydajności 4700 t na rok (w 2021 r. – 30151 t na rok, a w 2015 r. – 1652 t na rok).

Spośród efektów rzeczowych w zakresie gospodarki wodnej uzyskanych w 2022 r. odnotowano m.in.:

- oddanie do użytku stacji uzdatniania wody o wydajności 960 m³ na dobę (w 2021 r. – 225 m³ na dobę, a w 2015 r. – 3130 m³ na dobę);
- wybudowanie 305,6 km sieci wodociągowej (w 2021 r. – 311,6 km, a w 2015 r. – 428,9 km);
- regulację i zabudowę rzek i potoków na odcinku 2,7 km (w 2021 r. – 2,7 km, a w 2015 r. – 7,5 km).

Wykres 11. Struktura nakładów^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2022 (ceny bieżące)

Chart 11. Structure of outlays^a on fixed assets by source of financing in 2015–2022 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

W końcu 2022 r. w województwie śląskim znajdowało się 1230 obiektów małej retencji wodnej o łącznej pojemności 13363,2 dm³. Wśród nich znalazły się 892 stawy rybne o łącznej pojemności 7644,1 dm³, 197 budowli piętrzących o łącznej pojemności 585,1 dm³, 128 sztucznych zbiorników wodnych o łącznej pojemności 5049,4 dm³ oraz 13 innych obiektów o łącznej pojemności 84,6 dm³.

Rozdział 5. Społeczeństwo

Chapter 5. Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

5.1.1. Demografia

5.1.1. Demography

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek liczby zgonów oraz spadek liczby urodzeń żywych. Spadła liczba zawieranych małżeństw. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały były ujemne, co wpłynęło na dalszy spadek liczby mieszkańców. Społeczeństwo województwa starzeje się, z roku na rok wzrasta udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie populacji.

W końcu 2023 r. liczba ludności województwa śląskiego wyniosła 4320,1 tys. osób, tj. 11,5% ludności w kraju. W porównaniu z 2022 r. liczba ludności zmniejszyła się o 0,61% (w kraju była mniejsza o 0,34%), a w odniesieniu do 2015 r. spadła o 5,49%. W porównaniu z 2015 r. obniżyła się liczba mieszkańców miast (o 7,12%), natomiast wzrosła liczba mieszkańców wsi (o 0,04%).

Dane dotyczące ludności — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzypisowych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

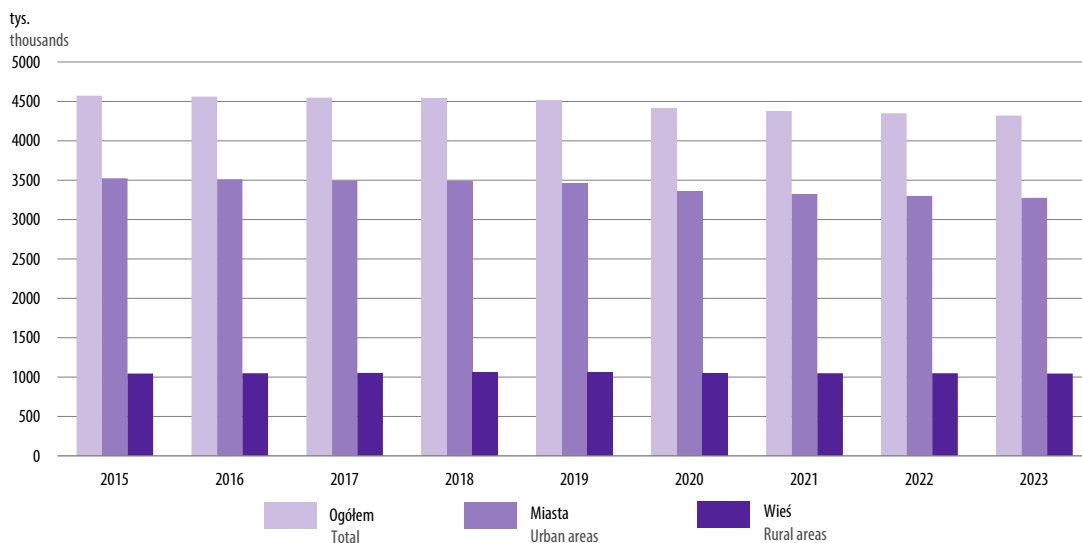
- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2023 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

W przekroju terytorialnym według gmin w latach 2015–2023 największy wzrost liczby ludności odnotowano w gminie Wiry (o 15,82%) i Bojszowy (o 12,61%), a największy spadek w gminie Woźniki (o 14,64%) i Szczekociny (o 13,68%).

Tablica 9. Ludność
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 9. Population
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2021	2022	2023
Ogółem w tys. Total in thousands	4570,8	4375,9	4346,7	4320,1
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	11,9	11,5	11,5	11,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	107,3	107,8	107,9	108,0
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	77,1	76,0	75,9	75,8
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	22,9	24,0	24,1	24,2
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	371	355	352	350

Wykres 12. Liczba ludności w latach 2015–2023
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 12. Population in 2015–2023
 As of 31 December

Województwo śląskie jest najbardziej zurbanizowane wśród województw w kraju, w końcu 2023 r. 75,8% ludności województwa mieszkało w miastach (w kraju – 59,5%).

Pod względem gęstości zaludnienia województwo śląskie zajmuje pierwsze miejsce w kraju. W 2023 r. wskaźnik gęstości zaludnienia wyniósł 350 i był prawie 3-krotnie wyższy niż dla kraju (120).

Wśród powiatów województwa śląskiego najwięcej ludności na 1 km² przypadało w Świętochłowicach (3416) oraz Chorzowie (3019), natomiast najmniej w powiatach częstochowskim (86), lublinieckim (91) i kłobuckim (92).

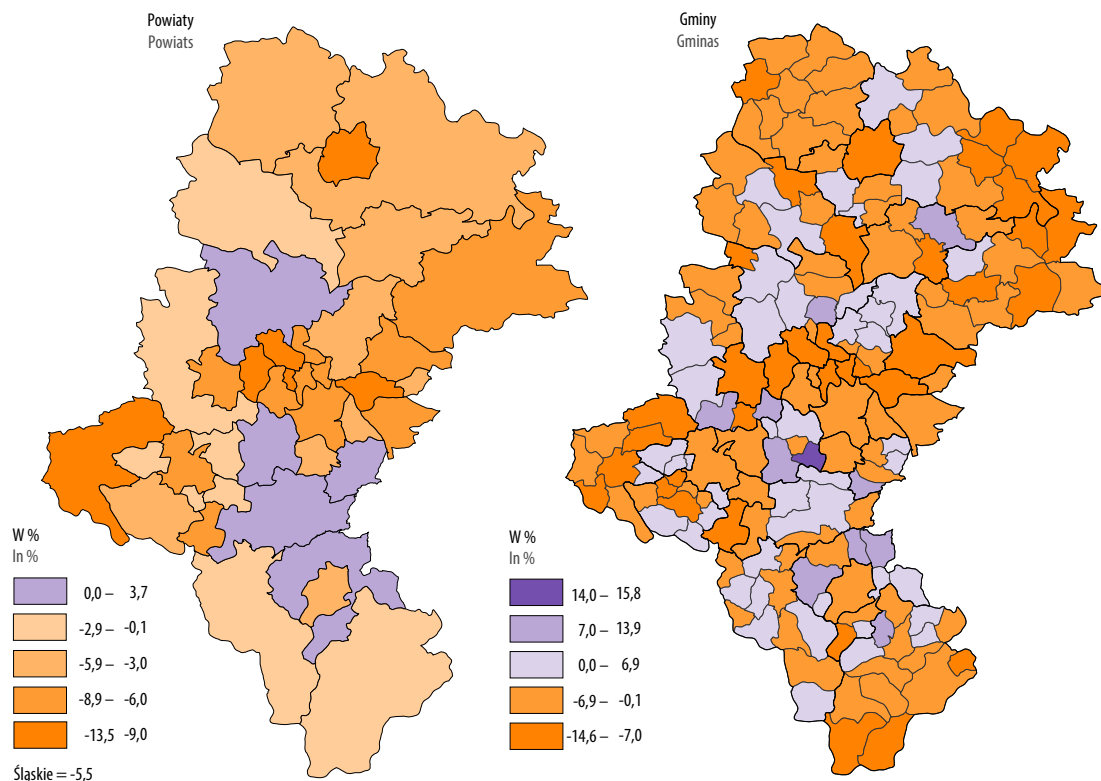
W województwie śląskim, podobnie jak w kraju, występuje przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami. W końcu 2023 r. współczynnik feminizacji wyniósł 108,0 (w kraju – 107,0), natomiast w 2015 r. ukształtował się na poziomie 107,3. Kobiety stanowiły 51,9% mieszkańców województwa.

Mapa 20. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023

Stan w dniu 31 grudnia

Map 20. Population changes in 2015–2023

As of 31 December

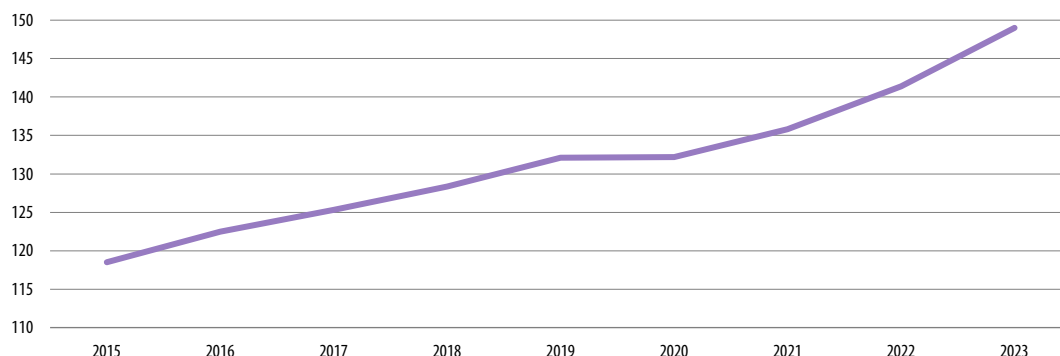
Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w końcu 2023 r. wyniosła 746,9 tys. osób i była niższa w porównaniu z rokiem poprzednim oraz 2015, odpowiednio o: 1,5% i 2,7%. Udział ludności w tej grupie wieku w ludności ogółem wyniósł 17,3% (w kraju – 18,2%).

Ludność w wieku produkcyjnym liczyła 2499,3 tys. osób, tj. o 1,2% mniej niż w roku poprzednim i o 12,6% mniej niż w 2015 r. Ludność w tej grupie wieku w końcu 2023 r. stanowiła 57,9% ludności ogółem (w kraju – 58,4%).

Systematycznie rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. W końcu 2023 r. wyniosła 1074,0 tys. osób i wzrosła zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o: 1,4% i 13,7%. Udział ludności w tym wieku w ludności ogółem wyniósł 24,9% (w kraju – 23,3%).

Wykres 13. Indeks starości w latach 2015–2023

Chart 13. Ageing index in 2015–2023

Spółeczeństwo województwa śląskiego starzeje się, co można zaobserwować analizując m.in. takie wskaźniki demograficzne, jak: współczynnik starości demograficznej, indeks starości i wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego.

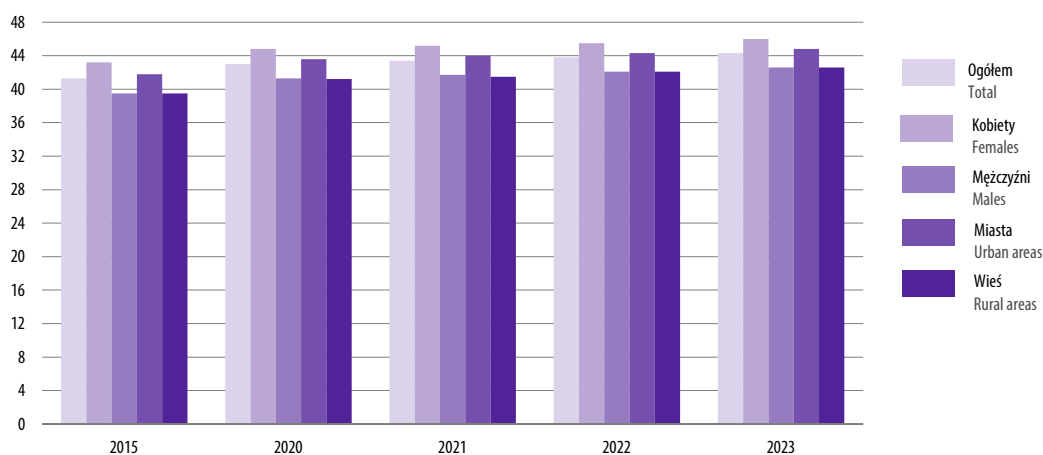
W końcu 2023 r. współczynnik starości demograficznej (udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności) wyniósł 21,3% (w kraju – 20,1%) i wzrósł o 0,6 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 4,6 p. proc. w stosunku do 2015 r.

Indeks starości (liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0-14 lat) w końcu 2022 r. wyniósł 149 osób, przed rokiem – 141 osób, a w 2015 r. – 119 osób. W kraju był on niższy i wyniósł 133 osoby.

Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego (liczba osób w wieku 85 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 50-64 lata) w końcu 2023 r. wyniósł 11 osób (tak samo jak przed rokiem), a w 2015 r. – 8 osób. W kraju ukształtował się na poziomie 12 osób.

Wykres 14. Mediana wieku ludności

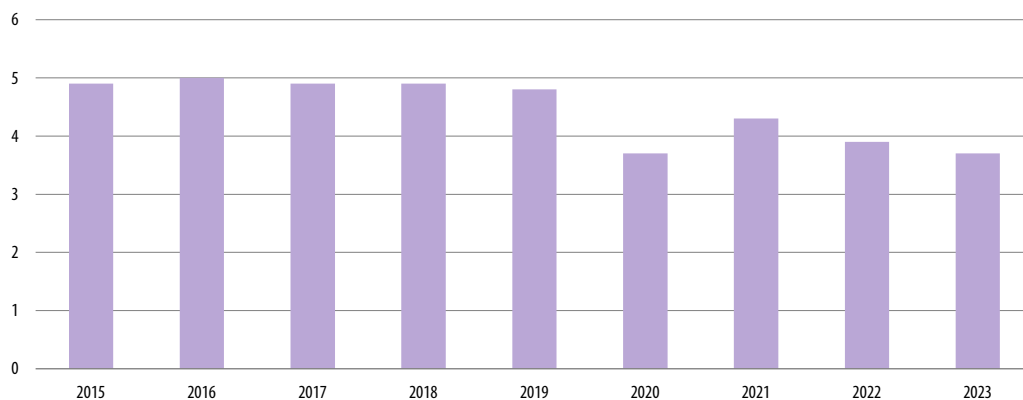
Chart 14. Median age of population

W 2023 r. w województwie śląskim zawarto 16048 małżeństw (o 6,7% mniej niż w 2022 r.), z czego w miastach 12329 (o 6,5% mniej), a na wsi 3719 (o 7,4% mniej).

Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności w latach 2015–2023

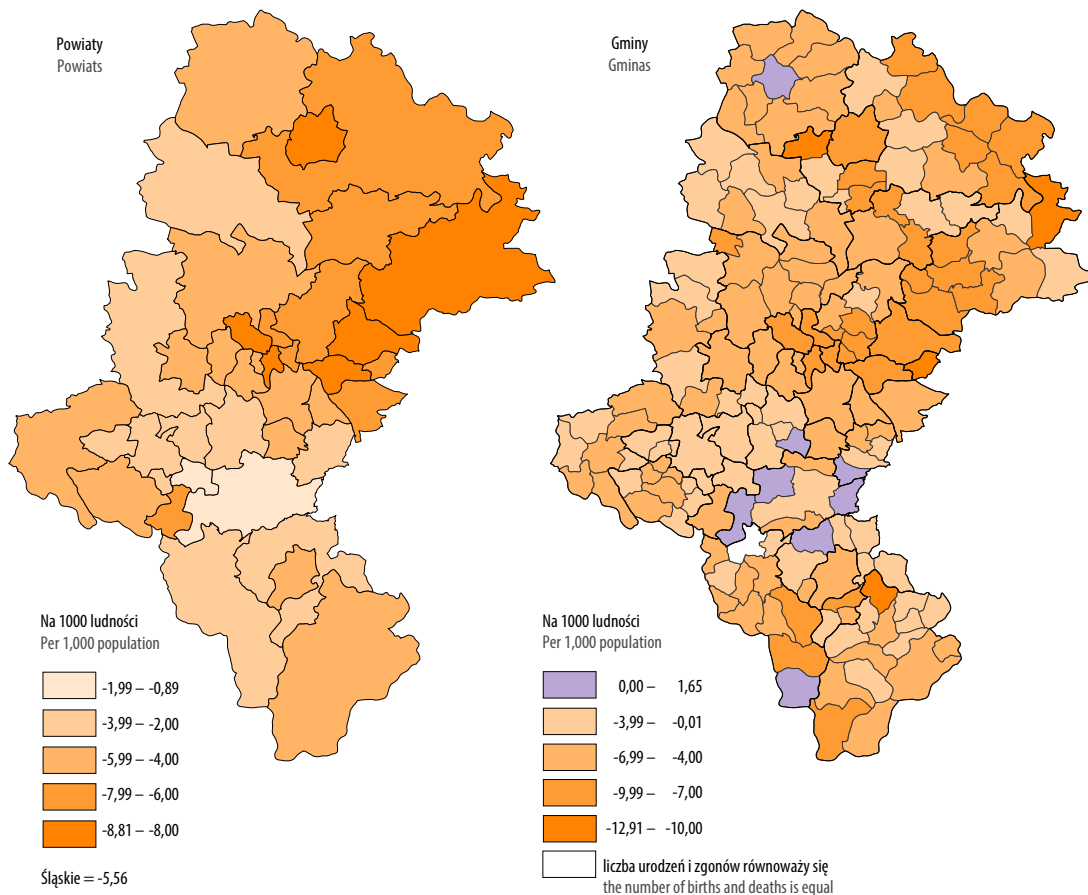
Chart 15. Marriages contracted per 1,000 population in 2015–2023

W 2023 r. odnotowano 27641 urodzeń żywych oraz 51723 zgony, w tym 120 zgonów niemowląt. Przyrost naturalny był ujemny i wyniósł minus 24082, w roku poprzednim – minus 25097, natomiast w 2015 r. liczba urodzeń była mniejsza od liczby zgonów o 8810 osób.

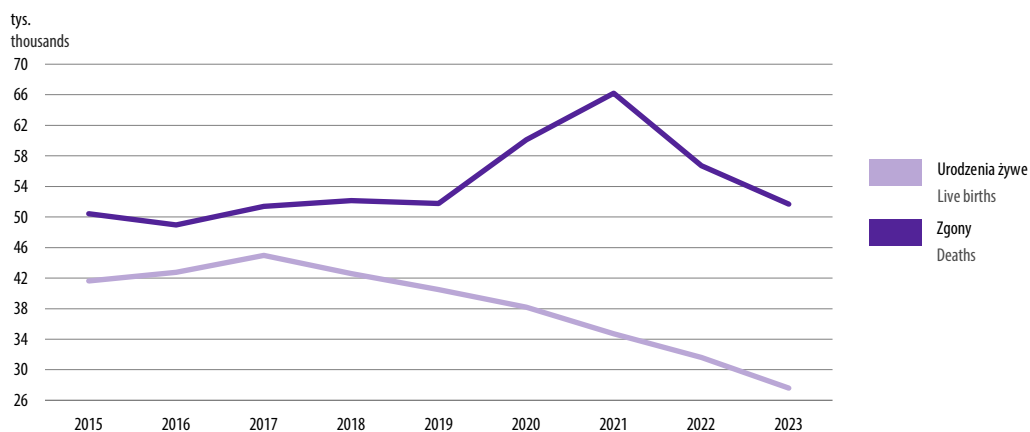
Mapa 21. Przyrost naturalny ludności w 2023 r.

Map 21. Natural increase in 2023

Wykres 16. Ruch naturalny ludności w latach 2015–2023

Chart 16. Vital statistics of population in 2015–2023

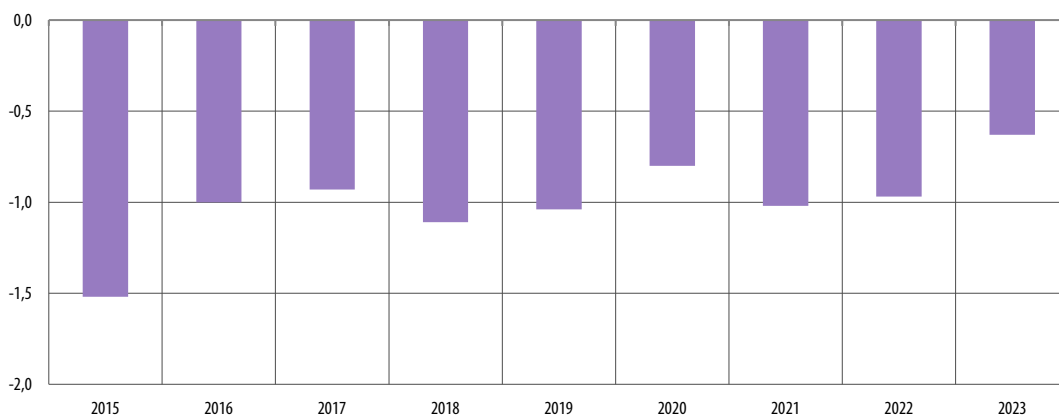

Najczęstszymi przyczynami zgonów w 2022 r. były choroby układu krążenia oraz nowotwory. Łącznie spowodowały one ponad 61% zgonów w województwie (choroby układu krążenia – 36,4%, nowotwory – 24,2%).

W 2023 r. w ruchu wewnętrznym na pobyt stały zameldowano 39838 osób (o 2,1% więcej niż w roku poprzednim), natomiast wymeldowano z pobytu stałego 42449 osób (o 0,3% mniej). Saldo migracji wewnętrznych było ujemne i wyniosło minus 2611 osób (w 2022 r. – minus 3592 osoby).

Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności w latach 2015–2023

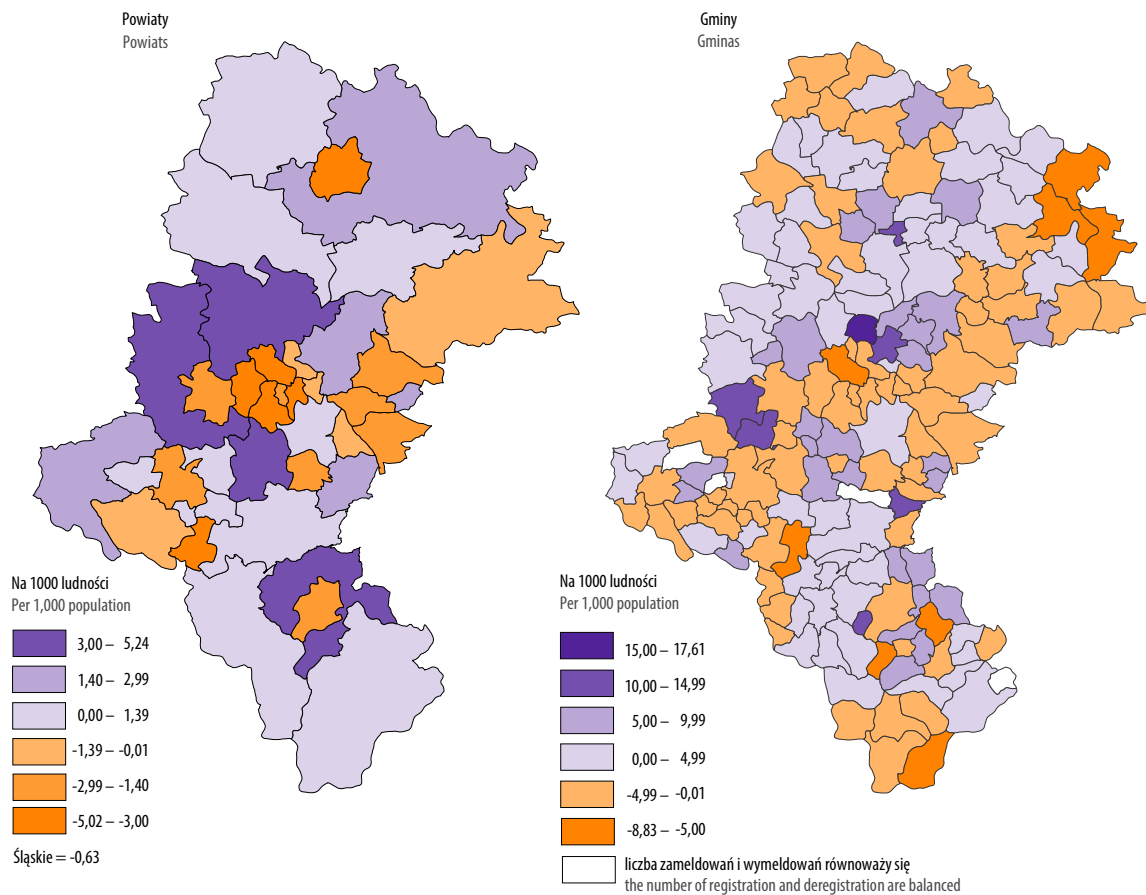
Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1,000 population in 2015–2023

Ogólne saldo migracji wewnętrznej i zagranicznej na pobyt stały w 2023 r. wyniosło minus 2709 osób (w 2022 r. – minus 4244 osoby).

Mapa 22. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2023 r.

Map 22. Net migration of population for permanent residence in 2023

5.1.2. Edukacja

5.1.2. Education

W województwie śląskim w roku szkolnym 2022/23, w relacji do roku szkolnego 2021/22, odnotowano wzrost zarówno liczby placówek wychowania przedszkolnego, jak i dzieci do nich uczęszczających. Zwiększyła się liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, ale spadła liczba uczniów uczęszczających do nich. Zwiększyła się liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych oraz liczba studentów. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie w 2022 r. wzrosły.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Wychowanie przedszkolne jest pierwszym etapem kształcenia w polskim systemie oświaty. W roku szkolnym 2022/23 w województwie funkcjonowało 1996 placówek wychowania przedszkolnego (tj. 8,9% placówek w Polsce), w tym 1638 przedszkoli (tj. 11,9% przedszkoli w Polsce). Zarówno w relacji do roku szkolnego 2021/22, jak i 2015/16 liczba placówek wychowania przedszkolnego wzrosła o: 0,8% i 9,0%, w tym liczba przedszkoli o: 1,4% i 12,4%.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^a
Table 10. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2015/16	2020/21	2021/22	2022/23
Placówki Establishments	1831	1964	1981	1996
miasta urban areas	1257	1369	1384	1401
wieś rural areas	574	595	597	595
w tym przedszkola of which nursery schools	1457	1599	1616	1638
w tym specjalne of which special	16	26	27	32
Dzieci Children	132776	161081	164115	169226
miasta urban areas	102403	122585	124356	128308
wieś rural areas	30373	38496	39759	40918
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	7481	41771	41963	43885
5 lat 5	46168	40854	41474	45331

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

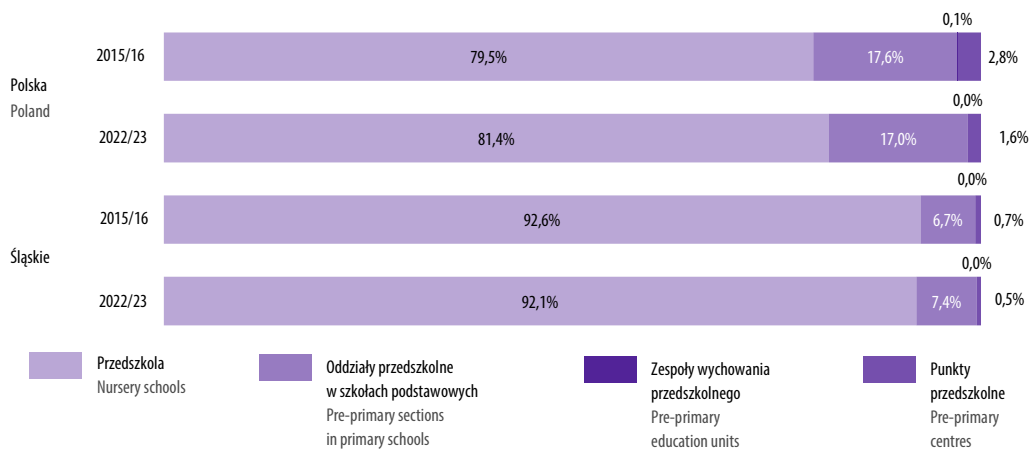
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji i Nauki.

^a Including children staying in the units performing health care activity.

Source: data of the Ministry of Education and Science.

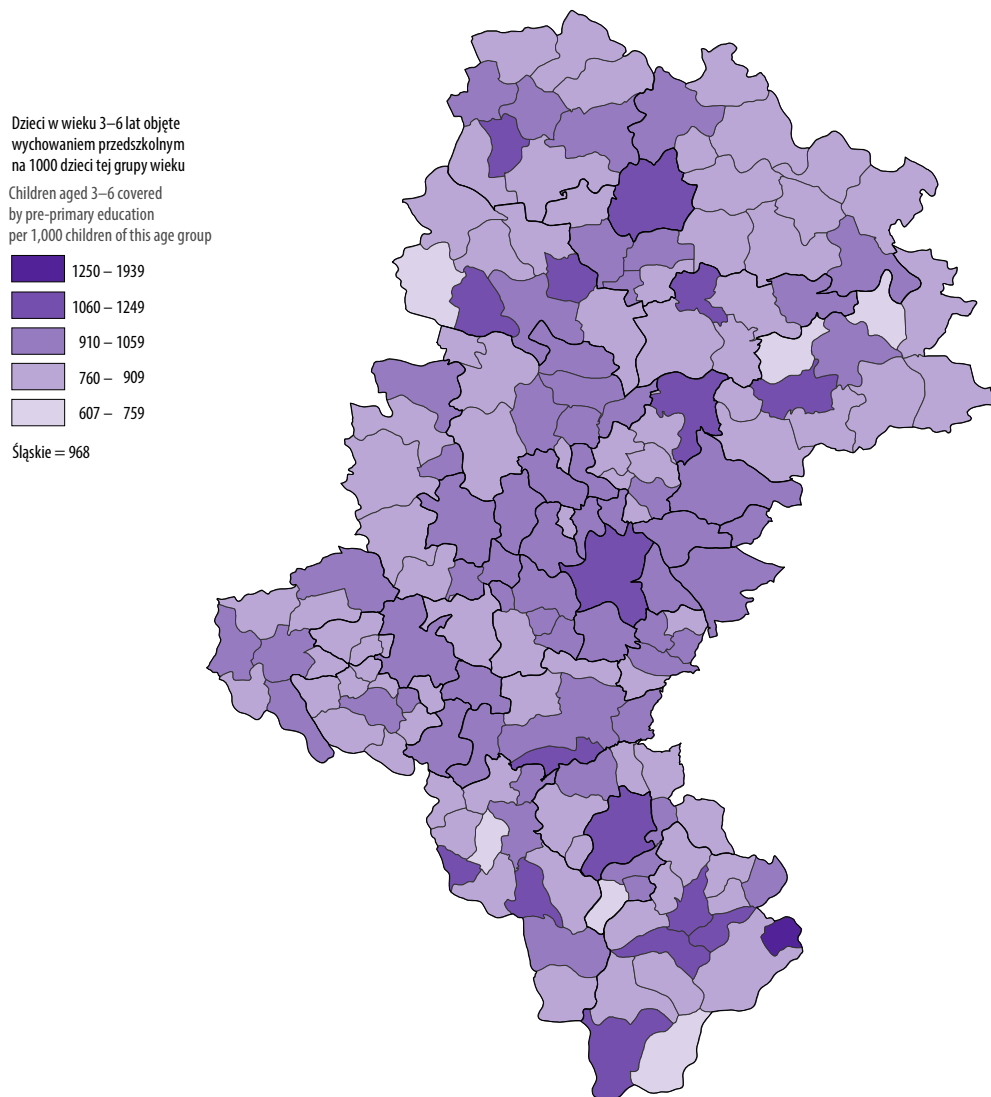
Spośród 169,2 tys. dzieci objętych edukacją przedszkolną większość uczęszczała do przedszkoli – 155,8 tys. Dzieci w placówkach przedszkolnych w województwie stanowiły 11,0% dzieci w placówkach w Polsce, natomiast dzieci w przedszkolach – 12,5% przedszkolaków w całym kraju. Liczba dzieci korzystających z placówek wychowania przedszkolnego w województwie wzrosła zarówno w odniesieniu do roku szkolnego 2021/22, jak i 2015/16 odpowiednio o: 3,1% i 27,5%, a liczba dzieci korzystających z przedszkoli wzrosła – odpowiednio o: 3,0% i 26,7%.

Wykres 18. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek
Chart 18. Structure of children attending pre-primary education establishments by type of establishments

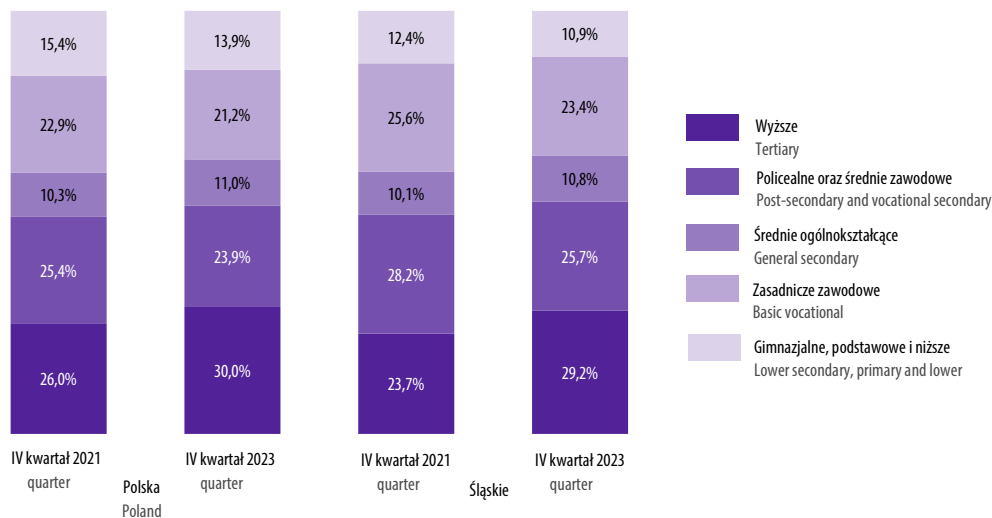
Mapa 23. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23

Map 23. Pre-primary education in the 2022/23 school year

Spośród gmin najwięcej dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku odnotowano w Koszarawie (1939), a następnie w Cieszynie (1243), Goczałkowicach-Zdroju (1236), w Lublińcu (1210) i Świnnej (1129), natomiast najmniej w gminie Ujszoły (607), a w dalszej kolejności w gminach Pawonków (635), Włodowice (647), Irządze (696) i Szczyrk (726).

Wykres 19. Struktura ludności^a według poziomu wykształcenia (BAEL)
Chart 19. Structure of population^a by education level (LFS)

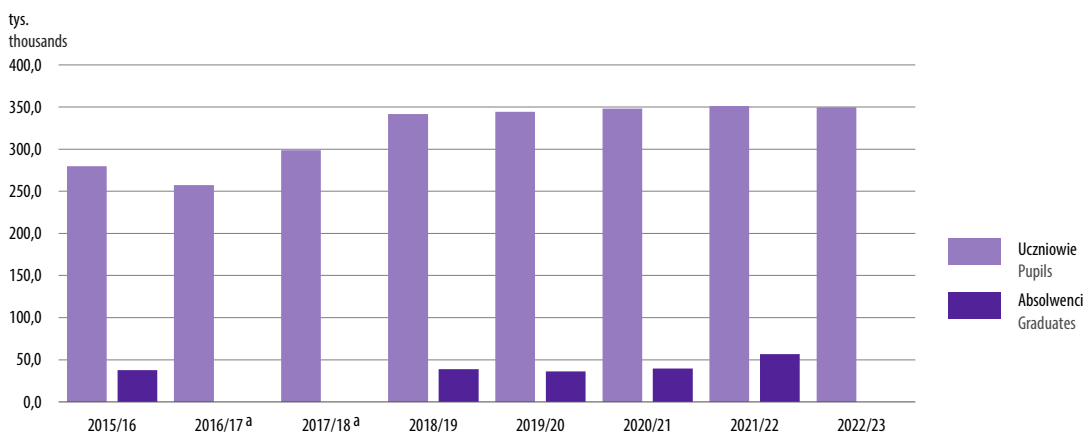

^a W wieku 15–89 lat.
^a Aged 15–89.

Według wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wśród ludności w wieku 15–89 lat w IV kw. 2023 r. najwięcej było osób legitymującym się wykształceniem wyższym (29,2%), a w dalszej kolejności policealnym oraz średnim zawodowym/branżowym (25,7%) i zasadniczym zawodowym/branżowym (23,4%).

W porównaniu z IV kw. 2021 r. największy wzrost odsetka odnotowano w grupie osób z wykształceniem wyższym (o 5,5 p. proc.), natomiast największy spadek – wśród osób z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym/branżowym (o 2,5 p. proc.). W Polsce w IV kw. 2023 r. najwięcej ludności posiadało wykształcenie wyższe (30,0%) i to w tej grupie ludności w odniesieniu do IV kw. 2021 r. nastąpił największy wzrost udziału osób (o 4,0 p. proc.).

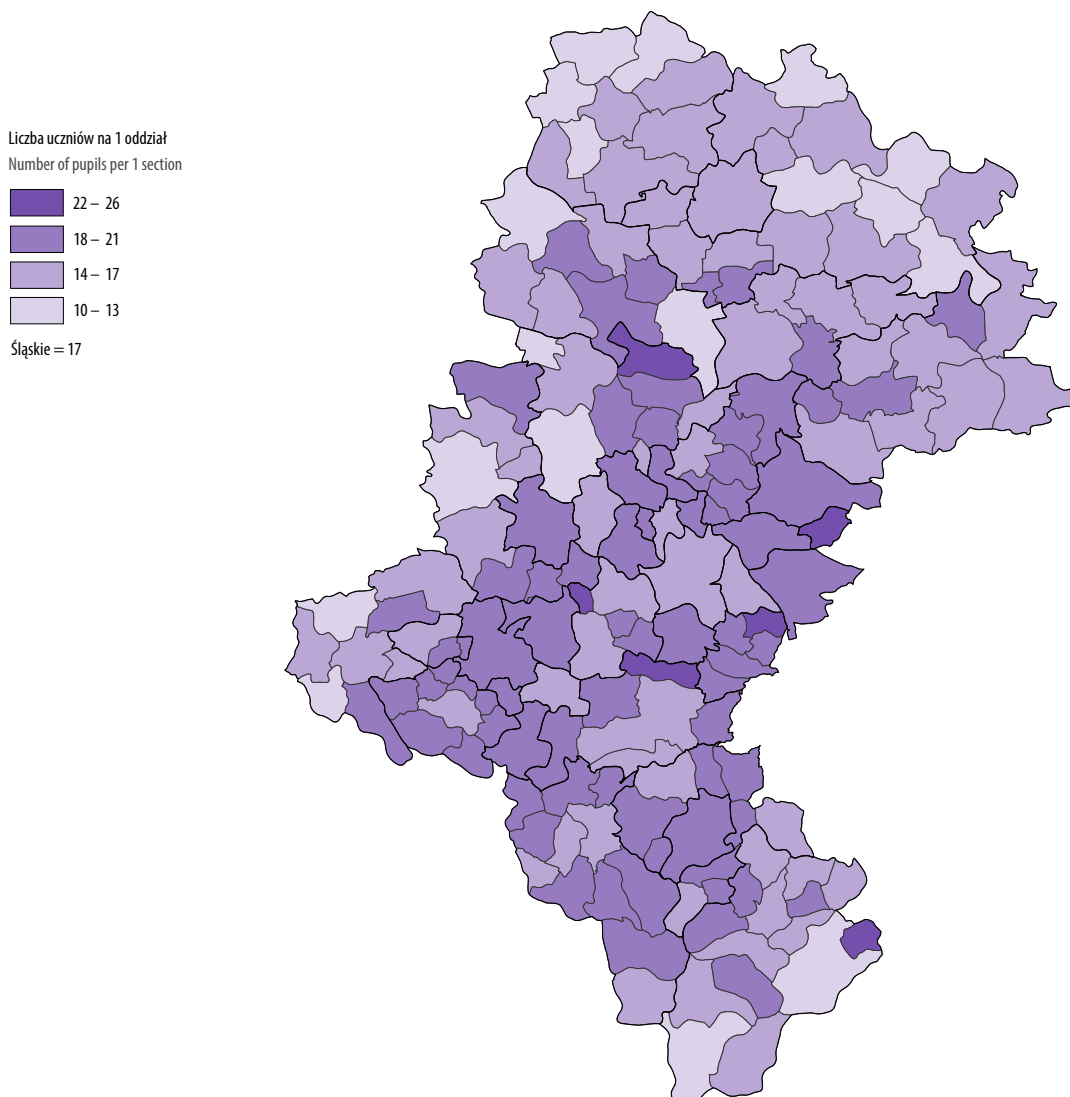
Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools for children and youth

^a Brak absolwentów związany jest z reformą edukacji, tj. przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową.
^a Lack of graduates is connected with the reform of the educational system i. e. transition from a 6-year to 8-year primary school.

W roku szkolnym 2022/23 działały 1423 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (tj. 10,1% szkół w Polsce), w których naukę pobierało 349,6 tys. uczniów (tj. 11,2% uczniów w Polsce). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba szkół podstawowych zwiększyła się o 3 placówki, a liczba uczniów zmniejszyła się 1,4 tys. Liczba absolwentów szkół podstawowych z roku szkolnego 2021/22 wyniosła 56,8 tys.

Mapa 24. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2022/23
Map 24. Pupils in primary schools for children and youth in the 2022/23 school year

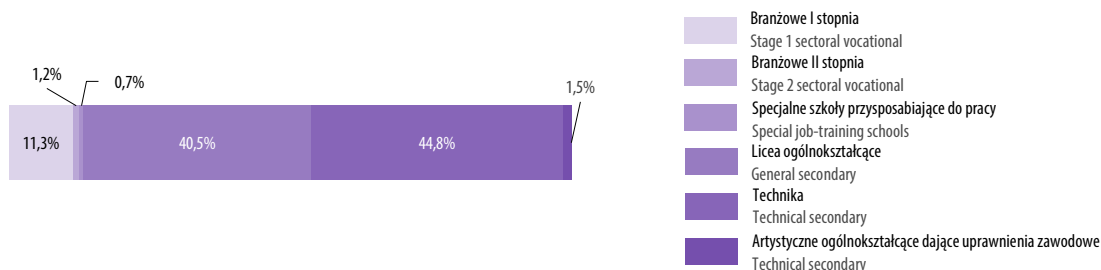

Przeciętnie oddział w szkole podstawowej liczył 17 uczniów. Najliczniejszy oddział odnotowano w gminie Koszarawa (26 uczniów), następnie w gminach Kobiór (24 uczniów), Sławków, Imielin, Kalety i Ornotowice, (po 22 uczniów). Najmniej liczny oddział odnotowano w gminach Rudziniec, Lelów, Dąbrowie Zielonej (po 10 uczniów), a w dalszej kolejności w gminach Krupski Młyn, Rudnik, Popów, Przyrów, Mstów i Kruszyna (po 11 uczniów).

W roku szkolnym 2022/23 działało 775 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży, tj. o 12 placówek więcej niż rok wcześniej. Było to 225 szkół branżowych I i II stopnia, 222 technika, 262 licea ogólnokształcące, 48 specjalnych szkół przysposabiających do pracy i 18 szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe.

Wykres 21. Struktura uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2022/23

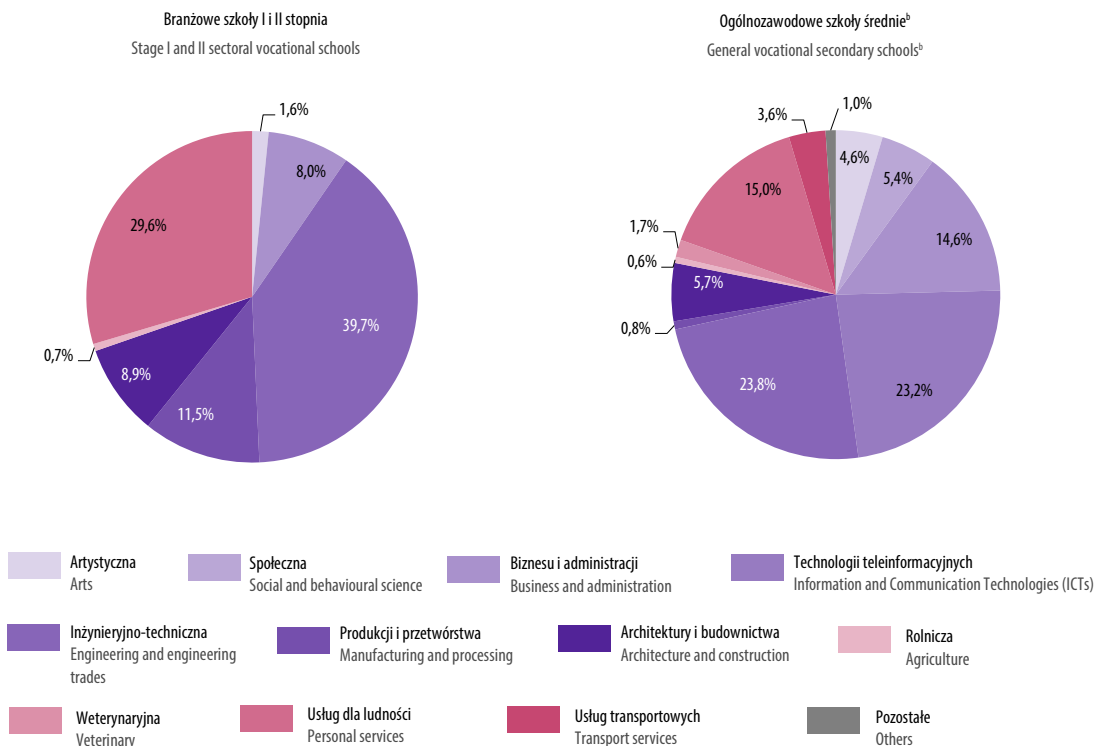
Chart 21. Structure of students of post-primary schools for youth by types in the 2022/23 school year

Naukę w szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży pobierało 186,2 tys. uczniów, tj. o 16,6 tys. uczniów więcej niż przed rokiem. W technikach uczyło się 83,5 tys. młodzieży, w liceach ogólnokształcących 75,3 tys., w szkołach branżowych I i II stopnia 23,2 tys., w szkołach artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe 2,8 tys., a w specjalnych szkołach przysposabiających do pracy 1,3 tys.

Wykres 22. Struktura absolwentów szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2021/22

Chart 22. Structure of graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education^a in the 2021/22 school year

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b Dotyczy techników i szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b Concern technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

W czerwcu 2022 r. szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży opuściło 38,7 tys. absolwentów, w tym 41,3% stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących, 33,6% – techników, a 22,7% – szkół branżowych I stopnia. Absolwenci ogólnokształcących szkół artystycznych, szkół specjalnych przysposabiających do pracy oraz szkół branżowych II stopnia stanowili odpowiednio: 1,2% i 0,7% i 0,5% ogólnej liczby absolwentów.

Najwięcej absolwentów szkół branżowych I i II stopnia ukończyło kierunki kształcenia z podgrupy inżynieryjno-technicznej (39,7%) oraz usług dla ludności (29,6%), natomiast technika – z podgrupy inżynieryjno-technicznej (24,6%) oraz technologii teleinformatycznych (24,1%).

W 135 szkołach policealnych w roku szkolnym 2022/23 uczyło się 22,8 tys. uczniów. W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 odnotowano spadek liczby szkół o 31 tj. o 18,7%, jak i liczby uczniów o 5,2 tys., tj. o 18,5%. W szkołach policealnych dominowały kobiety (74,1%). Liczba absolwentów z roku szkolnego 2021/22 wyniosła 5,5 tys. osób i w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 483 osoby (o 8,1%).

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny^a
Table 11. Persons who took or passed matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Kobiety Females				
przystąpiło took	16100	15398	15188	14699
zdało passed	12208	11551	11843	12413
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	13707	13272	13453	12774
zdało passed	10354	9590	10420	10741

^a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach – starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.) W 2023 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

^a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

W 2023 r. do egzaminu maturalnego w województwie przystąpiło 27,5 tys. osób, z których 23,2 tys. (84,3%) zdało egzamin. W 2022 r. zdawalność egzaminu maturalnego była na poziomie 77,7%. Przeciętna zdawalność egzaminu maturalnego w Polsce w 2023 r. wyniosła 84,4%, a w 2022 r. – 78,2%.

W roku akademickim 2022/23 w 30 uczelniach mających siedzibę w województwie śląskim studiowało 107,4 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami), tj. o 0,1% więcej niż poprzednim roku akademickim. Cudzoziemcy stanowili 7,2% ogólnej liczby studentów. W ogólnej liczbie studentów przeważały kobiety (58,0%).

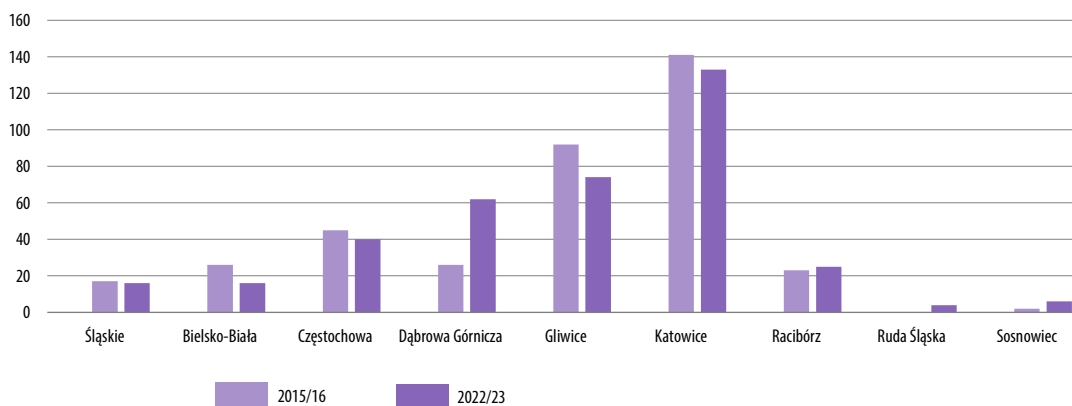
Liczba uczelni województwa śląskiego stanowiła 8,8% wszystkich polskich uczelni, a liczba studentów województwa śląskiego (łącznie z cudzoziemcami) 8,8% ogólnej liczby studentów w Polsce.

W 12 uczelniach o profilu akademickim uczyło się 86,3 tys. studentów, w tym 64,1 tys. na studiach stacjonarnych. Natomiast w 18 uczelniach o profilu zawodowym studiowało 21,1 tys. osób, w tym 14,3 tys. na studiach niestacjonarnych.

Zdecydowana większość uczelni (27) nadzorowana była przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego, w których studiowało 95,8 tys. osób.

W ogólnej liczbie studiujących według rodzajów studiów przeważali studenci studiów pierwszego stopnia (64,7 tys.), w tym z tytułem licencjata (40,7 tys.). Na studiach magisterskich jednolitych kształciło się 18,2 tys. studentów, a na studiach drugiego stopnia – 24,5 tys. studentów.

Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population

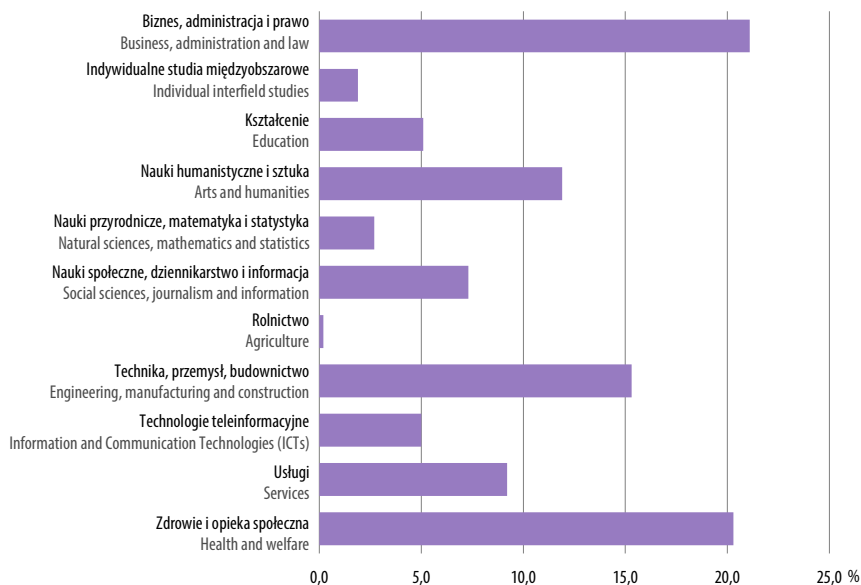
Studenci najczęściej wybierali kierunki z grup: zdrowie i opieka społeczna (21,3% ogólnej liczby studentów), biznes, administracja i prawo (19,4%), technika, przemysł, budownictwo (13,3%) oraz nauki humanistyczne i sztuka (12,0%).

W 2022 r. dyplom ukończenia studiów wyższych uzyskało 27,1 tys. osób, z których 63,5% kształciło się w systemie stacjonarnym. Wśród absolwentów studiów stacjonarnych ponad połowę stanowili absolwenci studiów pierwszego stopnia (57,6%). W przypadku studiów niestacjonarnych absolwenci studiów pierwszego stopnia stanowili 48,4%.

Studia pierwszego stopnia ukończyło 14,7 tys. osób (54,3% ogólnej liczby absolwentów). Tytuł licencjata uzyskało 9,9 tys. absolwentów, a inżyniera – 4,8 tys. Dyplom potwierdzający ukończenie studiów magisterskich otrzymało 12,4 tys. osób, wśród których większość stanowili absolwenci studiów drugiego stopnia – 10,0 tys. osób.

Wykres 24. Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia^a w roku akademickim 2021/22

Chart 24. Structure of graduates by broad fields of education^a in the 2021/22 academic year

^a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów w 2022 r. Łącznie z cudzoziemcami. Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).
^a Graduates who obtained higher education diplomas in 2022. Including foreigners. According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

W roku szkolnym 2022/23 funkcjonowało 85 szkół dla dorosłych (spadek o 13,3% w porównaniu z rokiem poprzednim), w których uczyło się łącznie 9,4 tys. osób (spadek o 10,8%). W skład ogólnej liczby szkół wchodziło: 10 szkół podstawowych – 287 uczniów oraz 75 liceów ogólnokształcących – 9,1 tys. uczniów. W roku szkolnym 2021/22 liczba absolwentów wynosiła 2,9 tys. osób w tym w szkołach podstawowych 126 osób i w liceach ogólnokształcących 2,8 tys. osób. Odsetek osób dorosłych (w wieku 25–64 lata) uczestniczących w kształceniu lub w szkoleniu w 2022 r. stanowił 6,9% i w porównaniu z 2021 r. wzrósł o 2,6 p. proc.

W 2022 r. w województwie śląskim wydatki jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie, edukacyjną opiekę wychowawczą oraz szkolnictwo wyższe wyniosły 11,9 mld zł, co stanowiło 31,3% ogółu wydatków zrealizowanych przez te jednostki. W relacji do 2021 r. omawiane wydatki wzrosły o 9,7%.

Z ogólnej kwoty przeznaczanej na cele oświaty i wychowania, edukacyjnej opieki wychowawczej oraz szkolnictwa wyższego najwięcej (90,1%) wydatkowały samorzady gmin i miast na prawach powiatu 10,7 mld zł (o 10,3% więcej w skali roku).

5.1.3. Zasoby pracy

5.1.3. Labour resources

Liczba pracujących w gospodarce narodowej w końcu października 2023 r. zmniejszyła się w porównaniu z końcem grudnia 2022 r. Jednocześnie, obniżyła się w skali roku liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia rejestrowanego (według stanu w końcu 2023 r.). Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za 4 kwartał 2023 r. zarówno liczba pracujących, jak i wskaźnik zatrudnienia były niższe niż przed rokiem. Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia według kryteriów BAEL wzrosła się w ujęciu rocznym.

5.1.3.1. Pracujący

5.1.3.1. Employed persons

Dane o pracujących w gospodarce narodowej (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

1. pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
2. pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
3. osoby wykonujące pracę nakładczą;
4. członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
5. duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

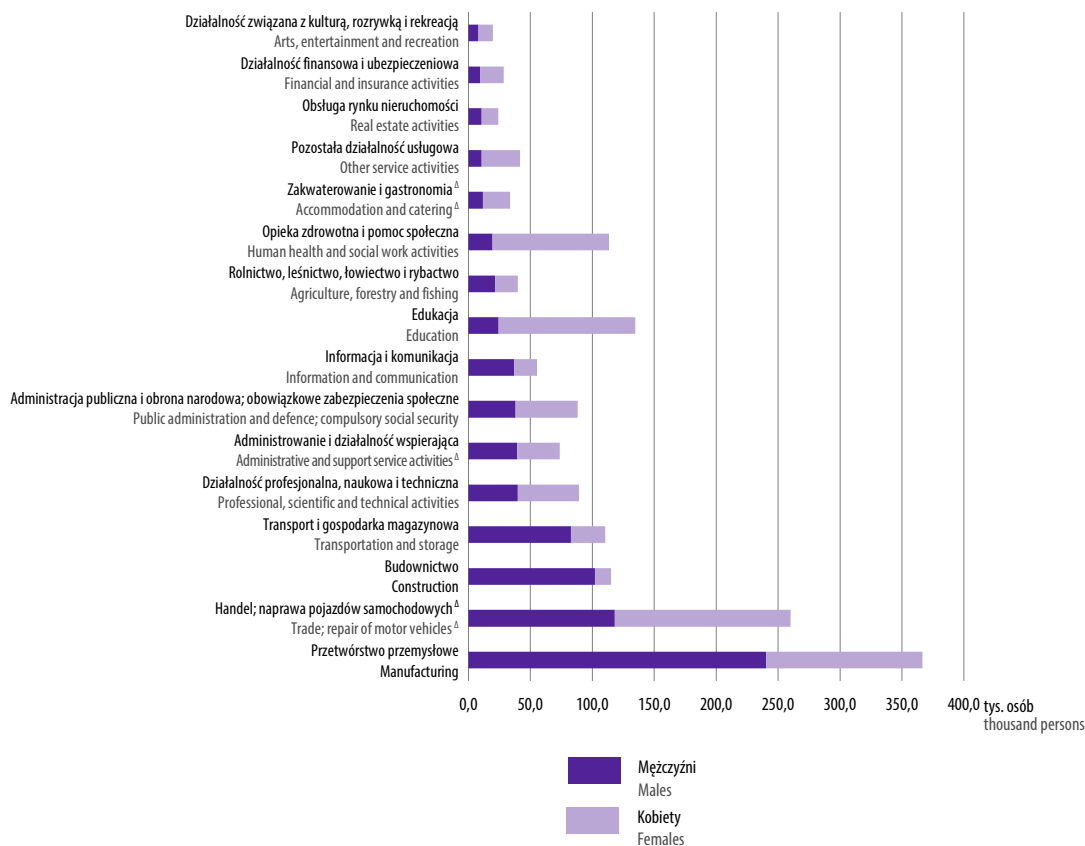
Liczba pracujących w gospodarce narodowej w końcu października 2023 r. wyniosła 1702,7 tys. osób (11,3% ogółu pracujących w kraju) i zmniejszyła się w porównaniu z końcem grudnia 2022 r. o 0,2% (w kraju o 0,4%). Pracujący mężczyźni stanowili ponad połowę (53,1%) ogółu pracujących w województwie (904,1 tys. osób). W porównaniu z grudniem 2022 r. liczba mężczyzn i kobiet zmniejszyła się (odpowiednio o 0,1% i o 0,4%). Najwięcej osób pracowało w przetwórstwie przemysłowym (21,6% ogółu) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (15,2%), natomiast najmniej w działalności związanej z kulturą,

rozrywką i rekreacją (1,2%). W zakładach zaliczanych do sekcji: budownictwo pracowało 114,2 tys. osób (6,7%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 114,1 tys. (6,7%), a w transporcie i gospodarce magazynowej – 110,5 tys. (6,5%). W porównaniu z grudniem 2022 r. w największym stopniu liczba pracujących zmniejszyła się w sekcjach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 2,5%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,2%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 2,1%), transport i gospodarka magazynowa oraz zakwaterowanie i gastronomia (po 1,0%) Wzrost liczby pracujących zanotowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 3,7%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1,7%), oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 1,0%).

Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2023 r.

Stan w dniu 31 października

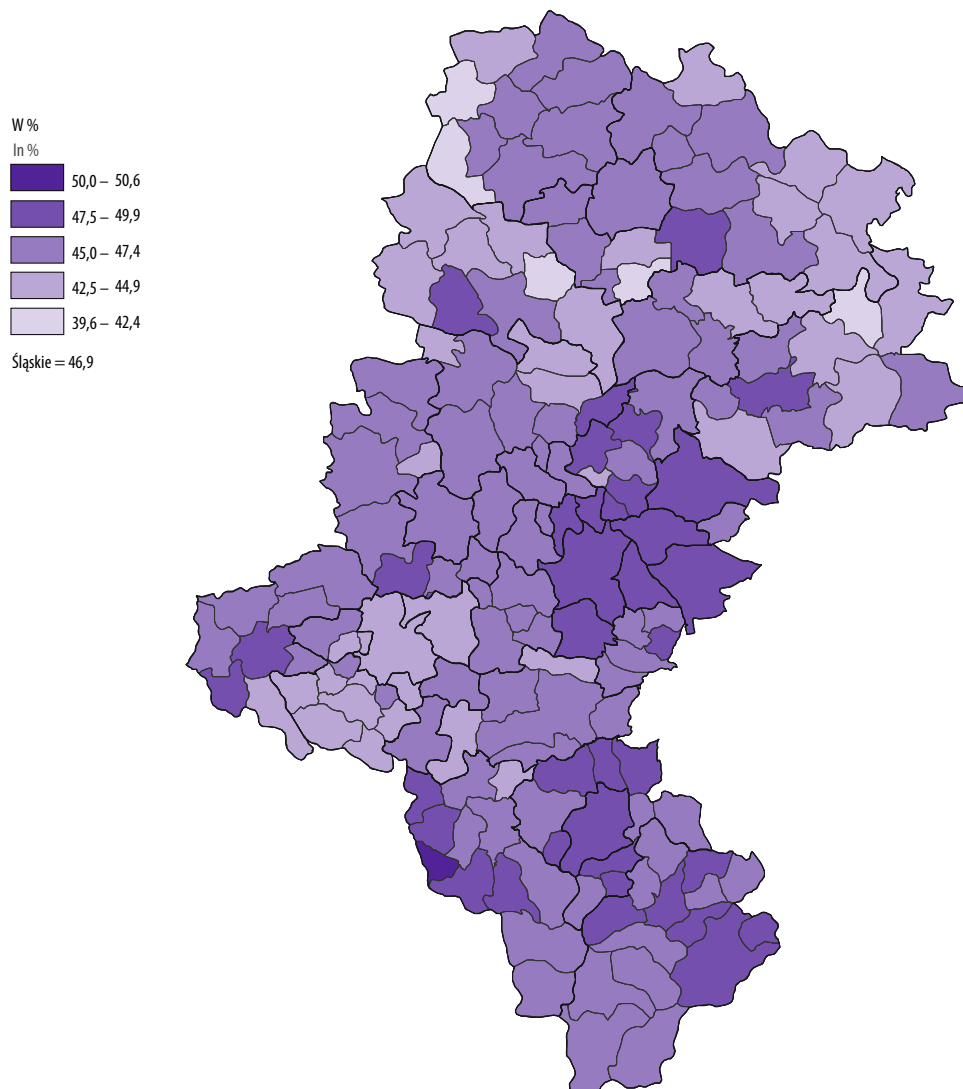
Chart 25. Employed persons in national economy^a by PKD/NACE sections and sex in 2023
As of 31 October

Mapa 25. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.

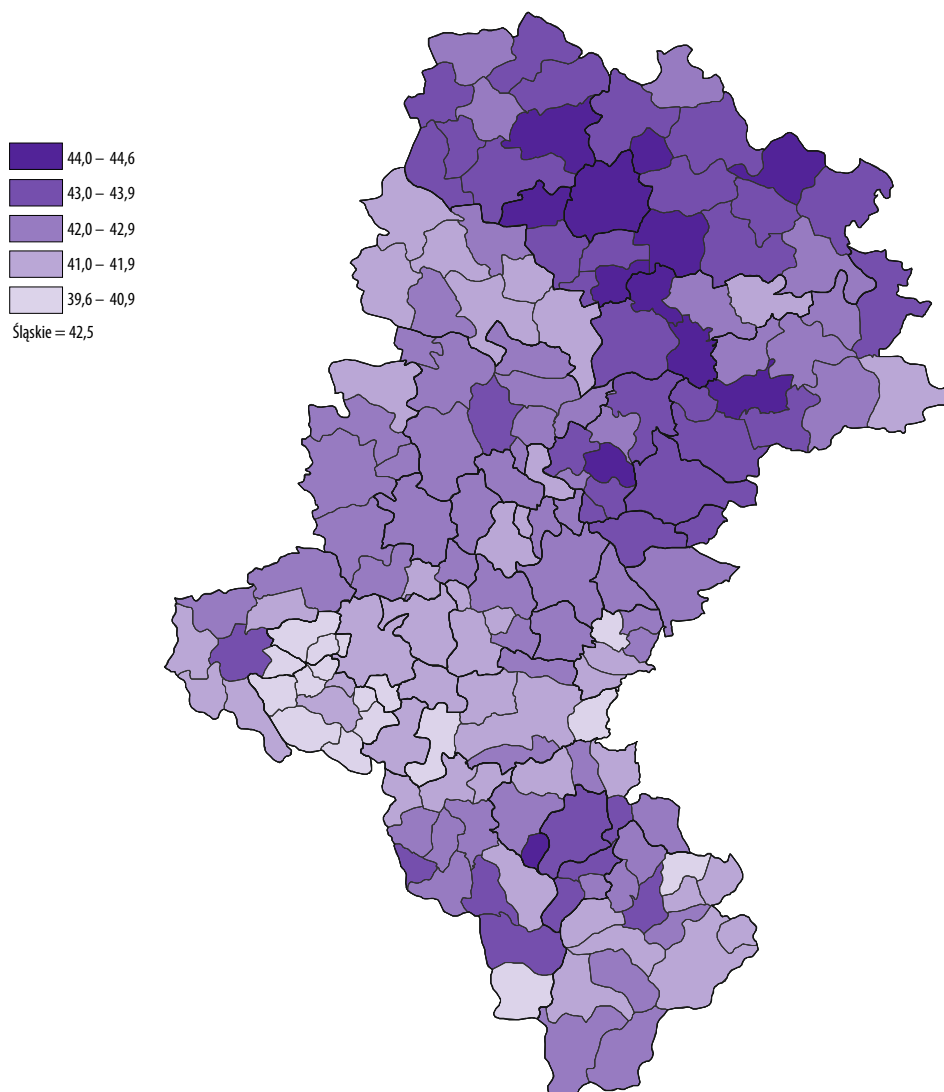
Stan w dniu 31 października

Map. 25. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023
As of 31 October

Na koniec października 2023 r. średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 42,5 roku. Średnia wieku pracujących kobiet i mężczyzn były podobne i wyniosły odpowiednio 42,6 i 42,5 roku. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według gmin, odnotowuje się znaczne zróżnicowanie tego zjawiska w województwie. W gminach na północnych terenach województwa zamieszkiwali przeciętnie starsi pracujący, natomiast na terenach zachodnich przeciętna wieku pracujących należała do najniższych w województwie.

Mapa 26. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.
Stan w dniu 31 października
Map 26. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023
As of 31 października

5.1.3.2. Bezrobocie rejestrowane

5.1.3.2. Registered unemployment

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

Rok 2023 był trzecim, w którym wystąpił spadek liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia (według stanu w końcu roku), zarówno w województwie śląskim, jak i w kraju, po odnotowanym wzroście liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia w 2020 r. w skali roku.

W końcu grudnia 2023 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 62,4 tys. osób i była niższa od zanotowanej w końcu grudnia 2022 r. o 3,8% (w kraju o 3,0%) oraz niższa niż końcu grudnia 2015 r. o 58,0% (w kraju o 49,6%). W skali roku, spadek liczby bezrobotnych wystąpił w większości powiatów. W największym stopniu liczba bezrobotnych obniżyła się w Katowicach (o 29,6%), a następnie w powiecie bieruńsko-lędzińskim (o 20,8%) oraz w Mysłowicach (o 17,4%). Wzrost liczby bezrobotnych zanotowano w 9 powiatach, w tym największy w Rudzie Śląskiej (o 8,0%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2022 r. wyniosła 3,6% (w kraju 5,1%) i była niższa niż przed rokiem o 0,1 p. proc. (podobnie jak w kraju). W rankingu województw, województwo śląskie pod względem stopy bezrobocia znalazło się na 2. miejscu. Niższą stopę bezrobocia odnotowano tylko w województwie wielkopolskim (3,0%).

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2021–2023

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 26. Registered unemployment rate in 2021–2023
As of 31 December

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną — na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

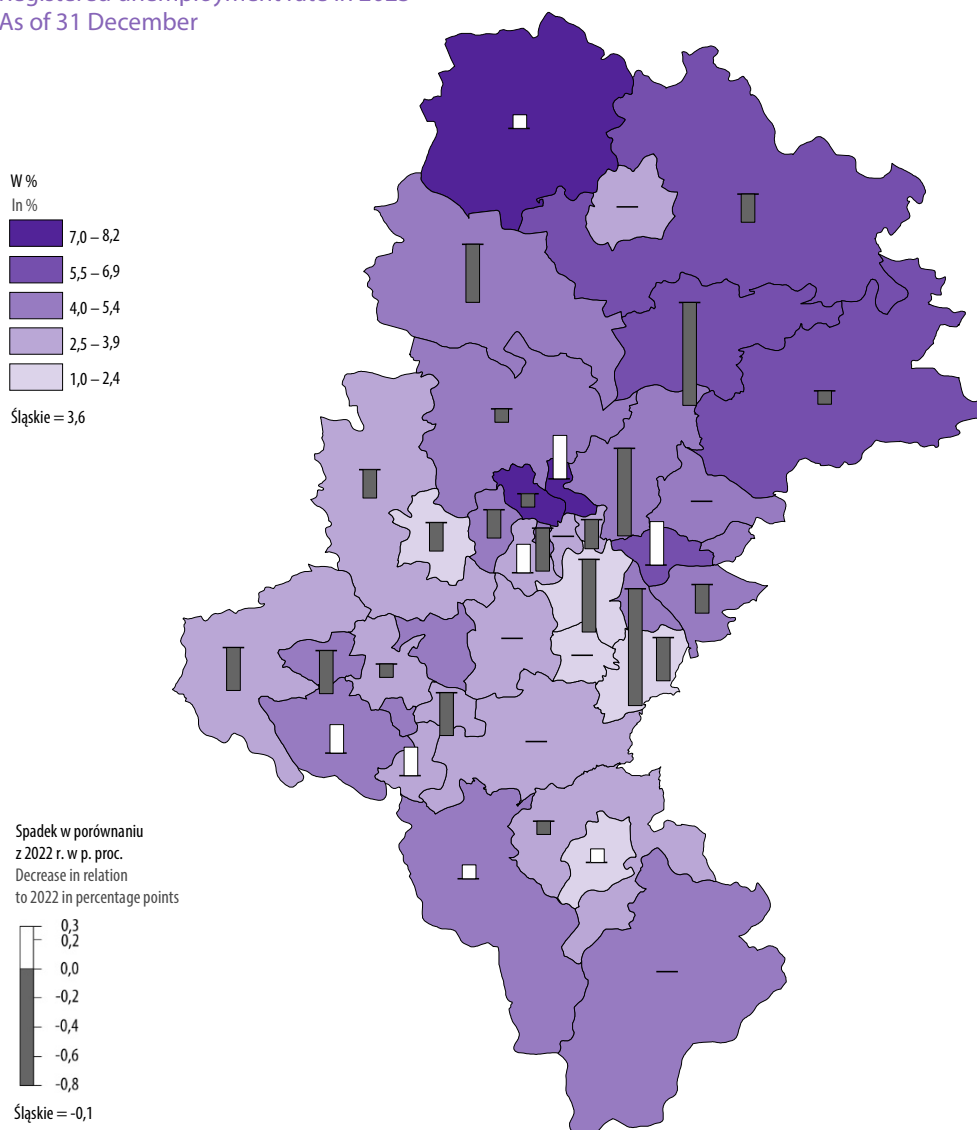
Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów, odnotowuje się znaczne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą a najwyższą wartością stopy bezrobocia w powiatach w końcu 2023 r. wyniosła 7,2 p. proc. (przed rokiem – 6,8 p. proc.). Najwyższą stopę bezrobocia zanotowano w Bytomiu (8,2%), natomiast najniższą w Katowicach (1,0%). W porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. stopa bezrobocia rejestrowanego obniżyła się w większości powiatów. Największy spadek stopy bezrobocia odnotowano w Mysłowicach (o 0,8 p. proc.). Wzrost stopy bezrobocia zanotowali w 8 powiatach, w tym największy Piekarach Śląskich i Sosnowcu (po 0,3%). Na niezmiennym poziomie pozostała stopa bezrobocia w następujących powiatach: Tychach (1,7%), mikołowskim (2,6%), pszczyńskim (3,2%), Częstochowie (3,2%), Chorzowie (3,5%), Dąbrowie Górniczej (4,6%), żywieckim (5,0%).

Mapa 27. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 27. Registered unemployment rate in 2023

As of 31 December

W końcu grudnia 2023 r. bezrobotni bez prawa do zasiłku w województwie stanowili 85,8% ogółu (86,0% w końcu grudnia 2022 r.), a osoby poprzednio pracujące – 88,5% (88,3% przed rokiem).

Osoby długotrwale bezrobotne liczyły 26,5 tys. osób, a ich udział w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ogółem wyniósł 42,4% i był on o 3,6 p. proc. niższy niż w końcu grudnia 2022 r. Zwiększył się także odsetek osób niepełnosprawnych (o 0,5 p. proc. do 9,3%). Absolwenci stanowili 3,5% ogółu bezrobotnych, a ich udział w skali roku zmniejszył się o 0,3 p. proc.

W województwie śląskim w końcu grudnia 2023 r. w miastach mieszkało więcej bezrobotnych niż na wsi (47,3 tys. wobec 15,2 tys.). W skali roku zmniejszyła się liczba bezrobotnych w miastach i na wsi (odpowiednio o: 3,9 i 3,4%).

Bezrobocie rejestrowane dotyczyło w największym stopniu osób w wieku 35-44 lata (16,7 tys.). W skali roku udział tej grupy bezrobotnych zwiększył się o 0,1 p. proc. do 26,8%. Najmniejszą populację bezrobotnych tworzyły osoby najmłodsze w wieku 18-24 lata (7,0 tys.), których odsetek zwiększył się w porównaniu z końcem grudnia 2022 r. (o 0,5 p. proc. do 11,2%). Osoby starsze w wieku 55 lat i więcej liczyły 10,9 tys. osób i stanowiły 17,5% ogółu bezrobotnych (przed rokiem – 18,2%).

Ponad połowa bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2023 r. to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy tworzyły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe/branżowe (stanowiące odpowiednio: 26,3% i 24,1% ogółu bezrobotnych). W skali roku udziały wyżej wymienionych grup bezrobotnych odpowiednio: wzrósł o 0,3 p. proc. i obniżył się o 0,4 p. proc. Problemy ze znalezieniem pracy posiadały również osoby z wykształceniem wyższym, których odsetek wśród ogółu bezrobotnych wyniósł 15,5% i obniżył się o 0,3 p. proc.

W końcu grudnia 2023 r. w urzędach pracy zanotowano 6,8 tys. wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, tj. mniej niż przed rokiem o 1,7% (w kraju o 6,8%) oraz mniej niż w grudnia końcu 2015 r. o 22,0% (w kraju o 19,9%). Na 1 ofertę pracy przypadało 9 bezrobotnych (podobnie jak przed rokiem, a w końcu grudnia 2015 r. – 17), podczas gdy w kraju 19 osób. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów, najmniej bezrobotnych na 1 ofertę pracy zanotowano w Świętochłowicach (1 osoba na 1 ofertę) i Katowicach (2). Najtrudniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie bielskim, gdzie na 1 ofertę przypadało 84 osób bezrobotnych.

5.1.3.3. Aktywność ekonomiczna ludności

5.1.3.3. Economic activity of the population

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano w publikacji przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

Według danych BAEL w 4 kwartale 2023 r. liczba ludności w wieku 15–89 lat wyniosła 3541 tys. i obniżyła się zarówno w porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. o 0,3% (w kraju na prawie niezmiennym poziomie), jak i w odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. o 1,0% (w kraju o 0,4%). Województwo śląskie skupiało 11,7% ludności w wieku 15–89 lat w kraju. Zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 2000 tys. osób, tj. mniej niż 4 kwartale 2022 r. o 0,6% (w kraju wzrost o 0,3%) oraz mniej niż w 4 kwartale 2021 r. o 1,9% (w kraju wzrost o 0,4%). Wśród nich pracujący stanowili 97,5%, a bezrobotni 2,5%.

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL
 Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in the 4 quarter by LFS

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	2023 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	2039	2012	2000	17870
pracujący employed persons	1991	1977	1950	17323
bezrobotni unemployed persons	48	36	49	547
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	1538	1540	1541	12492
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	57,0	56,6	56,5	58,9
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	55,7	55,7	55,1	57,1
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	2,4	1,8	2,5	3,1

a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
 a The unemployed population includes people aged 15–74.

Do **pracujących według BAEL** zaliczono osoby w wieku 15–89 lat które w okresie badanego tygodnia:

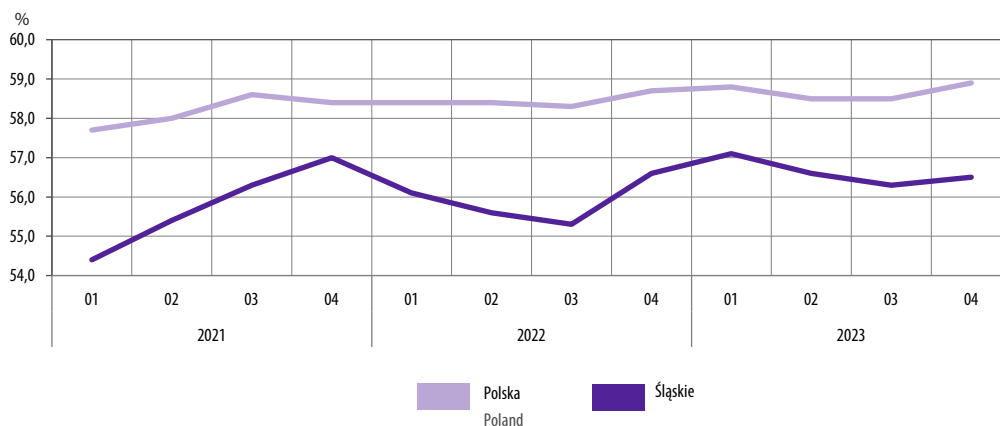
- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - a) z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
 - b) z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
 - c) z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-89 lat w 4 kwartale 2023 r. wyniósł 56,5% (w kraju – 58,9%) i zmniejszył się zarówno w porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. o 0,1 p. proc. (w kraju wzrost o 0,2 p. proc.), jak i w odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. o 0,5 p. proc. (w kraju wzrost o 0,5 p. proc.). Współczynnik aktywności zawodowej dla mężczyzn był wyższy niż dla kobiet (63,6% wobec 50,0%) oraz wyższy dla mieszkańców wsi niż miast (58,3% wobec 55,9%). Biorąc pod uwagę grupy wieku ludności, najwyższy współczynnik aktywności zawodowej zanotowano wśród osób w wieku 35–44 lata (90,5%) i 25–34 lata (89,4%). Najwyższy poziom aktywności zawodowej wystąpił wśród osób z wykształceniem wyższym (81,4%), natomiast najniższy wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (15,3%).

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W 4 kwartale 2022 r. pracowało 1950 tys. osób, tj. mniej niż w 4 kwartale 2021 r. o 1,4% (w kraju wzrost o 0,1%) oraz mniej niż w 4 kwartale 2021 r. o 2,1% (w kraju wzrost o 0,2%). Pracujący stanowili 55,1% ludności w wieku 15–89 lat (w kraju – 57,1%), tj. mniej w porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. o 0,6 p. proc. (w kraju wzrost o 0,1 p. proc.) oraz mniej w relacji do 4 kwartału 2021 r. o 0,6 p. proc. (w kraju wzrost o 0,4 p. proc.). Wskaźnik zatrudnienia dla mężczyzn był wyższy niż dla kobiet (62,0% wobec 48,8%) oraz wyższy dla mieszkańców wsi niż miast (56,4% wobec 54,7%).

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
Chart 27. Activity rate by quarters

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Biorąc pod uwagę status na rynku pracy, najliczniejszą grupę wśród pracujących w 4 kwartale 2022 r. tworzyli pracownicy zatrudnieni w firmach/instytucjach publicznych lub u prywatnego pracodawcy – 1692 tys. (86,8% ogółu). Pracodawcy i pracujący na własny rachunek liczyli 253 tys. Analizując wykonywane grupy zawodów, najwięcej osób pracowało w charakterze specjalisty (25,0% ogółu) oraz technika i innego średniego personelu (15,5%), natomiast najmniej pracowało w zawodzie rolnika, ogrodnika, leśniczego i rybaka (1,9%).

W 4 kwartale 2023 r. zbiorowość bezrobotnych w wieku 15–74 lata liczyła 49 tys. osób i była większa w porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. o 36,1% (w kraju o 7,0%) oraz większa w odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. o 2,1% (w kraju o 7,0%).

Stopa bezrobocia mierzona udziałem bezrobotnych w ogólnej liczbie aktywnych zawodowo w wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2022 r. wyniosła 2,5% (w kraju 3,1%) i była niższa niż w IV kwartale 2022 r. o 0,7 p. proc. (w kraju wzrost o 0,2 p. proc.) oraz niższa niż w IV kwartale 2021 r. o 0,1 p. proc. (w kraju wzrost o 0,2 p. proc.). Wyższą stopę bezrobocia zanotowano dla kobiet niż dla mężczyzn (2,5% wobec 2,4%), a także wśród mieszkańców wsi niż miast (3,3% wobec 2,2%).

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Liczba biernych zawodowo w wieku 15–89 lata w 4 kwartale 2023 r. ukształtowała się na poziomie 1541 tys. osób, tj. wyższym niż 4 kwartale 2022 r. o 0,1% (w kraju mniej o 0,5%) oraz wyższym niż w 4 kwartale 2021 r. o 0,2% (w kraju mniej o 1,5%). Populacja biernych zawodowo w wieku 15–74 lata liczyła 1236 tys. (dla tej grupy wieku była ustalana przyczyna bierności). Najczęstszymi przyczynami bierności zawodowej podawanymi przez biernych zawodowo były emerytura (56,3% ogółu) oraz nauka, uzupełnianie kwalifikacji (19,1%).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

5.2.1. Zamożność mieszkańców

5.2.1. Inhabitants' wealth

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie śląskim w 2023 r. było wyższe niż w 2022 r. Wzrosła także przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana zarówno z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych. W 2022 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym, w tym dochód do dyspozycji były wyższe niż przed rokiem.

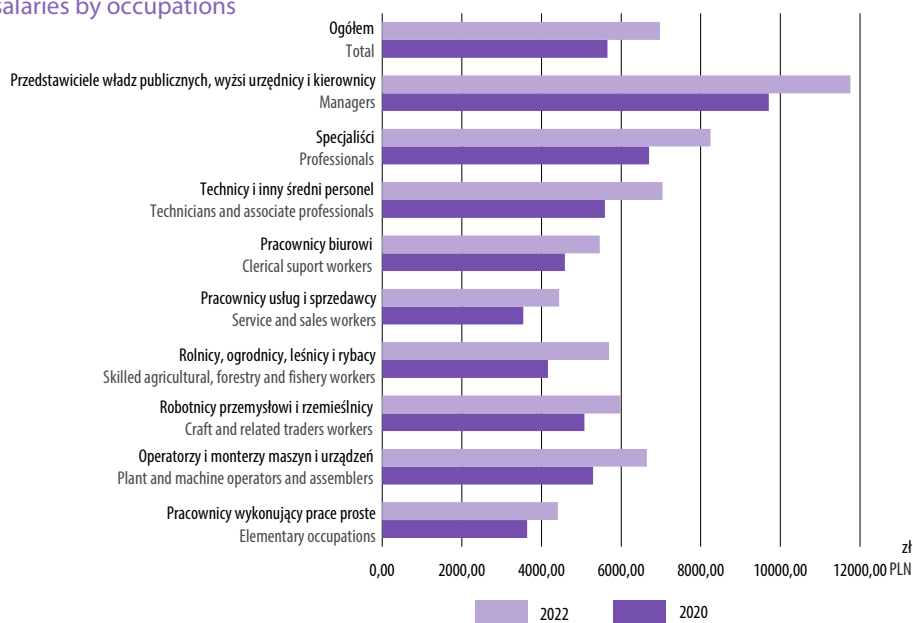
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w październiku 2022 r. wyniosło 6971,67 zł (w kraju – 7001,28 zł) i było wyższe w porównaniu z październikiem 2020 r. o 23,3% (w kraju o 21,8%). W badanym okresie mężczyźni osiągnęli przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto o 10,4% wyższe niż ogółem, a kobiety – niższe o 11,8%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie mężczyzn było o 25,1% wyższe od wynagrodzenia kobiet. W sektorze publicznym było wyższe o 8,4% od średniej wojewódzkiej, a w sektorze prywatnym niższe o 3,4%.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

W porównaniu z wynikami z badania z października 2020 r. nie zmieniła się kolejność najbardziej opłacanych grup. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyższe od średniego województwie uzyskali przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (wyższe o 68,7%), specjaliści (o 18,3%) oraz technicy i inny średni personel (o 1,0%). W pozostałych grupach zawodów przeciętne wynagrodzenie kształtowało się poniżej średniej. Najniższe wynagrodzenia otrzymali pracownicy wykonujący prace proste (niższe o 36,7%).

Wykres 28. Wynagrodzenie według zawodów

Graph 28. Wages and salaries by occupations

W porównaniu z październikiem 2020 r. we wszystkich wielkich grupach zawodów zanotowano wzrost wynagrodzeń. Największy wzrost płac dotyczył rolników, ogrodników, leśników i rybaków (o 36,9%) oraz techników i innego średniego personelu (o 26,0%), natomiast najmniejszy wzrost wynagrodzeń odnotowano wśród robotników przemysłowych i rzemieślników (o 18,0%).

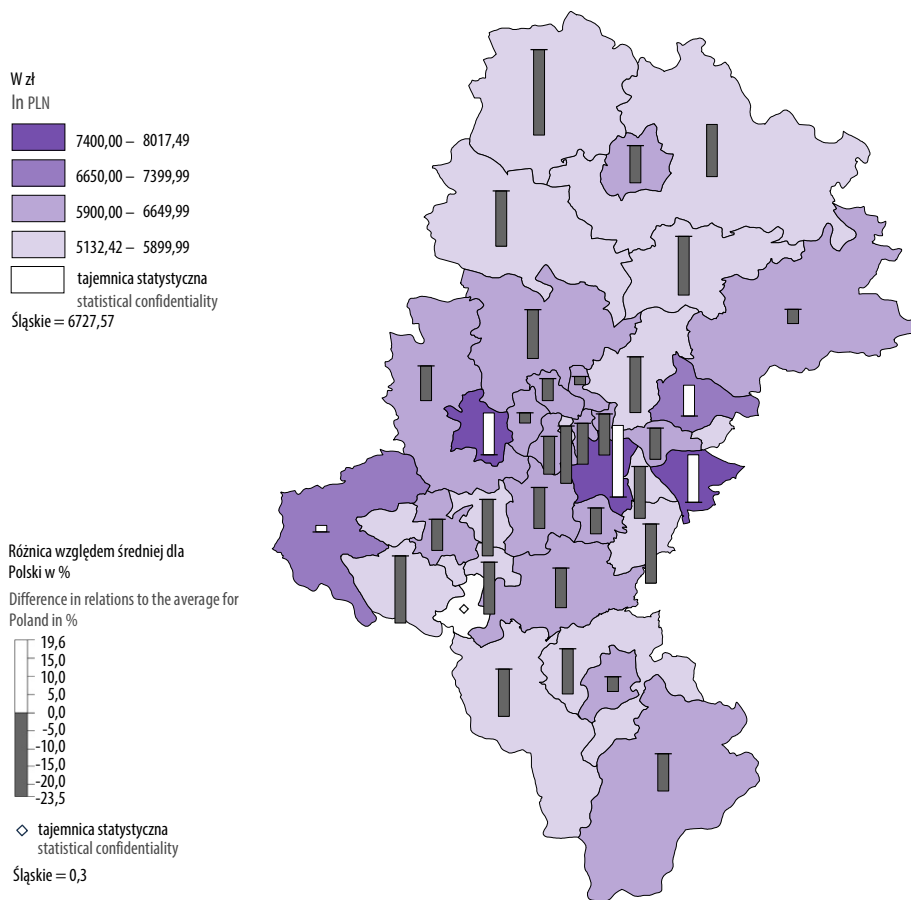
W 2022 r. w województwie śląskim wynagrodzenie środkowe (mediana) ukształtowała się na poziomie 5850,00 zł i było wyższe niż w kraju o 2,6% (5701,62 zł). Oznacza to, że połowa pracowników otrzymała wynagrodzenia co najwyżej w tej wysokości, a połowa – w wysokości nie niższej niż mediana. Dla mężczyzn wynagrodzenie środkowe miało wartość 6404,18 zł, a dla kobiet – 5318,87 zł.

W pierwszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2021 r. (jako ostatnim dostępnym).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2022 r. ukształtowało się na poziomie 6727,58 zł (w kraju – 6705,62 zł), tj. wyższym niż przed rokiem o 13,9% (w kraju o 11,7%) i wyższym niż w 2015 r. o 59,4% (w kraju o 61,5%).

Mapa 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2022 r.

Map 28. Average monthly gross wages and salaries^a in 2022

^a Dotyczy podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób.
a Concern economic entities with 10 and more employed persons.

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów, odnotowuje się znaczne zróżnicowanie przeciętnych miesięcznych płac w województwie śląskim. Wyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto niż średnia w kraju posiadały miasta na prawach powiatu Katowice, Jaworzno, Gliwice, Dąbrowa Górnicza oraz powiat raciborski. Najniższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zanotowano w powiecie kłobuckim (5132,42 zł) i było ono o 23,5% niższe od średniej krajowej.

W skali roku przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wzrosły we wszystkich powiatach. Największy wzrost przeciętnych miesięcznych płac brutto wystąpił w powiecie gliwickim (o 19,8%), natomiast najmniejszy w Mysłowicach (o 10,3%).

W kolejnej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób - metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. (jako ostatnim dostępnym).

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. wyniosło 8910,73 zł i wzrosło zarówno w porównaniu z 2022 r. o 12,5% (w kraju o 11,9%), jak i w relacji do 2015 r. o 77,7% (w kraju o 80,6%). W województwie śląskim relacja przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej w 2023 r. wyniosła 103,4% i poprawiła się w porównaniu z 2022 r. o 0,6 p. proc., ale pogorszyła się w relacji do 2015 r. o 1,7 p. proc.

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

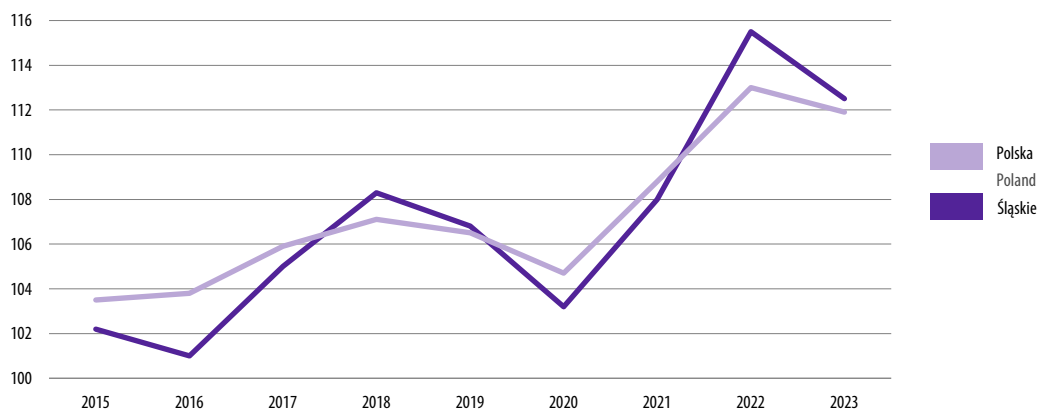
Table 13. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	4329,71	5481,24	6837,53	7695,21
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the average domestic (Poland=100)	105,1	101,3	102,8	103,4

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wykres 29. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100

Chart 29. Indices of average monthly gross wages and salaries in enterprise sector
Previous year=100

W 2023 r., w porównaniu z 2022 r., wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto odnotowano we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, w tym m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 19,8%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 14,9%).

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w województwie w 2023 r. wyniosła 1165,6 tys., tj. mniej niż przed rokiem o 0,1% (w kraju więcej o 0,7%). Udział emerytów i rencistów ogółem z terenu województwa śląskiego w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 12,5%.

W 2023 r. emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych otrzymało 1165,5 tys. osób, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem. Wśród nich najliczniejszą grupą byli emeryci (stanowiący 72,5% ogółu tych świadczeniobiorców). W skali roku zmniejszyła się liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy o 6,5% oraz renty rodzinne o 1,1%. Zwiększyła się liczba emerytów (o 0,9%). Z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2023 r. emeryturę i rentę pobierało 27,3 tys. osób, tj. o 3,0% mniej niż przed rokiem. Wśród nich większość stanowili emeryci (81,0% ogółu). W skali roku zmniejszyła się liczba emerytów (o 2,8%) oraz osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 3,8%) i renty rodzinne (o 2,7%).

Tablica 14. Świadczenia społeczne
Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	1147,3	1186,6	1167,2	1165,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	2429,61	2864,70	3298,25	3833,82
w tym emerytura of which retirement pay	2539,29	2948,28	3395,79	3950,46
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1402,70	1527,84	1629,07	1965,82
w tym emerytura of which retirement pay	1480,79	1581,93	1679,51	2021,35

W 2023 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 3833,82 zł i była wyższa w porównaniu z 2022 r. o 16,2% (w kraju o 17,2%). Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych ukształtowała się na poziomie 1965,82 zł (w kraju – 1847,27 zł), tj. wyższym niż w 2022 r. o 20,7% (w kraju o 23,1%). Województwo śląskie zajmowało 1. miejsce w kraju, pod względem wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto wypłacanej zarówno z ZUS, jak i z KRUS.

W porównaniu z 2022 r. zanotowano wzrost wszystkich kategorii świadczeń wypłacanych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, tj. emerytury o 16,3%, renty z tytułu niezdolności do pracy o 15,5% oraz renty rodzinnej o 15,2%. W analizowanym okresie wystąpił także wzrost przeciętnych świadczeń emerytalno-rentowych rolników indywidualnych, we wszystkich kategoriach świadczeń, w tym: rent z tytułu niezdolności do pracy o 23,4%, emerytur o 20,4%, rent rodzinnych o 17,3%.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. wyniósł 2377,76 zł i wzrósł w porównaniu z 2021 r. o 9,1% (w kraju o 9,1%). Dochód rozporządzalny w województwie śląskim był o 5,7% wyższy niż w kraju. Województwo śląskie zajmowało 2. miejsce w kraju (po województwie mazowieckim) pod względem wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych.

W strukturze dochodu rozporządzalnego największy udział posiadały dochody uzyskiwane z pracy najemnej (55,0% w 2022 r wobec 52,4% w 2021 r.) oraz dochody ze świadczeń społecznych (33,2% w 2022 r. wobec 35,1% w 2021 r.). Dochody z pracy na własny rachunek stanowiły 10,3% dochodu rozporządzalnego (przed rokiem – 11,0%).

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Table 15. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in household	1420,54	2050,36	2179,89	2377,76	2249,79
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1366,24	1995,67	2129,29	2317,67	2194,62

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – wyniki **Badania Budżetów Gospodarstw Domowych**.

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki jest dochodem do dyspozycji, który gospodarstwa domowe przeznaczają na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz przyrost oszczędności. W 2022 r. przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w gospodarstwie domowym wyniósł 2317,67 zł i był wyższy w porównaniu z 2021 r. o 8,8% (w kraju o 8,9%). Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji w województwie śląskim był o 5,6% wyższy niż w kraju.

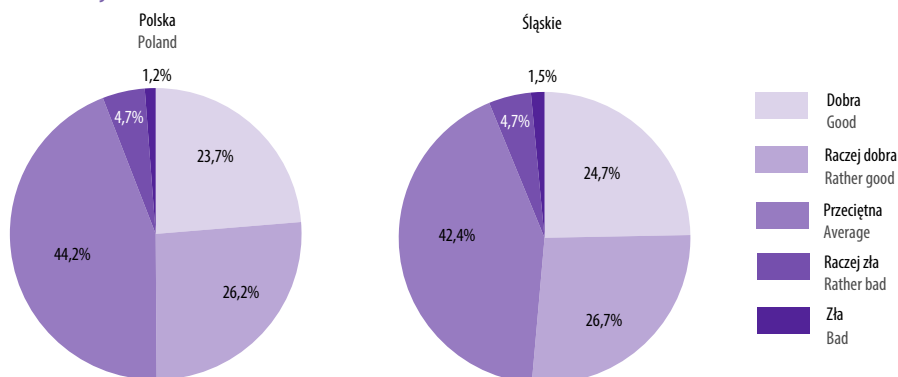
Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem bez uwzględnienia w dochodach ogółem transferów społecznych jest to odsetek osób, których roczny dochód ekwiwalentny do dyspozycji bez uwzględnienia w nim ogółu transferów społecznych (łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji.

Współczynnik Giniego, miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Na podstawie badania EU-SILC, wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w województwie śląskim w 2022 r. wyniósł 7,8% (w kraju – 13,7%) i był niższy niż w 2021 r. o 3,4 p. proc. Współczynnik Giniego w województwie śląskim w 2022 r. wyniósł 24,1% (w kraju – 26,3%), podczas gdy przed rokiem – 25,2%.

Wykres 30. Struktura subiektywnej oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.
Chart 30. Structure of subjective evaluation of material situation of household in 2022

Obserwowana w 2022 r. poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych miała wpływ na lepszą ocenę ich aktualnej sytuacji finansowej. W skali roku nadal utrzymywała się wysoka nadwyżka dochodów nad wydatkami, co pozwoliło gospodarstwom domowym na zwiększenie oszczędności.

W województwie w 2022 r., jako raczej dobrą lub dobrą swoją sytuację postrzegało 51,4% gospodarstw domowych (w kraju 49,9%), natomiast jako raczej złą albo złą – 6,2% (w kraju 5,9%). Jako przeciętną swoją sytuację materialną określiło 42,4% gospodarstw (w kraju 44,2%). W skali roku wystąpił wzrost odsetka gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako przeciętną o 4,4 p. proc. (w kraju o 2,4 p. proc.) oraz jako raczej złą albo złą o 0,7 p. proc. (w kraju o 0,8 p. proc.). Zmniejszył się udział gospodarstw domowych określających swoją sytuację jako raczej dobrą lub dobrą o 5,1 p. proc. (w kraju o 3,1 p. proc.).

5.2.2. Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

5.2.2. Social assistance and family support

Systematycznie zmniejsza się liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej, jak również liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Z roku na rok poprawia się sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3., tj. zwiększa się liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych oraz liczba przebywających w nich dzieci.

W 2022 r. świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 76,7 tys. osób (bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania), tj. o 7,9% mniej niż rok wcześniej oraz o 51,8% mniej niż w 2015 r. Osoby pobierające świadczenia w województwie stanowiły 8,4% takich osób w kraju.

Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej był najniższy w województwie śląskim i wyniósł 176 osób na 10 tys. ludności, przy średniej w kraju 241 osób.

W 2022 r. świadczenia w formie pieniężnej otrzymało na podstawie decyzji 77,9 tys. osób. Zasiłki stałe wypłacane osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności przyznano 15,7 tys. osób, a zasiłki okresowe – 22,2 tys. osób. Dużą grupę beneficjentów (39,1 tys.) stanowiły osoby korzystające z różnych zasiłków celowych. Były one przyznawane z tytułu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakup żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu.

Świadczenia w formie niepieniężnej przyznano na podstawie decyzji 41,6 tys. osób. Był to głównie codzienny gorący posiłek (23,7 tys. osób), usługi opiekuńcze obejmujące zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację, zapewnienie kontaktów z otoczeniem oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (12,5 tys. osób), zapewnienie schronienia w noclegowniach, schroniskach i domach dla bezdomnych (4,2 tys. osób), sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego (1,1 tys. osób).

W ramach pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego, a także realizowanej przez powiatowe centra pomocy rodzinie, na pomoc społeczną w 2022 r. wydano łącznie 299,8 mln zł, tj. o 0,8% więcej niż rok wcześniej.

Pomoc pieniężna wyniosła 185,5 mln zł, co stanowiło 61,9% wydatkowanej kwoty ogółem. Na zasiłki stałe przeznaczono 91,0 mln zł, tj. 49,0% kwoty wydatkowanej na pomoc pieniężną. Na zasiłki okresowe wydano 44,2 mln zł, a na zasiłki celowe – 46,0 mln zł.

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 114,3 mln zł. Na usługi opiekuńcze wraz ze specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wydatkowano 57,5 mln zł, tj. połowę kwoty wydatkowanej na pomoc niepieniężną. Na zapewnienie schronienia wydano 28,7 mln zł, na zapewnienie posiłków przeznaczono 25,0 mln zł, a na sprawienie pogrzebu – 3,0 mln zł.

Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej
Table 16. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczba osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of person)	159016	90346	83299	76720
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	334633,6	301945,2	297351,2	299803,1
pomoc pieniężna financial assistance	254316,3	197379,4	190710,3	185500,7
pomoc niepieniężna non-financial assistance	80317,3	104565,8	106640,9	114302,4
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	347	204	190	176

W 2022 r. z różnych form środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 104,1 tys. beneficjentów, tj. mniej o 7,5% niż rok wcześniej i o 53,2% niż w 2015 r. Zbiorowość ta stanowiła 8,0% ogólnej liczby beneficjentów w Polsce. Spośród ogólnej liczby beneficjentów, ponad połowę (59,2%) stanowiły osoby w gospodarstwach wieloosobowych, osoby w gospodarstwach jednoosobowych – 36,8%, a osoby bezdomne – 4,0%.

Wśród 56,6 tys. gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej najwięcej, bo 67,6% stanowiły gospodarstwa jednoosobowe. Natomiast pod względem kryterium dochodowego przeważały gospodarstwa (64,4%) o dochodzie poniżej kryterium dochodowego.

Udział beneficjentów w liczbie ludności ogółem, określany jako zasięg korzystania z pomocy społecznej, był najniższy w kraju i wyniósł 2,4%, wobec 3,4% w Polsce. Z roku na rok zasięg korzystania z tej pomocy malał, w skali roku zmniejszył się o 0,2 pkt. proc., a w stosunku do 2015 r. – o 2,5 pkt. proc.

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

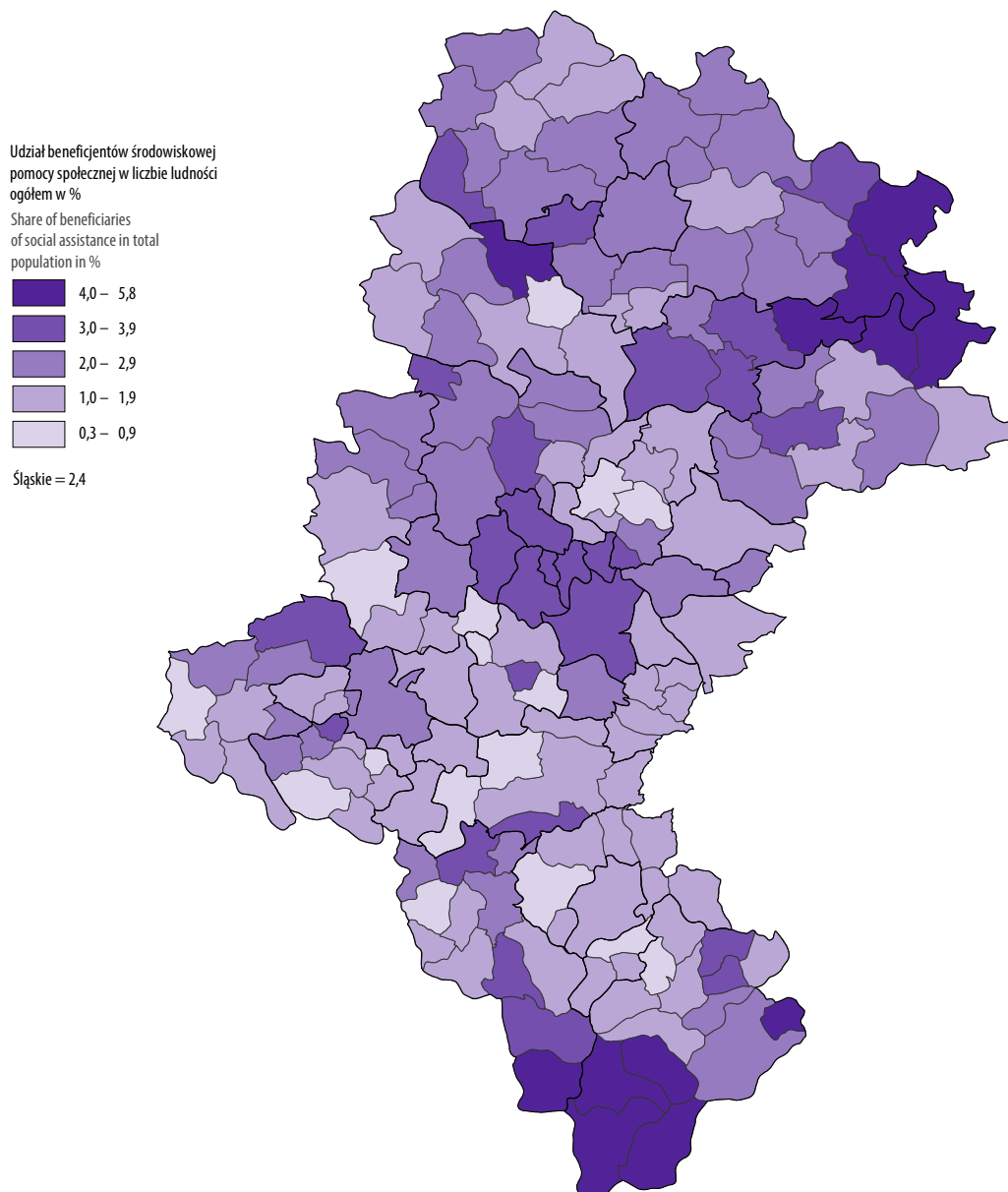
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2268, z późn. zm.).

Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Table 17. Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	93312	64158	60233	56601
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	222202	124220	112526	104063
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	485	281	256	239

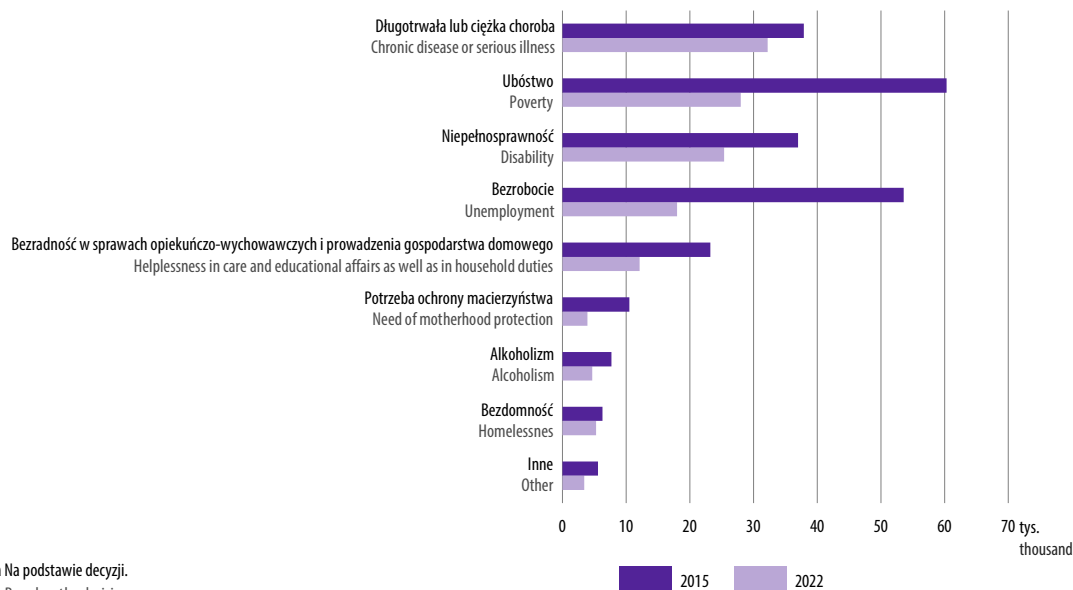
Mapa 29. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r.

Map 29. Scope of use of social assistance at domicile in 2022

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy społecznej. W 2022 r. w województwie, najczęstszymi powodami przyznania świadczenia była długotrwała lub ciężka choroba (32,2 tys. rodzin), ubóstwo (28,0 tys.) oraz niepełnosprawność (25,4 tys.). W porównaniu z 2015 r. odnotowano znaczny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy przyznanej z powodu bezrobocia (o 66,3%), potrzeby ochrony macierzyństwa (o 63,4%), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 47,8%).

Wykres 31. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn^a
 Chart 31. Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons^a

^a Na podstawie decyzji.
^a Based on the decisions.

System świadczeń rodzinnych jest systemem pomocowym państwa skierowanym głównie do rodzin o najniższych dochodach. Państwo udziela finansowej pomocy w wychowywaniu dzieci oraz wspomaga osoby starsze i niepełnosprawne w celu zaspokojenia potrzeb życiowych. Część świadczeń rodzinnych – zasiłek rodzinny, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, to świadczenia zależne od kryterium dochodowego. Te świadczenia są przyznawane na roczne okresy zasiłkowe. Podstawę prawną systemu świadczeń rodzinnych stanowi ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111).

Beneficjenci świadczeń rodzinnych to rodziny pobierające świadczenia na dzieci pozostające na utrzymaniu oraz osoby dorosłe pobierające świadczenia na siebie.

Świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł wypłacane w ramach rządowego programu „Rodzina 500 plus” przysługuje na każde dziecko w wieku do 18 lat, niezależnie od wysokości dochodu na osobę uzyskiwanego w rodzinie. Opis nie uwzględnia dodatku wychowawczego, wypłacanego na dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka. W 2022 r. świadczeniem wychowawczym w wysokości 500 zł miesięcznie objęto przeciętnie 751,9 tys. dzieci do 18 lat. Wartość wypłaconych świadczeń wychowawczych wyniosła 4630,7 mln zł i była wyższa o 4,7% w porównaniu z poprzednim rokiem. Kwota świadczeń wychowawczych wypłaconych w województwie stanowiła 11,0% świadczeń wypłaconych w kraju. Najwyższą kwotę świadczeń wychowawczych, tj. 271,4 mln zł wypłacono w Katowicach na średnio miesięcznie 43,9 tys. dzieci. Natomiast najniższą kwotę 46,8 mln zł w Świętochłowicach na średnio miesięcznie 7,7 tys. dzieci.

Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”
 Table 18. “Family 500+” child-support benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2020	2021	2022
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1712610	4432473	4420856	4630747
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit in thousands	381490	722633	722423	751933

^a Dane dotyczą okresu od 1 kwietnia do 31 grudnia.

^a Data refer to the period from 1 April to 31 December.

U w a g a. Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągniany przez rodzinę.

N o t e. From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych z minimum trojgiem dzieci. Przysługuje ona niezależnie od wysokości dochodu na osobę w rodzinie i wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do wielu dóbr i usług. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość korzystania m.in. ze zniżek na przejazdy kolejowe, darmowych wstępów do parków narodowych, niższych opłat paszportowych, a także zniżek na zakup żywności, ubrań, kosmetyków, książek czy paliwa. W 2022 r. Kartę Dużej Rodziny posiadało 141,4 tys. rodzin (o 31,9 tys. więcej niż rok wcześniej), które stanowiły 9,7% takich rodzin w kraju. W przekroju terytorialnym według powiatów, najwięcej rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny mieszkało w powiecie żywieckim (5,9% ogólnej liczby takich rodzin w województwie), następnie w powiecie bielskim (5,4%) i cieszyńskim (5,3%), natomiast najmniej w Świętochłowicach (0,7%).

W 2022 r. na świadczenia rodzinne, mające na celu finansowe wsparcie rodzin z dziećmi lub z osobami niepełnosprawnymi, przeznaczono 1117,7 mln zł, tj. o 3,5% więcej niż w 2021 r. Wartość świadczeń wypłaconych w województwie stanowiła 9,8% ogólnej kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w Polsce. Najwięcej środków przeznaczono na pomoc skierowaną dla osób niepełnosprawnych, czyli na świadczenia opiekuńcze, które stanowiły 73,0% ogólnej kwoty wydatków. Wydatki na pomoc skierowaną do rodzin z dziećmi, czyli zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka i świadczenia rodzicielskie stanowiły 27,0% ogólnej kwoty wydatków.

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022
Dobry Start^a Good Start^a				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	146597,1	148413,6	156550,7
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	488938	494887	522079
Zasiłek rodzinny Family allowance				
kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	383510	292121	250906	212411
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	190859	140150	119082	99616
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	23,3	17,2	14,6	12,3
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	147581,0	123719,4	118712,8	108983,6
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	366221	299622	286578	261285
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Alimony fund				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł amount of benefits amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	677274,5	665416,4	675831,5	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	757380	762946	797854	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the "Good Start" program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Na koniec 2022 r. funkcjonowało 511 placówek opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 4,1% więcej niż w 2021 r. oraz ponad 2-krotnie więcej niż w 2015 r. Stanowiły one 9,6% wszystkich tych placówek w Polsce. Wśród ogółu tego typu placówek największy odsetek stanowiły żłobki (83,2%). Łącznie placówki dysponowały 21,1 tys. miejsc, a w ciągu roku przebywało w nich 28,9 tys. dzieci.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20. tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2022 r., poz. 1324, z późn. zm.). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1. roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

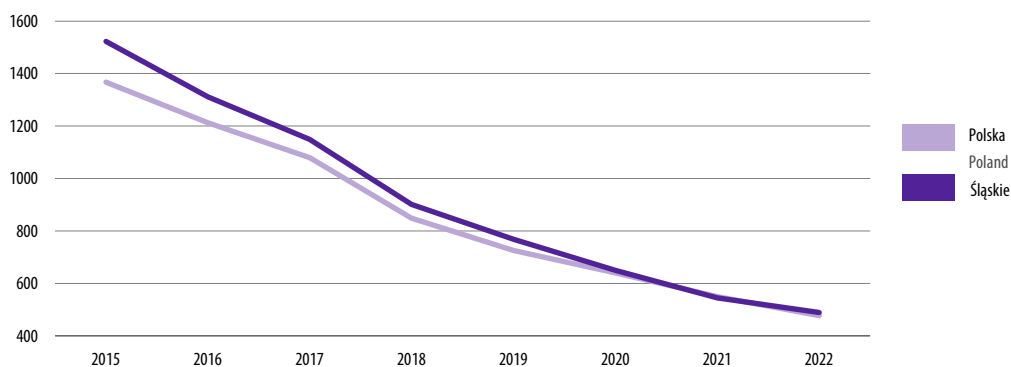
Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 20. Nurseries and children's clubs
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Żłobki Nurseries	177	384	415	425
w tym publiczne of which public	69	95	103	110
Oddziały żłobkowe Nursery wards	1	1	.	.
Kluby dziecięce Children's clubs	38	66	76	86
w tym publiczne of which public	4	11	16	16
Miejsca w tys.: Places in thousands:				
w żłobkach ^a in nurseries ^a	7,6	17,0	18,9	19,4
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,7	1,3	1,6	1,8
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.: Children staying (during the year) in thousands:				
w żłobkach ^a in nurseries ^a	11,4	22,2	25,0	26,4
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,9	1,9	2,1	2,6

a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
 a Since 2021 including nursery wards.

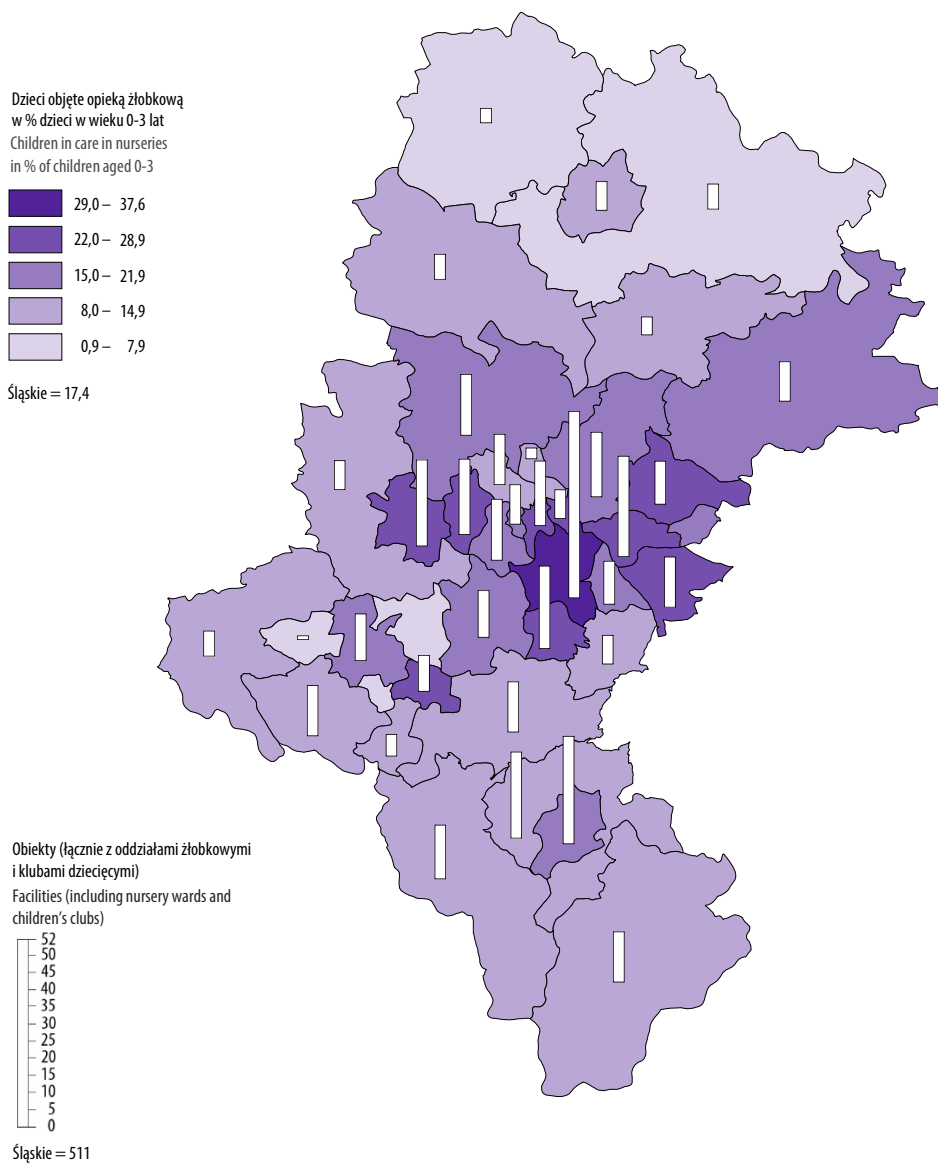
W przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w województwie do żłobków i klubów dziecięcych uczęszczało 174 dzieci (122 rok wcześniej).

Wykres 32. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 32. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
 As of 31 December

a Do 2020 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
 a Until 2020 including nursery wards.

Mapa 30. Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r.
 Map 30. Nurseries and children's clubs in 2022

5.2.3. Warunki mieszkaniowe

5.2.3. Housing conditions

Wszystkie wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe ludności w województwie śląskim w porównaniu z 2021 r. poprawiły się. Wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz powierzchnia przypadająca na 1 osobę. Zmniejszyła się przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie oraz na 1 izbę. Średnia liczba izb w mieszkaniu pozostała na poziomie sprzed roku. Odnotowano wzrost liczby mieszkań przypadających na 1000 ludności.

Zasoby mieszkaniowe w województwie śląskim w końcu 2022 r. wyniosły 1842,6 tys. mieszkań (o 0,9% więcej niż w 2021 r. i o 5,9% więcej niż w 2015 r.), co stanowiło 11,8% zasobów mieszkaniowych w Polsce. Zasoby mieszkaniowe zlokalizowane w miastach stanowiły 81,4% wszystkich zasobów (w kraju 67,8%). Łączna powierzchnia użytkowa zasobów wyniosła 133885,2 tys. m², w miastach 98482,0 tys. m², a na wsi 35403,2 tys. m². W porównaniu z 2021 r. i 2015 r. powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem wzrosła odpowiednio o: 1,3% i 9,2% (w kraju o: 1,7% i 12,9%). Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania ogółem wyniosła w 2022 r. 72,7 m² (w kraju 75,3 m²), w miastach 65,6 m², a na wsi 103,5 m². W porównaniu z 2021 r. i 2015 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania ogółem wzrosła odpowiednio o: 0,3 m² oraz 2,3 m² (w kraju o: 0,2 m² i 1,7 m²).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania przypadająca na 1 osobę wyniosła 30,8 m² (w kraju 31,1 m²) i w porównaniu z końcem 2021 r. i 2015 r. wzrosła odpowiednio o: 0,6 m² i 4,0 m². Wskaźnik ten był wyższy na wsi (33,8 m²) niż w miastach (29,9 m²). Na 1 mieszkanie w miastach przypadało średnio 2,20 osoby, a na 1 izbę 0,62, na wsi odpowiednio 3,06 i 0,63. W zasobach mieszkaniowych znajdowało się 6992,3 tys. izb (w kraju 59728,4 tys.), z czego 5335,2 tys. w miastach, a na wsi 1657,1 tys. W porównaniu z 2021 r. i 2015 r. ich liczba ogółem wzrosła odpowiednio o: 1,0% i 7,1%. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wyniosła 3,79 (w kraju 3,83), w miastach 3,56, a na wsi 4,85. Przeciętnie na 1 izbę przypadało 0,62 osób (w końcu 2021 r. 0,63 w końcu 2015 r. 0,70), a na 1 mieszkanie 2,36 osób (w końcu 2021 r. 2,40, w końcu 2015 r. 2,63). Na 1000 mieszkańców przypadało 423,9 mieszkań (w kraju 412,4), w miastach 454,9, a na wsi 326,3. W porównaniu z końcem 2021 r. i 2015 r. wskaźnik ten zwiększył się odpowiednio o: 6,7 i 43,2 mieszkania. Najwięcej mieszkań na 1000 mieszkańców zanotowano w Katowicach (557,9), Chorzowie (533,4) i Świętochłowicach (507,2), a najmniej w powiecie pszczyńskim (313,2), bieruńsko-łędzińskim (323,3) i rybnickim (325,3).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020 ^b	2021 ^b	2022
Mieszkania Dwellings	1740320	1812888	1825580	1842610
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1,000 population	380,7	410,9	417,2	423,9
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,75	3,79	3,79	3,79
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	70,4	72,2	72,4	72,7
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,63	2,43	2,40	2,36

a Na podstawie bilansów. b Dane uwzględniają wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

a Based on balances. b The data take into account the results of the National Population and Housing Census 2021.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

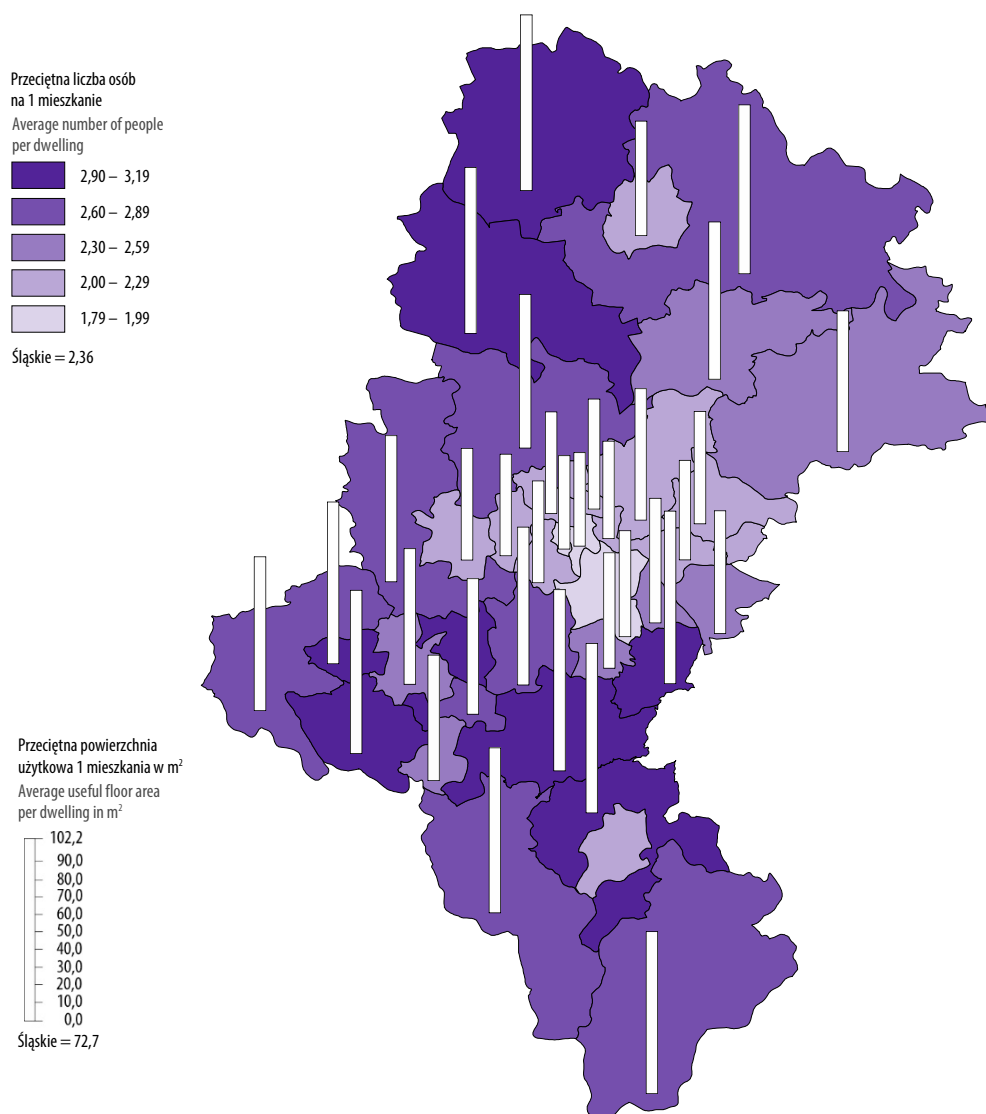
Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Mapa 31. Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 31. Housing conditions of population in 2022

As of 31 December

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej rozdzielczej i przesyłowej w 2022 r. wyniosła 24597,2 km (w kraju 337724,1 km), co stanowiło 7,3% sieci w kraju. W porównaniu z 2021 r. odnotowano przyrost sieci o 0,8%, tj. 196,4 km (w kraju o 0,9%, tj. 3124,9 km). W stosunku do 2015 r. przyrost sieci w województwie wyniósł 6,4%, tj. 1483,4 km (w kraju o 7,0%, tj. 22198,8 km). W miastach długość sieci wyniosła 13407,7 km i wzrosła w stosunku do 2021 r. o 0,7%, tj. o 99,7 km. Sieci przybyło również na terenach wiejskich o 0,9%, tj. o 96,7 km. Przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych w 2022 r. było 673,8 tys., z tego 399,7 tys. w miastach i 274,1 tys. na wsi. W porównaniu z 2021 r. zarówno w mieście, jak i na wsi odnotowano wzrost liczby przyłączy odpowiednio o: 2,5% i 1,5%, natomiast w relacji do 2015 r. w mieście wzrost o 10,4%, a na wsi o 11,4%.

Gęstość sieci wodociągowej w województwie wyniosła 199,4 km/100 km² (w Polsce – 108,0 km/100 km²) i w stosunku do 2021 r. zwiększyła się o 18,2 km na 100 km² (w Polsce – o 6,7 km/100 km²). W miastach zagęszczenie było znacznie wyższe niż na wsi (350,5 km/100 km² wobec 131,5 km/100 km²). W porównaniu z 2015 r. gęstość sieci w miastach wzrosła o 58,3 km/100 km², a na wsi o 14,7 km/100 km².

Korzystający z sieci wodociągowej w 2022 r. stanowili 95,9% ludności ogółem, 98,3% w miastach i 88,6% na wsi. W porównaniu z 2015 r. odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w miastach wzrósł o 0,2 p. proc., a na obszarach wiejskich wzrósł o 0,9 p. proc. W kraju wskaźniki te były niższe i wynosiły odpowiednio: 92,5% dla ogółu, 96,7% w miastach i 86,2% na wsi.

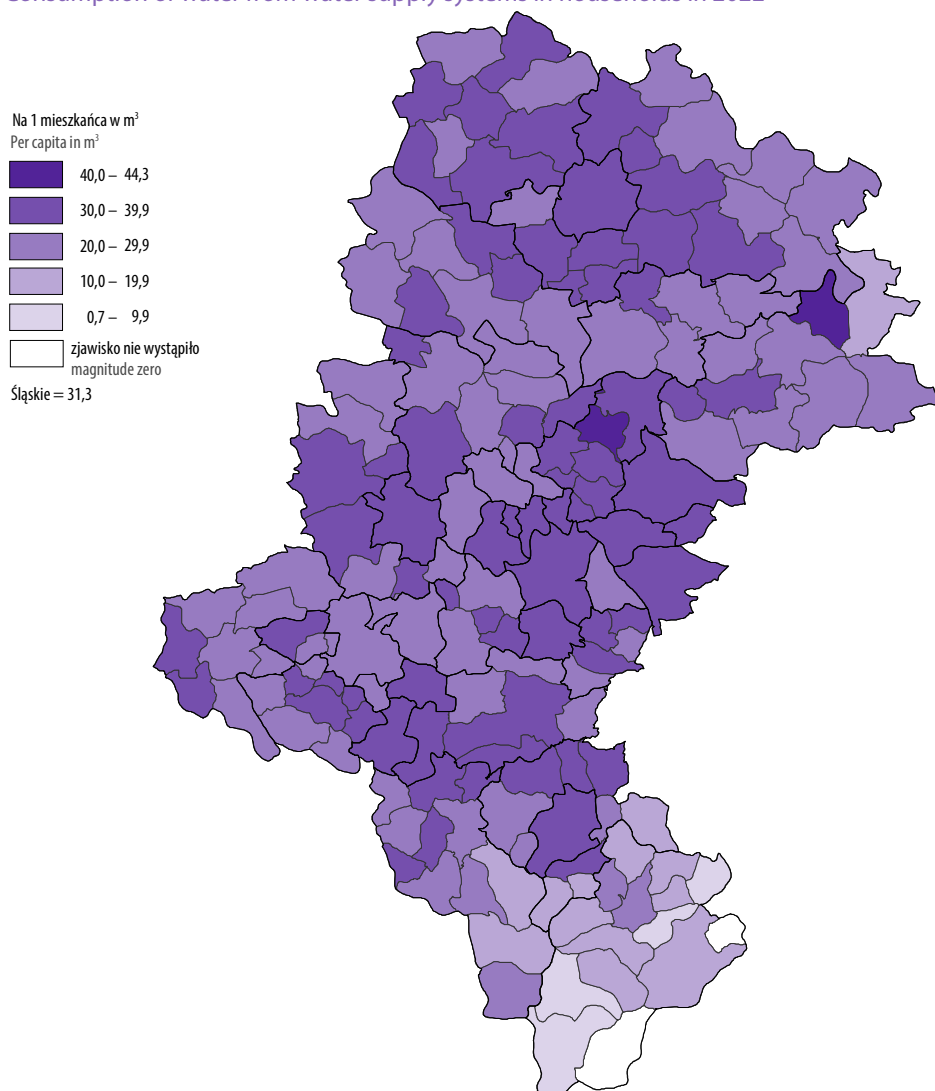
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych wyniosło 136,6 hm³ i w porównaniu z 2021 r. zmniejszyło się o 1,5 hm³, tj. o 1,1 %. W przeliczeniu na 1 mieszkańca zużycie wody wyniosło 31,3 m³, przy czym w miastach było to 32,6 m³, a na terenach wiejskich 27,2 m³. W Polsce 1 mieszkaniec zużył średnio o 2,7 m³ wody z wodociągów więcej niż mieszkaniec województwa śląskiego, w miastach o 2,9 m³ więcej, a na wsi o 4,6 m³ więcej.

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Tablica 22. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 22. Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa w km) Water supply system (distribution and transmission in km)	23113,8	23338,0	24400,8	24597,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	608146	648710	660113	673813
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	135,9	140,8	138,1	136,6

Mapa 32. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2022 r.
 Map 32. Consumption of water from water supply systems in households in 2022

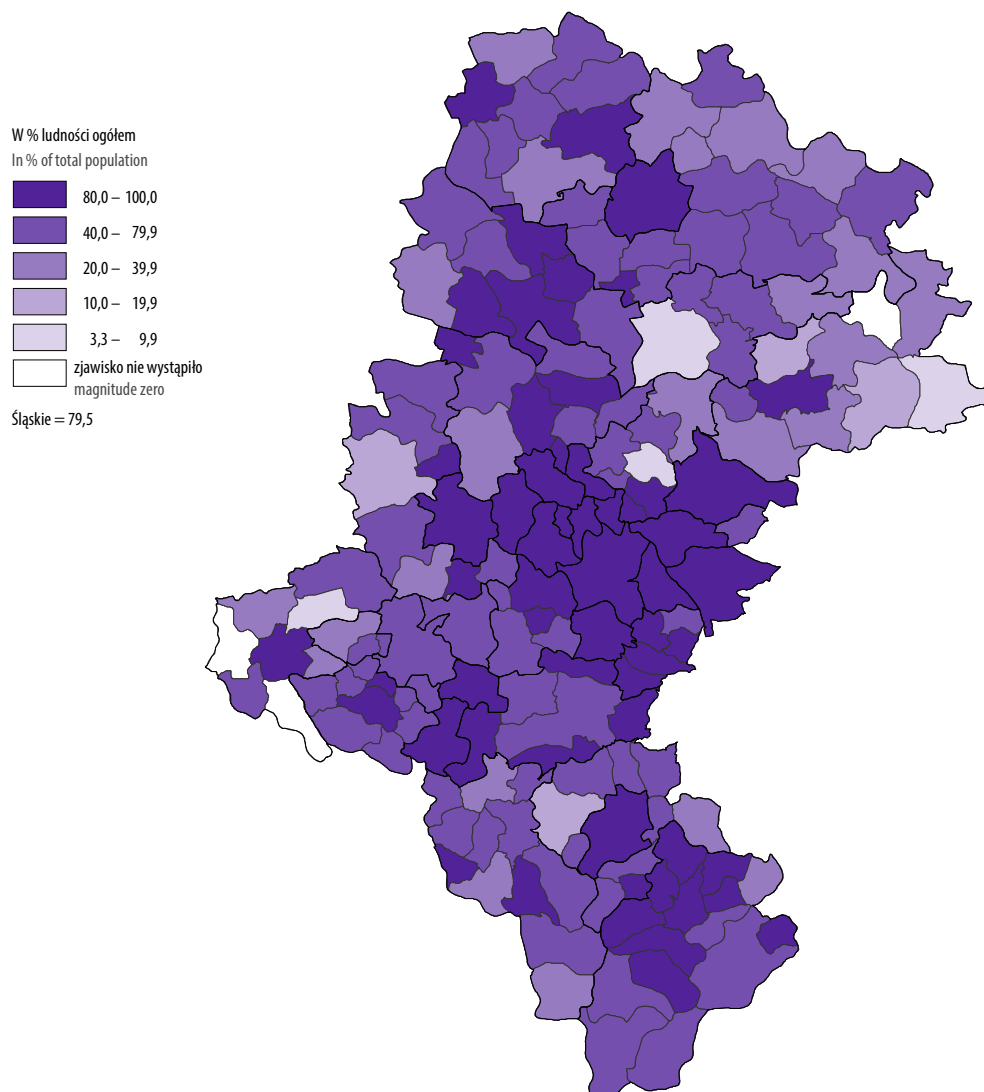

Długość sieci kanalizacyjnej w 2022 r. wyniosła 18064,8 km (w kraju 177613,7 km), co stanowiło 10,2% sieci w kraju. W porównaniu z 2021 r. odnotowano przyrost sieci o 2,4%, tj. 417,5 km (w kraju o 2,4%, tj. 4128,9 km). W stosunku do 2015 r. przyrost sieci w województwie wyniósł 16,1%, tj. 2507,5 km (w kraju o 18,7%, tj. 27945,7 km). W miastach długość sieci wyniosła 11248,7 km i zwiększyła się w relacji do 2021 r. o 1,8% (o 196,3 km), a na terenach wiejskich o 3,4%, tj. o 221,2 km. W porównaniu z 2015 r. sieci kanalizacyjnej w miastach przybyło o 10,7% (o 1086,3 km), a na obszarach wiejskich 26,3% (o 1421,2 km). Przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w 2022 r. było 469,8 tys., z tego 316,4 tys. w miastach i 153,5 tys. na wsi. W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost liczby przyłączy zarówno w miastach (o 4,1%), jak i na wsi (o 2,5%). Na 100 km² powierzchni województwa w 2022 r. przypadało 146,5 km sieci kanalizacyjnej (w kraju 315,0/100 km²). Zagęszczenie sieci kanalizacyjnej w 2022 r. w miastach wyniosło 294,1 km na 100 km² (w kraju 315,0/100 km²), a na wsi 80,1 km na 100 km² (w kraju 36,8/100 km²). Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2022 r. stanowili 79,5% ludności ogółem, 88,7% w miastach i 50,5% na wsi. W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost odsetka osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w miastach o 0,5 p. proc. i na wsi o 0,6 p. proc. W kraju wskaźniki te wynosiły: 72,3% dla ogółu ludności, 90,9% w miastach i 44,8% na wsi (wzrost w skali roku w miastach o 0,1 p. proc. i na wsi o 0,8 p. proc.).

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Mapa 33. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r.

Map 33. Population using sewage system in 2022

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	15557,3	17335,3	17647,3	18064,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	377586	441783	453660	469846
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	149,3	156,7	158,4	157,0
w tym oczyszczane of which treated	148,6	156,0	157,5	155,8

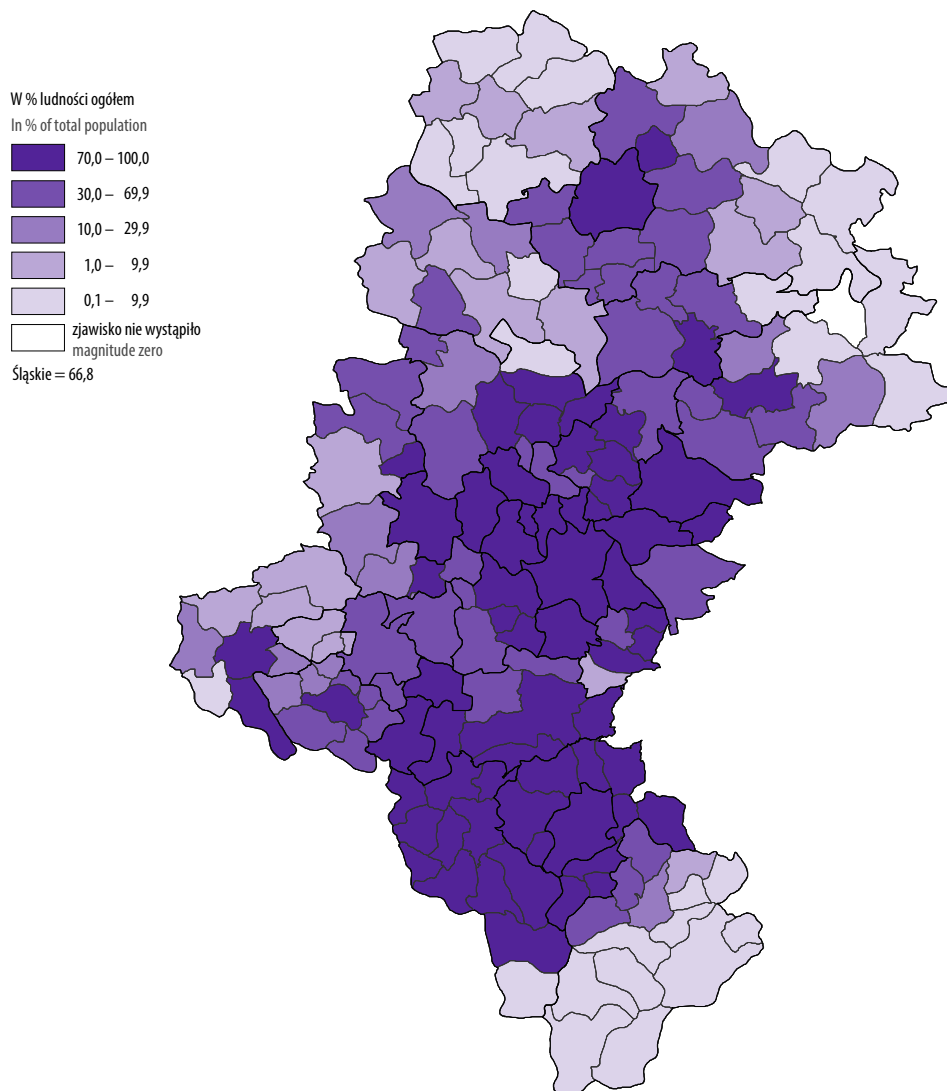
a łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Długość sieci gazowej w 2022 r. wyniosła 19990,6 km (w kraju 171179,2 km), co stanowiło 11,7% sieci w kraju. W porównaniu z 2021 r. odnotowano przyrost sieci o 4,8%, tj. 908,4 km (w kraju o 3,3%, tj. 5446,5 km). W stosunku do 2015 r. długość sieci w województwie wzrosła o 18,3%, tj. 3086,5 km (w kraju o 17,3%, tj. 25192,6 km). W miastach długość sieci wyniosła 12146,7 km i wzrosła w stosunku do 2021 r. o 5,0%, tj. o 582,0 km. Sieci przybyło również na terenach wiejskich o 4,3%, tj. o 326,4 km. Przyłącza prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w 2022 r. było 452,5 tys., z tego 309,4 tys. w miastach i 143,1 tys. na wsi. W stosunku do 2021 r. odnotowano wzrost liczby przyłączy w miastach o 3,6%, na wsi o 3,9% (w kraju odpowiednio o 3,0% i 4,1%). Gęstość sieci gazowej na 100 km² w województwie wynosi 162,1 km, w miastach 317,5 km, a na wsi 92,2 km. Wskaźnik ten w kraju wyniósł 54,7 km/100 km², w miastach 315,3 km/100 km², a na obszarach wiejskich 34,5 km/100 km². Korzystający z sieci gazowej w 2022 r. stanowili 66,8% ludności ogółem, w miastach – 74,2% i na wsi – 43,4%. W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost odsetka osób korzystających z sieci gazowej w miastach o 0,1 p. proc., na wsi o 1,6 p. proc. W kraju wskaźniki te były niższe i wyniosły 55,9% dla ogółu ludności, w miastach – 72,2% i na wsi – 32,0% (wzrost w skali roku na wsi o 0,9 p. proc., w miastach bez zmian). Zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych w 2022 r. wyniosło 7169,4 GWh (w kraju 56414,4 GWh), co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 1644,4 kWh (w kraju 1491,4 kWh). W porównaniu z 2021 r. zużycie gazu sieciowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie zmniejszyło się w miastach o 1,6%, natomiast wzrosło na wsi o 4,6%. W kraju odnotowano spadek zużycia w miastach o 4,0%, na wsi o 6,1%,).

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Mapa 34. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2022 r.
Map 34. Population using gas supply system in 2022

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych
Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	16904,1	18454,5	19082,3	19990,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	347665	420432	436280	452488
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	1061,8	1144,0	1169,2	1180,8
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	4665,6	5995,8	7215,9	7169,4
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	1019,2	1330,0	1642,7	1644,4

a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

5.2.4. Ochrona zdrowia

5.2.4. Health care

W porównaniu z 2021 r. zwiększyła się liczba personelu medycznego pracującego bezpośrednio z pacjentem w grupach zawodów medycznych lekarzy i lekarzy dentyków, zmniejszyła się natomiast liczba pielęgniarek i położnych. Wzrosła zarówno liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i liczba udzielonych porad. W stacjonarnej opiece zdrowotnej odnotowano większą liczbę hospitalizacji. Spadła zarówno liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia, jak i liczba osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego na miejscu zdarzenia. Wzrosły wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującą się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 25. Health care facilities
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Przychodnie Out-patient departments	2814	2711	2654	2697
Praktyki lekarskie i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	425	252	231	230
Porady udzielone ^{bc} w tys: Consultations provided ^{bc} in thousands:				
lekarskie ^d doctors ^d	35699,4	31662,8	35000,9	35922,1
stomatologiczne dental	4078,0	3251,4	3747,0	3895,7
Szpitala ogólne General hospitals	152	141	141	140
Łóżka w szpitalach ogólnych Beds in general hospitals	25526	22668	22232	21652
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	55,8	51,4	50,8	49,8
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	64,6	50,6	58,6	62,9
Przeciętny pobyt chorego w dniach Average patient stay in days	6,1	6,0	5,9	5,9

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielonymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patient in admission rooms.

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy.

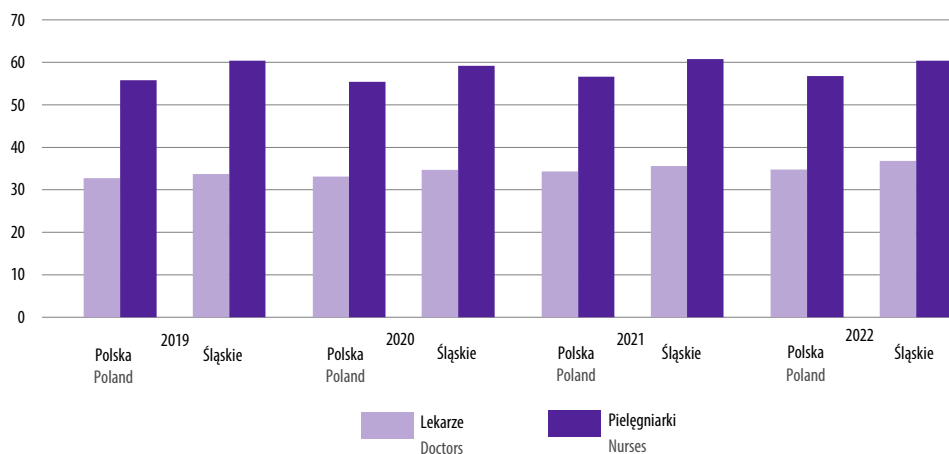
W 2022 r. liczba lekarzy pracujących bezpośrednio z pacjentem wyniosła 15,9 tys. (12,1% lekarzy pracujących w Polsce), lekarzy dentystów – 3,8 tys. (11,0% dentystów w Polsce). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba lekarzy zwiększyła się o 2,0%, a lekarzy dentystów – o 1,2%. Liczba pracujących pielęgniarek wyniosła 26,2 tys. (12,2% pielęgniarek w kraju), a liczba położnych – 3,2 tys. (11,2% położnych w kraju). W relacji do 2021 r. liczba pielęgniarek zmniejszyła się o 1,4%, a położnych - o 2,4%.

Ponadto bezpośrednio z pacjentem pracowało 3,9 tys. fizjoterapeutów (11,2% pracujących w Polsce), 3,4 tys. farmaceutów (odpowiednio 12,1% w kraju) oraz 1,4 tys. diagnostów laboratoryjnych (10,9% w kraju). W stosunku do roku poprzedniego liczba fizjoterapeutów wzrosła o 3,4%, liczba diagnostów laboratoryjnych zmniejszyła się o 4,9%, a liczba farmaceutów wzrosła o 0,2%.

Zasób kadry medycznej pracującej w województwie był drugi najbardziej liczny po województwie mazowieckim.

Wykres 33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

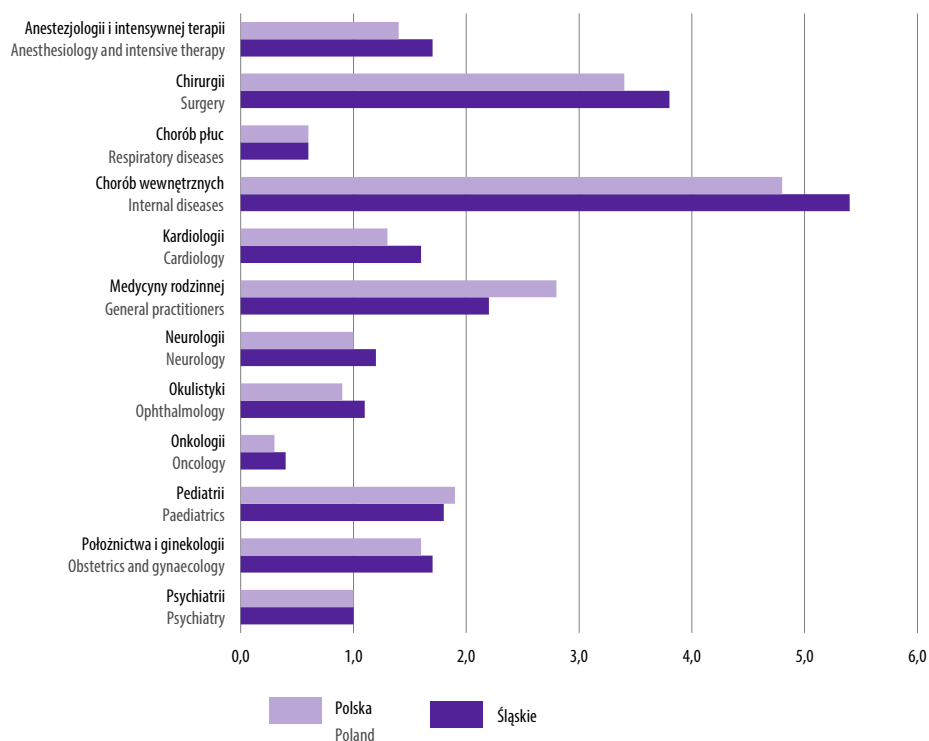
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 33. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

W przeliczeniu na 10 tys. ludności województwa przypadało przeciętnie 37 lekarzy (35 w Polsce) oraz 60 pielęgniarek (57 w Polsce). W przypadku pozostałej pracującej kadry medycznej wartości wskaźników w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców oscylowały na poziomie krajowym, tj. 9 lekarzy dentyistów, 8 położnych, 9 fizjoterapeutów, 8 farmaceutów i 3 diagnostów laboratoryjnych.

Wykres 34. Lekarze specjaliści według wybranych specjalności na 10 tys. ludności w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

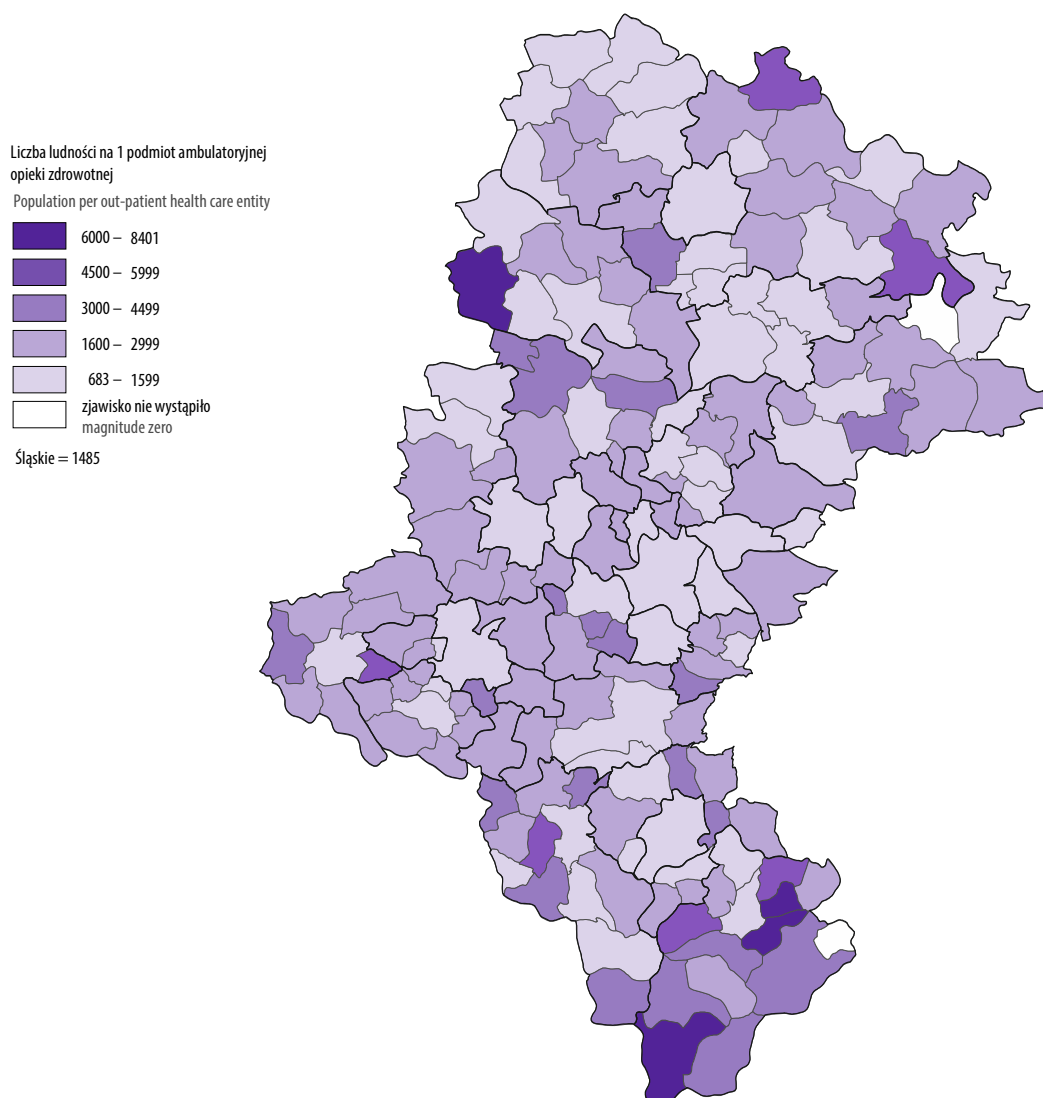
Chart 34. Doctors specialists by selected specialisation per 10 thousand population in 2022
As of 31 December

Poza dostępnością pracowników medycznych odniesioną do liczby potencjalnych pacjentów, ważnym czynnikiem wpływającym na jakość opieki zdrowotnej są kwalifikacje kadry medycznej. W 2022 r. lekarze specjaliści (10,6 tys.) stanowili 66,5% ogólnej liczby pracujących lekarzy, a wśród lekarzy dentyistów specjalizację posiadało 0,6 tys., co stanowiło 14,7% ogółu dentyistów pracujących z pacjentem.

Najwięcej lekarzy posiadało specjalizację z zakresu chorób wewnętrznych (22,0%), chirurgii (15,7%) oraz medycyny rodzinnej (8,9%). Natomiast wśród lekarzy dentyistów najliczniejszą grupę stanowili specjalizujący się w ortodontcji (21,7%), następnie chirurgii stomatologicznej (18,7%) oraz protetyce stomatologicznej (18,5%).

Mapa 35. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r.

Chart 35. Out-patient health care in 2022

W końcu 2022 r. działalność prowadziło 2927 podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Funkcjonowało 2697 przychodni oraz 230 praktyk lekarskich i stomatologicznych, realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych. W miastach zlokalizowanych było 84,5% podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Podmioty działające w województwie stanowiły 11,2% podmiotów w Polsce.

Liczba przychodni wzrosła o 43 jednostki w stosunku do roku poprzedniego, a praktyk lekarskich oraz stomatologicznych zmniejszyła się 1 jednostkę. W relacji do 2015 r. zarówno liczba przychodni, jak praktyk zmniejszyła się (odpowiednio o: 117 i 195).

Dostępność ambulatoryjnej opieki zdrowotnej dla pacjentów mierzona jest wskaźnikiem określającym liczbę ludności przypadającą na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W województwie zmniejszyła się liczba potencjalnych pacjentów z 1517 w 2021 r. do 1485 w 2022 r. w przeliczeniu na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W Polsce podobnie zmniejszyła się przeciętna liczba ludności z 1474 do 1448 przypadająca na 1 podmiot. Wśród gmin województwa najmniej osób na 1 podmiot przypadało w Żywcu (636), następnie w Ustroniu (800) i Lublińcu (868). Natomiast najwięcej w Rajczy (8401), a w dalszej kolejności w Świnnej (7886) i Pawonkowie (6478).

Ogółem w 2022 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono 39,8 mln porad, tj. o 2,8% więcej niż rok wcześniej. Porady udzielone w województwie stanowiły 11,9% porad udzielonych w Polsce. Udzielono 35,9 mln porad lekarskich (o 2,6% więcej niż rok wcześniej) oraz 3,9 mln porad stomatologicznych (o 4,0% więcej).

Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej i lekarze rodzinni udzielili 20,4 mln porad, w tym 3,2 mln teleporad. Lekarze specjaliści udzielili 18,8 mln porad (w tym 1,0 mln teleporad), m.in. 2,9 mln porad chirurgicznych, po 1,5 mln ginekologiczno-położniczych i okulistycznych.

W województwie na koniec 2022 r. funkcjonowało 140 szpitali ogólnych (o 1 mniej niż przed rokiem i o 12 mniej niż w 2015 r.), tj. 15,6% ogólnej liczby w kraju. Dysponowały one 21,7 tys. łóżek, tj. mniej o 2,6% w relacji do 2021 r. i o 15,2% niż w 2015 r.

Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 50 łóżek (średnio 201 osób na 1 łóżko), podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 44 (230 osób na 1 łóżko). Przeciętne wykorzystanie łóżka w ciągu roku wyniosło 62,9%.

W 2022 r. w szpitalach ogólnych hospitalizowanych było 803,6 tys. osób, tj. o 5,8% więcej niż rok wcześniej, co stanowiło 11,7% ogólnej liczby leczonych w kraju. Na 10 tys. ludności przypadało 1843 hospitalizacji (w Polsce 1823). Średni czas trwania pobytu pacjenta w szpitalu wyniósł 5,9 dni (w kraju 5,3).

Stacjonarną całodobową opiekę psychiatryczną w 2022 r. świadczyło 7 szpitali psychiatrycznych, 7 ośrodków leczenia odwykowego alkoholowego, 7 ośrodków rehabilitacyjnych dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych, 7 zakładów opiekuńczo-leczniczych i 1 pielęgnacyjno-opiekuńczy typu psychiatrycznego. Dysponowały one łącznie 3,5 tys. łóżek. Z leczenia stacjonarnego skorzystało 23,1 tys. pacjentów, wobec 21,8 tys. w 2021 r.

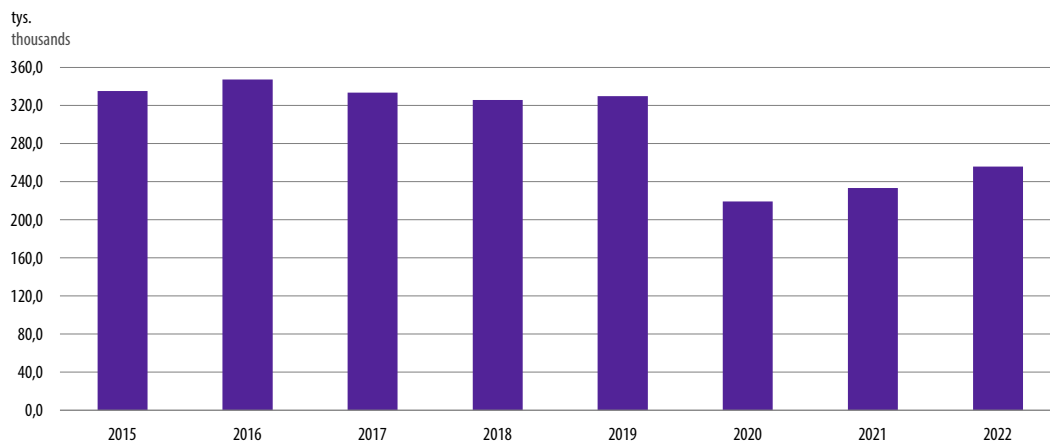
Wraz z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa coraz większą rolę w systemie opieki zdrowotnej pełnią zakłady opieki długoterminowej, zapewniające pacjentom całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze i rehabilitacyjne, a także kontynuację leczenia farmakologicznego i dietetycznego w dłuższym okresie. Funkcjonowały 64 zakłady typu leczniczo-pielęgnacyjnego i 12 stacjonarnych placówek świadczących usługi hospicyjno-paliatywne. Posiadały one łącznie 4,3 tys. łóżek. Zapewniły opiekę w warunkach stacjonarnych 9,4 tys. osób (9,1 tys. w poprzednim roku).

W ramach systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne w końcu 2022 r. świadczeń medycznych udzielało 167 zespołów ratownictwa medycznego (29 specjalistycznych i 138 podstawowych), 1 lotniczy zespół ratownictwa medycznego oraz 14 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Ponadto z systemem współpracowało 11 izb przyjęć.

W 2022 r. zespoły ratownictwa medycznego wyjeżdżały na miejsce zdarzenia 412,0 tys. razy (13,4% w skali kraju) i udzieliły pomocy 412,9 tys. osób (13,4% w Polsce). W relacji do 2021 r. spadła zarówno ogólna liczba wyjazdów, jak i liczba osób, którym udzielono pomocy (po 0,7%). Wskaźnik osób, którym udzielono świadczeń zdrowotnych w miejscu zdarzenia na 1000 ludności wyniósł 94,7 w województwie, a w kraju 81,5. Najwięcej świadczeń udzielono osobom w domu (79,6% ogółu).

Wykres 35. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 35. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

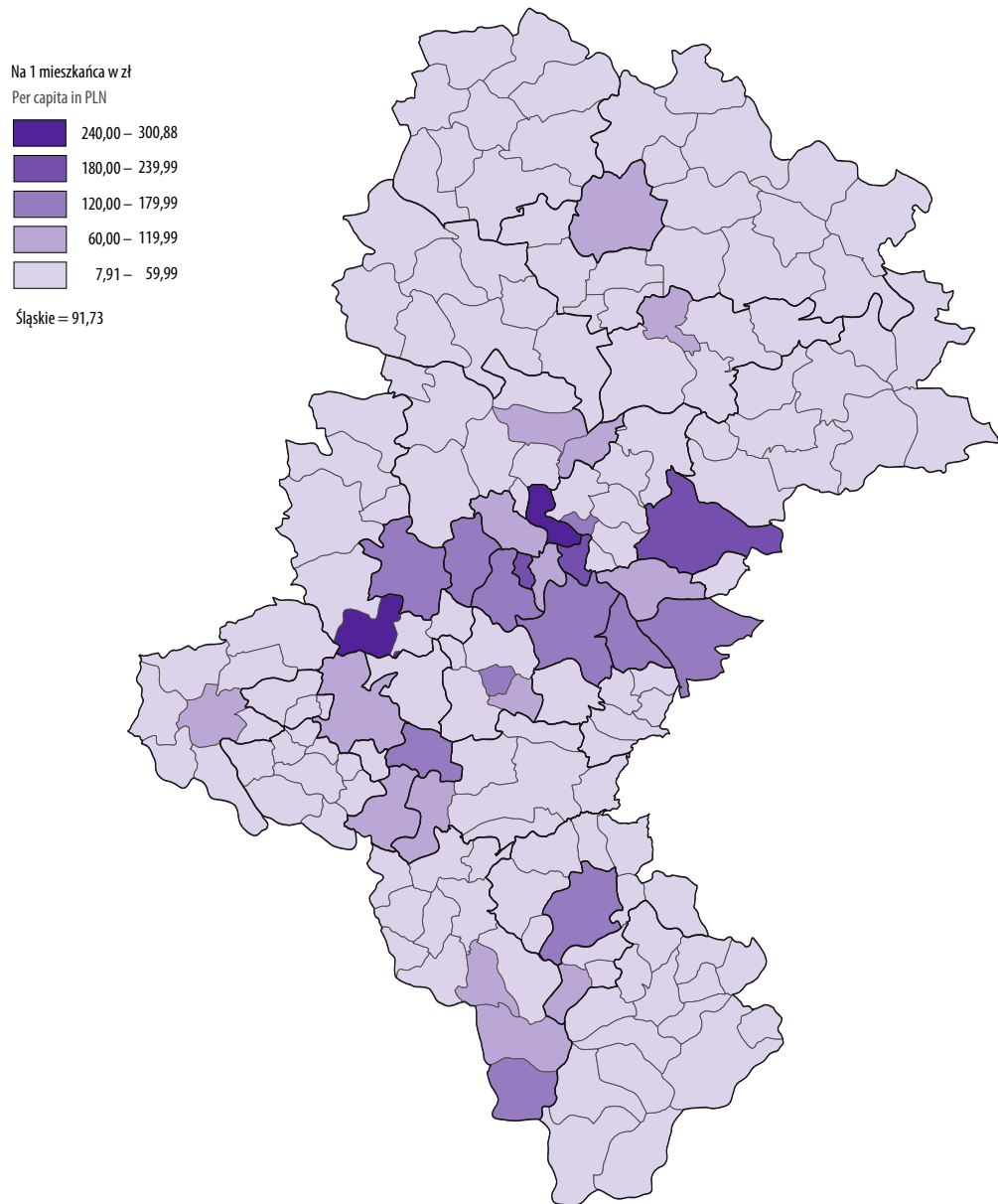

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia w 2022 r. wyniosły łącznie 734,5 mln zł, tj. o 12,4% więcej w skali roku. Gminy wydatkowały 80,6 mln zł (o 22,8% więcej niż rok wcześniej), miasta na prawach powiatu – 319,4 mln zł (o 16,5% mniej), powiaty – 89,5 mln zł (o 28,6% więcej), a samorząd województwa – 245,0 mln zł (o 80,6% więcej).

Według działów klasyfikacji budżetowej, gminy 69,9% wydatków na ochronę zdrowia przeznaczyły na finansowanie przeciwdziałania alkoholizmowi. Powiaty 61,6% wydatków przeznaczyły na szpitale ogólne, a miasta na prawach powiatu na szpitale ogólne 48,0% wydatków, na przeciwdziałanie alkoholizmowi 21,1% wydatków.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki na ochronę zdrowia jednostek samorządu terytorialnego ogółem wyniosły 168,47 zł (w 2021 r. – 148,72 zł). W przypadku gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) wydatki na 1 mieszkańca wyniosły 91,73 zł, wobec 101,98 zł w 2021 r.

Mapa 36. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r.
 Chart 36. Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2022

5.2.5. Kultura

5.2.5. Culture

W końcu 2022 r. liczba instytucji kultury w województwie śląskim była niższa niż przed rokiem, wyjątek stanowiły centra, domy i ośrodki kultury. W 2022 r., w porównaniu z 2021 r., zwiększyła się liczba czytelników bibliotek publicznych oraz osób korzystających z instytucji kultury m.in. zwiedzających muzea i wystawy oraz galerie i salony sztuki, widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych oraz widzów w kinach stałych.

W końcu 2022 r. w województwie śląskim działało 769 placówek bibliotecznych (750 bibliotek publicznych i filii oraz 19 punktów bibliotecznych), tj. o 0,6% mniej niż przed rokiem i o 6,1% mniej niż w końcu 2015 r. Przeciętnie na 1 placówkę biblioteczną przypadały 5652 osoby (w kraju – 4473 osoby). W 2022 r. w bibliotekach publicznych i punktach bibliotecznych zarejestrowano 626,2 tys. czytelników (12,3% w skali kraju), których liczba zwiększyła w relacji do 2021 r. o 5,3%, natomiast zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r. o 21,1%. Czytelnicy wypożyczyli na zewnątrz 12345,1 tys. wol., tj. o 2,6% więcej niż przed rokiem, ale o 20,3% mniej niż w 2015 r. Jeden czytelnik wypożyczył średnio w ciągu roku 19,7 wol. (w kraju – 18,6 wol.).

Na terenie województwa w końcu 2022 r. działalność wystawienniczą prowadziło 80 muzeów i oddziałów muzealnych (przed rokiem – 82). Na 1 placówkę muzealną (łącznie z oddziałami) przypadało 54,3 tys. osób (w kraju – 39,2 tys. osób). Muzea i wystawy muzealne zwiedziło 1420,3 tys. osób, tj. więcej niż przed rokiem o 71,2%, ale mniej niż w 2015 r. o 11,7%. Ofertę muzeów i oddziałów muzealnych uzupełniały 34 galerie i salony sztuki (przed rokiem – 37), które przygotowały 371 wystaw w kraju (przed rokiem – 333). Liczba zwiedzających galerie i salony sztuki zwiększyła się z 199,3 tys. w 2021 r. do 296,5 tys. w 2022 r.

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	819	785	774	769
Muzea i oddziały muzealne ^a Museum with branches ^a	68	83	82	80
Galerie i salony sztuki Art galleries	39	38	37	34
Teatry i instytucje kultury Theatres and music institutions	20	22	21	20
Centra, domy i ośrodki kultury Centre of culture, cultural centres and establishments	241	242	242	251
Kluby i świetlice Clubs and community centres	125	112	104	93
Kina stałe Indoor cinemas	48	53	57	54
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	5581	5621	5654	5652
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	351,5	101,8	188,9	325,8
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 library institution ^c	12488,7	12463,6	12647,2	12635,8

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

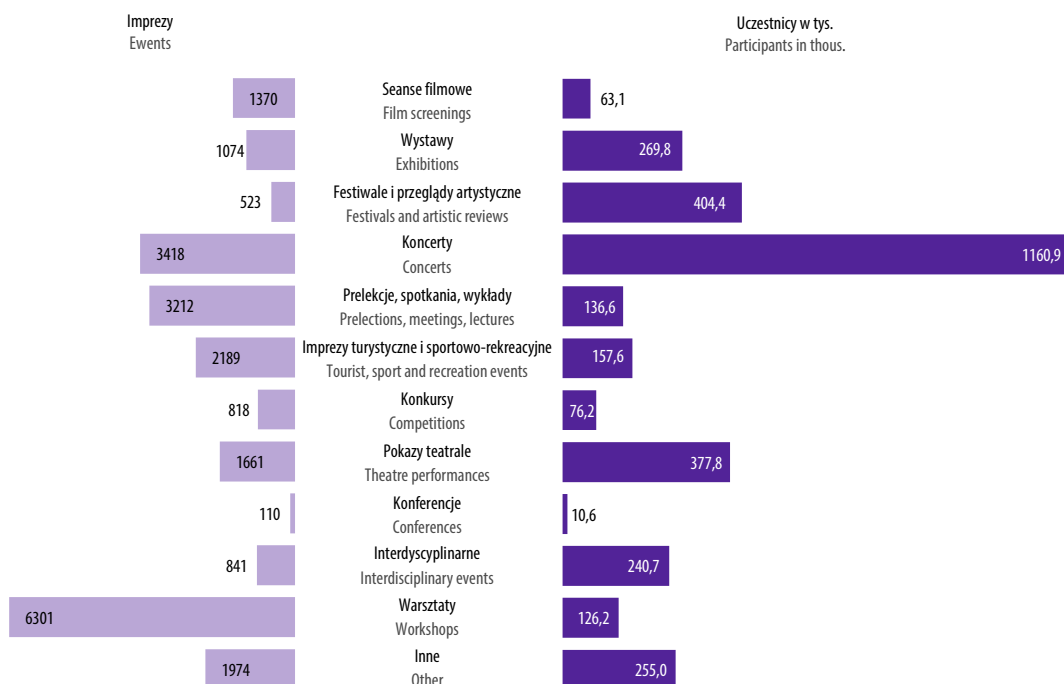
a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W województwie w końcu 2022 r. funkcjonowało 20 teatrów i instytucji muzycznych posiadających własny zespół artystyczny (przed rokiem – 21). W ciągu 2022 r. teatry i instytucje muzyczne zorganizowały na terenie województwa 4,7 tys. przedstawień i koncertów (przed rokiem – 2,9 tys.), w których uczestniczyło 1008,1 tys. widzów i słuchaczy (przed rokiem – 523,8 tys.). W relacji do 2015 r. zmniejszyła się liczba przedstawień i koncertów (o 37,5%) oraz widzów i słuchaczy (o 33,2%).

W końcu 2022 r. w województwie śląskim działały 54 kina stałe (przed rokiem – 57), które posiadały 42,3 tys. miejsc na widowni (przed rokiem – 42,9 tys.). W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się liczba kin i miejsc na widowni (odpowiednio o: 1 2,5% i 11,5%). Średnio na 1 kino przypadało 97,4 tys. widzów (w kraju – 77,9 tys.). W ciągu 2022 r. w kinach stałych odbyło się 331,7 tys. seansów, tj. więcej niż w 2021 r. i 2015 r. (odpowiednio o 59,0% i 21,1%). Na seanse filmowe w 2022 r. przyszło 5260,2 tys. widzów, tj. więcej niż przed rokiem o 52,5%, ale mniej niż w 2015 r. o 12,2%.

Wykres 36. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2022 r.

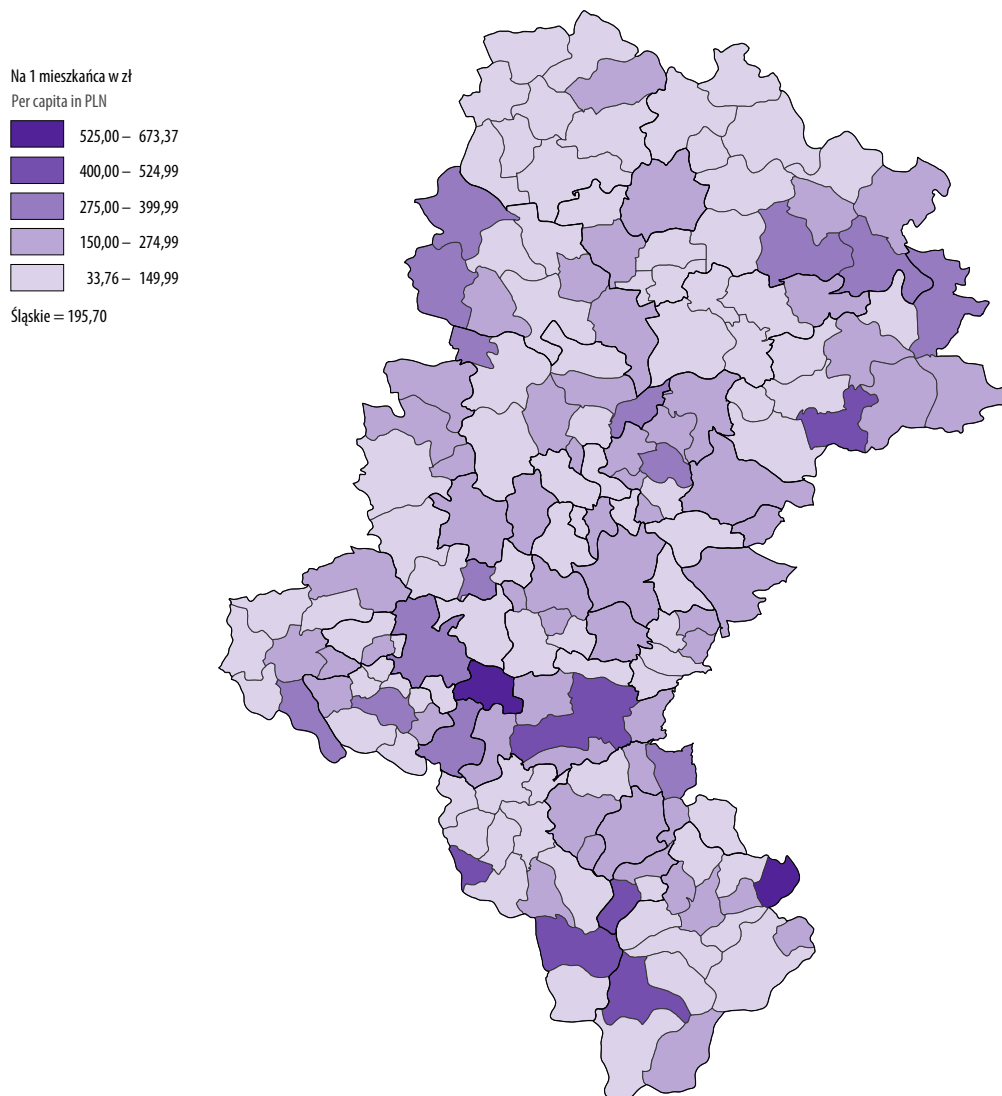
Chart 36. Events organised by centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres and event participants in 2022

W końcu 2022 r. w województwie śląskim znajdowało się 251 centrów kultury, domów i ośrodków kultury oraz 93 kluby i świetlice (przed rokiem odpowiednio: 242 i 104). Na 1 instytucję tego typu przypadało 12636 osób (w kraju – 9542). W ciągu 2022 r. instytucje tego typu zorganizowały 23,5 tys. imprez (o 42,4% więcej w porównaniu z 2021 r.), w których wzięło udział 3278,9 tys. osób (o 59,6% więcej w porównaniu z 2021 r.). We wszystkich instytucjach działało 1538 grup artystycznych (przed rokiem – 1395), które zrzeszały 27,3 tys. członków (przed rokiem – 24,3 tys.). W centrach, domach i ośrodkach kultury, klubach oraz świetlicach prowadzone były zajęcia tematyczne w 2956 kołach (klubach/sekcjach), w których brało udział 53,9 tys. osób (przed rokiem odpowiednio: 2613 koła i 43,5 tys.). Wyżej wymienione instytucje kultury zorganizowały także 376 kursów o różnej tematyce (przed rokiem – 370), które ukończyło 6,0 tys. osób (przed rokiem – 5,4 tys.).

Mapa 37. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.

Map 37. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2022

W 2022 r. wydatki jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniosły 1113,9 mln zł i były o 20,3% wyższe niż w 2021 r. oraz o 37,9% wyższe niż w 2015 r. Stanowiły one 2,9% wydatków ogółem. W przeliczeniu na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego wydały 255,48 zł (w kraju – 296,70 zł). Z budżetu jednostek samorządu terytorialnego najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego przeznaczyły samorzady miast na prawach powiatu oraz gmin (łącznie 853,3 mln zł), co w przeliczeniu na 1 mieszkańca dawało kwotę 195,70 zł (w kraju – 228,13 zł). Spośród 167 gmin i miast na prawach powiatu, największe wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca poniosły miasto na prawach powiatu Żory (673,37 zł), gmina Ślemień (547,16 zł) i Ogrodzieniec (519,58 zł), natomiast najmniejsze gminy Łękawica (33,76 zł) oraz Opatów (47,56 zł).

5.2.6. Bezpieczeństwo publiczne

5.2.6. Public safety

Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych była niższa niż w 2022 r. W ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych przeważały przestępstwa o charakterze kryminalnym. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych był niższy w porównaniu z poprzednim rokiem, doszło również do mniejszej liczby wypadków drogowych.

Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

W 2023 r. liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na terenie województwa śląskiego ukształtowała się na poziomie 112,4 tys., tj. niższym niż w 2022 r. i w 2015 r. odpowiednio o 26,5% i 4,1%. W kraju odnotowano spadek liczby przestępstw stwierdzonych o 8,2% w porównaniu z 2022 r. oraz o 1,0% w stosunku do 2015 r. Udział przestępstw stwierdzonych na terenie województwa śląskiego w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w kraju wyniósł 14,2%.

Liczba przestępstw o charakterze kryminalnym wyniosła 59,1 tys. i stanowiła 52,6% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych. Liczba tego rodzaju przestępstw zmniejszyła się w skali roku o 5,8% oraz w porównaniu z 2015 r. o 18,2%. Analogicznie w kraju odnotowano spadek liczby przestępstw kryminalnych o 5,0% w porównaniu z 2022 r. oraz spadek o 10,8% w stosunku do 2015 r.

Liczba przestępstw o charakterze gospodarczym wyniosła 41,5 tys. (36,9% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych), tj. mniej niż przed rokiem o 46,5%, ale więcej niż w 2015 r. o 31,2%. W kraju odnotowano spadek liczby przestępstw o charakterze gospodarczym o 14,5% w skali roku, ale wzrost o 34,7% w porównaniu z 2015 r.

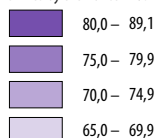
W 2023 r. na terenie województwa śląskiego stwierdzono 6,9 tys. przestępstw drogowych, tj. mniej niż przed rokiem o 5,2% i mniej niż w 2015 r. o 25,0%. W kraju liczba przestępstw drogowych zmalała w odniesieniu do 2022 r. (o 11,7%) i w porównaniu z 2015 r. (o 20,2%).

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny województwa najwięcej przestępstw o charakterze kryminalnym odnotowano w Katowicach (12,7% ogółu tego rodzaju przestępstw w województwie), Sosnowcu (5,6%) i Częstochowie (5,0%), najmniej w powiecie kłobuckim (0,8%) oraz lublinieckim i rybnickim (po 0,9%). Przestępstwa o charakterze gospodarczym najczęściej popełniano w: Sosnowcu (20,0%), Jaworznie (9,0%) i Katowicach (8,3%), najrzadziej w powiecie bieruńsko-lędzińskim (0,3%) i Żorach (0,5%). W stolicy województwa zarejestrowano najwięcej przestępstw drogowych (5,6%).

W 2023 r. wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych ogółem wyniósł 76,8% (80,0% w 2022 r., 68,4% w 2015 r.). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw o charakterze kryminalnym ukształtował się na poziomie 69,3% przed rokiem, 54,0% w 2015 r.), o charakterze gospodarczym – 82,2% (87,8% w 2022 r., 90,1% w 2015 r.), drogowych wyniósł 98,6% (98,9% w 2022 r., i 98,8% w 2015 r.). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw przeciwko mieniu wyniósł 64,9% (59,5% przed rokiem, 52,4% w 2015 r.). Najwyższe wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ogółem w 2023 r. odnotowano w powiatach: myszkowskim (89,1%), Jaworznie (88,6%), Sosnowcu (88,2%), powiecie raciborskim (86,2%) oraz Dąbrowie Górniczej (82,8%), natomiast najniższe w Żorach (65,0%), powiecie tarnogórskim (65,8%) i bielskim (66,1%).

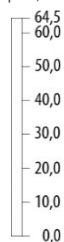
Mapa 38. Zagrożenie przestępczością w 2023 r.
Map 38. Crime risk in 2023

Wskaźnik wykrywalności sprawców
przestępstw stwierdzonych przez Policję w %
Rate of detectability of delinquents in ascertained
crimes by the Police in %

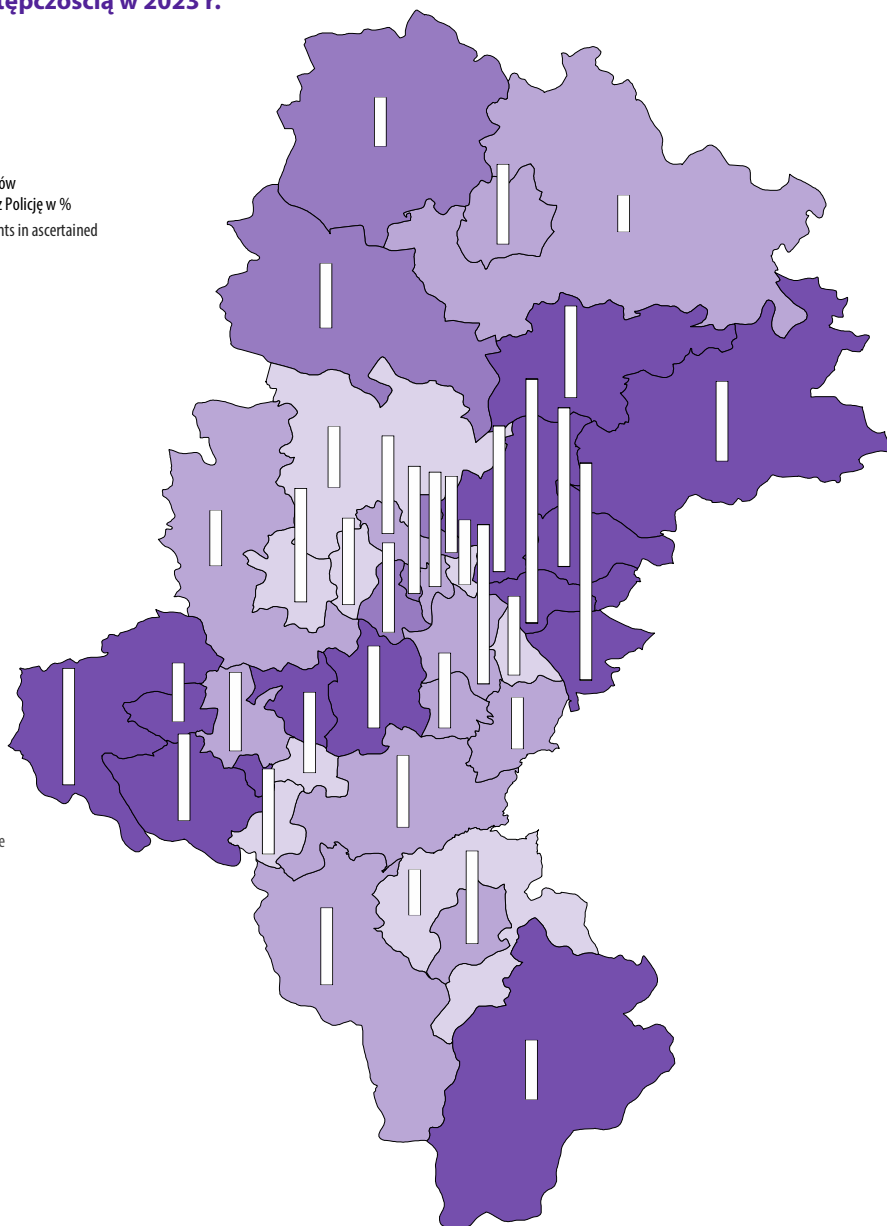

Śląskie = 76,8

Przestępstwa stwierdzone
przez Policję na 1000 ludności
Ascertained crimes by the Police
per 1,000 population

Śląskie = 25,9

W 2023 r. w województwie śląskim odnotowano 1888 wypadków drogowych (9,0% ogólnej liczby wypadków w kraju), tj. o 4,8% mniej niż przed rokiem i o 50,2% mniej niż w 2015 r. W wyniku wypadków drogowych 126 osób poniosło śmierć (155 osób przed rokiem, 255 osób w 2015 r.), a 2194 osoby odniosły obrażenia ciała, tj. mniej niż w 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o: 3,0% i 52,1%. W kraju odnotowano 20936 wypadków drogowych, tj. mniej niż w roku ubiegłym i 2015 r. odpowiednio o: 1,8% i 36,5%. Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 tys. ludności wyniósł 43,6 (w kraju 55,5) i był niższy niż w 2022 r. i 2015 r. kiedy osiągnął wartość 45,5 i 82,8. Najwyższe wskaźniki odnotowano w Częstochowie (82,1), powiecie zawierciańskim (80,2) i tarnogórskim (67,5), najniższe w Siemianowicach Śląskich (17,3), Świętochłowicach (19,7) i Jaworznie (20,7). Przeciętna liczba rannych na 100 wypadków drogowych w województwie wyniosła 116,2 (w kraju 115,2), najwięcej w Rybniku (143,1), Mysłowicach (137,0), powiecie żywieckim (135,7) i Zabrze (131,7), a najmniej w Siemianowicach Śląskich (81,8) oraz Jaworznie i Żorach (po 100,0). Ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych było 6,7 (w kraju 9,0), najwięcej w powiecie lublinieckim (27,3) i gliwickim (25,7). W Bytomiu, Chorzowie i Jastrzębiu-Zdroju w 2023 r. nie odnotowano w wypadkach drogowych ofiar śmiertelnych.

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób. Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 27. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki

Table 27. Road accidents^a and their results

Wyszczególnienie Specification	2015	2021	2022	2023
Wypadki Accidents	3792	2203	1984	1888
Ofiary śmiertelne Fatalities	255	148	155	126
na 100 wypadków per 100 road accidents	6,7	6,7	7,8	6,7
Ranni Injured	4584	2576	2263	2194
na 100 wypadków per 100 road accidents	120,9	116,9	114,1	116,2

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

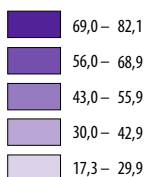
a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

Mapa 39. Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.

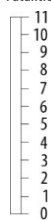
Map 39. Road safety in 2023

Wypadki drogowe
na 100 tys. ludności
Road accidents
per 100 thousand population

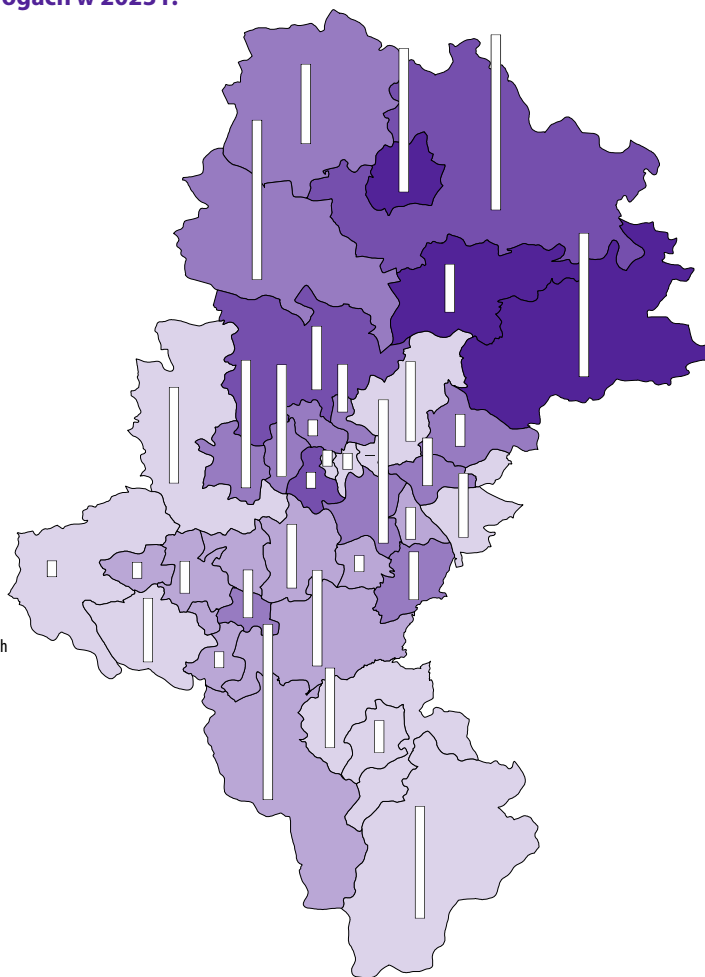

Śląskie = 43,6

Ofiary śmiertelne wypadków drogowych
Fatalities of road accidents

Śląskie = 126

5.2.7. Społeczeństwo informacyjne

5.2.7. Information society

Wyniki badań gospodarstw domowych osób w wieku 16–74 lata w województwie śląskim wskazują na wzrost w skali roku odsetka gospodarstw domowych korzystających z Internetu. W ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zwiększyła się liczba osób dokonujących zakupy przez Internet oraz korzystających z usług administracji publicznej.

Od lat systematycznie rośnie udział gospodarstw posiadających dostęp do Internetu. W 2023 r. dostęp do Internetu w domu posiadało 93,8% gospodarstw domowych w województwie śląskim (93,3% w kraju), co oznacza wzrost o 0,1 p. proc. w ciągu roku oraz wzrost o 20,5 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Gospodarstwa domowe z dostępem do Internetu korzystały z niego głównie poprzez połączenia szerokopasmowe. Osoby korzystające z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy stanowiły 89,2% (86,4% w kraju) badanej populacji w wieku 16–74 lata, tj. wzrost o 0,3 p. proc. w ciągu roku. W tej grupie wiekowej udział osób korzystających regularnie wzrósł o 0,8 p. proc. do 88,6% (85,3% w kraju).

Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	73,3	90,3	93,7	93,8
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet	72,0	89,7	91,9	92,4
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet regularly (at least once a week)	64,5	84,1	87,8	88,6

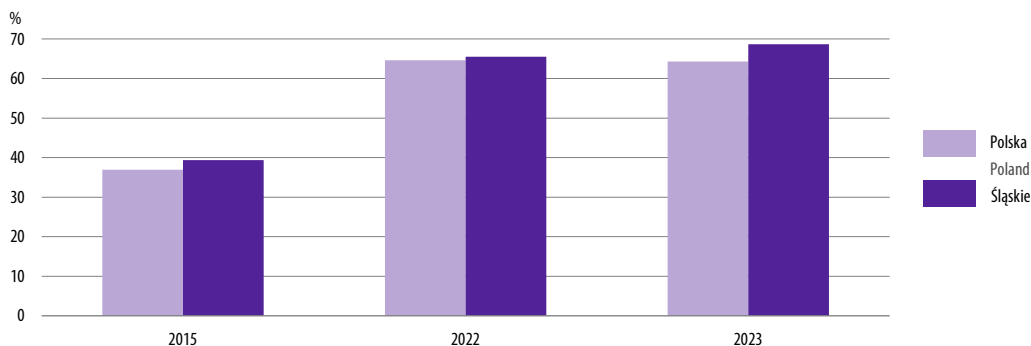
a Dane dotyczą gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with persons aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Biorąc pod uwagę korzystanie z Internetu w celach prywatnych w 2023 r. najczęściej wykonywanymi czynnościami w województwie śląskim było wysyłanie i odbieranie e-maili (np. Poczta WP, Onet, Poczta Interia, Gmail) – 72,4% (66,9% w kraju), tj. spadek o 0,6 p. proc. oraz wyszukiwanie informacji o towarach lub usługach – 71,0% badanej populacji (64,4% w kraju), tj. spadek o 6,1 p. proc. w skali roku.

Wśród osób korzystających z Internetu 68,7% (64,3% w kraju) dokonywało zakupów przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy, tj. o 3,2 p. proc. więcej niż przed rokiem i o 29,3 p. proc. więcej niż w 2015 r. Odsetek osób zamawiających towary lub usługi w ciągu ostatnich 3 miesięcy wyniósł 57,5% (49,9% w kraju), a towary najczęściej zamawiane to odzież, obuwie i dodatki 42,1% (38,9% w roku poprzednim) oraz kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody 17,4% (17,7% w roku poprzednim).

Wykres 37. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 37. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

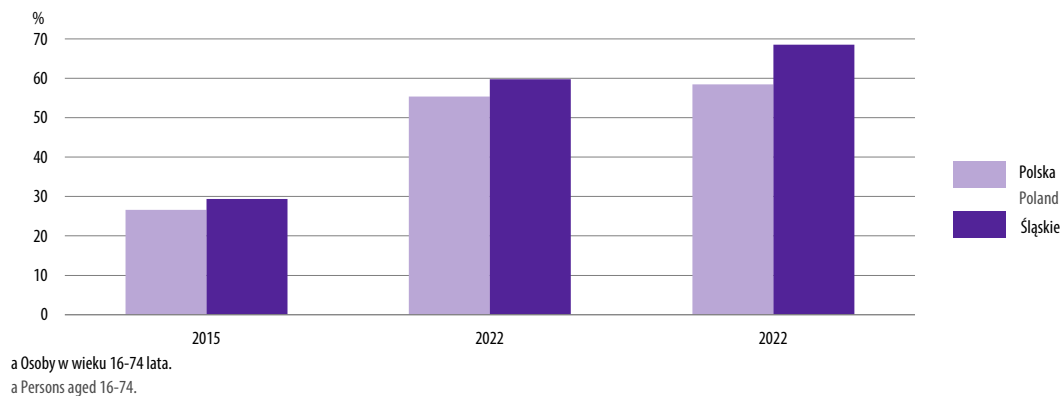

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2023 r. z usług administracji publicznej przez Internet korzystało 68,5% (58,5% w kraju) populacji osób w wieku 16–74 lata. Wskaźnik ten w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 8,7 p. proc., a w relacji do 2015 r. o 39,1 p. proc. Wyższy niż w 2022 r. był także odsetek osób korzystających z Internetu w celu wyszukiwania informacji na stronach administracji publicznej o 10,2 p. proc., który ukształtował się na poziomie 43,5% (32,8% w kraju) oraz w celu pobierania lub drukowania formularzy urzędowych – o 6,6 p. proc. do 36,8% (w kraju 29,4%). Odsetek osób, które deklarowały wysyłanie wypełnionych formularzy wyniósł 36,6% (32,6% w kraju) i był o 3,6 p. proc. większy niż w 2022 r.

Wykres 38. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 38. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

5.2.8. Aktywność społeczna

5.2.8. Social activity

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych zarejestrowanych w krajowym rejestrze urzędowym pomiotów gospodarki narodowej REGON w województwie śląskim w końcu 2022 r. była wyższa niż przed rokiem. Na 10 tysięcy ludności przypadało w województwie mniej fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych niż w kraju.

W końcu 2023 r. w województwie śląskim w krajowym rejestrze urzędowym pomiotów gospodarki narodowej REGON wpisanych było 15,3 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. o 8,2% więcej niż w końcu 2022 r. (w kraju o 7,1%) i o 29,2% więcej niż w końcu 2015 r. (w kraju o 27,8%). Biorąc pod uwagę liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, województwo śląskie zajmowało 4. miejsce w kraju, po województwach mazowieckim, wielkopolskim i małopolskim, a liczba wyżej wymienionych podmiotów zarejestrowanych stanowiła 8,9% w skali kraju.

Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total	11859	13146	14160	15326
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	25,9	29,8	32,6	35,5

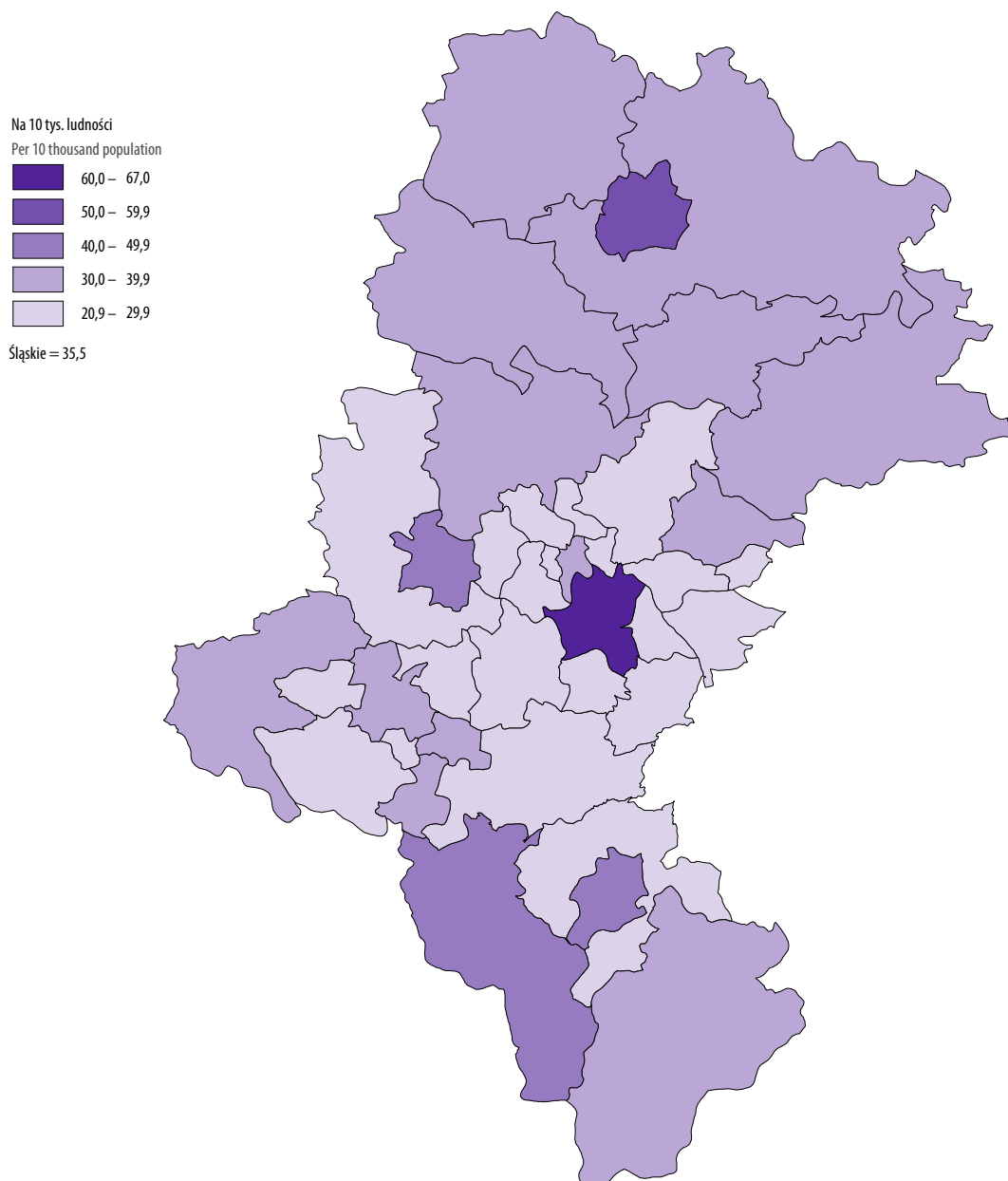
Wśród fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w końcu 2023 r. najliczniejszą grupę tworzyły stowarzyszenia i organizacje społeczne (12,2 tys., 79,8% ogółu), których liczba wzrosła zarówno w porównaniu z końcem 2022 r. o 7,4% (w kraju o 6,5%), jak i 2015 r. o 20,1% (w kraju o 19,6%). Liczba fundacji ukształtowała na poziomie 3,1 tys., tj. wyższym niż przed rokiem o 11,8% (w kraju o 9,4%) i wyższym niż w końcu 2015 r. o 84,4% (w kraju o 69,0%).

W przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców w województwie zarejestrowanych było 35 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (w kraju – 46), tj. o 2 więcej niż w końcu 2022 r. i o 9 więcej niż w końcu 2015 r. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów, najwięcej fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. ludności zanotowano w Katowicach (68), a najmniej w Rudzie Śląskiej (21).

Mapa 40. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 40. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2023
As of 31 December

Dane o **organizacjach non-profit** opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:

- SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
- SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

W 2022 r. na terenie województwa śląskiego według wstępnych danych aktywnie działało 8,7 tys. organizacji non-profit (tj. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych, kół gospodyń wiejskich oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego), co stanowiło 8,4% w skali w kraju. Liczba ww. organizacji zwiększyła się w porównaniu z 2020 r. o 8,8% oraz w relacji do 2016 r. o 6,1%. W rankingu województw, województwo śląskie pod względem liczby rejestrowych organizacji non-profit znalazło się na 4. miejscu w kraju (po województwach mazowieckim, wielkopolskim i małopolskim). Na 10 tysięcy ludności przypadało w województwie 20 aktywnie działających organizacji non-profit.

Organizacje non-profit charakteryzowały się prowadzeniem różnorodnej i wielodziedzinowej działalności. W 2022 r. w ramach swojej działalności statutowej najwięcej organizacji zajmowało się sportem, turystyką, rekreacją, hobby (32,8%). Liczną grupę stanowiły organizacje wskazujące jako główną dziedzinę kulturę i sztukę (12,3%), pomoc społeczną i humanitarną (11,3%) oraz edukacja i wychowanie, badanie naukowe (9,6%).

Wśród aktywnie działających organizacji non-profit najliczniejszą grupą były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (6,3 tys.), a następnie fundacje (1,7 tys.) i koła gospodyń wiejskich (0,4 tys.). Mniej liczne były społeczne podmioty wyznaniowe oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (po 0,2 tys.).

W badanej zbiorowości co 7 jednostka w województwie posiadała status organizacji pożytku publicznego (w kraju – prawie co 11). Z kolei podmioty ekonomii społecznej stanowiły 99,5% aktywnych organizacji non-profit.

Na zbiorowość stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych składały się typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (3,2 tys.), stowarzyszenia sportowe (2,1 tys.), ochotnicze straże pożarne (0,8 tys.) oraz koła łowieckie (0,2 tys.).

Aktywnie działające organizacje non-profit zrzeszały w końcu 2022 r. 670,2 tys. członkostw (osób fizycznych i prawnych). Wśród nich osoby fizyczne stanowiły 97,8%. Liczba organizacji zrzeszających osoby fizyczne wyniosła – 6,7 tys., a osoby prawne – 0,3 tys.

Rozdział 6. Gospodarka

Chapter 6. Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

W województwie śląskim w 2022 r., w porównaniu z danymi sprzed roku, zanotowano wzrost wartości produktu krajowego brutto oraz poziomu PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca (według wstępnego szacunku). Zwiększył się udział województwa w generowaniu PKB. Wartość produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w województwie była wyższa niż przeciętna dla kraju.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Według wstępnego szacunku, w 2022 r. wartość PKB w cenach bieżących wyniosła 371166 mln zł i była wyższa w porównaniu z 2021 r. o 18,0% (w kraju wyższa o 16,6%) oraz wyższa w porównaniu z 2015 r. o 66,9% (w kraju wyższa o 70,6%). Udział województwa śląskiego w tworzeniu krajowego PKB wyniósł 12,1% i zwiększył się o 0,1 p. proc. w relacji do 2021 r., ale zmniejszył się o 0,3 p. proc. w relacji do 2015 r. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. wyniósł 85131 zł i zwiększył się w porównaniu z 2021 r. (o 18,9%) oraz w relacji do 2015 r. (o 75,3%). Wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie śląskim była wyższa niż średnia dla kraju o 5,0% (w 2021 r. wyższa o 3,4%, a w 2015 r. wyższa o 3,9%).

Województwo śląskie zajmowało 4. lokatę pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca (po województwach: mazowieckim, dolnośląskim i wielkopolskim). Wartość PKB na 1 mieszkańca województwa śląskiego stanowiła 66,6% poziomu tego wskaźnika dla mieszkańca województwa mazowieckiego, w którym odnotowano najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca.

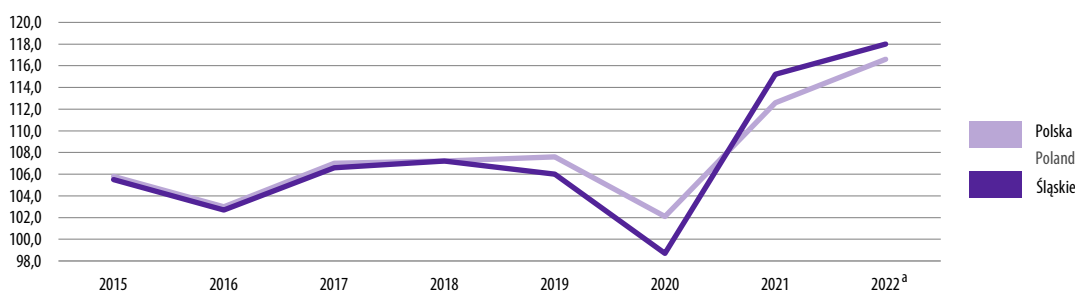
Wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie w 2022 r. wyrażona w PPS (standardzie siły nabywczej) stanowiła 83% średniej Unii Europejskiej¹ (w 2021 r. – 79%, a w 2015 r. – 72%).

Wykres 39. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 39. Indices of gross domestic product (current prices)

Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

¹ Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

W 2021 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu PKB województwa były zróżnicowane od 6,7% w podregionie bytomskim do 21,5% w podregionie katowickim (w 2015 r. w tych samych podregionach w granicach od 6,9% do 20,9%). Wartość PKB wytworzonego w podregionie katowickim była ponad 3-krotnie wyższa niż w podregionie bytomskim. W podregionie katowickim wypracowano 2,6% krajowej wartości PKB (podobnie jak w 2015 r.).

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według podregionów, najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano w podregionie katowickim (95759 zł), a najniższy w podregionie bytomskim (50345 zł). Najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca w podregionie bytomskim stanowił 52,6% wartości PKB na 1 mieszkańca podregionu katowickiego.

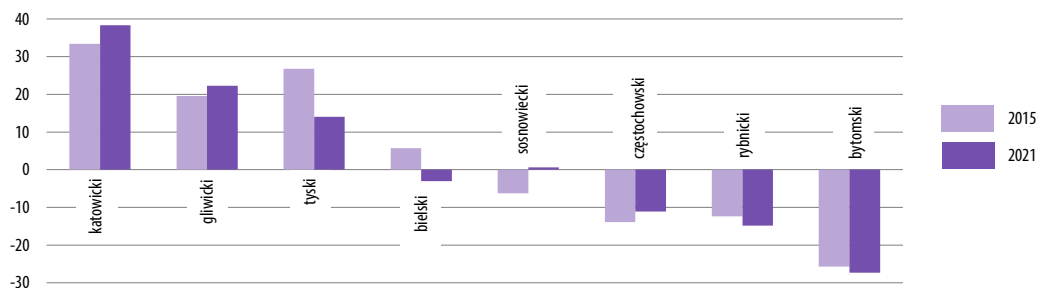
Wartość PKB na 1 mieszkańca przekraczającą przeciętną w województwie zanotowano w podregionach: katowickim o 33,8% (w 2015 r. o 28,5%), gliwickim o 18,3% (w 2015 r. o 15,1%), tyskim o 10,3% (w 2015 r. o 22,1%). Natomiast w pozostałych 5 podregionach wartość PKB na 1 mieszkańca kształtowała się na poziomie od 70,3% średniej wojewódzkiej w podregionie bytomskim do 97,3% średniej wojewódzkiej w podregionie sosnowieckim (w 2015 r. od 71,5% w podregionie bytomskim do 101,8% w podregionie bielskim).

Poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej odnotowano w podregionach: katowickim, gliwickim, tyskim i sosnowieckim. Wartość PKB na 1 mieszkańca poniżej średniej krajowej wystąpiła w podregionach bielskim, częstochowskim, rybnickim i bytomskim.

Wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla województwa śląskiego w 2021 r. wyniósł 16,4% (w 2020 r. – 16,5%, a w 2015 r. – 17,1%).

Wykres 40. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 40. Gross domestic product per capita (current prices)
Relative deviations from the national average value

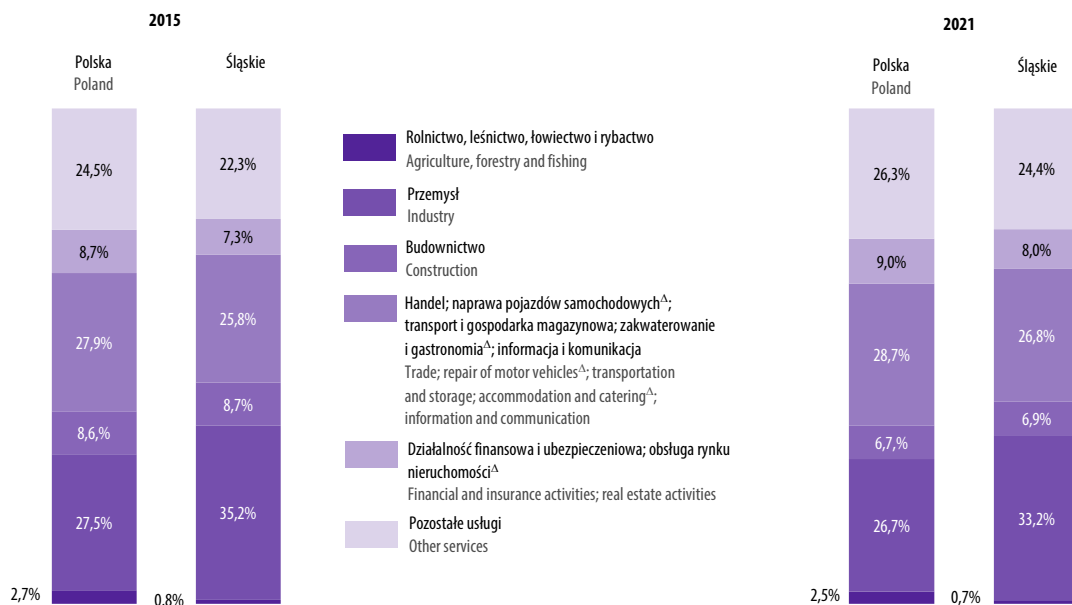

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wartość dodana brutto (WDB) w cenach bieżących w 2021 r. wyniosła 273668 mln zł i była o 38,7% wyższa w porównaniu z 2015 r. Największy udział w tworzeniu WDB posiadały jednostki prowadzące działalność w przemyśle (33,2%), który wzrósł w relacji do 2020 r. (o 2,0 p. proc.), ale obniżył się w porównaniu z 2015 r. (o 2,0 p. proc.). Jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji wypracowały 26,8% WDB województwa (podobnie jak w 2020 r., a w 2015 r. 25,8%). Najmniejszy udział w tworzeniu WDB odnotowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (0,7% w 2021 r. wobec 0,8% w 2020 r. i 2015 r.).

Wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego w 2021 r. wyniosła 163597 zł, tj. o 12,9% więcej niż w 2020 r. oraz o 35,1% więcej niż w 2015 r. Wartość dodana brutto na 1 pracującego w województwie śląskim przewyższała średnią dla kraju o 5,5% (w 2020 r. o 2,1%, a w 2015 r. o 6,7%).

Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
Chart 41. Gross value added by kind of activity (current prices)

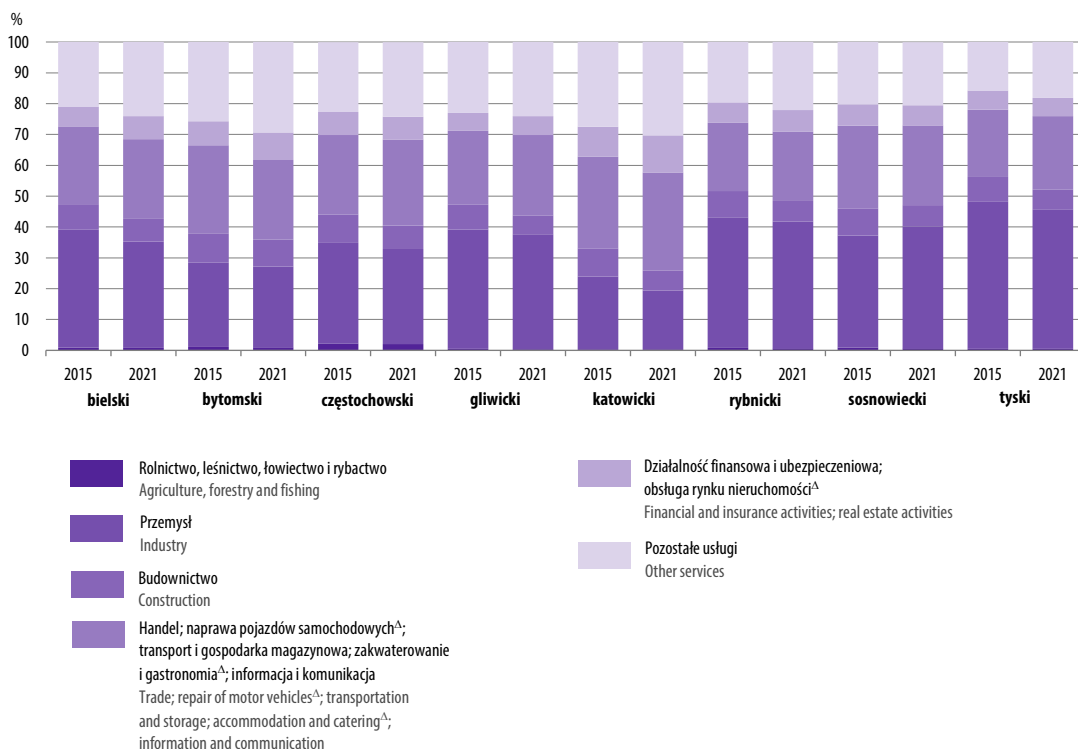

W przekroju podregionów w 2021 r. zanotowano znaczne zróżnicowanie udziałów jednostek przemysłowych w generowaniu WDB od 19,3% w podregionie katowickim do 45,2% w podregionie tyskim (w 2015 r. było to więcej odpowiednio o: 4,5 p. proc. i 2,6 p. proc.). Odsetek jednostek prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu WDB kształtował się na poziomie od 22,6% w podregionie rybnickim do 31,9% w podregionie katowickim (w 2015 r. było to więcej odpowiednio: mniej o 0,5 p. proc. i więcej o 2,2 p. proc.). Udziały jednostek rolniczych w przekroju regionów były zróżnicowane od 0,1% w podregionie katowickim do 2,0% w podregionie częstochowskim (w 2015 r. w tych samych podregionach zawierały się w granicach od 0,1% do 2,3%).

Najwyższy poziom WDB na 1 pracującego wśród podregionów w 2021 r. zanotowano w podregionie sosnowieckim (181478 zł), natomiast najniższy w podregionie bytomskim (143483 zł). W porównaniu z 2015 r. wartość dodana brutto na 1 pracującego w ww. podregionach wzrosła odpowiednio o: 43,8% i 29,2%. Najniższy poziom WDB na 1 pracującego w podregionie bytomskim stanowił 79,1% WDB na 1 pracującego podregionu sosnowieckiego.

Wartość dodaną brutto na 1 pracującego powyżej średniej krajowej uzyskano w 5 podregionach, np. w: sosnowieckim (o 17,0%), gliwickim (o 14,7%), katowickim (o 9,4%), tyskim (o 8,2%) i rybnickim (o 4,8%). W 2021 r. poziom WDB na 1 pracującego poniżej średniej krajowej odnotowano w podregionie bytomskim (o 7,5%), częstochowskim (o 6,9%) i bielskim (o 2,4%). W 2020 r. zawierała się w przedziale od 92,4% w podregionie bytomskim do 113,8% w podregionie gliwickim.

Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
 Chart 42. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

6.2.1. Podmioty gospodarki narodowej

6.2.1. Entities of the national economy

W województwie śląskim odnotowano wzrost w skali roku liczby podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON. Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wzrosła, natomiast w sektorze publicznym obniżyła się. W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły 71,7% wszystkich zarejestrowanych podmiotów ogółem.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Według stanu w końcu 2023 r. w województwie śląskim w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON wpisanych było 533,2 tys. osób prawnych, jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), tj. więcej o 11,3 tys. (o 2,2%) niż w końcu 2022 r. oraz o 67,4 tys. (o 14,5%) więcej niż w końcu 2015 r. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru stanowiła 10,4% ogółu podmiotów w kraju. Województwo śląskie pod względem liczby podmiotów zajmowało 2. lokatę w kraju po województwie mazowieckim. Biorąc pod uwagę formę własności, sektor prywatny skupiał 508,9 tys. podmiotów gospodarczych, a ich liczba wzrosła w relacji do stanu w końcu 2022 r. o 11,1 tys., tj. o 2,2%. W tym sektorze 75,1% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W sektorze publicznym działało 14,8 tys. podmiotów, tj. mniej o 0,3% niż w końcu 2022 r.

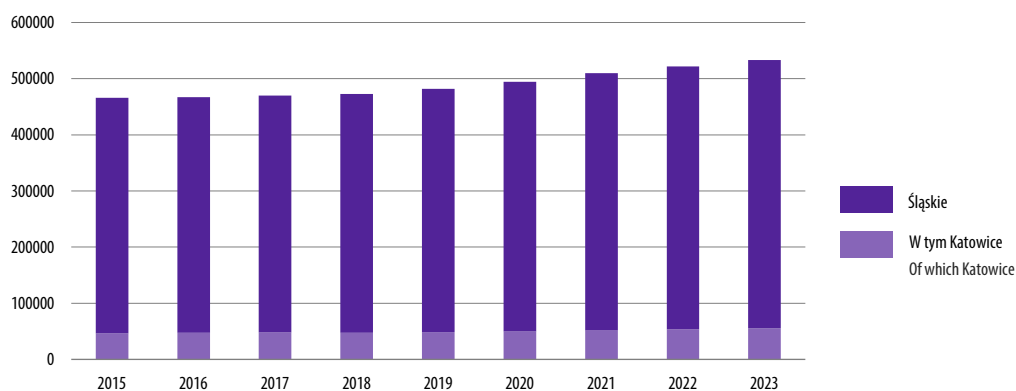
Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Table 30. Entities of the national economy in the REGON register

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	465779^a	494282^a	521859^a	533194^a	10,4
sektor publiczny public sector	16032	14890	14826	14781	13,2
sektor prywatny private sector	447042	472631	497854	508911	10,4
z liczby ogółem: of total number:					
Spółki Partnerships & companies	83948	90070	96482	99114	10,3
Fundacje Foundations	1678	2382	2767	3012	8,1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	10181	10764	11393	12232	9,1
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	334531	355904	375151	533194 ^a	10,4

a W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 43. Entities of the national economy
As of 31 December

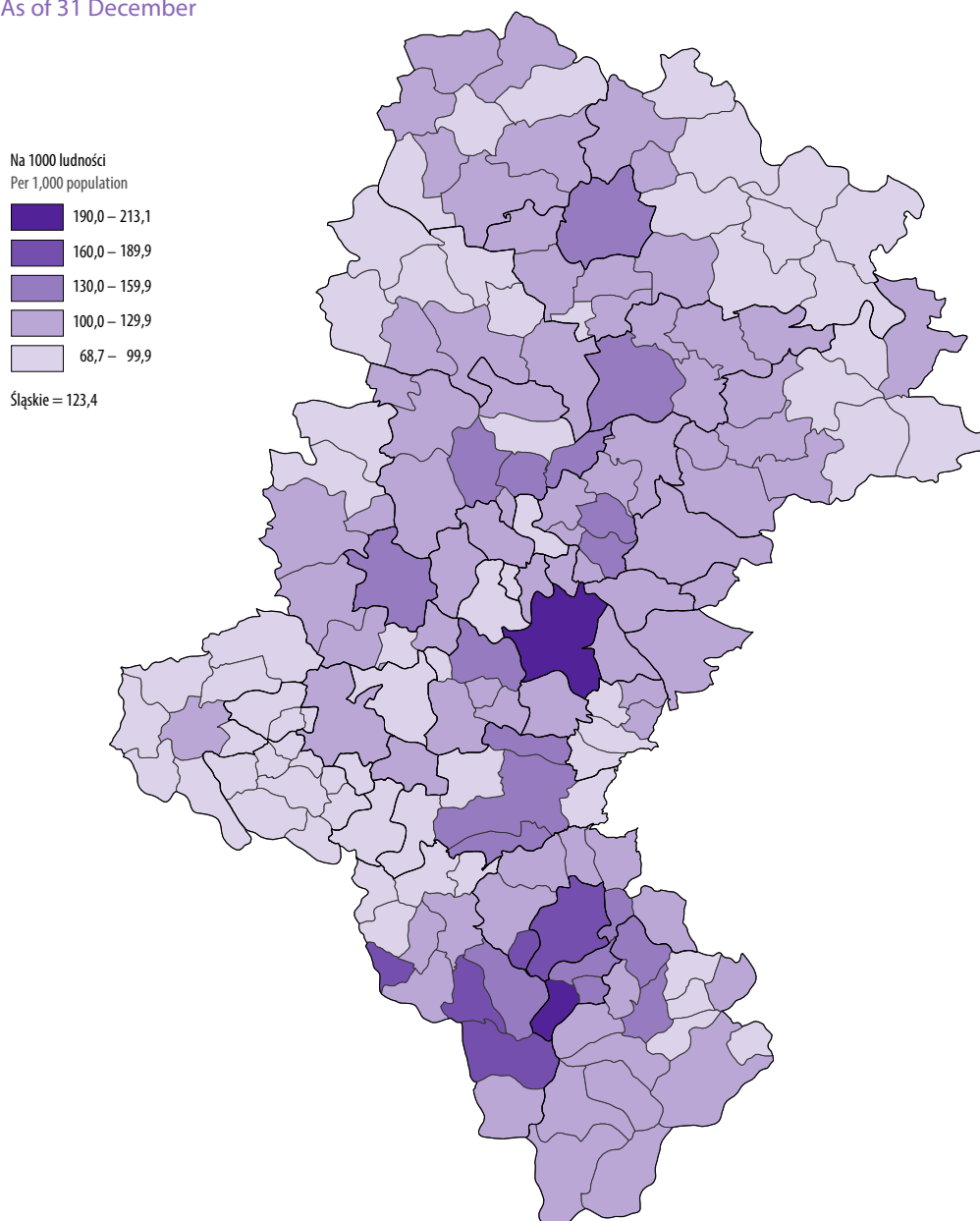
Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według gmin, w końcu 2023 r. w relacji do końca 2022 r. odnotowano wzrost liczby podmiotów w większości gmin województwa, w tym najwyższy w gminach: Gierałtowie (o 6,2%), Kruszyna i Starcza (po 5,3%). Spadek liczby podmiotów wystąpił m.in. w gminach: Kalety (o 1,5%), Kamienica Polska oraz Koniecpol (po 0,7%). Największą liczbę podmiotów przypadającą na 1000 ludności odnotowano w Szczyrku (213,1), Katowicach (197,5) i gminie Jaworze (179,6), natomiast najmniejszą w gminach: Kruszyna (68,7), Krzanowice (68,9) i Pszów (70,3).

Mapa 41. Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 41. Entities of the national economy in 2023

As of 31 December

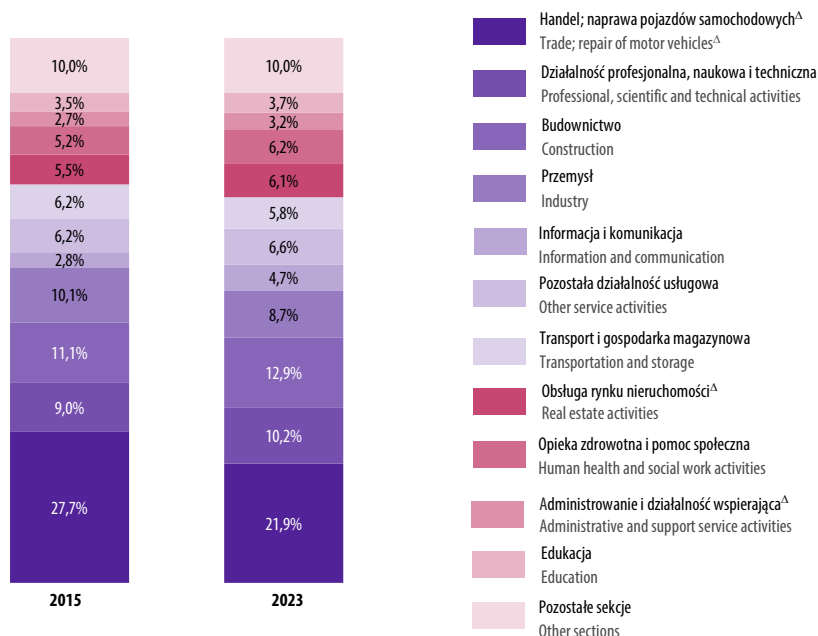
W 2023 r. do rejestru REGON wpisano 35,0 tys. nowych podmiotów, tj. mniej niż w 2022 r. o 2,2% oraz mniej niż w 2015 r. o 3,3%. Wśród nowo zarejestrowanych jednostek przeważały (78,6%) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których wpisano 27,5 tys. (spadek w porównaniu z rokiem 2022 i 2015 odpowiednio o: 4,9% i 6,8%), 4,9 tys. to spółki handlowe (o 0,4% więcej niż w 2022 r.), w tym 13 z udziałem kapitału zagranicznego (o 13,3% mniej niż przed rokiem). W 2023 r. z rejestru REGON wyrejestrowano 23,2 tys. podmiotów, tj. mniej niż w 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o: 0,3% i 27,8%. Wśród wyrejestrowanych podmiotów 19,9 tys. to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (spadek w stosunku do 2022 r. o 1,8% oraz do 2015 r. o 38,0%), a 2,2 tys. to spółki handlowe (o 25,6% więcej niż w 2022 r.) w tym 294 z udziałem kapitału zagranicznego (o 32,4% więcej niż przed rokiem).

Rozpatrując liczbę podmiotów w rejestrze REGON pod względem rodzaju prowadzone działalności najliczniejszą grupę stanowiły jednostki należące do sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych (116,8 tys.), budownictwo (68,7 tys.), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (54,6 tys.) oraz przetwórstwo przemysłowe (46,6 tys.). W skali roku w większości sekcji odnotowano wzrost liczby podmiotów, w tym m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 12,4%), informacji i komunikacji (o 8,4%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,1%), natomiast spadek odnotowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,1%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,6%).

Wykres 44. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Structure of entities of the national economy by PKD sections
As of 31 December

Biorąc pod uwagę formę prawną w 2023 r. w ogólnej liczbie podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których liczba wyniosła 382,3 tys., tj. 71,7% wszystkich zarejestrowanych podmiotów w województwie śląskim. Ich liczba wzrosła zarówno w relacji do stanu z w końcu 2022 r. jak i 2015 r. odpowiednio o: 1,9% i 14,3%. Pozostałe 150,9 tys. podmiotów to osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, ich liczba wzrosła w porównaniu z 2022 r. o 2,9%, a w relacji do 2015 r. o 15,0%. Według stanu w końcu 2023 r. rejestr REGON obejmował: 63,8 tys. spółek handlowych (o 4,5% więcej niż w końcu 2022 r.), 35,2 tys. spółek cywilnych (o 0,4% mniej), 3 przedsiębiorstwa państwowe (bez zmian), 0,7 tys. spółdzielni (o 3,2% mniej), 3,0 tys. fundacji (o 8,9% więcej) oraz 12,2 tys. stowarzyszeń i organizacji społecznych (o 7,4% więcej).

W 2023 r. w grupie spółek handlowych, spółek kapitałowych było 55,7 tys., ich liczba w skali roku wzrosła o 6,0%, a spółek handlowych osobowych – 8,1 tys. spadek w skali roku o 4,9%. Wśród spółek kapitałowych większość stanowiły spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, których było 54,4 tys. (wzrost o 6,1%), natomiast wśród spółek osobowych spółki jawne – 4,2 tys. (spadek o 4,5%).

Działalność spółek handlowych koncentrowała się głównie w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych 21,3% (o 0,6 p. proc. mniej niż w 2022 r.), przetwórstwo przemysłowe oraz budownictwo po 13,0% (tj. odpowiednio o: 0,2 p. proc. więcej i 0,2 p. proc. mniej).

W 2023 r. wśród spółek handlowych, według rodzaju kapitału największy udział miały spółki handlowe o kapitale prywatnym krajowym 81,3% (o 4,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.), w dalszej kolejności spółki handlowe o kapitale zagranicznym 8,9% (o 5,4 p. proc. mniej niż w 2015 r.), państwowych osób prawnych 0,6% (o 0,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.), samorządu terytorialnego 0,5% (o 0,2 p. proc. mniej niż w 2015 r.) oraz Skarbu Państwa 0,2% (o 0,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

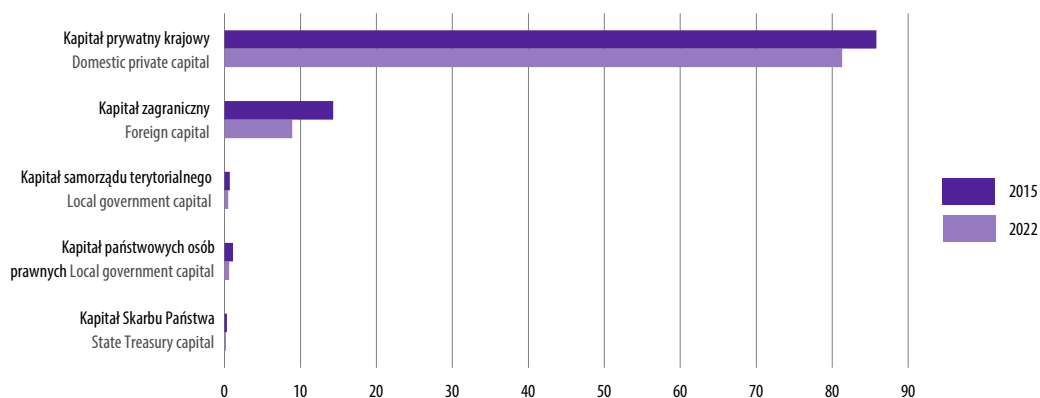
Wykres 45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45.

Commercial companies by type of capital^a

As of 31 December

^a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

^a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to “total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

6.2.2. Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

6.2.2. Research and development as well as innovation activity

W 2022 r. odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R w skali roku oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najwięcej nakładów wewnętrznych na działalność B+R pochodziło z sektora przedsiębiorstw. Nakłady poniesione na innowacje w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz w sektorze usług były wyższe niż w 2021 r. W Urzędzie patentowym RP w 2022 r. dokonano mniej zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych niż przed rokiem, mniej przyznano patentów na wynalazki zgłoszone.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

W województwie śląskim w 2022 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczo-rozwojową (B+R) wyniosła 3466,1 mln zł (7,8% poniesionych nakładów na B+R w kraju) i wzrosła w skali roku o 16,0% oraz w odniesieniu do 2015 r. o 156,3%. W strukturze nakładów na działalność B+R według sektorów finansujących dominowały środki sektora przedsiębiorstw (50,3%) oraz sektora rządowego (31,6%).

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 31. Intramural expenditures^a on research and development by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	1352,2	2373,7	2987,7	3466,1
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	515,8	916,8	1049,9	1096,4
Przedsiębiorstw Business enterprise	605,5	1110,7	1360,8	1743,7
Szkolnictwa wyższego Higher education	36,9	118,7	154,9	199,0
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	2,4	4,2	3,8	6,1
Reszta świata Abroad	191,7	223,4	418,2	420,9

^a Bez amortyzacji środków trwałych.

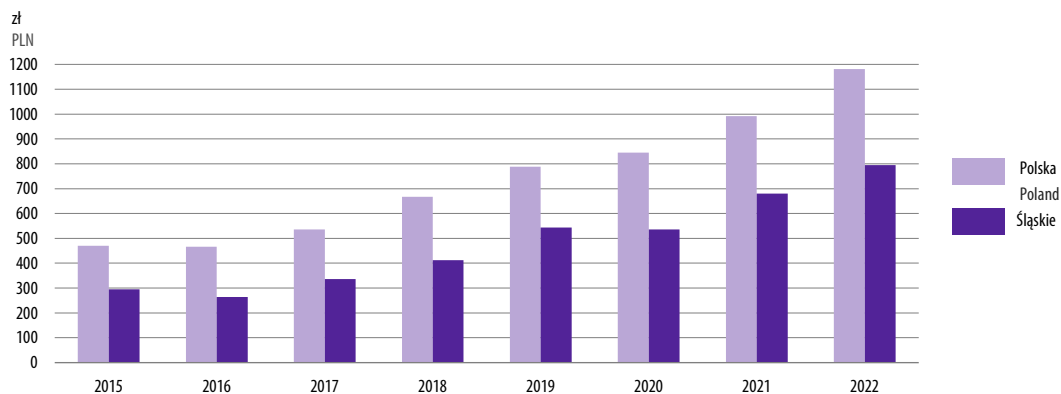
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W 2022 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 795,0 zł, tj. o 16,9% więcej niż przed rokiem, przy czym wartość tego wskaźnika dla kraju ukształtowała się na poziomie 1181,7 zł i była wyższa o 19,2% niż 2021 r.

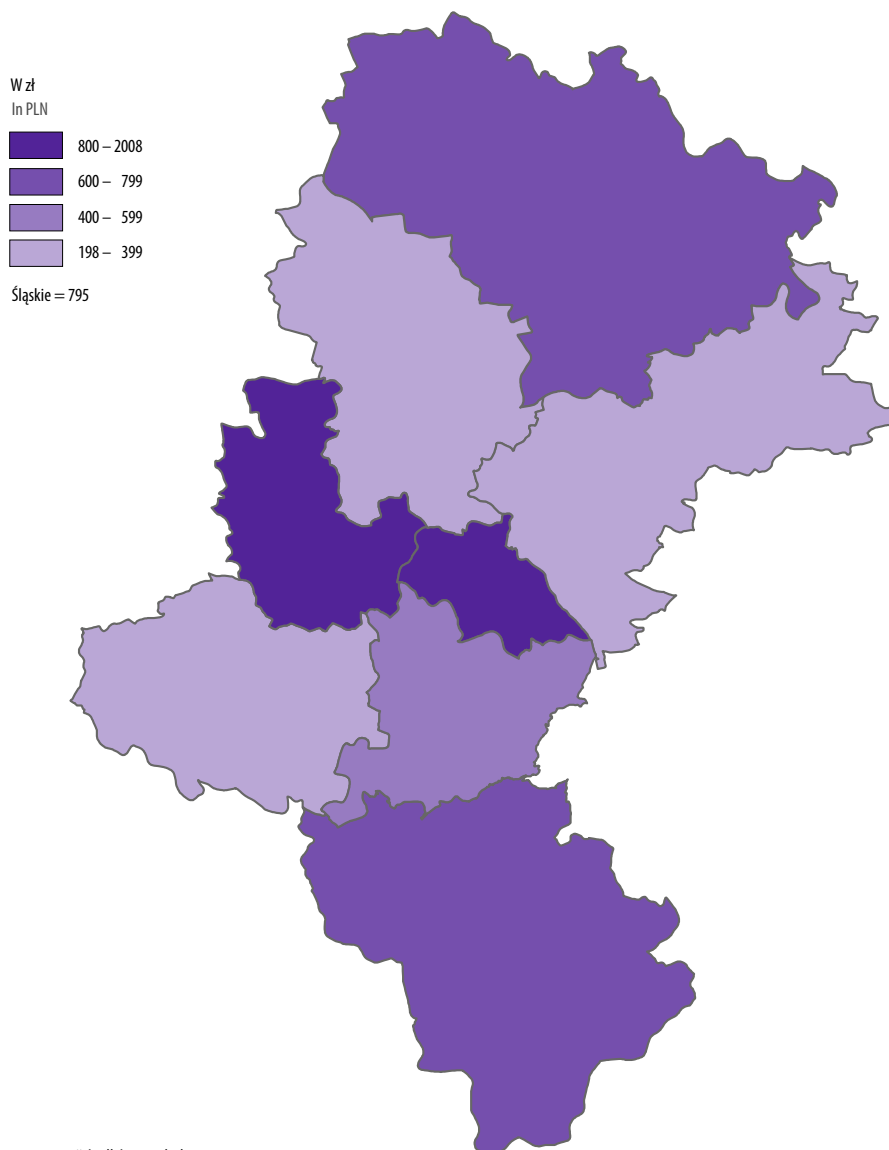
Wykres 46. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca

Chart 46. Intramural expenditures^a on research and development per capita

^a Bez amortyzacji środków trwałych.

^a Excluding depreciation of fixed assets.

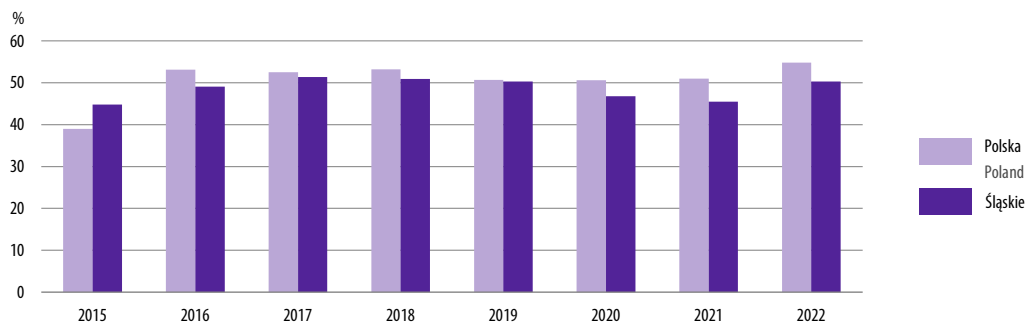
Mapa 42. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2022 r.Map 42. Intramural expenditure^a on R&D per 1 inhabitant by subregions in 2022

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Biorąc pod uwagę sektory finansujące, najwyższą wartością nakładów wewnętrznych na działalność B+R odznaczał się sektor przedsiębiorstw, w którym przeznaczono w 2022 r. na prowadzenie projektów B+R 1743,7 mln zł, tj. 7,1% nakładów wewnętrznych sektora przedsiębiorstw poniesionych w kraju (119203,7 mln zł). W porównaniu z rokiem poprzednim wartość tych nakładów była wyższa o 28,1% i prawie 3-krotnie większa niż w 2015 r.

Wykres 47. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 47. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

Przeważające źródło finansowania nakładów wewnętrznych działalności B+R w województwie śląskim pochodziło ze środków zewnętrznych – 46,8%, a ich wartość w 2022 r. wynosiła 1622,4 mln zł i była wyższa o 2,8% niż w roku poprzednim. Środki zewnętrzne pochodziły głównie od instytucji rządowych i samorządowych, gdzie nakłady te stanowiły 67,0% (73,9% przed rokiem).

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)

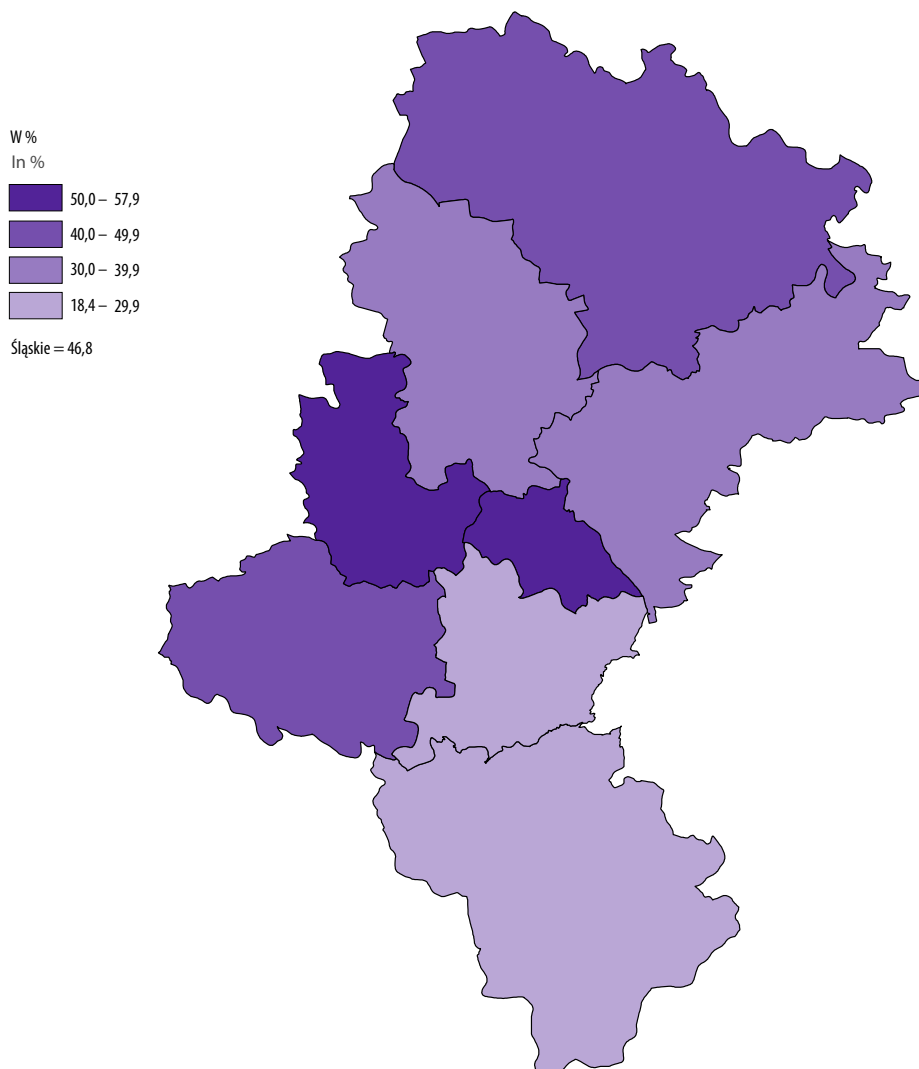
Table 32. Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022	2022 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	1871,2	2373,7	2987,7	3466,1	7,8
nakłady finansowe ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	944,2	1148,4	1409,9	1843,7	7,3
Zewnętrznych External funds	927,0	1225,4	1577,8	1622,4	8,3
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	642,7	905,5	1041,0	1086,6	7,4

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 43. Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2022 r.

Map 43. Share of external funds in intramural expenditures on R&D by subregions in 2022

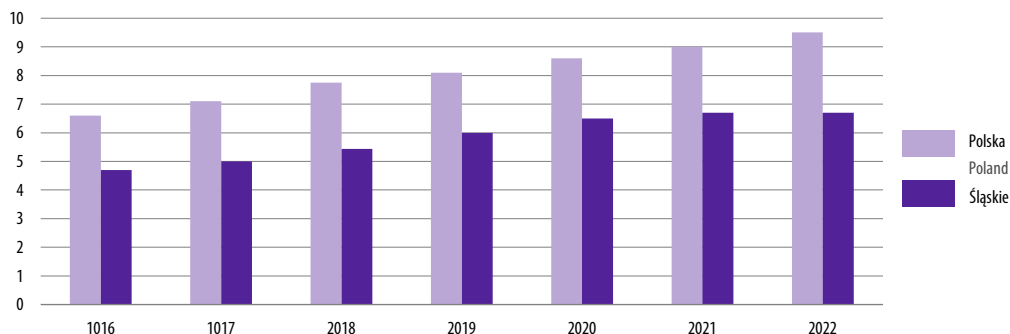

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden EPC oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

W 2022 r. faktyczne zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe wyniosło 13080,9 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i obniżyło się w skali roku o 0,2%. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w ekwiwalentach pełnego czasu pracy) przypadający na 1000 osób aktywnych zawodowo wyniósł 6,7 EPC, tak jak przed rokiem (9,5 EPC, przed rokiem 9,0 EPC – w kraju).

Wykres 48. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
 Chart 48. Internal R&D personnel^a per 1,000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2022 r. w strukturze personelu wewnętrznego B+R według funkcji przeważali badacze (72,9% ogółu), ich liczebność wyrażona w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniosła 9538,9 EPC i w skali roku zmniejszyła się o 4,4%.

Osoby pełniące tę funkcję w personelu wewnętrznym w kraju stanowili 72,5%, a ich liczebność wyniosła 119010,3 EPC.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie śląskim odsetek przedsiębiorstw, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną (wprowadzonych na rynek w latach 2020-2022) w przedsiębiorstwach przemysłowych ogółem wyniósł 15,8% (17,2% w kraju), natomiast w sektorze usług wskaźnik ten kształtował się na poziomie 10,2% (9,1% w kraju).

W 2022 r. wartość nakładów na innowacje przedsiębiorstw przemysłowych wyniosła 3557,6 mln zł (13,7% poniesionych nakładów w kraju) i była wyższa o 44,4% w porównaniu z poprzednim rokiem. W sektorze usług w grupie analizowanych przedsiębiorstw nakłady te oszacowano na poziomie 2142,2 mln zł (7,2% nakładów w kraju), tj. wyższym o 51,9% niż w 2021 r.

Wdrożenie innowacji wyprowadzonych w latach 2020-2022 wykazało 35,5% przedsiębiorstw przemysłowych w województwie i 39,4% przedsiębiorstw sektora usług.

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, wśród przedsiębiorstw przemysłowych województwa śląskiego, w latach 2020–2022 najczęściej przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w dziale „produkcja napojów” – 68,2%, „wydobywanie węgla kamiennego i brunatnego (lignitu)” – 66,7%, „produkcja maszyn i urządzeń” – 51,8% oraz „pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody” – 51,7%.

W sektorze usług najwięcej przedsiębiorstw, które w latach 2020–2022 wprowadziło nowe lub ulepszone produkty lub procesy biznesowe, odnotowano w dziale „produkcja filmów, programów telewizyjnych i nagrań” – 100,0%, „badania naukowe i prace rozwojowe” – 55,0%, „reklama, badanie rynku i opinii publicznej” – 54,7% oraz „nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych” – 54,5%.

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji

Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2013–2015	2018–2020	2019–2021	2020–2022	2020–2022 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	19,6	32,2	22,7	35,5	32,2
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	14,4	20,0	13,3	15,2	15,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	13,6	26,4	18,5	31,1	28,1
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	6,7	26,7	21,5	39,4	32,1
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	2,8	10,8	6,6	10,1	8,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	5,3	22,8	19,3	38,0	30,1

a W latach 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.

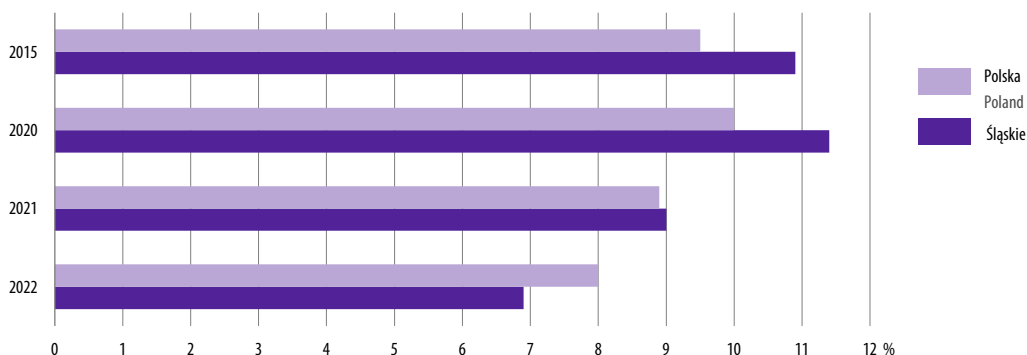
a In the years 2013–2015 the data relate to process innovations.

Udział przychodów netto przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych (wprowadzonych na rynek w latach 2020–2022) w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł 8,0% (6,9% w kraju), w tym udział dla produktów innowacyjnych przeznaczonych dla rynku na którym działa przedsiębiorstwo ukształtował się na poziomie 2,9% (2,6% w kraju), natomiast dla produktów przeznaczonych tylko dla przedsiębiorstwa – 5,1% (4,3% w kraju).

Dla przedsiębiorstw sektora usług udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł 1,6% (2,7% w kraju), udział ten dla produktów innowacyjnych przeznaczonych dla rynku wyniósł 0,8%, natomiast tylko dla przedsiębiorstwa ukształtował się na poziomie 0,7% (w kraju odpowiednio: 1,3% dla rynku i 1,5% tylko dla przedsiębiorstwa).

Wykres 49. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

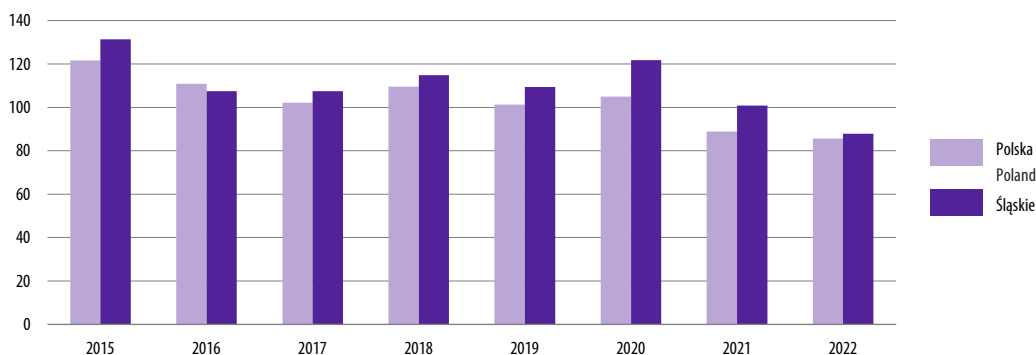
Chart 49. Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r. dokonano 383 zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe z terenu województwa śląskiego, tj. o 36,3% mniej w porównaniu z 2015 r. (w kraju 3240; spadek o 30,7%) oraz odnotowano 122 zgłoszenia wzorów użytkowych, tj. o 44,5% mniej niż w 2015 roku (w kraju 722; spadek o 27,4%).

W 2022 r. przyznano w Urzędzie Patentowym RP 269 patentów na wynalazki zgłoszone przez podmioty krajowe w województwie śląskim. W porównaniu z 2015 r. nastąpił spadek liczby przyznanych patentów na wynalazki o 10,0% (w kraju 2224; spadek o 7,5%).

Wykres 50. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
Chart 50. Patent applications filed by domestic entities^a per 1 million population

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
Źródło: dane urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców w 2021 r. dla województwa śląskiego wyniósł 87,8 (dla kraju 85,7).

6.2.3. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

6.2.3. Use of information and communication technologies in enterprises

W 2023 r. wzrósł udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu. W 2022 przedsiębiorstwa częściej niż w roku poprzednim otrzymywały zamówienia poprzez strony internetowe, natomiast rzadziej korzystały z otwartych danych publicznych.

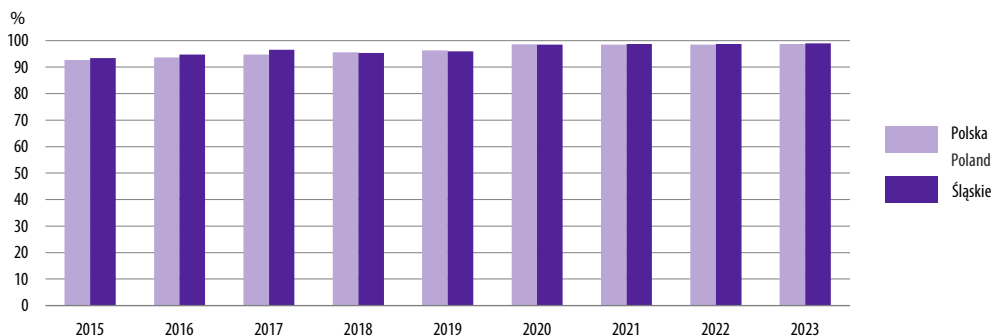
Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dostęp do Internetu w 2023 r. posiadało 99,0% przedsiębiorstw (w kraju 98,7%) i udział ten w skali roku wzrósł o 0,2 p. proc, a w odniesieniu do 2015 r. o 5,6 p. proc; wszyscy mieli dostęp poprzez łącza szerokopasmowe. Ze stałego łącza szerokopasmowego korzystało 85,6% przedsiębiorstw (w kraju 83,7%), tj. więcej o 0,9 p. proc w porównaniu z poprzednim rokiem, ale o 3,2 p. proc mniej niż w 2015 r. Najczęściej wykorzystywane były łącza szerokopasmowe o prędkości przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s – 32,4% (28,2% przed rokiem) oraz przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s – 22,7% (25,3% w roku poprzednim).

Wykres 51. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu

Chart 51. Enterprises with Internet access

W 2023 r. z ogółu przedsiębiorstw z dostępem do Internetu, 70,5% przedsiębiorstw posiadało własną stronę internetową (w kraju 67,3%), tj. o 3,7 p. proc. mniej niż w 2021 r. Własna strona internetowa była wykorzystywana najczęściej w celu prezentowania produktów, towarów lub usług oraz cenników przez 65,6% przedsiębiorstw w województwie (w kraju 62,0%).

Pod pojęciem **chmury obliczeniowej** rozumie się korzystanie ze skalowanych usług ICT za pomocą Internetu. Usługi mogą obejmować dostęp do oprogramowania, korzystanie z określonej mocy obliczeniowej, przechowywanie danych. Wymienione usługi:

- dostarczane są przy wykorzystaniu serwerów usługodawcy,
- mogą być skalowane w górę i w dół (skalować można liczbę użytkowników czy też ilość przechowywanych danych),
- mogą być zmieniane lub dostosowywane na własne żądanie, to oznacza bez konieczności ingerencji usługodawcy,
- podlegają płatności w formie stałego abonamentu lub opłaty elastycznej skalkulowanej na podstawie ilości i rodzaju zakupionych usług

W województwie śląskim z płatnych usług chmury obliczeniowej skorzystało w 2023 r. 56,2% przedsiębiorstw (w kraju 55,7%) i udział ten o 27,5 p. proc. a w odniesieniu do 2022r. Spośród płatnych usług oferowanych w chmurze obliczeniowej najczęściej nabywane były usługi związane z udostępnieniem poczty email (37,5%), środowiskiem deweloperskim do testowania lub wdrażania aplikacji (35,4%), oprogramowaniem biurowym (25,3%) oraz przechowywaniem plików (20,8%).

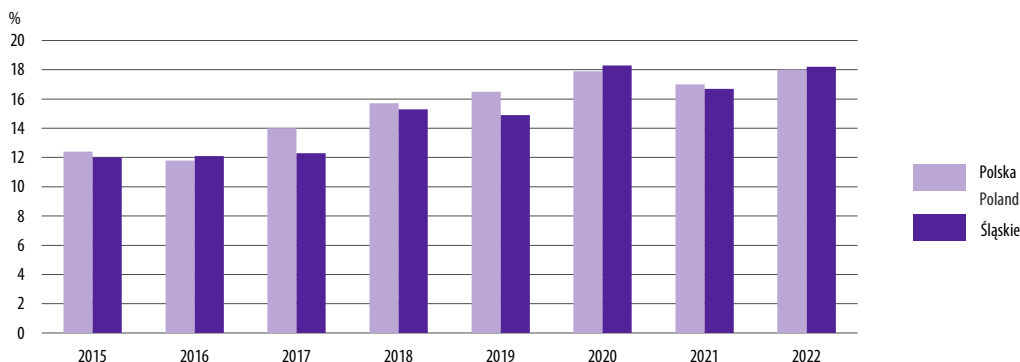
Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Z transakcji e-handlu wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających handel elektroniczny od handlu tradycyjnego zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia za pośrednictwem sieci komputerowych w 2022 r. wyniósł 18,2% wobec 16,7% w roku poprzednim i 12,0% w 2015 r. (w kraju 18,0%). Przedsiębiorstwa najczęściej prowadziły sprzedaż elektroniczną poprzez własne strony internetowe lub aplikacje mobilne – 12,6% (11,3% przed rokiem), rzadziej przez platformy handlowe i serwisy aukcyjne – 8,7% (9,4% przed rokiem).

Odsetek przedsiębiorstw prowadzących e-sprzedaż za pośrednictwem systemu EDI wyniósł 2,8% (3,5% w kraju) i był mniejszy o 1,2 p. proc. niż w 2015 r.

Wykres 52. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 52. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Otwarte dane publiczne stanowią użyteczne źródło informacji do przetwarzania, planowania i podejmowania decyzji biznesowych. W 2022 r. 13,7% przedsiębiorstw w celach biznesowych wykorzystywało otwarte dane publiczne (w kraju 14,6%), tj. mniej o 6,1 p. proc niż w roku poprzednim. Największym zainteresowaniem cieszyły się zagadnienia z kategorii gospodarka i finanse; wykorzystywało je 11,8% przedsiębiorstw (17,1% w roku poprzednim), natomiast najmniejszym – informacje z zakresu kultury, sportu i rekreacji – 1,9% (2,6% w 2021 r.).

6.2.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

6.2.4. Financial results of non-financial enterprises

W 2023 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw (o liczbie pracujących 50 i więcej osób, prowadzących księgi rachunkowe) były mniej korzystne od uzyskanych w 2022 r. Odnotowano spadek wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, natomiast wyższy był wynik z pozostałej działalności operacyjnej. W rezultacie wynik finansowy brutto ukształtował się na poziomie niższym niż przed rokiem.

Pogorszyły się wskaźniki rentowności: sprzedaży brutto, obrotu brutto, obrotu netto oraz wzrósł poziom kosztów, natomiast poprawie uległy wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia.

Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Przychody z całokształtu działalności w 2023 r. wyniosły 569557,8 mln zł i były wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,5% oraz o 94,0% wyższe niż w 2015 r. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtowały się na poziomie 546834,4 mln zł i były wyższe niż przed rokiem i w 2015 r. odpowiednio o 1,8% i 93,8%. Wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w skali roku odnotowano m.in. w: edukacji (o 222,0%), zakwaterowaniu i gastronomii

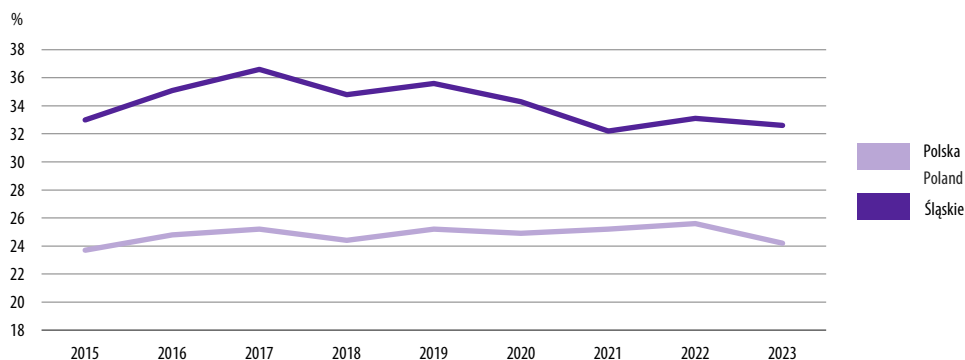
(o 25,5%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 22,2%) oraz informacji i komunikacji (o 15,6%). Spadek przychodów wystąpił w górnictwie i wydobywaniu (o 4,6%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 2,1%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Wartość przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport w 2023 r. wyniosła 178320,0 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 0,3%. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 32,6% i w skali roku spadł o 0,5 p. proc. W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport przychody netto ze sprzedaży produktów stanowiły 89,4%, a przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów – 10,6%.

Wykres 53. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 53. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw w 2023 r. wyniosły 541968,6 mln zł i były o 4,1% wyższe niż w roku poprzednim i o 89,4% wyższe niż w 2015 r. W strukturze rodzajowej kosztów największy udział miały materiały i energia – 53,3% (o 3,0 p. proc. mniej niż w roku poprzednim), usługi obce – 17,5% (o 0,6 p. proc. więcej) oraz wynagrodzenia – 15,8% (o 1,6 p. proc. więcej). Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów ukształtowały się na poziomie 523561,7 mln zł i zwiększyły się w skali roku o 3,9%. Wzrost kosztów odnotowano m.in. w: zakwaterowaniu i gastronomii (o 27,4%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 26,0%), informacji i komunikacji (o 15,1%) oraz w górnictwie i wydobywaniu (o 13,0%).

Wyniki finansowe:

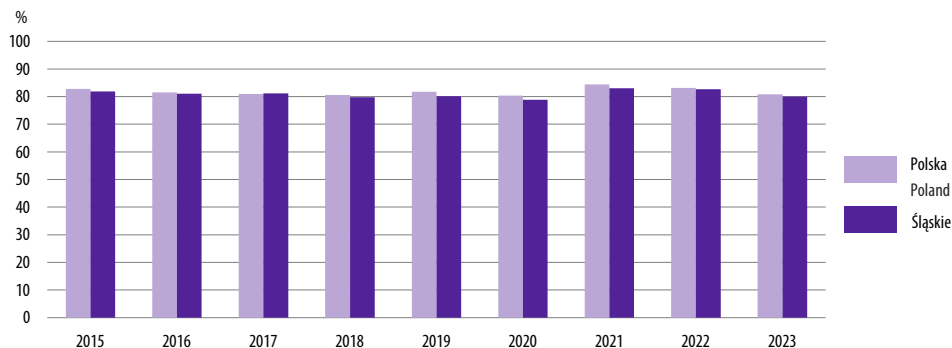
- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-);
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

W 2023 r. wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 23272,8 mln zł i zmniejszył się o 30,3% w odniesieniu do 2022 r. Wyższy niż w roku poprzednim był wynik z pozostałej działalności operacyjnej (4531,6 mln zł wobec 2087,6 mln zł), polepszył się również wynik na operacjach finansowych (minus 215,2 mln zł wobec minus 657,0 mln zł). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 27589,2 mln zł, tj. o 20,8% mniejszą niż w 2022 r. Obciążenia wyniku finansowego brutto zwiększyły się w skali roku (6538,3 mln zł wobec 5515,0 mln zł). Wynik finansowy netto wyniósł 21050,9 mln zł i był o 28,2% niższy od wyniku osiągniętego rok wcześniej. Niższy wynik finansowy netto odnotowano m.in.

w: górnictwie i wydobywaniu (4543,8 mln zł wobec 9648,8 mln zł w 2022 r.), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (92,2 mln zł wobec 192,2 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (130,4 mln zł wobec 215,0 mln zł) oraz przetwórstwie przemysłowym (8974,6 mln zł wobec 13644,8 mln zł).

Wykres 54. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 54. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych w przedsiębiorstwach badanych w 2023 r. uległo pogorszeniu w ujęciu rocznym. Wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności zwiększył się o 1,5 p. proc do 95,2%, natomiast zmalały wskaźniki: rentowności sprzedaży brutto o 1,9 p. proc. do 4,3%, rentowności obrotu brutto o 1,5 p. proc. do 4,8%. Ogólny wskaźnik obrotu netto spadł o 1,6 p. proc. do 3,7%, a udział jednostek rentownych, tj. mających wskaźnik rentowności obrotu netto większy lub równy od zera w ogólnej liczbie badanych podmiotów obniżył się z 82,7% do 80,0%. Pogorszenie wskaźnika rentowności obrotu netto w porównaniu z 2022 r. odnotowano m.in. w: górnictwie i wydobywaniu (z 20,8% do 9,9%), zakwaterowaniu i gastronomii (z 9,6% do 7,0%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (z 4,1% do 1,8%). Wzrosły natomiast wskaźniki płynności finansowej: I stopnia (o 5,1 p. proc. do 37,6%) i II stopnia (o 1,7 p. proc. do 97,6%).

W Polsce w 2023 r. w odniesieniu do 2022 r. podstawowe wskaźniki finansowe uległy pogorszeniu. Odnotowano wzrost poziomu kosztów (o 0,6 p. proc. do 94,6%) oraz spadek wskaźników: rentowności sprzedaży brutto (o 0,5 p. proc. do 5,5%), rentowności obrotu brutto (o 0,6 p. proc. do 5,4%), rentowności obrotu netto (o 0,7 p. proc. do 4,3%). Polepszyły się natomiast wskaźniki płynności finansowej I stopnia (o 0,7 p. proc. do 39,7%) i płynności finansowej II stopnia (o 1,8 p. proc. do 107,2%).

Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
 Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	97,5	99,2	93,7	95,2	94,6
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	3,4	2,0	6,2	4,3	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	2,5	0,8	6,3	4,8	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	1,9	0,6	5,3	3,7	4,3
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	31,8	39,8	32,5	37,6	39,7
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	91,7	96,4	95,9	97,6	107,2

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 197156,8 mln zł i była o 1,1% wyższa niż w końcu grudnia 2022 r. W skali roku wzrosła wartość inwestycji krótkoterminowych (o 13,1%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 12,0%), natomiast spadała wartość należności krótkoterminowych (o 7,6%) oraz zapasów (o 2,0%). W strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział inwestycji krótkoterminowych (z 22,1% do 25,3%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 1,8% do 2,0%), zmniejszył się natomiast udział należności krótkoterminowych (z 43,2% do 40,4%) oraz zapasów (z 32,9% do 32,3%). W strukturze zapasów zwiększył się udział towarów (z 28,8% do 32,1%), produktów gotowych (z 14,5% do 15,7%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 15,1% do 15,4%), zmniejszył się natomiast udział materiałów (z 37,3% do 34,4%).

Wartość zobowiązań długo- i krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych) w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 187020,5 mln zł i była o 1,5% wyższa niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 29,1% ogółu zobowiązań (wobec 28,5% przed rokiem), a ich wartość wyniosła 54340,1 mln zł i była o 0,4% wyższa niż przed rokiem. Zobowiązania krótkoterminowe w badanych przedsiębiorstwach ukształtowały się na poziomie 132680,4 mln zł i w skali roku wzrosły o 2,3%. Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu ukształtowała się w końcu 2023 r. na poziomie niższym niż rok wcześniej (97,8% wobec 98,5%).

Odnotowano zmiany wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw (uległy skróceniu o 2 dni) w porównaniu z 2022 r. Cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług wyniósł 42 dni, cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług – 43 dni, a cykl rotacji zapasów – 44 dni.

6.2.5. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

6.2.5. Investment outlays of enterprises

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących poniesione w 2023 r. były wyższe od uzyskanych przed rokiem oraz wyższe niż w 2015 r. W odniesieniu do 2022 r. inwestorzy rozpoczęli realizację mniejszej ilości nowych inwestycji o mniejszej łącznej wartości kosztorysowej.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

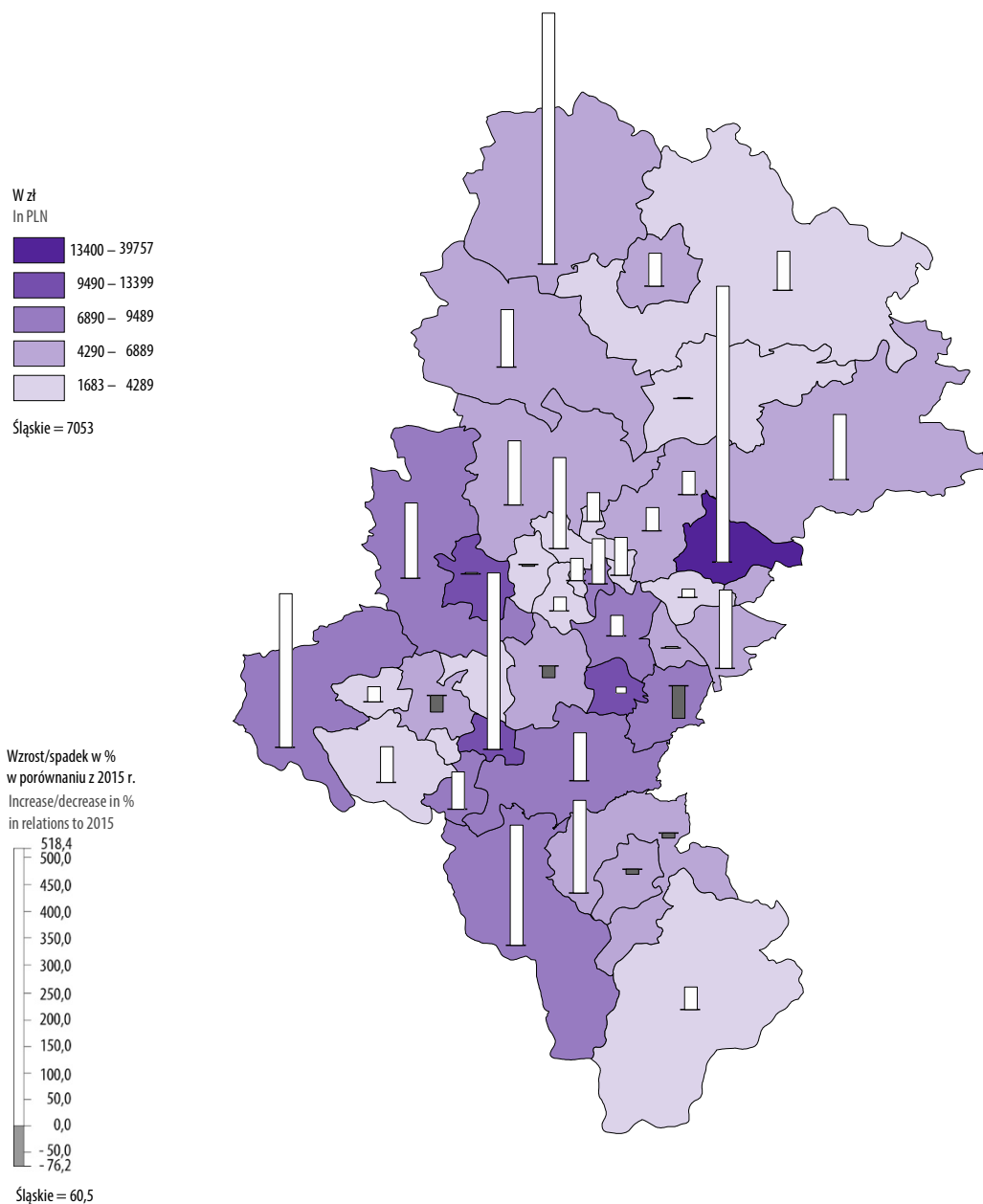
Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, według lokalizacji inwestycji (w cenach bieżących) w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 30751,8 mln zł, tj. wyższym zarówno w odniesieniu do roku poprzedniego o 36,6%, jak i w porównaniu z 2015 r. o 52,9%. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych zwiększyła się w skali roku o 20,8%, a w porównaniu z 2015 r. były one wyższe o 49,2%. Udział nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa zlokalizowane w województwie śląskim w ogólnej wartości takich nakładów w kraju w 2022 r. wyniósł 12,3%.

Biorąc pod uwagę strukturę poniesionych nakładów inwestycyjnych według sekcji, największy udział miały przedsiębiorstwa przemysłowe prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (47,4%), następnie podmioty należące do sekcji transport i gospodarka magazynowa (11,4%) oraz górnictwo i wydobywanie (10,2%). Znaczny udział w nakładach inwestycyjnych miały również przedsiębiorstwa specjalizujące się w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (7,8%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (7,3%).

Wzrost wydatków inwestycyjnych w skali roku zanotowano m.in. w sekcjach: budownictwo (o 252%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 68,3%), przetwórstwo przemysłowe (o 64,1%) oraz działalność związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 55,2%). Spadek poziomu wydatków inwestycyjnych w odniesieniu do 2021 r. odnotowano m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 25,0%), obsługa rynku nieruchomości (o 21,3%) oraz edukacja (o 2,4%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość nakładów inwestycyjnych w województwie wyniosła 7053 zł, tj. o 7,0% więcej niż średnio w kraju. W nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących stosunkowo najczęściej zainwestowano w Dąbrowie Górniczej (39757 zł na 1 mieszkańca), Tychach (13335 zł) i Gliwicach (13205 zł). Relatywnie najniższy poziom nakładów inwestycyjnych odnotowano w Świętochłowicach (1683 zł).

Mapa 44. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)
 Map 44. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2022 (current prices)

W drugiej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01²); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

² Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 49 osób, mających siedzibę na terenie województwa śląskiego w 2023 r. wyniosły 26889,6 mln zł (w cenach bieżących) i wzrosły zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o: 22,5% i 86,3%. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych ukształtowała się na poziomie 224962,4 mln zł i podobnie jak w województwie wzrosła zarówno w porównaniu do 2022 r., jak i w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio o: 14,0% i 64,8%. Udział nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa w ogólnej wartości takich nakładów w kraju w 2023 r. wyniósł 12,0%.

Z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa w 2023 r. na budynki i budowle przeznaczono 9966,5 mln zł, tj. o 17,3% więcej niż w 2022 r. i o 94,5% więcej niż w 2015 r. Wydatki na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia wyniosły 14680,7 mln zł i w porównaniu z 2022 r. wzrosły o 24,7%, a w odniesieniu do 2015 r. były wyższe o 56,2%, a na środki transportu – 1982,0 mln zł, tj. więcej niż w 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o: 24,5% i 81,4%. Łączna wartość zakupów inwestycyjnych wyniosła 16662,7 mln zł i w stosunku do poprzedniego roku zwiększyła się o 24,7%, natomiast w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 81,2%. Udział tych zakupów w nakładach ogółem wyniósł 62,0% i zwiększył się w skali roku (o 1,1 p. proc.), natomiast zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. (o 1,7 p. proc.).

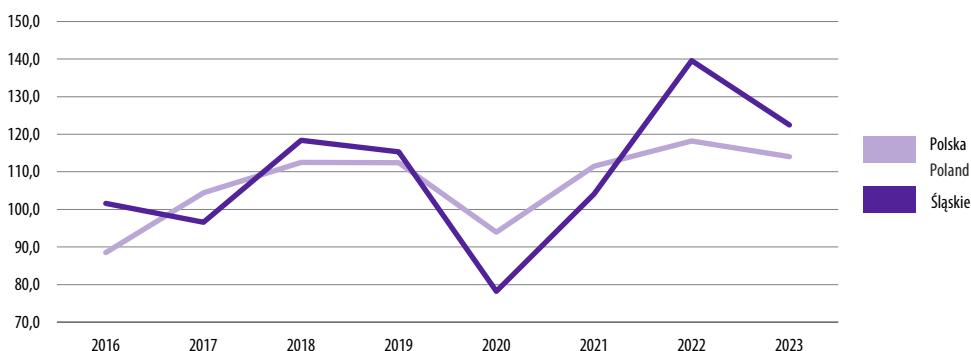
Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Wykres 55. Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 55. Indices of investment outlays (current prices)

Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 35. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)
Table 35. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w mln zł Total in million PLN	14432,0	15111,0	21949,1	26889,6
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	10,6	10,1	11,1	12,0
w tym – w % – nakłady na: of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	35,5	35,5	38,7	37,1
Zakupy Purchases	63,7	63,8	60,9	62,0
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	56,1	56,1	53,6	54,6
środków transportu transport equipment	7,6	7,7	7,3	7,4

Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. znacząco wzrosła w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 119,8%), zakwaterowanie i gastronomia (o 93,0%), górnictwo i wydobywanie (o 84,3%), informacja i komunikacja (o 62,7%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 48,8%).

Spadek wartości nakładów inwestycyjnych w skali roku odnotowano m.in. w sekcjach: edukacja (o 82,0%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 8,6%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 1,6%).

W 2023 r. inwestowano głównie w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, na które przypadało 50,0% ogółu poniesionych nakładów, a następnie w jednostkach należących do sekcji górnictwo i wydobywanie (23,0%). W strukturze nakładów według sekcji w skali roku najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa należące do sekcji górnictwo i wydobywanie (o 7,7 p. proc.), natomiast najbardziej zmniejszył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa należące do sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 5,1 p. proc.).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2023 r. inwestorzy rozpoczęli realizację 4077 nowych inwestycji (środków trwałych w budowie), tj. o 11,4% mniej niż przed rokiem, łączna wartość kosztorysowa tych inwestycji ukształtowała się na poziomie 5135,2 mln zł i w skali roku spadła o 49,7%. Inwestycje dotyczące ulepszenia środka trwałego, tj. przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji lub modernizacji stanowiły 40,2% ogółu inwestycji nowo rozpoczętych (61,0% w 2022 r.), a ich wartość kosztorysowa wyniosła 2062,1 mln zł wobec 6229,2 mln zł w 2022 r.

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

6.3.1. Rolnictwo

6.3.1. Agriculture

W 2023 r., w porównaniu z 2022 r., odnotowano wzrost skupu ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, mleka krowiego i ziemniaków, niższy był natomiast skup żywca rzeźnego. Wzrosły ceny skupu ziemniaków, żywca wieprzowego i drobiowego, natomiast obniżyły się ceny pszenicy, żyta, żywca wołowego oraz mleka. W skali roku obniżyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej i owiec. Produkcja roślinna uzyskana w 2023 r. była wyższa niż przed rokiem. Odnotowano wyższe niż przed rokiem zbiory pszenicy, żyta, rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych. Mniejsze były zbiory ziemniaków.

W 2022 r., w odniesieniu do 2021 r., odnotowano spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych). W skali roku obniżyła się także końcowa produkcja rolnicza oraz towarowa produkcja rolnicza.

Tablica 36. Plony wybranych ziemioplodów rolnych
Table 36. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Total cereals	37,3	48,8	49,0	52,3	49,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals with cereal mixtures	35,9	45,1	43,5	44,6	45,6
w tym: of which:					
pszenica wheat	43,5	52,0	50,9	52,3	53,8
żyto rye	26,6	35,0	31,1	31,6	35,5
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	28,7	31,7	34,4	35,9	33,9
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	163	337	283	285	296
Buraki cukrowe Sugar beets	585	681	770	766	650

^a Bez uprawy w ogrodach przydomowych.
^a Excluding kitchen gardens.

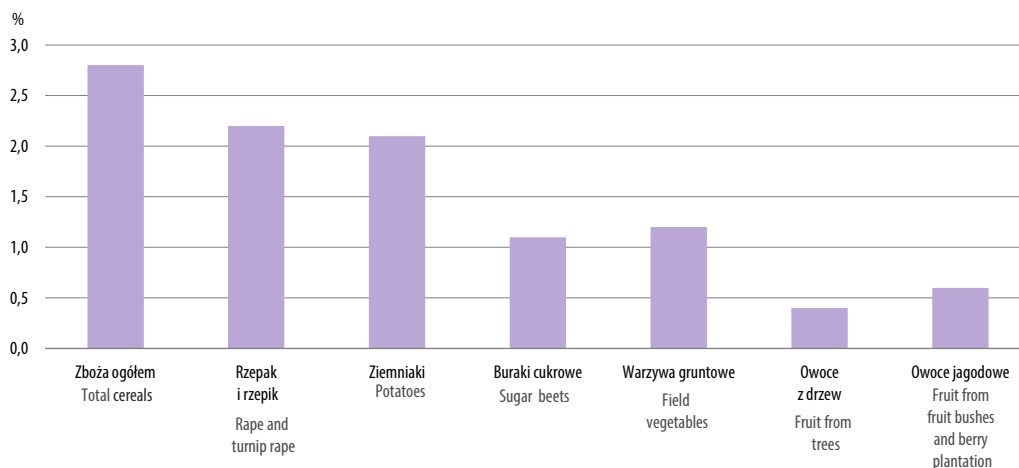
Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2023 r. wynosiła 153,1 tys. ha i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 2,3%. Plonowanie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ukształtowało się na poziomie 44,6 dt z 1 ha i było lepsze niż przed rokiem (o 2,5%). Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie w odniesieniu do średnich plonów w kraju były niższe o 2,2%. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami w 2023 r. oszacowano na 682,9 tys. t (2,6% zbiorów krajowych), tj. o 0,1% więcej niż przed rokiem.

Powierzchnia uprawy pszenicy wynosiła 65,4 tys. ha i zmniejszyła się o 1,2% w porównaniu z rokiem poprzednim, a uzyskane plony ukształtowały się na poziomie 52,3 dt z 1 ha, tj. o 2,8% niższym od przeciętnych plonów w kraju. Plonowanie pszenicy było o 2,8% wyższe niż w 2022 r. Zbiory pszenicy w 2023 r. wynosiły 342,0 tys. t i były o 1,5% większe niż przed rokiem.

Uprawa żyta zajmowała powierzchnię 15,6 tys. ha, tj. o 2,9% większą niż w roku poprzednim. Plony wyniosły 31,6 dt z 1 ha, tj. o 11,0% mniej od przeciętnych plonów w kraju. Plonowanie żyta było wyższe o 1,6% w porównaniu z poprzednim rokiem. Zbiory żyta w 2023 r. oszacowano na 49,1 tys. t, tj. o 4,4% więcej niż w 2022 r.

Wykres 56. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnicych w 2023 r.

Chart 56. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2023

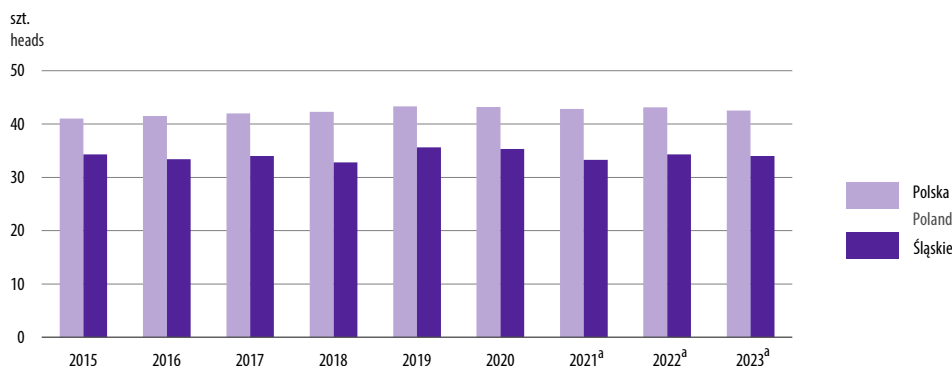
Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2023 r. ukształtowała się na poziomie 23,3 tys. ha i zwiększyła się o 6,1% w porównaniu z poprzednim rokiem. Plony wyniosły 35,9 dt z 1 ha, tj. o 5,9% więcej od przeciętnych plonów w kraju. Plonowanie rzepaku i rzepiku wzrosło o 4,4% w odniesieniu do 2022 r. Zbiory rzepaku i rzepiku w 2023 r. oszacowano na 83,4 tys. t (2,2% zbiorów krajowych), tj. o 10,7% więcej niż rok wcześniej.

Uprawa ziemniaków w 2023 r. zajmowała powierzchnię 4,2 tys. ha, tj. o 6,7% mniejszą niż w roku poprzednim. Z 1 ha zebrano 285 dt ziemniaków, tj. o 0,7% więcej niż w 2022 r. Uzyskane plony ziemniaków były o 3,7% niższe od średnich plonów w kraju. Produkcja ziemniaków w województwie wyniosła 118,0 tys. t (2,1% produkcji krajowej) i była o 6,2% mniejsza niż przed rokiem.

Uprawa buraków cukrowych w 2023 r. zajmowała powierzchnię 2,5 tys. ha, tj. o 58,2% większą w porównaniu z rokiem poprzednim. Plony wyniosły 766 dt z 1 ha, tj. o 17,8% więcej od przeciętnych plonów w kraju. W skali roku plonowanie buraków cukrowych zmniejszyło się o 0,5%. Zbiory oszacowano na 188,2 tys. t (1,1% produkcji krajowej), tj. o 57,4% więcej niż w 2022 r.

Wykres 57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

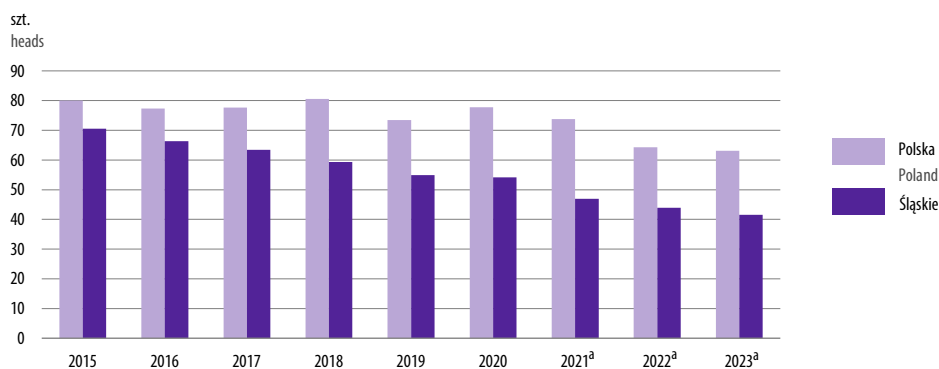
Chart 57. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
a The basis of the calculation was the agricultural land area as of 1 June 2020.

Pogłowie bydła w województwie śląskim w czerwcu 2023 r. ukształtowało się na poziomie 132,5 tys. szt., co stanowiło 2,1% pogłowia bydła w kraju. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych wyniosła 34,0 szt. (w kraju – 42,5). Liczebność stada zmalała w skali roku o 1,0%. W kraju odnotowano spadek pogłowia bydła w odniesieniu do 2022 r. o 1,3%. Spośród pogłowia bydła 33,9% stanowiły krowy, w tym 94,5% – krowy mleczne, dla kraju odsetki te wyniosły odpowiednio: 34,1% i 93,6%.

Wykres 58. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 58. Pig density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
a The basis of the calculation was the agricultural land area as of 1 June 2020.

Pogłowie trzody chlewnej w czerwcu 2023 r. wyniosło 161,8 tys. szt., w tym 13,7 tys. szt., tj. 8,5%, stanowiły lochy. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wyniosła 41,5 szt. (w kraju – 63,1 szt.). Udział trzody chlewnej województwa w krajowym pogłowiu tych zwierząt wyniósł 1,7%. W porównaniu ze stanem w czerwcu 2022 r. wielkość stada świń zmniejszyła się o 5,5% (w kraju odnotowano spadek o 1,8%).

Pogłowie owiec w województwie w czerwcu 2023 r. wyniosło 13,9 tys. szt., co stanowiło 5,0% pogłowia owiec w kraju. Maciorki stanowiły 42,5% pogłowia owiec, w kraju 50,2%. W skali roku liczebność stada owiec zmniejszyła się zarówno w województwie, jak i w kraju odpowiednio o 4,5% i o 4,1%.

W 2023 r. skupiono 129,9 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 1,2% skupu w kraju. Wielkość skupu była wyższa o 13,3% w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju odnotowano wzrost o 24,1%).

Skup ziemniaków wyniósł 12,0 tys. t, co stanowiło 0,7% skupu w kraju. Wielkość skupu była o 2,0% wyższa w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju odnotowano wzrost skupu ziemniaków w skali roku o 8,9%).

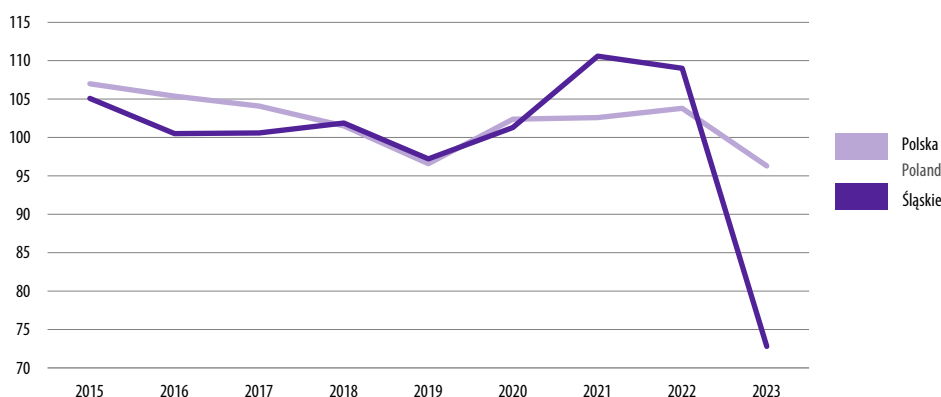
W 2023 r. skupiono 153,9 tys. t żywca rzeźnego w wadze żywej, tj. mniej niż w 2022 r. o 27,2%. Stanowiło to 2,4% skupu żywca rzeźnego w kraju. Żywca wołowego skupiono 36,3 tys. t, tj. o 3,4% więcej niż przed rokiem, żywca wieprzowego – 23,4 tys. t, tj. mniej niż w 2022 r. o 22,4%. Do skupu dostarczono 91,6 tys. t żywca drobiowego, tj. o 36,1% mniej niż w 2022 r.

Wykres 59. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

Rok poprzedni=100

Chart 59. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)

Previous year=100

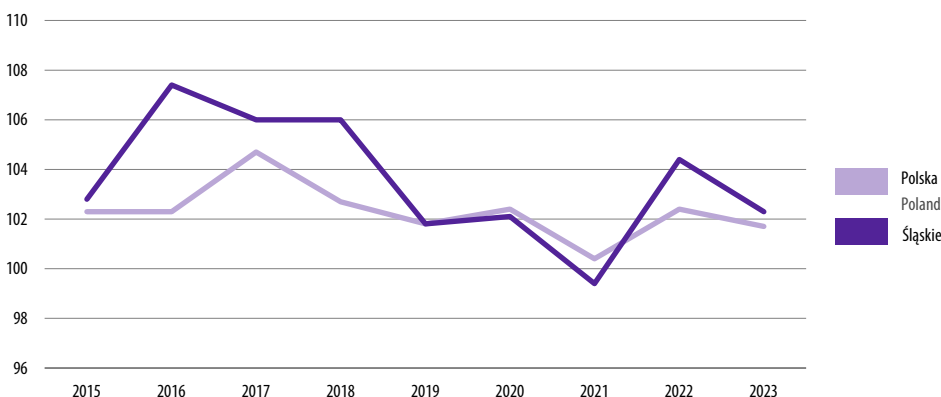
Skup mleka krowiego w 2023 r. wyniósł 274,3 mln litrów (stanowiło to 2,2% ogółu mleka skupionego w kraju) i był o 2,3% wyższy niż przed rokiem. W kraju odnotowano wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku o 1,7%.

Wykres 60. Dynamika skupu mleka

Rok poprzedni=100

Chart 60. Indices of cows' milk procurement

Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętna cena skupu ziarna pszenicy w województwie śląskim w 2023 r. wyniosła 92,26 zł za 1 dt (w kraju – 98,83 zł) i była niższa niż przed rokiem o 37,9%. Średnia cena skupu ziarna żyta ukształtowała się na poziomie 72,64 zł za 1 dt (w kraju – 72,61 zł) i była niższa niż w 2022 r. o 39,4%. Za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono średnio 118,03 zł za 1 dt (w kraju – 114,50 zł), tj. o 17,3% więcej niż przed rokiem.

Cena skupu żywca wołowego wynosiła 11,22 zł za 1 kg (w kraju – 10,39 zł) i była niższa w porównaniu z ceną uzyskaną w 2022 r. o 1,0%. Cena żywca wieprzowego ukształtowała się na poziomie 8,02 zł za 1 kg (w kraju – 8,35 zł) i w odniesieniu do 2022 r. wzrosła o 21,0%. Cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,39 zł za 1 kg (w kraju – 5,79 zł) i była wyższa w porównaniu z ceną zanotowaną w poprzednim roku o 2,7%. Za 1 l mleka krowiego w skupie płacono średnio 2,06 zł (w kraju – 2,08 zł), tj. mniej niż w 2022 r. o 10,8%.

Przeciętna cena uzyskiwana przez rolników na targowiskach ziarna pszenicy w województwie śląskim w 2023 r. wyniosła 143,78 zł za 1 dt i była niższa niż w 2022 r. o 15,5%. Przepiętna cena ziarna żyta ukształtowała się na poziomie 128,29 zł za 1 dt i była niższa niż w 2022 r. o 5,6%, a przeciętna cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) wynosiła 200,34 zł za 1 dt, tj. o 26,0% większa niż w 2022 r.

Wartość produkcji globalnej w 2022 r., w odniesieniu do poprzedniego roku (w cenach stałych), obniżyła się o 11,5%, przy czym produkcja roślinna obniżyła się o 3,6%, a produkcja zwierzęca obniżyła się o 18,0%. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wartość omawianej produkcji wyniosła 8902 zł (w 2021 r. – 8893 zł). W analizowanym roku udział województwa śląskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 2,4% (w 2021 r. – 2,7%).

Wartość produkcji końcowej w 2022 r. spadła w skali roku o 12,9%. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wartość omawianej produkcji wyniosła 7274 zł (w 2021 r. – 7375 zł).

W 2022 r. w towarowej produkcji rolniczej odnotowano spadek produkcji ogółem (o 12,2%). W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wartość omawianej produkcji wyniosła 6793 zł (w 2021 r. – 6847 zł). W strukturze towarowej produkcji rolniczej przeważała produkcja zwierzęca, której udział ukształtował się na poziomie 63,3% (o 0,8 p. proc. mniej niż w 2021 r.), natomiast udział produkcji roślinnej wyniósł 36,7% (o 0,8 p. proc. więcej).

Udział towarowej produkcji rolniczej w końcowej produkcji rolniczej województwa w 2022 r. wyniósł 93,4% (w 2021 r. – 92,6%).

Udział województwa w ogólnokrajowej produkcji końcowej wyniósł 2,3%, a w produkcji towarowej – 2,4%.

6.3.2. Przemysł

6.3.2. Industry

W 2022 r. w województwie śląskim produkcja sprzedana przemysłu (w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób) była wyższa niż w roku poprzednim. Odnotowano również wzrost wydajności pracy, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

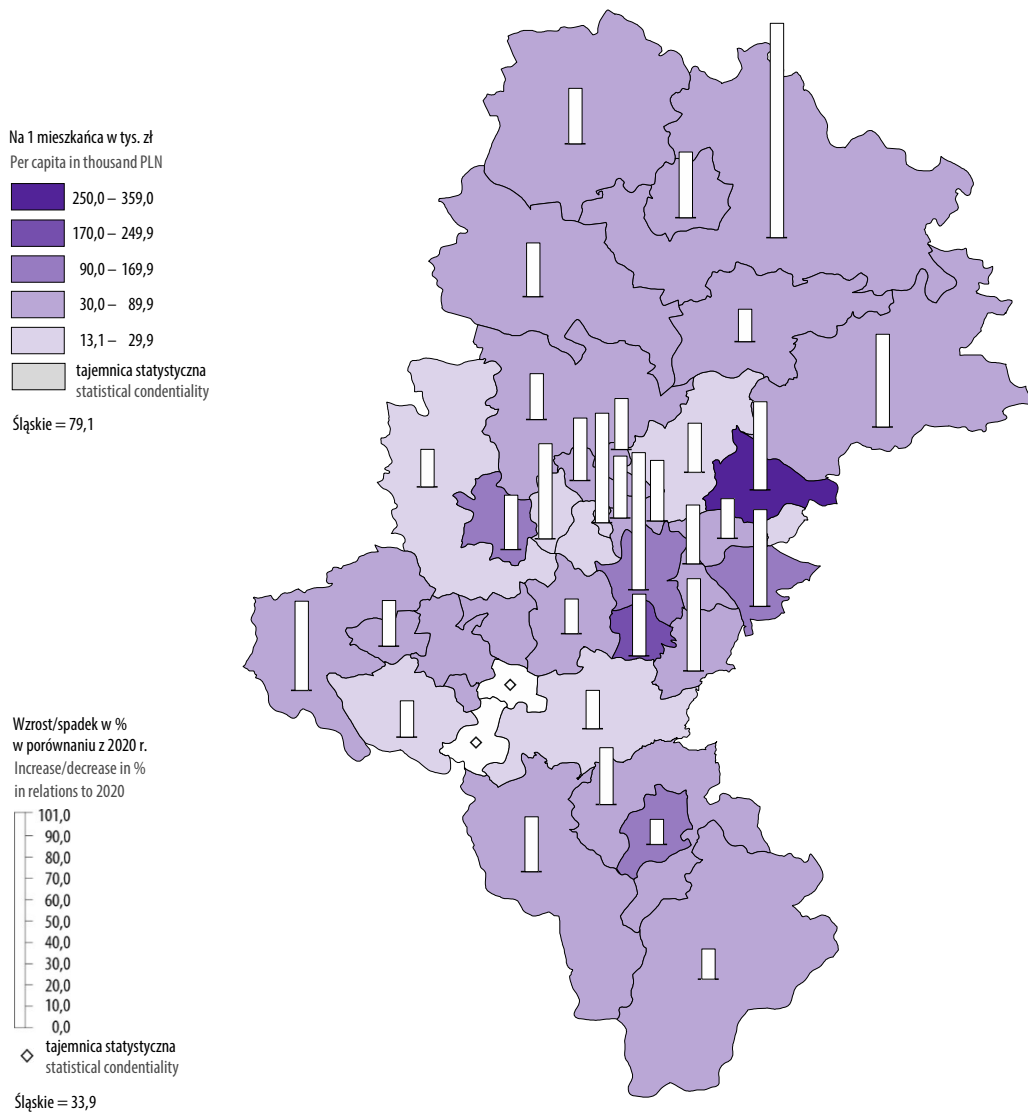
Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Wyniki opracowane zostały na podstawie danych rocznych z systemu zintegrowanego produkcja, zatrudnienie i wynagrodzenia dla sekcji B, C, D, E (z badań statystycznych: Z-06, SP, F-01/I-01, DG-1) i mają status danych ostatecznych (do 2021 r. włącznie).

Produkcja sprzedana przemysłu w 2022 r. w województwie śląskim (w cenach bieżących) wyniosła 345066,3 mln zł (w Polsce 2355991,1 mln zł) w 4320 badanych podmiotach gospodarczych. Produkcja sprzedana województwa śląskiego stanowiła 14,6% produkcji krajowej (2. miejsce po województwie mazowieckim). W porównaniu do roku 2021, produkcja sprzedana w województwie wzrosła (w cenach stałych) o 32,9%. Spośród powiatów województwa śląskiego najwyższą wartość produkcji sprzedanej odnotowano w: Dąbrowie Górniczej (41394,4 mln zł, wzrost o 36,0% względem 2021 r.), Katowicach (32697,3 mln zł, wzrost o 62,4%) oraz Bielsku-Białej (28310,9 mln zł, wzrost o 11,6%).

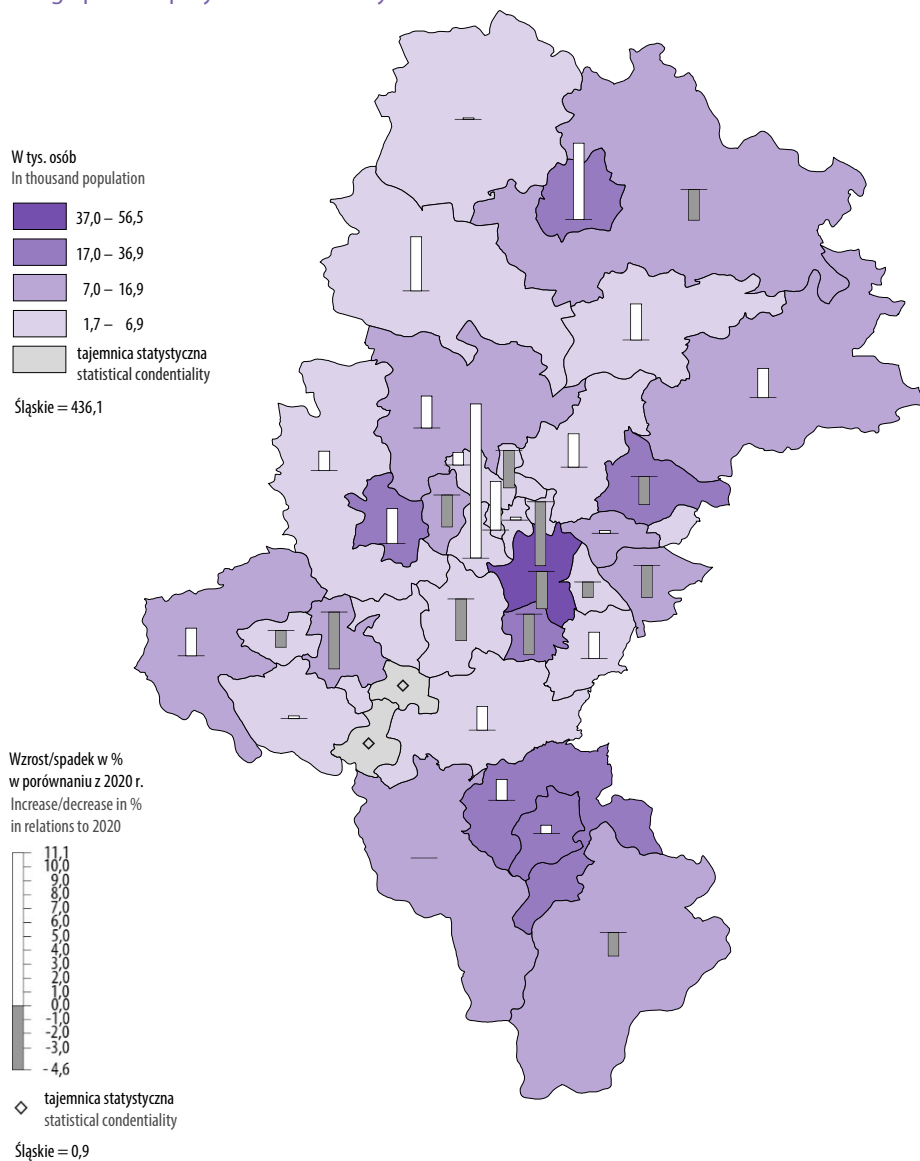
Produkcja sprzedana przemysłu, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w województwie śląskim (w cenach bieżących) wyniosła 79144 zł, tj. o 33,9% więcej niż w 2021 r. W Polsce wyniosła 62283 zł, tj. o 31,8% więcej niż w 2021 r. Pod tym względem województwo śląskie zajęło 2. miejsce po województwie mazowieckim. Wśród powiatów województwa śląskiego najwyższą wartość produkcji sprzedanej w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w: Dąbrowie Górniczej (o 353,6% więcej niż średnia dla województwa), Tychach (o 116,7% więcej) oraz Bielsku-Białej (o 113,5% więcej), natomiast najniższą w powiecie wodzisławskim (o 83,4% mniej) i gliwickim (o 75,2% mniej) oraz w Bytomiu (o 74,8% mniej). Wzrost produkcji względem 2021 r. wystąpił we wszystkich powiatach województwa śląskiego, m.in. w: powiecie częstochowskim (o 101,0%), Katowicach (o 64,4%) oraz Świętochłowicach (o 51,7%).

Mapa 45. Produkcja sprzedana przemysłu^a w 2022 r. (ceny bieżące)Map 45. Sold production of industry^a in 2022 (current prices)

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2022 r. w województwie śląskim wyniosło 436,1 tys. osób i w porównaniu do 2021 r. wzrosło o 1,3%. Największy udział zatrudnienia w przemyśle względem zatrudnienia ogółem, spośród powiatów województwa śląskiego odnotowano w Dąbrowie Górniczej (63,6%), a najmniejszy w Chorzowie (23,3%). W odniesieniu do 2021 r. zatrudnienie w przemyśle wzrosło m.in. w: powiecie raciborskim (o 20,6%), Zabrze (o 13,5%), oraz Świętochłowicach (o 8,7%), natomiast spadło w: powiecie żywieckim (o 5,5%), Bielsku-Białej (o 5,0%) oraz powiecie rybnickim (o 4,2%).

Mapa 46. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle^a w 2022 r.Map 46. Average paid employment in industry^a in 2022

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Wydajność pracy w przemyśle w 2022 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie śląskim wyniosła 791,3 tys. zł i w porównaniu do 2021 r. wzrosła o 31,2%. We wszystkich powiatach województwa śląskiego odnotowano wzrost wydajności, z czego największy w: powiecie częstochowskim (o 95,8%), Katowicach (o 63,7%) oraz w powiecie zawierciańskim (o 46,4%).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2023 r., przedsiębiorstw mających siedzibę w województwie śląskim osiągnęła wartość 356919,5 mln zł (w cenach bieżących) i była o 2,0% (w cenach stałych) wyższa niż w roku poprzednim oraz o 43,1% wyższa niż w 2015 r. W kraju odnotowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu w odniesieniu do 2022 r. (o 1,5%), ale wzrost w porównaniu z 2015 r. (o 49,2%). Województwo śląskie wytworzyło w 2023 r. 14,5% krajowej produkcji sprzedanej przemysłu zajmując 2. lokatę w kraju po województwie mazowieckim.

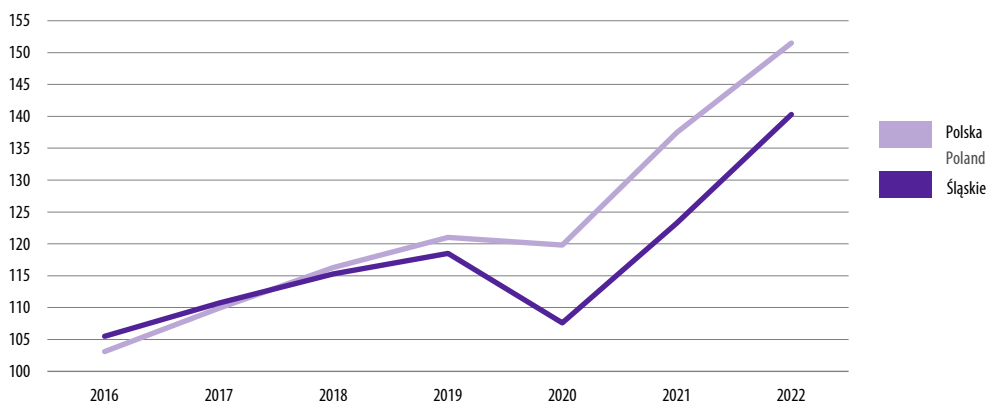
W województwie śląskim w kolejnych kwartalnych okresach narastających w 2023 r., w relacji do analogicznych okresów 2022 r., obserwowano wyższą produkcję sprzedaną przemysłu odpowiednio: w pierwszym kwartale – o 5,1%, w pierwszym półroczu – o 2,8%, w okresie trzech kwartałów – o 1,5% oraz na przestrzeni roku – o 2,0%.

Tablica 37. Przemysł
Table 37. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2021	2022	2023
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	194586,6	267498,0	355137,7	356919,5
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	16,3	14,3	14,3	14,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	83,3	84,9	82,3	81,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	426,8	434,8	439,8	440,9

Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2015=100

Chart 61. Indices of sold production of industry (constant prices)
2015=100

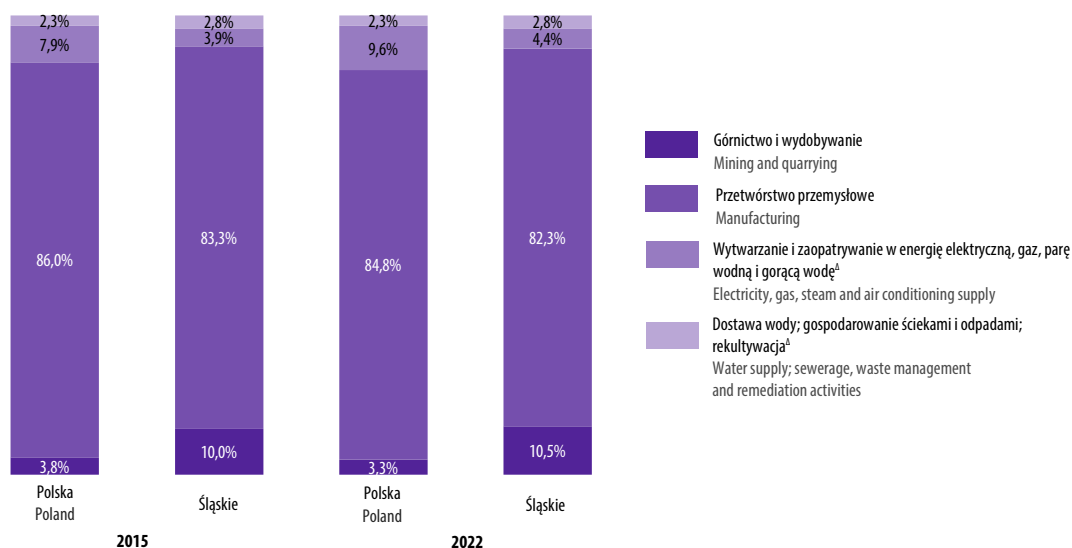

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2023 r., przedsiębiorstw mających siedzibę w województwie śląskim w poszczególnych sekcjach kształtowała się następująco:

- w przetwórstwie przemysłowym wyniosła 290623,0 mln zł i była wyższa w porównaniu z 2022 r. o 4,0% (w cenach stałych),
- w górnictwie i wydobywaniu – 37824,1 mln zł (spadek o 15,7%),
- w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 18528,9 mln zł (spadek o 4,8%),
- w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 9943,5 mln zł (spadek o 4,0%).

Największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w przetwórstwie przemysłowym – 81,4% (spadek o 0,9 p. proc. w stosunku do 2022 r.) oraz w górnictwie i wydobywaniu – 10,6% (wzrost o 0,1 p. proc.). Wśród działów przetwórstwa przemysłowego znaczący udział w produkcji sprzedanej przemysłu miały m.in.: produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 20,4% (wzrost o 3,7 p. proc. względem 2022 r.), produkcja metali – 11,1% (spadek o 4,3 p. proc.) oraz produkcja wyrobów z metali -10,5% (spadek o 0,7 p. proc.).

Wykres 62. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)
Chart 62. Structure of sold production of industry by PKD sections (current prices)

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego wzrost w stosunku do roku poprzedniego odnotowano (w cenach stałych) m.in. w: produkcji odzieży (o 71,5%), produkcji maszyn i urządzeń (o 26,1%) oraz naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń (o 22,2%). Wzrost odnotowano również wśród działów innych sekcji należących do przemysłu, m.in. w działalności usługowej wspomagającej górnictwo i wydobywanie – o 34,7% oraz w działalności związanej z rekultywacją i pozostałą działalnością usługową związaną z gospodarką odpadami – o 4,3%.

W 2023 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle, wśród przedsiębiorstw mających siedzibę w województwie śląskim ukształtowało się na poziomie 440,9 tys. osób, tj. wyższym o 0,3% w porównaniu z 2022 r. Największy udział stanowili zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym (76,2%), a następnie w górnictwie i wydobywaniu (17,3%). Wzrost przeciętnej liczby zatrudnionych w województwie śląskim odnotowano w: górnictwie i wydobywaniu (o 2,4%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,3%), natomiast spadek wystąpił w: dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 2,0%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 0,1%). W kraju przeciętna liczba zatrudnionych w przemyśle spadła w ujęciu rocznym o 0,7%.

Wykres 63. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2015=100

Chart 63. Indices of average paid employment in industry

2015=100

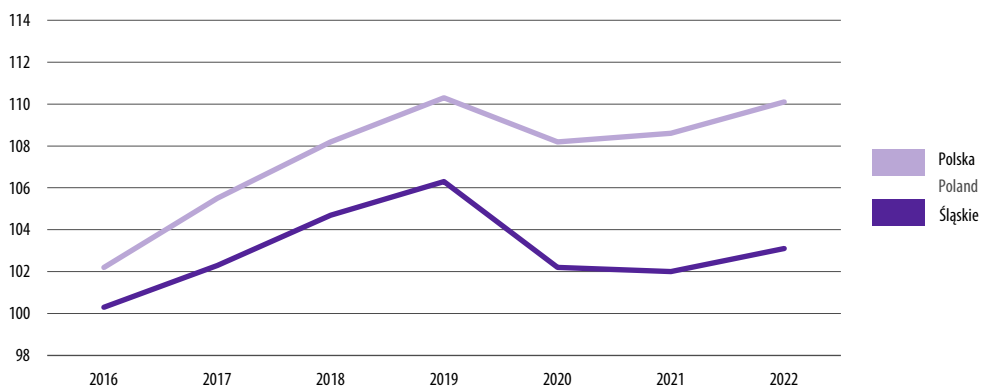
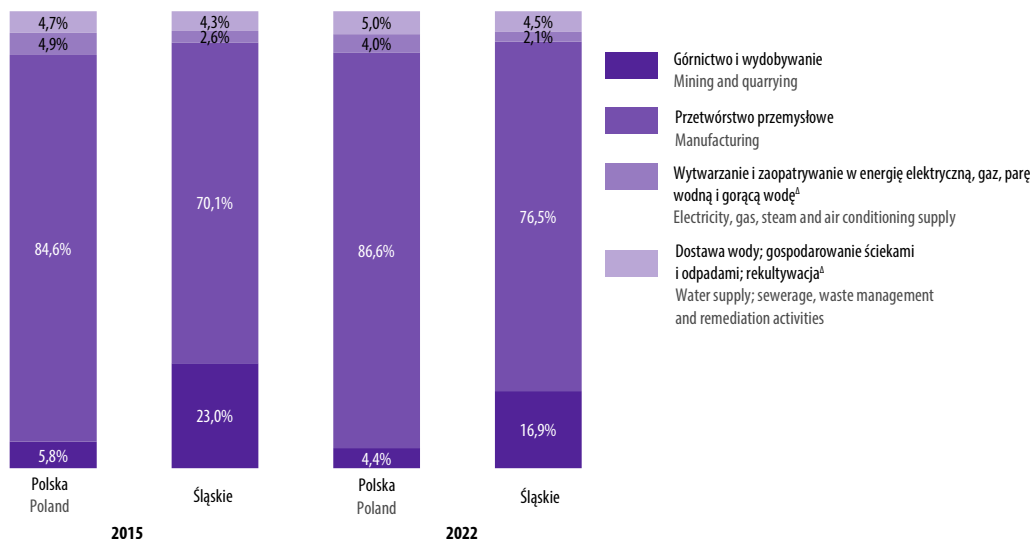
Wykres 64. Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD

Chart 64. Structure of average paid employment in industry by PKD sections

Wydajność pracy w przemyśle w 2023 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie śląskim wyniosła 809,6 tys. zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) wyższa niż przed rokiem o 1,7%. Spośród sekcji przemysłu najwyższą była w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 2030,6 tys. zł (spadek o 5,3%). W kraju odnotowano jej spadek (o 0,8%).

6.3.3. Budownictwo

6.3.3. Construction

W 2023 r. w województwie śląskim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w porównaniu z rokiem poprzednim. Wyższa niż przed rokiem była również wartość produkcji budowlano-montażowej. Odnotowano także wzrost wydajności pracy w budownictwie, przy spadku przeciętnego zatrudnienia.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa, jak i sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W 2023 r. w województwie śląskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 47661,0 mln zł, tj. o 13,3% wyższym niż przed rokiem oraz o 143,7% wyższym niż w 2015 r. (w 2022 r. – 42069,3 mln zł). W kraju również odnotowano wzrost zarówno względem 2022 r., jak i 2015 r. odpowiednio o 6,4% i 129,4%. W 2023 r. w województwie śląskim wytworzono 11,4% krajowej produkcji sprzedanej budownictwa (2. lokata w kraju – po województwie mazowieckim).

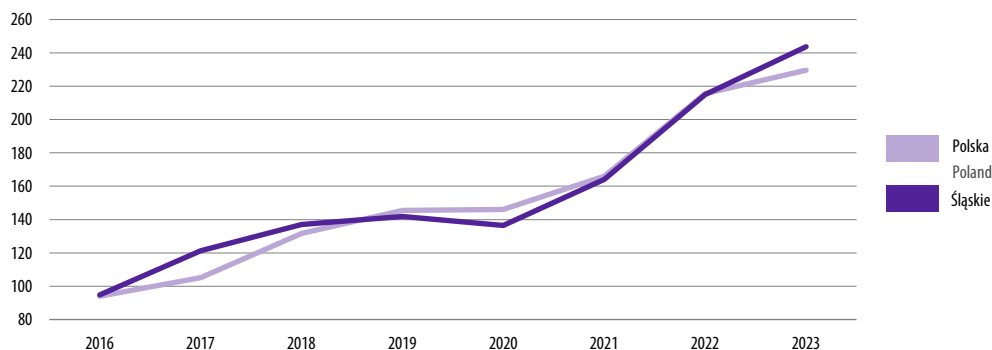
Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 38. Budownictwo
Table 38. Construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) Sold production of construction (current prices)				
w mln zł in million PLN	19556,9	26676,1	42069,3	47661,0
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	10,7	10,0	10,7	11,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	56,7	45,7	40,0	45,5
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	54,1	54,5	53,1	52,3

Wykres 65. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2015=100

Chart 65. Indices of sold production of construction (current prices)
2015=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zlecciodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

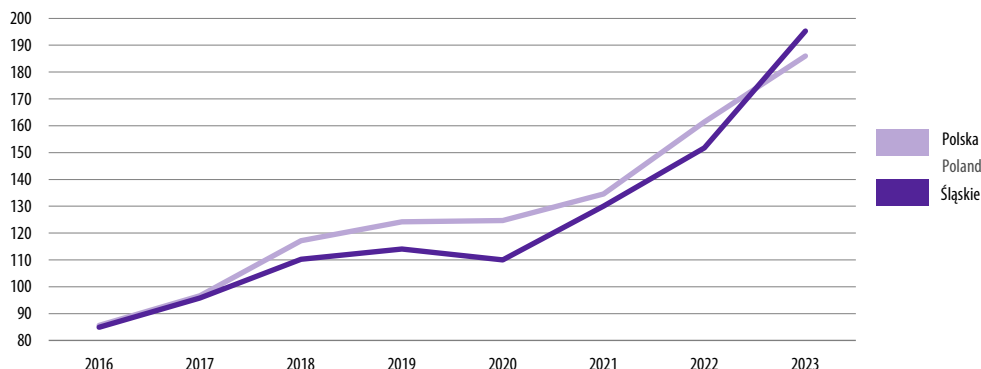
W województwie śląskim produkcja budowlano-montażowa w 2023 r. wyniosła 21669,4 mln zł (45,5% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i wzrosła w skali roku o 28,7% (w 2022 r. odnotowano wzrost o 16,7%). W kraju wzrost produkcji budowlano-montażowej odnotowano zarówno w 2023r., jak i w 2022 r. odpowiednio o: 15,4% i 19,9%. W porównaniu z 2015 r. w województwie śląskim odnotowano wzrost o 95,4%, a w kraju o 86,3%. Pod względem udziału w produkcji budowlano-montażowej kraju, województwo śląskie zajęło 2. lokatę (udział wyniósł 13,4%).

Wykres 66. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2015=100

Chart 66. Indices of construction and assembly production (current prices)

2015=100

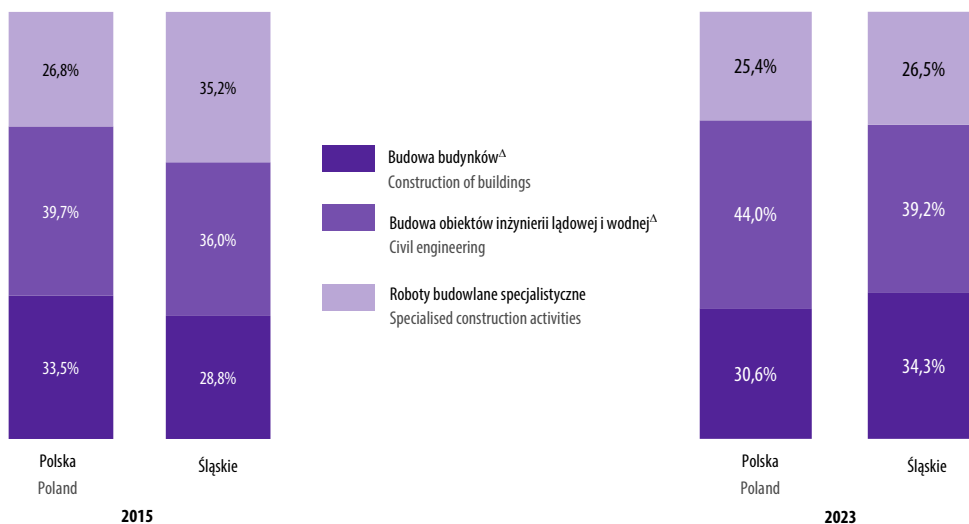

W 2023 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej w ujęciu rocznym odnotowano w przedsiębiorstwach: zajmujących się głównie budową budynków (o 39,5%), wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 32,3%) oraz zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 18,5%).

W 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w strukturze produkcji budowlano-montażowej odnotowano wzrost udziału przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków (o 2,7 p. proc. do 34,3%) oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (o 0,7 p. proc. do 26,5%). Spadek udziału w strukturze odnotowano natomiast w przedsiębiorstwach specjalizujących się głównie w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 3,4 p. proc. do 39,2%).

W porównaniu ze strukturą produkcji budowlano-montażowej w 2015 r. wzrost odnotowano w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 3,2 p. proc.) oraz zajmujących się budową budynków (o 5,5 p. proc.). Spadek w porównaniu ze strukturą w 2015 r. odnotowano w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 8,7 p. proc.).

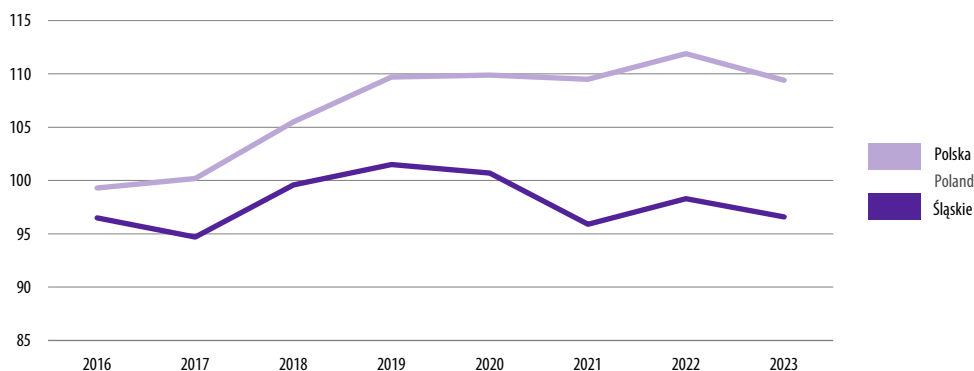
Wykres 67. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)
 Chart 67. Structure of construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

W województwie śląskim przeciętne zatrudnienie w budownictwie wyniosło 52,3 tys. osób i w skali roku zmniejszyło się o 1,6%. W kraju przeciętne zatrudnienie w budownictwie zmniejszyło się o 2,2%.

Wykres 68. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie

2015=100
 Chart 68. Indices of average paid employment in construction
 2015=100

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła 911,9 tys. zł i była o 15,2% wyższa niż przed rokiem. W kraju odnotowano wzrost o 8,9%.

W 2023 r. w województwie śląskim według wstępnych danych oddano do użytkowania 18857 mieszkań, tj. o 0,6% więcej niż rok wcześniej i o 85,7% więcej niż w 2015 r. Mieszkania oddane w miastach stanowiły 76,6%, a na wsi – 23,4%. W kraju liczba oddanych mieszkań zmniejszyła się o 7,2% w odniesieniu do roku poprzedniego, natomiast wzrosła o 49,8% w porównaniu z 2015 r.

Wykres 69. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2015=100

Chart 69w. Indices of the number of dwellings completed

2015=100

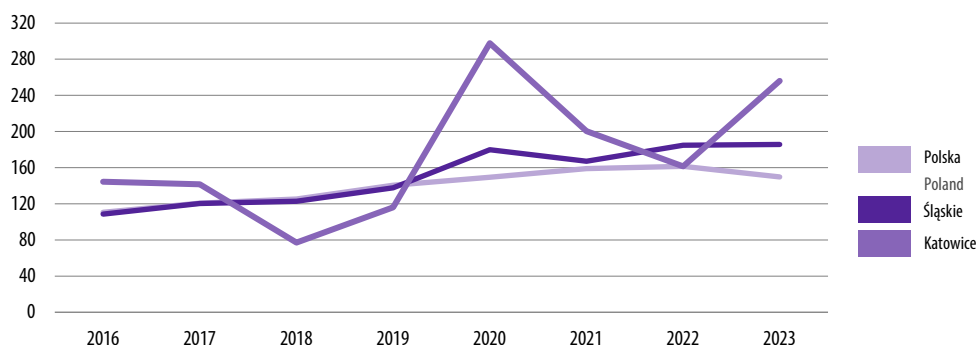
Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe

Table 39. Residential construction

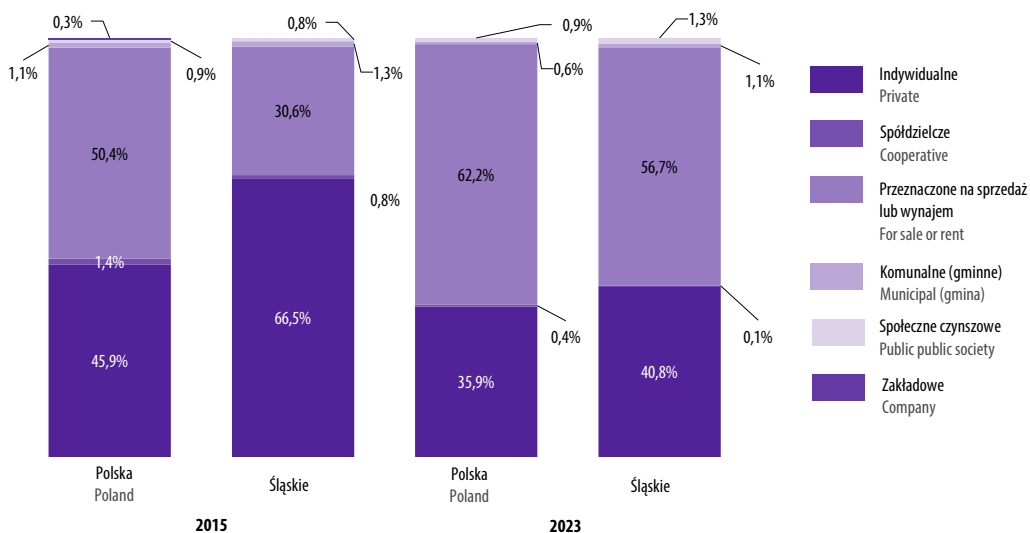
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	2,2	4,1	4,3	4,4	6,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	119,8	95,9	101,7	94,0	92,3
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project per 1,000 population	3,0	5,4	6,7	5,6	7,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings whose construction started per 1,000 population	2,4	4,0	3,5	4,2	5,3

Najwięcej mieszkań budowanych było z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem 10710, tj. 56,8% ogólnej liczby mieszkań oddanych do użytkowania w województwie, więcej o 16,4% niż rok wcześniej (w kraju 137,6 tys., o 4,4% mniej). Ich udział w ogólnej liczbie mieszkań był większy niż przed rokiem o 7,7 p. proc. (w kraju większy o 1,8 p. proc.). Mieszkania wybudowane w miastach stanowiły 95,3% tej formy budownictwa. Mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym było 7687 tj. 40,8% wszystkich mieszkań, mniej o 15,8% niż w 2022 r. (w kraju 79,4 tys., o 12,5% mniej), z tego 50,9% to mieszkania przekazane na wsi. W budownictwie społecznym czynszowym oddano 238 mieszkań, komunalnym 199 i spółdzielczym 23, co stanowiło 2,4% ogólnej liczby oddanych mieszkań.

W 2023 r. oddano łącznie 71,6 tys. izb, tj. o 7,4% mniej niż rok wcześniej i o 48,2% więcej niż w 2015 r. (w kraju 838,7 tys. izb, mniej niż rok wcześniej o 9,6%, ale więcej niż w 2015 r. o 37,3%).

Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r. zarówno w miastach, jak i na wsi były wyposażone w wodociąg, kanalizację i centralne ogrzewanie. Centralne ogrzewanie indywidualne posiadało 66,1% mieszkań, z sieci 33,9%. Najwięcej mieszkań było ogrzewanych na paliwo gazowe 44,3%, następnie na paliwo stałe 8,2%, energię elektryczną 6,6% i biopaliwa 0,9%. Gaz z sieci posiadało 37,3% mieszkań (36,2% w miastach, 41,1% na wsi). Ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej posiadało 33,9% mieszkań (44,2% w miastach).

Wykres 70. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Chart 70. Structure of dwellings completed by construction form

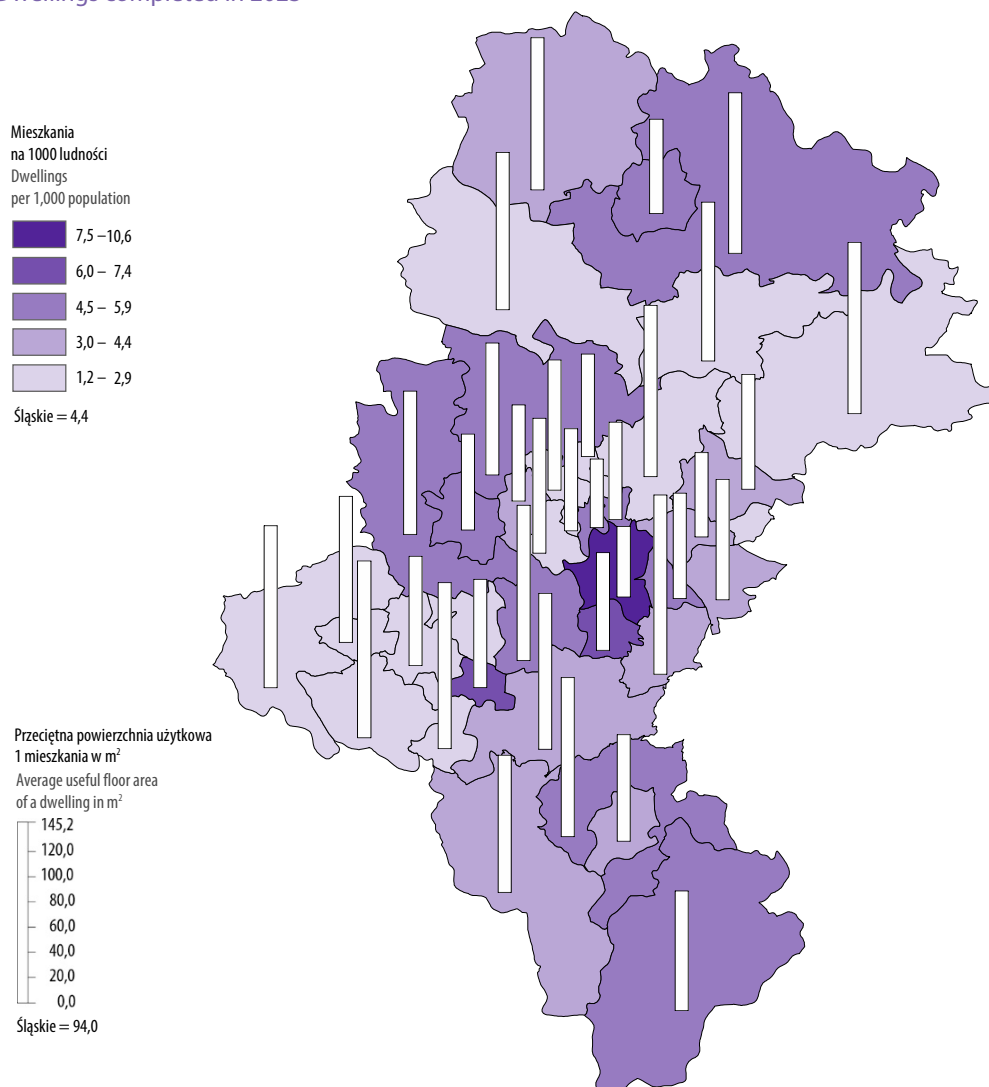
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 94,0 m² (w kraju – 89,9 m²) i była mniejsza o 7,7 m² w stosunku do 2021 r. (w kraju mniejsza o 2,4 m²). Średnia powierzchnia mieszkania wybudowanego w mieście wyniosła 82,0 m², natomiast na obszarach wiejskich była większa i wyniosła 133,5 m². Największe mieszkania wybudowali inwestorzy indywidualni (141,0 m²), a najmniejsze powstały w ramach budownictwa komunalnego (52,3 m²). Na 1000 ludności zostało oddanych do użytkowania 4,4 mieszkania, w miastach 4,4 a na obszarach wiejskich 4,2 (w kraju odpowiednio: 5,9; 6,3; 5,2).

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny województwa według powiatów, najczęściej mieszkań przekazano do użytkowania w: Katowicach (15,7% ogółu mieszkań oddanych w województwie), Częstochowie (6,5%), powiecie żywieckim (4,5%), Gliwicach (4,2%), powiatach bielskim i cieszyńskim (po 4,1%) a najmniej w: Jastrzębiu-Zdroju i Świętochłowicach (po 0,6%). Więcej mieszkań niż przed rokiem oddano do użytkowania w szesnastu powiatach. Największy wzrost odnotowano w: Piekarach Śląskich (o 190,4%), Mysłowicach (o 119,0%), Zabrze (o 71,6%), Chorzowie (o 66,8%) oraz Katowicach (o 58,7%).

Mapa 47. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.

Map 47. Dwellings completed in 2023

W 2023 r. w województwie śląskim wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę 24194 mieszkań, tj. o 16,6% mniej niż rok wcześniej i o 78,0% więcej niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o: 19,0% mniej i 28,0% więcej).

Pozwolenia na budowę największej liczby mieszkań wydano inwestorom budującym na sprzedaż lub wynajem (67,4% ogółu mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia), następnie indywidualnym (25,8%), w budownictwie społecznym czynszowym (4,2%), komunalnym (2,2%) oraz zakładowym (0,3%).

Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym odnotowano w dziewięciu powiatach województwa, w tym w czterech miastach na prawach powiatu. Największy wzrost miał miejsce w: Mysłowicach (o 298,2%), Sosnowcu (o 172,3%), powiecie zawierciańskim (o 68,9%) i Żorach (o 63,9%). Największy spadek miał miejsce w Świętochłowicach (o 87,2%), Rudzie Śląskiej (o 76,6%) i Dąbrowie Górniczej (o 70,0%).

W 2023 r. w województwie śląskim rozpoczęto budowę 18041 mieszkań, tj. o 19,4% więcej niż w 2022 r. (w kraju mniej o 5,6%). W porównaniu z 2015 r. odnotowano wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto o 63,0% (w kraju wzrost o 12,3%).

W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem rozpoczęto budowę – 10943 mieszkań, indywidualnym – 5849, społecznym czynszowym – 939, komunalnym – 246 i zakładowym – 64. Nie rozpoczęto budowy mieszkań w budownictwie spółdzielczym.

W odniesieniu do 2022 r. w czternastu powiatach odnotowano wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto, w tym w jedenastu miastach na prawach powiatu. Największy wzrost odnotowano w: Sosnowcu (ponad dziesięciokrotny), Tychach (o 223,9%), Jaworznie (o 164,2%) i powiecie raciborskim (o 152,6%). Najwięcej mieszkań rozpoczęto budować w 2023 r. w Katowicach (13,9% ogółu rozpoczętych inwestycji), Sosnowcu (9,7%), Gliwicach (9,2%) oraz Częstochowie (5,3%) a najmniej w Świętochłowicach (0,0%) oraz Jastrzębiu-Zdroju i Piekarach Śląskich (po 0,4%).

6.3.4. Rynek wewnętrzny

6.3.4. Internal market

W 2023 r. w województwie śląskim odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej, natomiast spadek sprzedaży hurtowej w skali roku zarówno w przedsiębiorstwach handlowych, jak i hurtowych.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Sprzedaż detaliczna (w cenach bieżących) w województwie śląskim zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe w 2023 r. zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku o 2,8% (w 2022 r. wzrost wyniósł 4,6%). W porównaniu z 2015 r. sprzedaż detaliczna wzrosła o 105,1%. W kraju ukształtowała się na poziomie o 5,0% wyższym niż w roku w poprzednim (w 2022 r. wzrost o 19,9%).

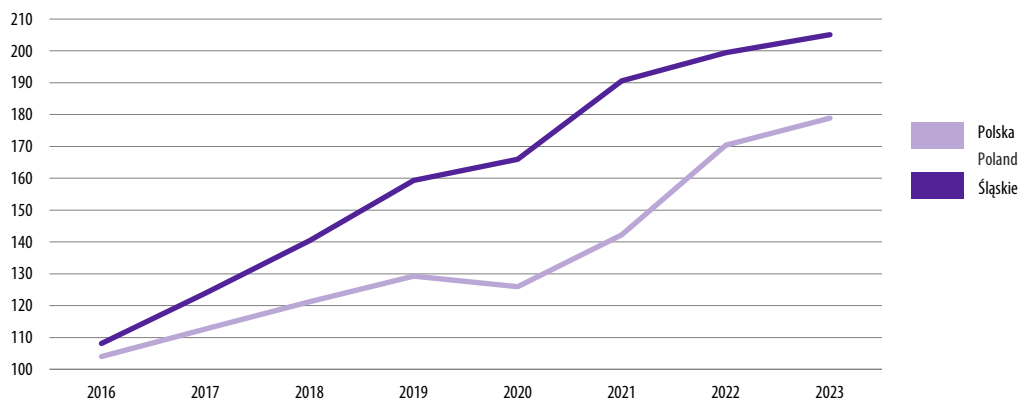
Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 71. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2015=100

Chart 71. Indices of retail sales of goods (current prices)

2015=100

Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące) Table 40. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	101,3	104,1	104,6	102,8	105,0
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	104,7	95,9	108,8	77,7	111,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	84,4	94,2	44,1	67,5	89,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	103,3	104,4	125,5	113,4	110,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	99,5	104,4	125,9	75,0	110,3
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	110,4	86,2	120,0	293,6	102,6
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	103,8	98,8	105,9	102,5	95,1
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialised stores	139,8	112,7	108,2	71,0	92,2
Pozostałe Others	84,9	89,8	144,4	116,4	100,5

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

W 2023 r. w województwie śląskim wyższą sprzedaż niż w roku poprzednim odnotowano m.in. w przedsiębiorstwach grupowanych w kategoriach: tekstylia, odzież, obuwiu (o 193,6%), żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 13,4%) oraz Meble, RTV, AGD (o 2,5%). Spadek sprzedaży detalicznej odnotowano w grupach: paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 32,5%), prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 29,0%), farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 25,0%) oraz pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 22,3%).

W 2023 r. w ogólnej wartości sprzedaży detalicznej w województwie największy udział miały przedsiębiorstwa zajmujące się handlem żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi – 28,9% (udział ten zwiększył się o 2,7 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego), a następnie pozostałą sprzedażą pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami – 11,5% (o 3,7 p. proc. mniej), prasą, książkami, pozostałą sprzedażą w wyspecjalizowanych sklepach – 7,8% (o 3,5 p. proc. mniej) oraz farmaceutykami, kosmetykami, sprzętem ortopedycznym – 7,3% (o 2,7 p. proc. mniej).

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W województwie śląskim w 2023 r. sprzedaż hurtowa towarów (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych, w tym w jednostkach hurtowych, była niższa niż w roku poprzednim odpowiednio o: 20,0% i 24,7% (w kraju sprzedaż hurtowa spadła w przedsiębiorstwach handlowych o 18,1% oraz jednostkach hurtowych o 24,7%). W 2022 r. sprzedaż hurtowa w skali roku wzrosła zarówno w przedsiębiorstwach handlowych, jak i w jednostkach hurtowych odpowiednio o: 16,4% i 15,1% (w kraju sprzedaż hurtowa wzrosła w przedsiębiorstwach handlowych o 35,9% oraz jednostkach hurtowych o 39,3%). W odniesieniu do 2015 r. sprzedaż hurtowa wzrosła w przedsiębiorstwach handlowych (o 62,7%), w tym w jednostkach hurtowych (o 41,3%).

W 2023 r. w województwie, w porównaniu z poprzednim rokiem, w jednostkach hurtowych zwiększyła się wartość sprzedaży hurtowej: wyrobów tytoniowych (o 167,7%), AGD, RTV, artykułów użytku domowego (o 69,3%), napojów alkoholowych i bezalkoholowych (o 5,5%) oraz kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 4,9%). Odnotowano natomiast spadek sprzedaży m.in.: wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwiu (o 81,7%), produktów rolnych i żywych zwierząt (o 62,2%), hurtowej niewyspecjalizowanej (o 51,1%), a także hurtowej półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 21,8%).

6.3.5. Transport

6.3.5. Transport

W 2022 r. środkami komunikacji miejskiej przewieziono więcej pasażerów niż przed rokiem. Wzrost przewozu pasażerów zanotowano zarówno w transporcie samochodowym jak i transporcie lotniczym. Powiększyła się długość ścieżek rowerowych.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1440) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Public roads by type of surface

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	25416,6	25491,7	24875,9	24797,1
o nawierzchni twardej hard surface	21648,6	22430,8	21966,9	21904,1
ulepszonej improved	20288,4	21280,4	20921,0	20906,0
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	3768,0	3060,9	2909,0	2893,0

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W 2022 r. według stanu w końcu roku w województwie śląskim długość dróg publicznych wyniosła 24797,1 km, z czego 88,3% stanowiły drogi o nawierzchni twardej, a 11,7% – drogi o nawierzchni gruntowej. Dróg publicznych o nawierzchni twardej odnotowano 21904,1 km (o 0,3% mniej w porównaniu z końcem 2021 r., ale o 1,2% więcej niż w 2015 r.), z czego 95,4% stanowiły drogi publiczne o nawierzchni twardej ulepszonej (95,2 w 2021 r. i 93,7% w 2015 r.).

Pod względem gęstości dróg publicznych o nawierzchni twardej, województwo śląskie charakteryzowało się najwyższym wskaźnikiem w kraju. Na 100 km² powierzchni województwa przypadało 177,6 km dróg publicznych o nawierzchni twardej (w kraju – 101,5 km), tj. o 0,5 km mniej niż w 2021 r., ale o 2,1 km więcej niż w 2015 r.

Wykres 72. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 72. Structure of hard surface public roads

As of 31 December

W 2022 r. długość dróg krajowych o nawierzchni twardej wyniosła 1279,1 km (na 100 km² powierzchni województwa – 10,4 km), natomiast dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej – 1504,3 km (12,2 km na 100 km²). W województwie dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej było 19120,7 km, a ich gęstość na 100 km² powierzchni wyniosła 155,0 km.

Łączna długość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej wyniosła 2893,0 km i była krótsza o 16,0 km niż w 2021 r. oraz krótsza o 874,8 km niż w 2015 r. Na 100 km² powierzchni województwa przypadało 23,5 km (w kraju 35,2 km) dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów najwyższy wskaźnik odnotowano w Częstochowie (108,7 km), a najniższy w Jaworznie (5,2 km).

Udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg w 2022 r. wyniósł 13,1%, przed rokiem – 13,2%, a w 2015 r. – 16,6%.

Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Hard surface public roads

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	21648,6	22430,8	21966,9	21904,1
na 100 km ² per 100 km ²	175,5	181,9	178,1	177,6
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	20288,4	21280,4	20921,0	20906,0
ekspresowe expressways	130,9	132,5	132,5	132,5
autostrady motorways	176,4	231,4	231,4	250,5

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

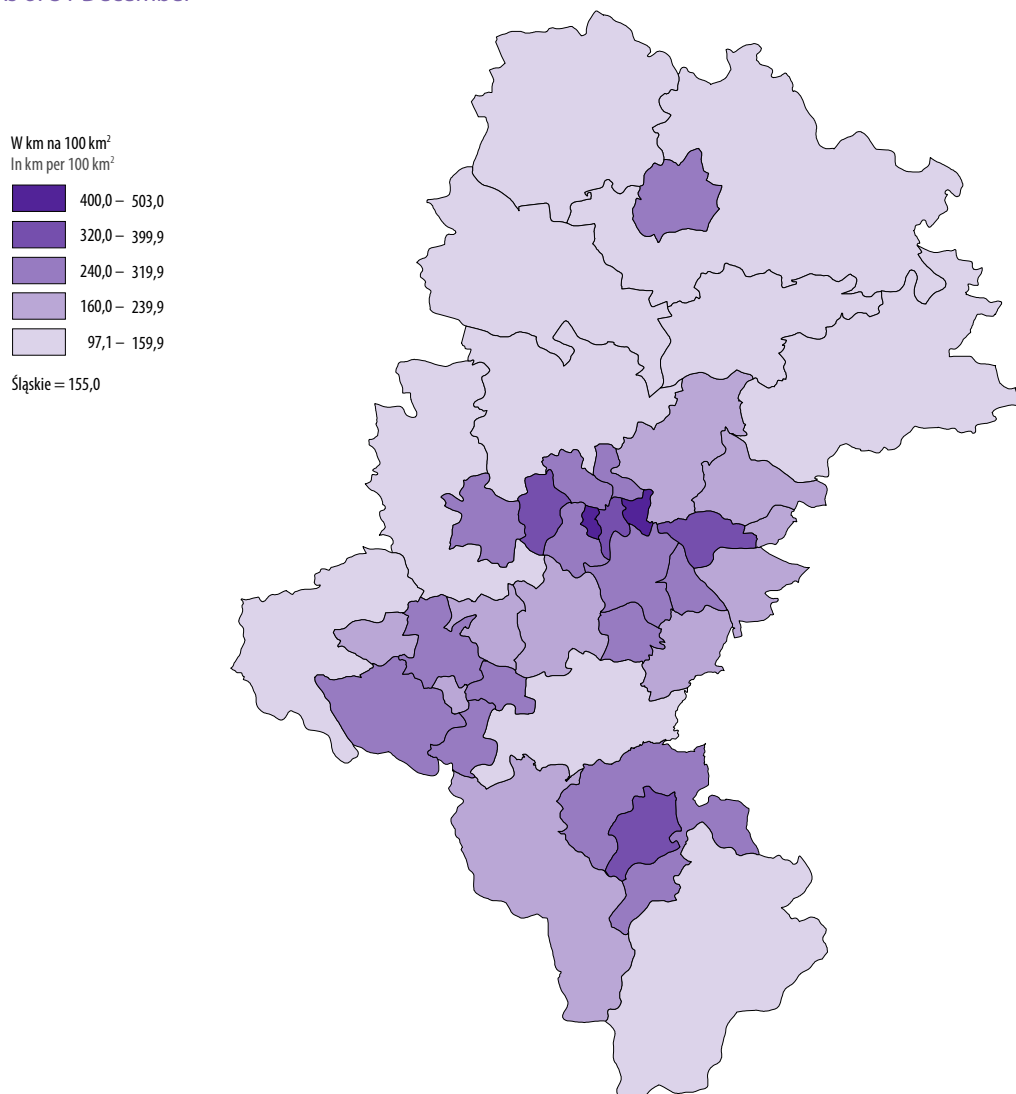
W końcu 2022 r. długość autostrad w województwie wyniosła 250,5 km (176,4 km w 2015 r.), i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 8,3%, tj. o 19,1 km. Długość autostrad i dróg ekspresowych na 1000 km² powierzchni województwa wyniosła 31,05 km (29,51 km w 2021 r. a 24,92 km w 2015 r.). Udział dróg ekspresowych i autostrad w ogólnej długości dróg publicznych wyniósł 1,5%.

Mapa 48. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 48. Hard surface communal and district roads in 2022

As of 31 December

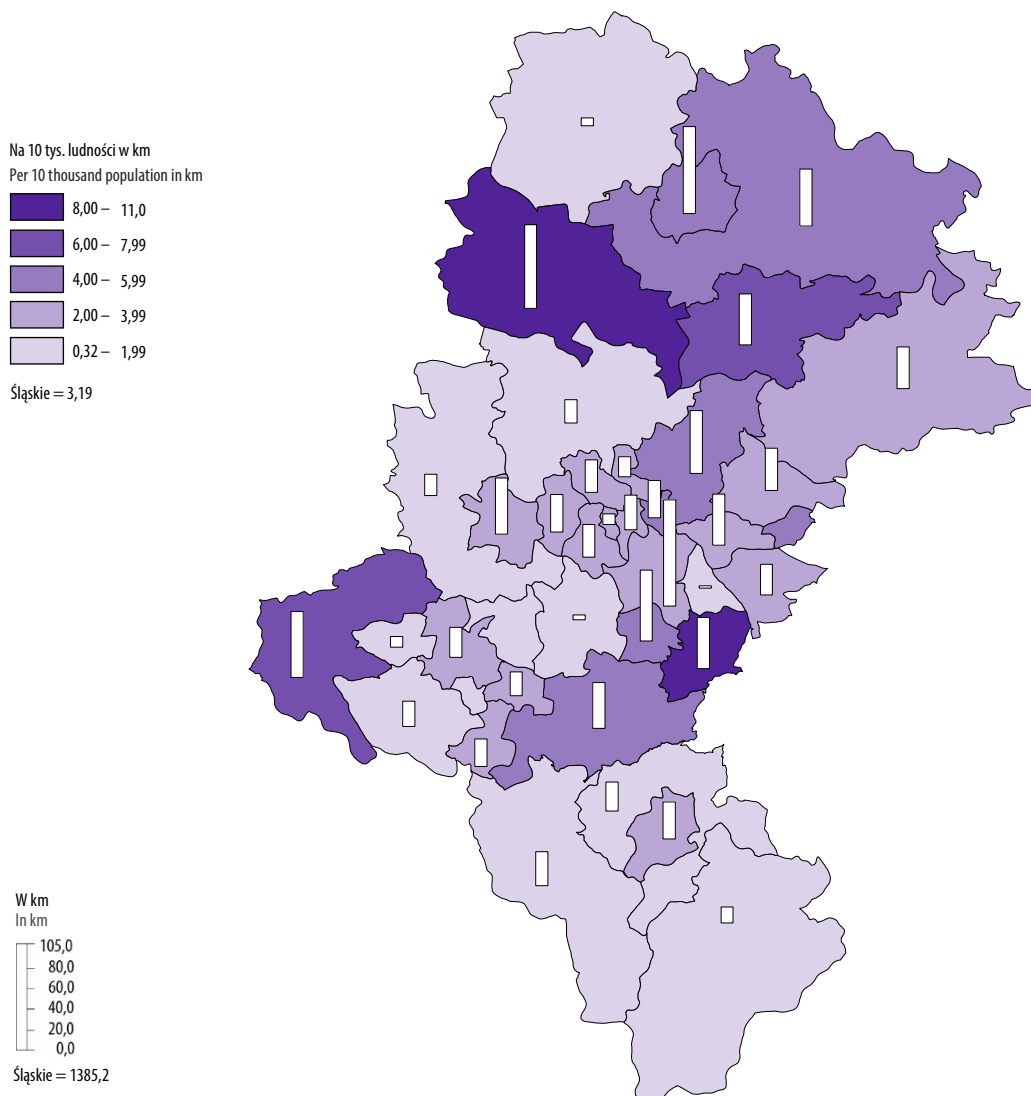

W 2022 r. w województwie śląskim długość dróg dla rowerów wynosiła 1385,2 km i wzrosła o 1,2% w odniesieniu do 2021 oraz o 91,0% w stosunku do 2015 r. Województwo śląskie zajmuje 5. miejsce pod względem długości ścieżek rowerowych wśród województw z 7,0% udziałem w skali kraju (6,7% w 2015 r.). Jednocześnie może się poszczycić najwyższym wskaźnikiem gęstości dróg rowerowych w przeliczeniu na 100 km² powierzchni – 11,23 km. Liczba kilometrów dróg rowerowych w odniesieniu do 10 tys. ludności zamieszkującej na terenie województwa śląskiego wyniosła 3,19 km i jest to jeden z najniższych wskaźników obok województwa małopolskiego – 2,65 km w skali kraju.

W obrębie województwa największą gęstość sieci dróg rowerowych na 100 km² posiadały Siemianowice Śląskie – 144,65 km, najmniejszą powiat kłobucki – 0,88 km. W przeliczeniu na 10 tys. ludności najwyższy wskaźnik wykazywał powiat lubliniecki 11,0 km, najniższy Mysłowice – 0,32 km. W stosunku do 2015 r. największy wzrost długości ścieżek rowerowych zanotowały Siemianowice Śląskie (o 1577,3%), na drugim biegunie tej klasyfikacji znajdowały się Świętochłowice, gdzie odnotowano spadek o 46,7%.

Mapa 49. Ścieżki rowerowe w 2022 r.

Map 49. Cycle paths in 2022

W województwie śląskim w 2022 r. regularna komunikacja autobusowa prowadzona była na 329 liniach krajowych o ogólnej długości 9729 km (w 2021 r. 335 linii krajowych – 11006 km). Nie odnotowano żadnych linii międzynarodowych (w 2015 r. 8 linii – 15738 km).

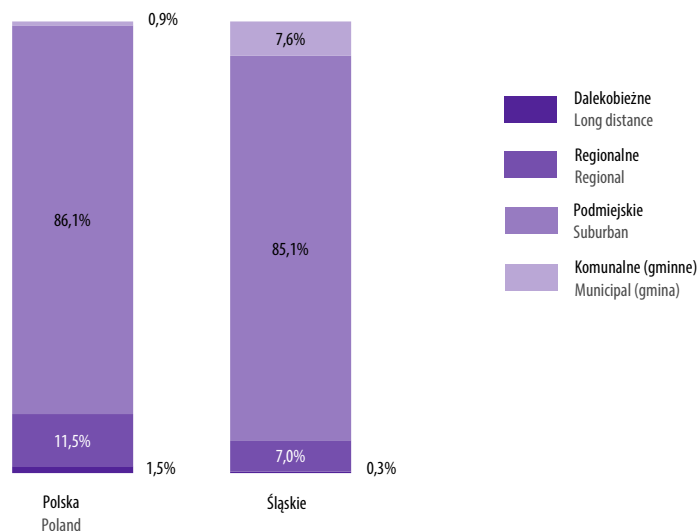
W ogólnej liczbie linii krajowych dominowały linie podmiejskie, które stanowiły 85,1% (w 2021 r. – 80,9%). W 2022 r. transportem samochodowym przewieziono łącznie 14,3 mln pasażerów, tj. o 20,6% więcej niż przed rokiem. W tym z taboru autobusowego w komunikacji krajowej skorzystało prawie 14,2 mln pasażerów, tj. o 20,5% więcej niż przed rokiem (większa była również praca przewozowa w pasażerokilometrach – o 19,8%), natomiast z komunikacji międzynarodowej – 102,6 tys. pasażerów, tj. o 47,3% więcej niż w 2021 r. (wzrost pracy przewozowej o 207,4%). Średnia odległość przewozu 1 pasażera w komunikacji krajowej wyniosła 33,8 km, a w komunikacji międzynarodowej 1558,7 km.

Wykres 73. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 73. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2022

As of 31 December

W 2022 r. komunikacja miejska realizowana była przez przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej na ogólnej długości linii komunikacyjnych 13391,9 km, tj. większej o 2,0% niż w 2021 r. Komunikacja miejska dysponowała 2004 szt. autobusów, tj. więcej niż przed rokiem o 80 szt. (o 4,2%), większą liczbą taboru trolejbusów o 2 szt. (o 8,0%), natomiast mniejszą liczbą tramwajów – o 10 szt. (o 2,9%). Taborem komunikacji miejskiej przewieziono 344,3 mln pasażerów, tj. o 5,0% więcej niż w 2021 r., ale o 17,4% mniej niż w 2015 r.

Tablica 43. Komunikacja miejska^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 43. Urban transport^a
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	12829	12729	13133	13392
w tym: of which:				
linii autobusowych bus lines	12353	12245	12598	12934
linii tramwajowych tram lines	395	372	398	321
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	1937	1924	1924	2004
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to carrying the disabled persons	1340	1641	1640	1711
tramwaje trams	368	345	340	330
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to carrying the disabled persons	66	117	141	142
Liczba miejsc w autobusach Number of seats in buses	216663	204870	203967	212044
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to carrying the disabled persons	147073	174232	173512	178628
Liczba miejsc w tramwajach Number of seats in trams	54039	51275	51955	50787
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to carrying the disabled persons	14146	22520	26863	27030
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	416,7	203,6	327,9	344,3
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	91,0	46,0	74,6	79,0

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

^a Data concern entities and urban transport enterprises in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

W końcu 2022 r. długość linii kolejowych eksploatowanych normalnotorowych w województwie wyniosła 1868 km i była krótsza o 4 km w porównaniu z 2021 r. (o 0,2%) oraz o 102 km (o 5,2%) w porównaniu z 2015 r. Gęstość linii kolejowych na 100 km² wyniosła 15,1 km i była prawie 2,5-krotnie wyższa niż średnia krajowa (6,2 km na 100 km²). W ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych normalnotorowych linie zelektryfikowane stanowiły 92,5%, co wskazuje na wysoki stopień elektryfikacji w województwie (62,8% w kraju).

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w tranzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Tablica 44. Ruch pasażerów w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Katowice im. Wojciecha Korfanteo w Pyrzowicach

Table 44. Passenger traffic at Katowice Wojciech Korfanty International Airport in Pyrzowice

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Pasażerowie przybyli z portów ^a w tys. Passenger arrivals from airports ^a in thousand:				
krajowych domestic	28,6	21,3	20,4	46,7
zagranicznych foreign	1482,8	700,9	1139,0	2154,0
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	959,1	473,0	497,3	1155,5
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :				
krajowych domestic	31,0	21,1	20,4	46,4
zagranicznych foreign	1505,6	696,6	1132,8	2159,0
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	972,5	477,7	486,6	1154,7

a W lotach komunikacyjnych.
a In transport flights.

Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach należy do podstawowej sieci lotnisk w kraju i jest w pełni przystosowany do obsługi cywilnego ruchu pasażerskiego i towarowego.

Ruch samolotów w porcie lotniczym w 2022 r. wyniósł ogółem 36718 startów i lądowań, i był wyższy o 48,9% niż w 2021 r. oraz wyższy o 15,7% niż 2015 r.

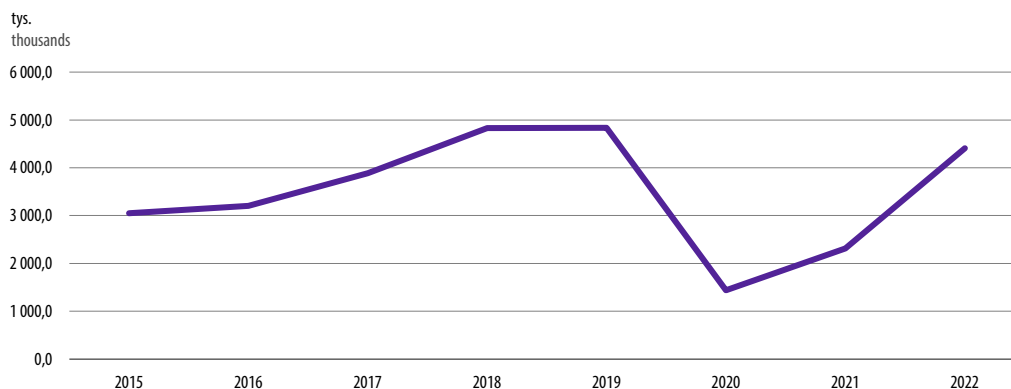
Liczba startów i lądowań w ruchu międzynarodowym w odniesieniu do 2021 r. była wyższa o 52,0%, a w ruchu krajowym o 23,6%.

Większa była ilość lotów samolotów polskich o 37,2% oraz obcych o 57,1% w stosunku do 2021 r. i odpowiednio większa: o 17,3% i o 14,8% w stosunku do 2015 r.

W Międzynarodowym Porcie Lotniczym Katowice w Pyrzowicach obsłużono 4406,1 tys. pasażerów, tj. 10,8% obsłużonych pasażerów w kraju. Ruch pasażerów (bez tranzytu) był wyższy w odniesieniu do 2021 r. o 90,5%, a w porównaniu z 2015 r. o 44,6%.

Wykres 74. Ruch pasażerów w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Katowice im. Wojciecha Korfanteo w Pyrzowicach (przyjazdy i wyjazdy)

Chart 74. Passenger traffic at Katowice Wojciech Korfanty International Airport in Pyrzowice (arrivals and departures)

W komunikacji krajowej liczba obsłużonych pasażerów w porównaniu z 2021 r. była wyższa o 128,2%, a w komunikacji międzynarodowej o 89,9%, w relacji do 2015 r. odnotowano wzrost w komunikacji krajowej o 56,2%, a w komunikacji międzynarodowej o 44,3%. Samoloty polskie przewiozły 37,1% ogólnej liczby pasażerów (przed rokiem – 47,8% pasażerów, w 2015 – 23,4%).

6.3.6. Energia

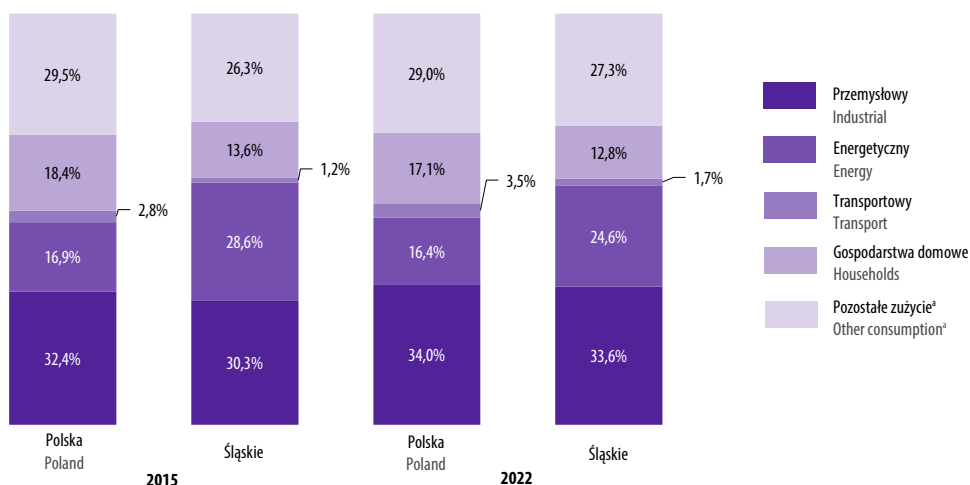
6.3.6. Energy

W 2022 r. w województwie śląskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek mocy zainstalowanej w elektrowniach, mocy osiągalnej oraz produkcji energii elektrycznej ogółem. Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych była większa niż w 2021 r., a zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych było niższe niż w 2021 r.

W 2022 r. w województwie śląskim moc zainstalowana w elektrowniach wyniosła 8501,5 MW, tj. 14,1% mocy zainstalowanej w Polsce – 60422,7 MW, natomiast moc osiągalna w elektrowniach wyniosła odpowiednio 8332,5 MW (tj. 14,2%) i 58750,7 MW. Moc zainstalowana w województwie była wyższa w porównaniu z 2015 r. (o 16,5%), ale niższa niż w 2021 r. (o 6,7%). W kraju odnotowano wzrost odpowiednio o 49,8% i o 7,9%. Moc osiągalna w województwie wzrosła w porównaniu z 2015 r. o 15,5%, natomiast w odniesieniu do roku poprzedniego spadła o 1,9% (w kraju w obu przypadkach odnotowano wzrosty odpowiednio o: 47,1% i 10,6%). W 2022 r. w województwie śląskim 83,1% mocy osiągalnej posiadały elektrownie zawodowe, w tym 76,2% elektrownie zawodowe ciepłe (74,2% – na węglu kamiennym), a 6,9% – elektrownie zawodowe wodne i niekonwencjonalne.

Wykres 75. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki

Chart 75. Structure of electricity consumption by economy sectors

^a Łącznie z rolnictwem.
^a Including agriculture.

Produkcja energii elektrycznej ogółem obejmuje sumę produkcji elektrowni ciepłych, wodnych i odnawialnych. W 2022 r. w województwie śląskim wyniosła ona 23648,3 GWh i była niższa niż w 2015 r. o 14,2% oraz niższa niż przed rokiem 4,9% (w kraju produkcja wyniosła 179746,8 GWh i wzrosła w porównaniu z 2015 r. o 9,0% oraz w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,1%. Ze źródeł odnawialnych wyprodukowano w województwie śląskim w 2022 r. 2242,5 GWh energii elektrycznej, co stanowiło 9,5% produkcji ogółem (w kraju udział ten wyniósł 21,0%).

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 45. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	1846,5	1934,7	1960,8	1977,6
miasta urban areas	1456,5	1534,2	1550,7	1565,2
wieś rural areas	390,0	400,5	410,1	412,5
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	3545,9	3779,5	3831,8	3624,1
miasta urban areas	2656,3	2809,5	2844,8	2709,7
wieś rural areas	889,6	970,0	987,0	914,4
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1920,4	1953,5	1954,2	1832,6
miasta urban areas	1823,8	1831,3	1834,6	1731,3
wieś rural areas	2280,9	2421,8	2406,8	2217,0

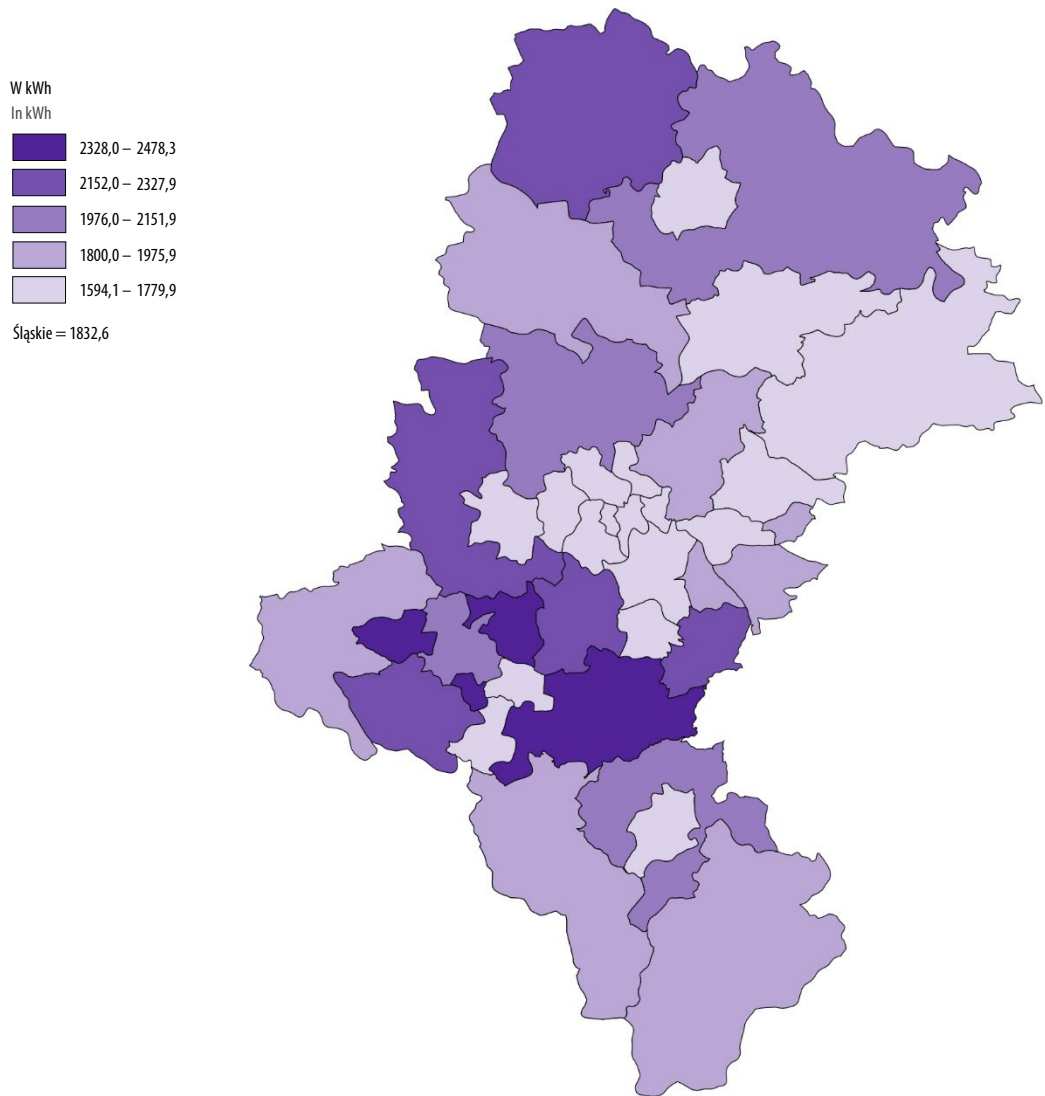
^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.
Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

^a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.
Source: data of Ministry of Climate and Environment.

W 2022 r. w województwie śląskim odnotowano 1977,6 tys. odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, tj. 12,8% wszystkich odbiorców w kraju (2. lokata po województwie mazowieckim). Liczba odbiorców w województwie śląskim zwiększyła się w odniesieniu do 2015 r. (o 7,1%), w porównaniu do poprzedniego roku (o 0,9%). Na poziomie kraju odnotowano wzrost w odniesieniu do 2021 r. o 12,5%, a do 2021 r. o 1,8%. W 2022 r. w województwie liczba odbiorców energii elektrycznej mieszkających w miastach wyniosła 1565,2 tys., tj. 77,7% wszystkich odbiorców, natomiast mieszkających na wsi – 412,5 tys. (20,9%). W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano niewielki wzrost liczby odbiorców zarówno wśród mieszkańców miast (o 0,9%), jak i mieszkańców wsi (o 0,6%).

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r. wyniosło w województwie śląskim 3624,1 GWh i było wyższe niż w 2015 r. o 2,2% oraz niższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,4% (w kraju odnotowano wzrost w stosunku do 2015 r. o 6,2%, a w stosunku do 2021 r. spadek o 5,0%). Zużycie energii elektrycznej w 2022 r. wśród odbiorców mieszkających w miastach województwa śląskiego wyniosło 2709,7 GWh, tj. 74,8% zużycia ogółem i było niższe niż przed rokiem o 4,7%. Nieco ponad jedną czwartą zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych odnotowano natomiast na obszarach wiejskich – 914,4 GWh (w stosunku do roku poprzedniego zmalało o 7,4%). W 2022 r. zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych województwa śląskiego wyniosło 831,2 kWh i było wyższe niż w kraju (794,7 kWh). Zużycie energii było wyższe na wsi niż w miastach (873,1 kWh na 1 mieszkańca wobec 818,0 kWh).

Mapa 50. Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w gospodarstwach domowych w 2022 r.
 Map 50. Consumption of electricity in households per consumer in 2022

Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem

Chapter 7. Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2022 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego były wyższe w porównaniu z 2015 r., ale niższe niż przed rokiem. Najwyższe dochody w województwie uzyskały miasta na prawach powiatu, były one jednak niższe niż w 2021 r. Ważnym elementem dochodów były dotacje, które stanowiły istotną część wydatków inwestycyjnych.

W 2022 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego wyniosły 36353,2 mln zł i były wyższe w porównaniu z 2015 r. o 63,1%, natomiast w porównaniu z 2021 r. obniżyły się o 0,3%. W kraju wyniosły one 345672,9 mln zł i były wyższe o 73,7% niż w 2015 r. oraz wyższe niż w 2021 r. o 3,7%. Najwyższe dochody w województwie uzyskały miasta na prawach powiatu, tj. 18942,6 mln zł, które obniżyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,5%. Dochody gmin ukształtowały się na poziomie 12676,9 mln zł (wzrost o 2,3%), powiatów 2605,7 mln zł (wzrost o 6,8%). W budżecie samorządu województwa dochody osiągnęły wartość 2127,9 mln zł, tj. o 2,9% niższą niż przed rokiem.

Największy udział w strukturze dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. miały dochody własne – 53,8% (w kraju 50,7%). Dotacje stanowiły 25,6% (w kraju 27,6%), a subwencja ogólna – 20,6% (w kraju 21,7%). Najwyższe dochody we wszystkich trzech głównych grupach uzyskały miasta na prawach powiatu, które wyniosły odpowiednio: dochody własne – 10676,4 mln zł (wzrost w porównaniu z 2021 r. o 2,8%), dotacje – 4296,6 mln zł (spadek o 10,7%) oraz subwencja ogólna – 3969,6 mln zł (spadek o 6,3%). Powiaty uzyskały najniższe dochody własne – 1111,0 mln zł (wyższe o 4,7% w porównaniu z rokiem poprzednim). Najmniej środków z tytułu dotacji – 425,6 mln zł (niższe o 26,5% w porównaniu z rokiem poprzednim) oraz subwencji ogólnej – 280,9 mln zł (wzrost o 60,4%) uzyskał samorząd województwa.

Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 46. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN			udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue	
Ogółem Total	4868	7561	8299	8338	53,8
Gminy ^a Gminas ^a	3277	5700	6302	6470	50,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4763	7340	8008	7891	56,4
Powiaty Powiats	844	1195	1240	1330	42,6
Województwo Voivodship	385	420	499	488	66,8

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2022 r. dochody ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 8338 zł i były wyższe zarówno w porównaniu z 2015 r. o 71,3%, jak i w porównaniu z 2021 r. o 0,5%. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w miastach na prawach powiatu – 7891 zł (spadek o 1,5% w porównaniu z rokiem poprzednim) oraz w gminach – 6470 zł (wzrost o 2,7%). W przypadku powiatów dochody te wyniosły 1330 zł i były wyższe

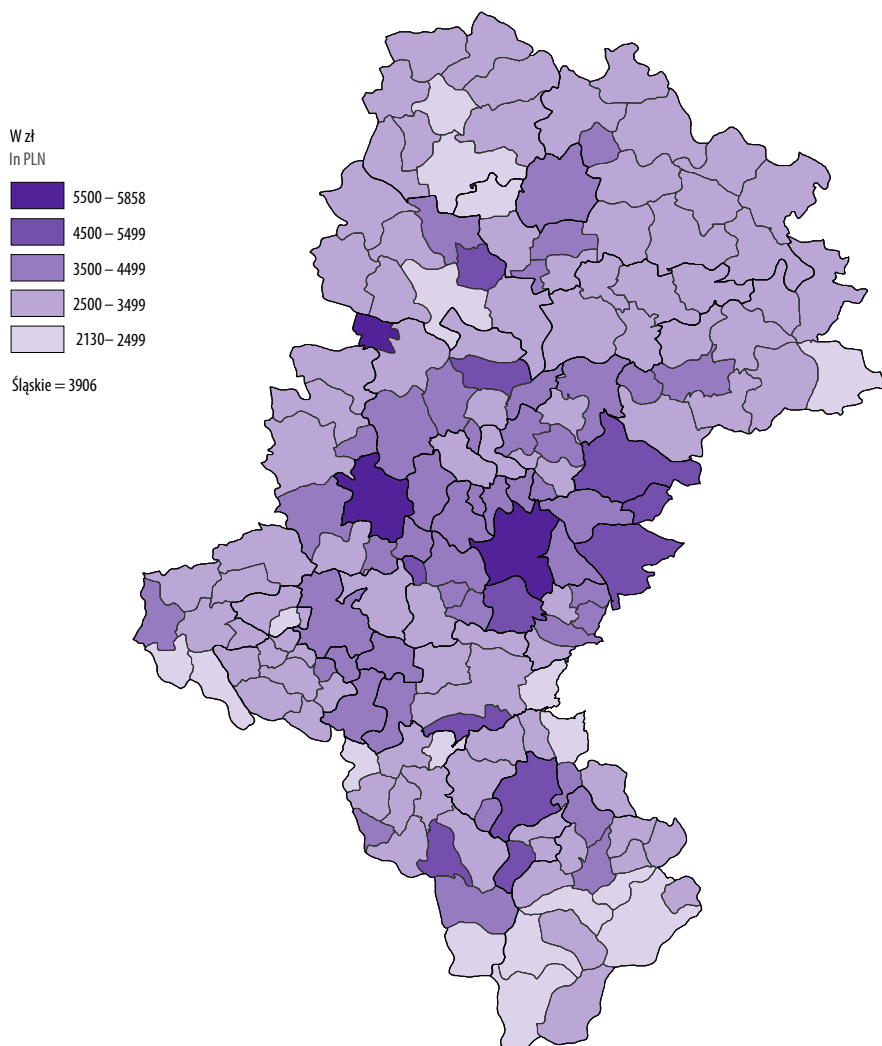
niż w 2021 r. o 7,2%, a w budżecie województwa 488 zł, tj. mniej niż przed rokiem o 2,2%. Podobne tendencje odnotowano w przypadku dochodów własnych, najwyższe wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca również odnotowano w miastach na prawach powiatu – 4447 zł (o 3,9% wyższe niż przed rokiem) oraz w gminach – 3243 zł (wzrost o 10,9%). W powiatach wyniosły one 567 zł (o 5,1% więcej niż przed rokiem), a w budżecie samorządu województwa – 326 zł (o 0,4% mniej niż przed rokiem).

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne.

W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Mapa 51. Dochody własne^a budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.

Map 51. Own revenue^a of gminas budgets per capita in 2022

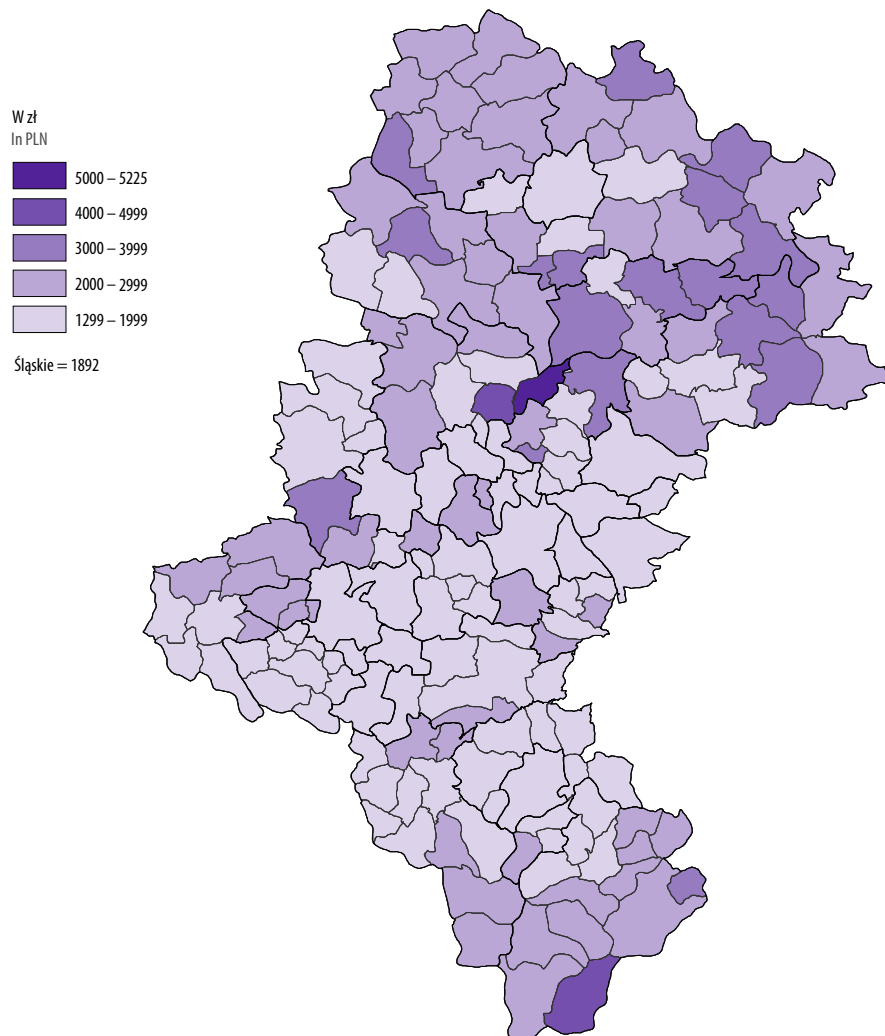
a Dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Own revenue of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Najwyższe dochody własne wśród gmin województwa śląskiego, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, odnotowano w: Katowicach (5858 zł), Gliwicach (5739 zł), gminach Krupski Młyn (5676 zł) i Goczałkowice-Zdrój (5486 zł), natomiast najniższe w gminach: Radziechowy-Wieprz (2130 zł), Opatów (2157 zł), Istebna (2191 zł) i Świnna (2324 zł).

W 2022 r. dotacje ogółem wyniosły 9304,9 mln zł, co oznaczało spadek o 4,1% w porównaniu z 2021 r. oraz wzrost o 110,3% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio wzrost o: 3,3% i 116,0%). W strukturze wykonanych dochodów ogółem w województwie dotacje ogółem stanowiły 25,6%, z tego 20,9% przypadało na dotacje celowe, a 4,7% na dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz od 2015 r. – 205, 625). Więcej informacji o zagadnieniach związanych z dotacjami na realizację programów europejskich w podrozdziale 7.4.

Najwięcej dotacji ogółem, tj. 4296,6 ml zł (46,2%) trafiło do budżetów miast na prawach powiatu, gminy otrzymały 3952,0 ml zł (42,5%), powiaty – 630,6 mln zł (6,8%), natomiast budżet województwa – 425,6 mln zł (4,6%).

Mapa 52. Dotacje^a dla gmin^b na 1 mieszkańca w 2022 r.
Map 52. Grants^a for gminas^b per capita in 2022

a Dane dotyczą dotacji celowych oraz dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej; w 2022 r. wraz z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.
a Data concerning targeted grants and grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification; in 2022 with grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance Fund or other funds for financing or subsidising the implementation of tasks in the field of helping Ukrainian citizens.

Dotacje ogółem dla gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się w 2022 r. na poziomie 1892 zł. W gminach było to przeciętnie 2017 zł (od 1299 zł w gminie Knurów do 5225 zł w gminie Ożarówce), natomiast w miastach na prawach powiatu – 1790 zł (od 1420 zł w Jastrzębiu-Zdroju do 2523 zł w Świętochłowicach). Natomiast dotacje inwestycyjne dla gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 344 zł, przy czym w gminach ukształtowały się na poziomie 373 zł (od 5 zł w gminie Miedźno do 3385 zł w gminie Ożarówce), natomiast w miastach na prawach powiatu – 321 zł (od 49 zł w Mysłowicach do 813 zł w Świętochłowicach).

Na dotacje celowe przeznaczono 81,5% otrzymanych środków, tj. 7581,0 mln zł. W ramach dotacji celowych 4883,5 mln zł (tj. 64,4%) pochodziło z budżetu państwa i przeznaczone było głównie na zadania z zakresu administracji rządowej oraz na zadania własne.

Dotacje inwestycyjne w 2022 r. stanowiły ważny udział w finansowaniu wydatków inwestycyjnych, i tak w budżetach gmin udział ten wyniósł 34,2%, powiatów – 32,2%, miast na prawach powiatu – 26,1% i województwa – 21,4%.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W 2022 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego były wyższe niż w 2015 r. oraz wyższe niż przed rokiem. W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego 82,5% stanowiły wydatki bieżące rozdysponowane w większości przez jednostki budżetowe. Wydatki inwestycyjne stanowiły 91,5% wydatków majątkowych.

W 2022 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego wyniosły 37919,5 mln zł i były wyższe o 70,7% niż w 2015 r. oraz wyższe o 9,0% niż przed rokiem. W kraju wydatki te ukształtowały się na poziomie 353852,8 mln zł, tj. wyższym niż w 2015 r. i 2021 r. odpowiednio o: 80,2% i 12,0%. Największe wydatki spośród jednostek samorządu terytorialnego poniosły miasta na prawach powiatu – 20119,4 mln zł (wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 6,2%), następnie gminy – 13073,7 mln zł (wzrost o 13,5%) i powiaty – 2671,0 mln zł (wzrost o 15,8%). Wydatki województwa ukształtowały się na poziomie 2055,4 mln zł, tj. o 1,6% wyższym niż w roku poprzednim.

W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. wydatki bieżące w kwocie 31285,9 mln zł stanowiły 82,5% wydatków ogółem (w kraju 81,7%), zaś wydatki majątkowe w kwocie 6633,6 mln zł – 17,5% (w kraju 18,3%). W 2022 r. zarówno wydatki bieżące, jak i majątkowe wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem odpowiednio o: 7,1% i 18,6%. Wzrost wydatków bieżących był zbliżony w powiatach oraz w budżecie województwa i wyniósł odpowiednio 14,8% i 16,9%. Natomiast w gminach oraz w miastach na prawach powiatu ukształtował się on na poziomie wyższym o: 9,3% i 4,1%. W przypadku wydatków majątkowych wzrost w porównaniu z 2021 r. odnotowano w budżecie gmin o 39,4%, powiatów o 21,6% oraz miast na prawach powiatu o 17,9%. Natomiast wydatki majątkowe z budżetu województwa obniżyły się o 20,8%.

Najwyższy udział w wydatkach bieżących jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w 2022 r. stanowiły wydatki jednostek budżetowych, które wyniosły 21322,2 mln zł (68,2%), przy czym najwięcej środków przeznaczono na wynagrodzenia oraz pochodne od wynagrodzeń – 12833,3 mln zł (60,2% wydatków bieżących jednostek budżetowych). Większość (91,5%) wydatków majątkowych stanowiły wydatki inwestycyjne (6073,0 mln zł). Natomiast udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem stanowił 16,0% i zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,4 p. proc. Największy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem odnotowano w budżetach województwa (28,1%) oraz powiatów i miast na prawach powiatu (odpowiednio 14,9% i 14,7%). W gminach udział ten wyniósł 16,3%.

Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
 Table 47. Expenditure of budgets of local government units

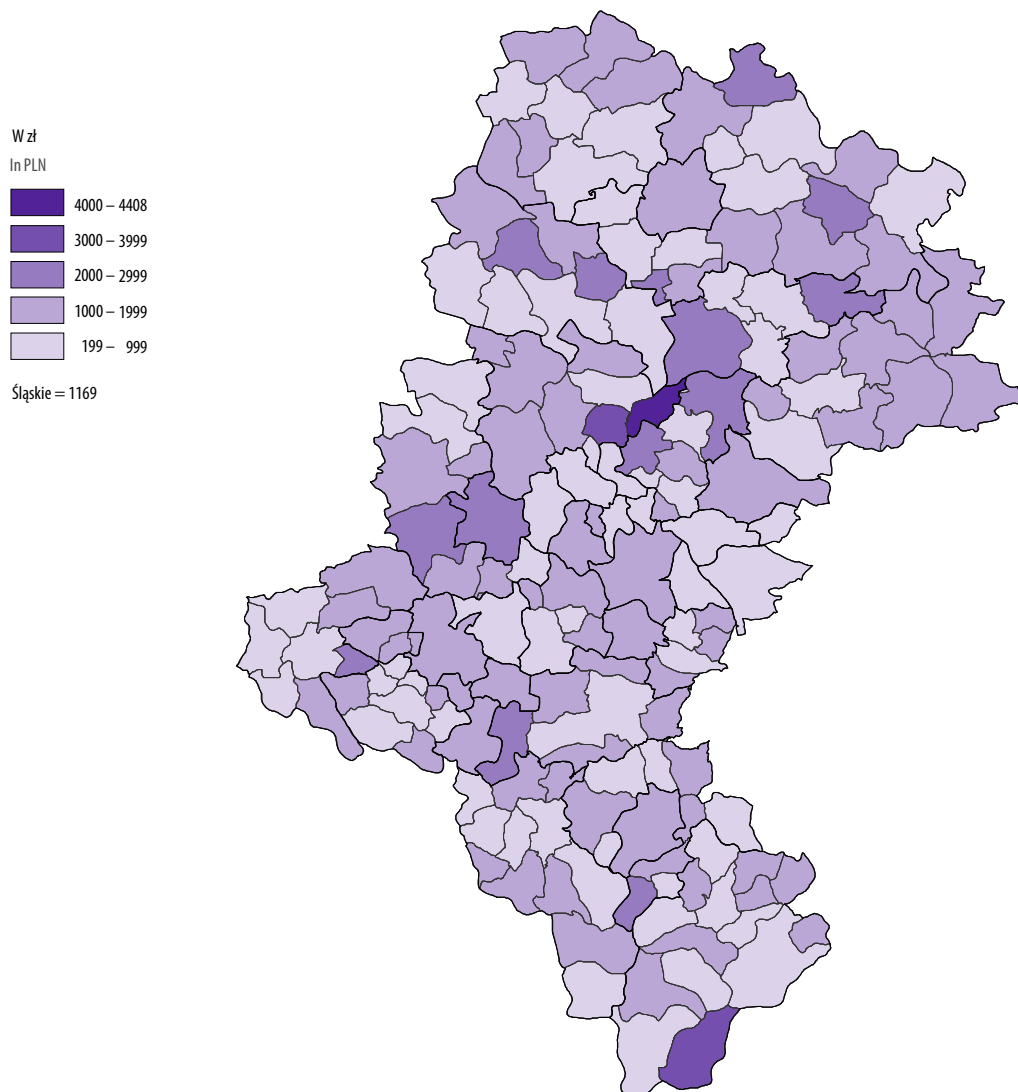
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of investment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4853	7433	7921	8697	16,0
Gminy ^a Gminas ^a	3258	5485	5858	6672	16,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4755	7329	7808	8381	14,7
Powiaty Powiats	824	1097	1173	1363	14,9
Województwo Voivodship	391	437	461	471	28,1

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2022 r. wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 8697 zł i były wyższe niż przed rokiem o 9,8%. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w miastach na prawach powiatu (8381 zł) i w gminach (6672 zł). W województwie i w powiatach wydatki na 1 mieszkańca były dużo niższe i wyniosły odpowiednio: 471 zł i 1363 zł. Podobne tendencje odnotowano w przypadku wydatków majątkowych inwestycyjnych, które ogółem wyniosły 1393 zł na 1 mieszkańca, przy czym największe poniesiono w miastach na prawach powiatu – 1233 zł (od 653 zł w Chorzowie do 2197 zł w Gliwicach) oraz w gminach – 767 zł (od 199 zł w gminie Wręczyca Wielka do 4408 zł w gminie Ożarówice). W województwie wyniosły one 133 zł, a w powiatach – 204 zł.

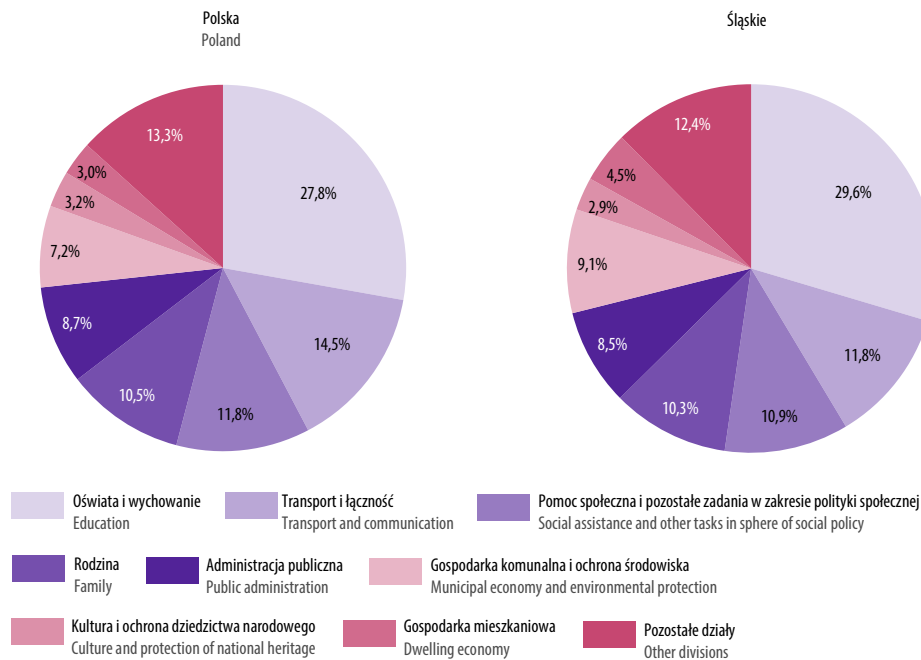
Mapa 53. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2022 r.
 Map 53. Investment expenditure of gminas budgets^a per capita in 2022

^a Wydatki miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.
^a Expenditure of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats.

Najwięcej środków finansowych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w 2022 r. rozdysponowano na wydatki w działach: oświata i wychowanie (29,6 %, o 1,8 p. proc. więcej niż w kraju), transport i łączność (11,8%, mniej o 2,7 p. proc.), pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (10,9%, mniej o 0,9 p. proc.), rodzina (10,3%, mniej o 0,2 p. proc.), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (9,1%, więcej o 1,9 p. proc.) oraz administracja publiczna (8,5%, mniej o 0,2 p. proc.) które łącznie stanowiły 80,2% wydatków ogółem i zamknęły się kwotą 30425,0 mln zł.

Wykres 76. Struktura wydatków budżetowych według działów w 2022 r.
 Chart 76. Structure of budgetary expenditure by divisions in 2022

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2022 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa zamknęły zbiorczo rok budżetowy deficytem. Wartość zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego (według stanu w końcu roku) oraz udział zobowiązań w dochodach ogółem utrzymały się na poziomie zbliżonym do wyników z poprzedniego roku. Głównymi źródłami długu jednostek samorządu terytorialnego były kredyty i pożyczki oraz papiery wartościowe.

W 2022 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego zamknęły zbiorczo rok budżetowy deficytem w wysokości 1566,4 mln zł (przed rokiem nadwyżka w wysokości 1659,7 mln zł). Na tę kwotę złożył się deficyt budżetowy, który wystąpił na wszystkich szczeblach administracji samorządowej w województwie z wyjątkiem budżetu województwa samorządowego, i tak w budżetach: miast na prawach powiatu wyniósł 1176,8 mln zł (przed rokiem nadwyżka w wysokości 485,5 mln zł), gmin – 396,8 mln zł (przed rokiem nadwyżka – 873,2 mln zł) i powiatów – 65,3 mln zł (przed rokiem nadwyżka – 132,1 mln zł). Województwo śląskie zamknęło rok 2022 wynikiem dodatnim, ale nadwyżka w wysokości 72,5 mln zł była mniejsza niż przed rokiem, kiedy wyniosła – 168,9 mln zł.

W kraju jednostki samorządu terytorialnego w 2022 r. zamknęły zbiorczo rok budżetowy deficytem w wysokości 8179,8 mln zł. W miastach na prawach powiatu deficyt wyniósł 4371,8 mln zł, w gminach – 3687,1 mln zł, a w powiatach – 982,8 mln zł. Natomiast budżety wszystkich województw w kraju odnotowały łącznie nadwyżkę budżetową w wysokości 861,9 mln zł.

Relacja deficytu jednostek samorządu terytorialnego do dochodów ogółem w województwie w 2022 r. wyniosła 4,3%. W budżecie miast na prawach powiatu relacja ta wyniosła 6,2%, w gminach – 3,1%, a w powiatach – 2,5%. W województwie relacja nadwyżki budżetowej do dochodów ogółem wyniosła 3,4%.

W kraju relacja deficytu jednostek samorządu terytorialnego do dochodów ogółem wyniosła 2,4%. W miastach na prawach powiatu relacja ta wyniosła 4,0%, w powiatach 2,5%, a w gminach 2,1%. Natomiast w województwach wystąpiła relacja nadwyżki budżetowej do dochodów ogółem, która wyniosła 3,5%.

Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 48. Result of budgets of local government units

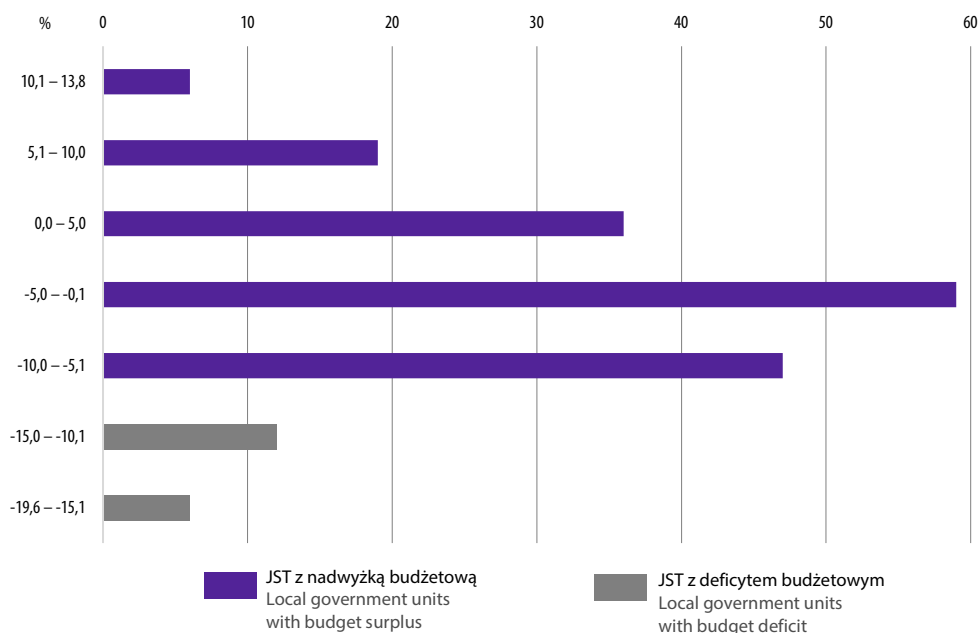
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	69,7	569,8	1659,7	-1566,4
Gminy ^a Gminas ^a	37,9	425,0	873,2	-396,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	20,8	25,4	485,5	-1176,8
Powiaty Powiaty	39,4	192,2	132,1	-65,3
Województwo Voivodship	-28,4	-72,8	168,9	72,5

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wykres 77. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.

Chart 77. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022

Rok 2022 dla 124 jednostek samorządu terytorialnego (spośród 185 w województwie) zamknął się deficytem budżetowym (przed rokiem – 19). Dla 59 jednostek relacja deficytu do dochodów ogółem nie przekroczyła 5%, dla 47 jednostek zawierała się w przedziale od 5–10%, a w przypadku 18 wskaźnik ten był większy niż 10%. Nadwyżkę budżetową wykazało 61 jednostek (przed rokiem – 166), przy czym tylko w 6 udział nadwyżki w dochodach ogółem przekroczył 10%. Wśród jednostek, które zanotowały nadwyżkę budżetową, najliczniejszą grupę (36) tworzyły jednostki o relacji nadwyżki do dochodów nieprzekraczającej 5%.

Spośród 148 gmin województwa śląskiego (bez miast na prawach powiatu) w 93 wydatki przekroczyły dochody, a w 55 z nich nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Do gmin, które osiągnęły największy – w stosunku do dochodów – deficyt budżetowy (ponad 15%) należały: Ogrodzieniec (19,6%), Kochanowice (18,0%), Wilkowice (17,2%), Suszec (16,8%), Czeladź (16,2%) i Miedźno (15,7%). Do gmin, które osiągnęły największą – w stosunku do dochodów – nadwyżkę budżetową należały Rędziny (13,8%), Dąbrowa Zielona (12,8%) oraz Wielowieś i Wojkowice (po 11,0%).

W 2022 r. deficyt budżetowy odnotowano we wszystkich miastach na prawach powiatu, z wyjątkiem Jaworzna, w którym nadwyżka budżetowa wyniosła 4,5%. Relatywnie najwyższy deficyt wystąpił w Żorach (13,5%) i Mysłowicach (12,4%).

Spośród 17 powiatów województwa w 13 zanotowano deficyt budżetowy, a w 4 wystąpiła nadwyżka budżetowa. Największy deficyt zanotowano w powiatach gliwickim, gdzie dochody przekroczyły wydatki o 9,0% oraz wodzisławskim – o 8,1%. Najwyższa nadwyżka budżetowa wystąpił w powiecie rybnickim (7,0% dochodów) oraz żywieckim (4,5%).

W 2022 r. deficyt budżetowy jednostek samorządu terytorialnego w województwie śląskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtował się na poziomie 359 zł (w kraju – 216 zł). W miastach na prawach powiatu wskaźnik ten wyniósł 490 zł, w gminach – 203 zł, a w powiatach – 33 zł. Natomiast w samorządzie województwa odnotowano nadwyżkę budżetową w wysokości – 17 zł.

Zobowiązania ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w końcu 2022 r. wyniosły 8253,9 mln zł i były niższe niż w końcu 2021 r. o 0,1%. Głównymi źródłami długu jednostek samorządowych były kredyty i pożyczki oraz papiery wartościowe (łącznie 8245,6 mln zł, tj. 99,9% ogółu). Zobowiązania wymagalne w kwocie 8,3 mln zł stanowiły 0,1% ogółu zobowiązań.

W kraju zobowiązania budżetu województw w końcu 2022 r. wyniosły 90825,6 mln zł i były niższe niż przed rokiem o 0,3%. W strukturze zobowiązań według tytułów dłużnych dominowały kredyty i pożyczki (z udziałem 95,1%). Papiery wartościowe oraz zobowiązania wymagalne stanowiły odpowiednio: 4,8% i 0,1% ogółu zobowiązań.

Tablica 49. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49. Debt of local government units in 2022

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2021=100
Ogółem Total	8253,9	1899	22,7	99,9
Gminy ^a Gminas ^a	2013,8	1029	15,9	99,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5706,6	2388	30,1	101,7
Powiaty Powiats	214,3	110	8,2	89,8
Województwo Voivodship	319,1	73	15,0	82,0

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

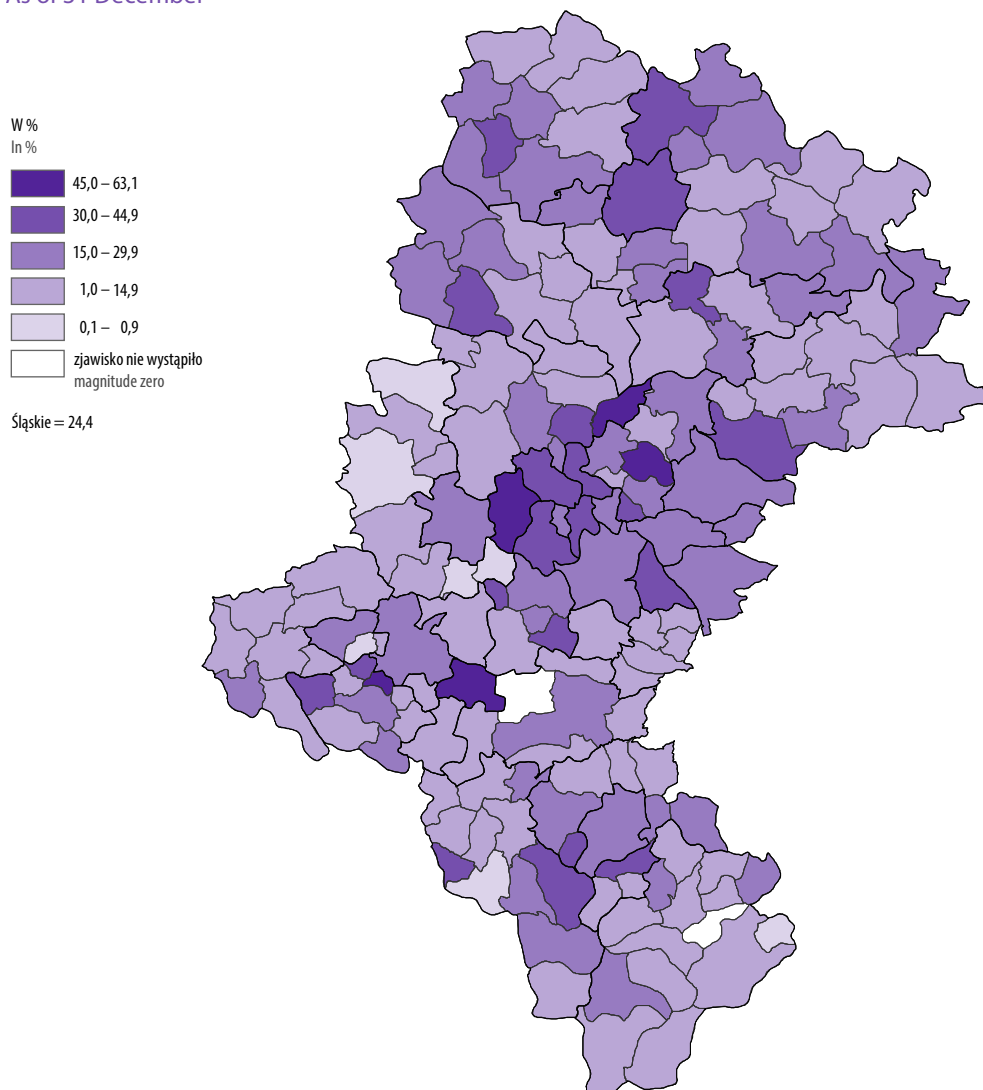
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Mapa 54. Zadłużenie gmin^a w % dochodów ogółem w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 54. Debt of gminas^a in % of revenue in 2022

As of 31 December

^a łącznie z gminami mającymi również status miasta na prawach powiatu.
^a Including gminas which are also cities with powiat status.

W końcu 2022 r. wartość zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego w województwie śląskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 1899 zł (w kraju – 2405 zł) i była wyższa niż przed rokiem o 0,6%. Najwyższą wartość zobowiązań odnotowano w miastach na prawach powiatu (2388 zł) oraz gminach (1029 zł).

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

Udział dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa śląskiego do końca czerwca 2023 r. stanowił prawie 10% całkowitej wartości w kraju. Najwięcej środków było przeznaczonych na projekty zrealizowane w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania, w tym ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa śląskiego do końca czerwca 2023 r. wyniosła 55895,3 mln zł i stanowiła 9,5% w skali kraju (nie wliczając środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna). Wśród nich ponad 42% stanowiły projekty dofinansowane ze środków UE. Na wartość całkowitą projektów oraz wartość dofinansowania składały się m.in. następujące programy: Regionalne Programy Operacyjne (23630,7 mln zł), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (w kwocie 24122,5 mln zł), Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (6484,9 mln zł).

Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca czerwca 2023 r.^a

Table 50. The total value of projects the value of European Union funds co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship by the end of June 2023^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	55895,3	33593,6	12900	9,5^c
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	24122,5	12411,7	5567	10,0
Inteligentny Rozwój Smart Growth	6484,9	3551,6	1497	8,4
Polska Cyfrowa Digital Poland	378,6	234,9	87	2,4
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	1278,5	1080,9	295	4,8
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	23630,7	16314,4	5454	11,1

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 czerwca 2022 r. c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 30 June 2022 was adopted. c For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Wartość całkowita umów/decyzji o dofinansowanie, w tym ze środków UE, projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca czerwca 2022 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 12900 zł (w kraju – 15560 zł). Biorąc pod uwagę rodzaje programów, najwyższy wskaźnik zanotowano dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (5267 zł) oraz dla Regionalnych Programów Operacyjnych (5454 zł) natomiast najniższy dla Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (87 zł).

Dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. wyniosły łącznie 1723,9 mln zł i pozostały na podobnym poziomie w relacji do 2021 r., ale były wyższe o 34,3% niż w 2015 r. Prawie 45% z nich otrzymały miasta na prawach powiatu – 770,1 mln zł (tj. o 1,8% więcej niż w 2021 r.).

Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020.

Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodziły do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

Wykres 78. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 78. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

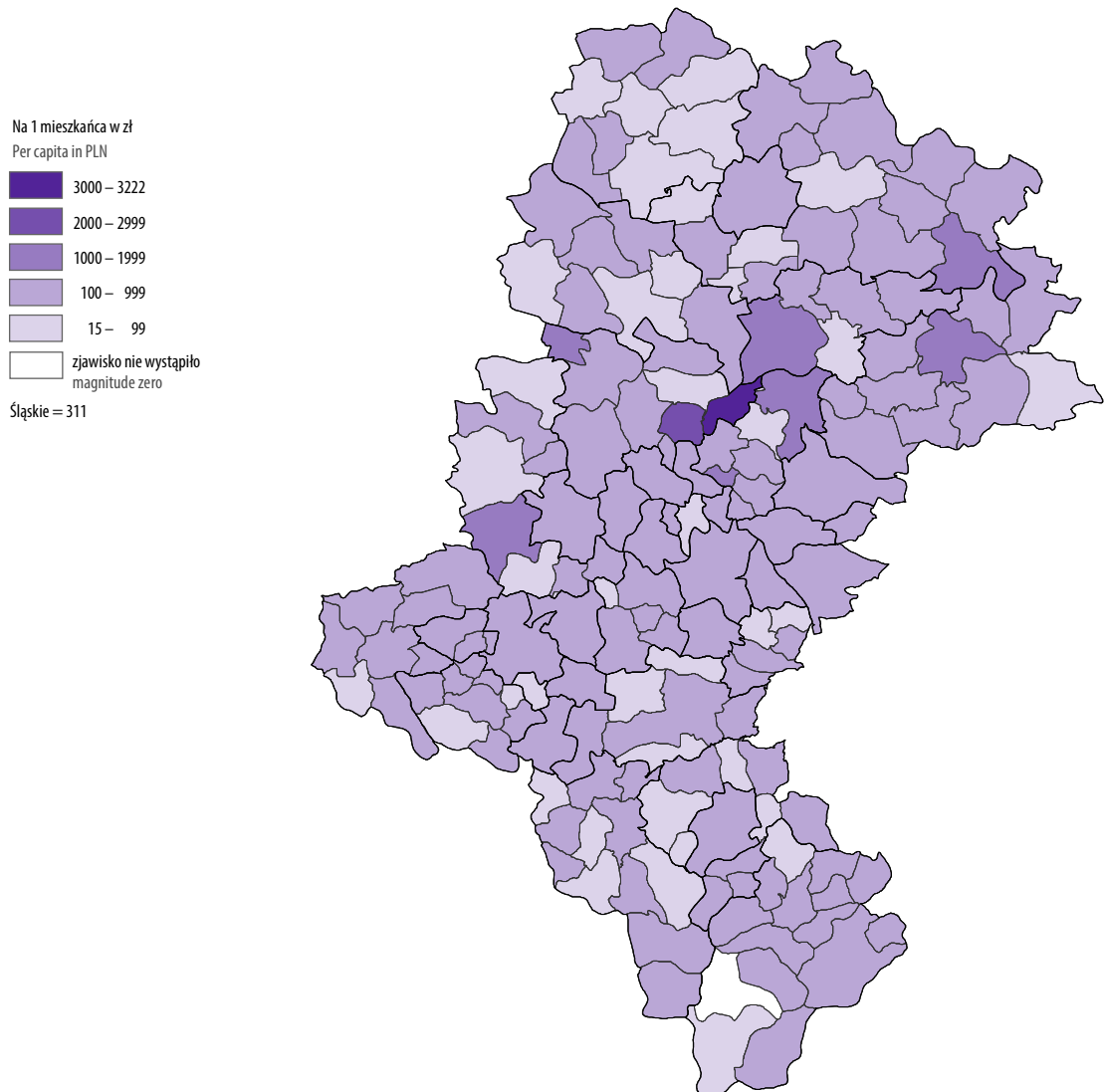
a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wartość dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego otrzymanych na realizację projektów europejskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 r. wyniosła 398 zł (przed rokiem – 392 zł). Najwięcej środków otrzymały miasta na prawach powiatu – 324 zł oraz gminy – 299 zł. Najmniej środków w stosunku do liczby mieszkańców trafiło natomiast do budżetów powiatów – 37 zł.

Spośród 148 gmin województwa śląskiego (bez miast na prawach powiatu) najwyższe dotacje z ww. programów w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Ożarówice (3222 zł), Świerklaniec (2273 zł), a najniższe w gminie Miedźno (15 zł) i Imielin (20 zł). W 2022 r. 1 gmina nie otrzymała dotacji na projekty europejskie.

W ramach 19 miast na prawach powiatu największe dotacje na projekty europejskie zanotowano w Tychach (784 zł) oraz w Świętochłowicach (664 zł), a najniższe w Chorzowie (76 zł) i Jaworznie (113 zł).

Mapa 55. Dotacje otrzymane przez gminy^{ab} na realizację projektów europejskich^c w 2022 r.
 Map 55. Grants received by gminas^{ab} for the implementation of European project^c in 2022

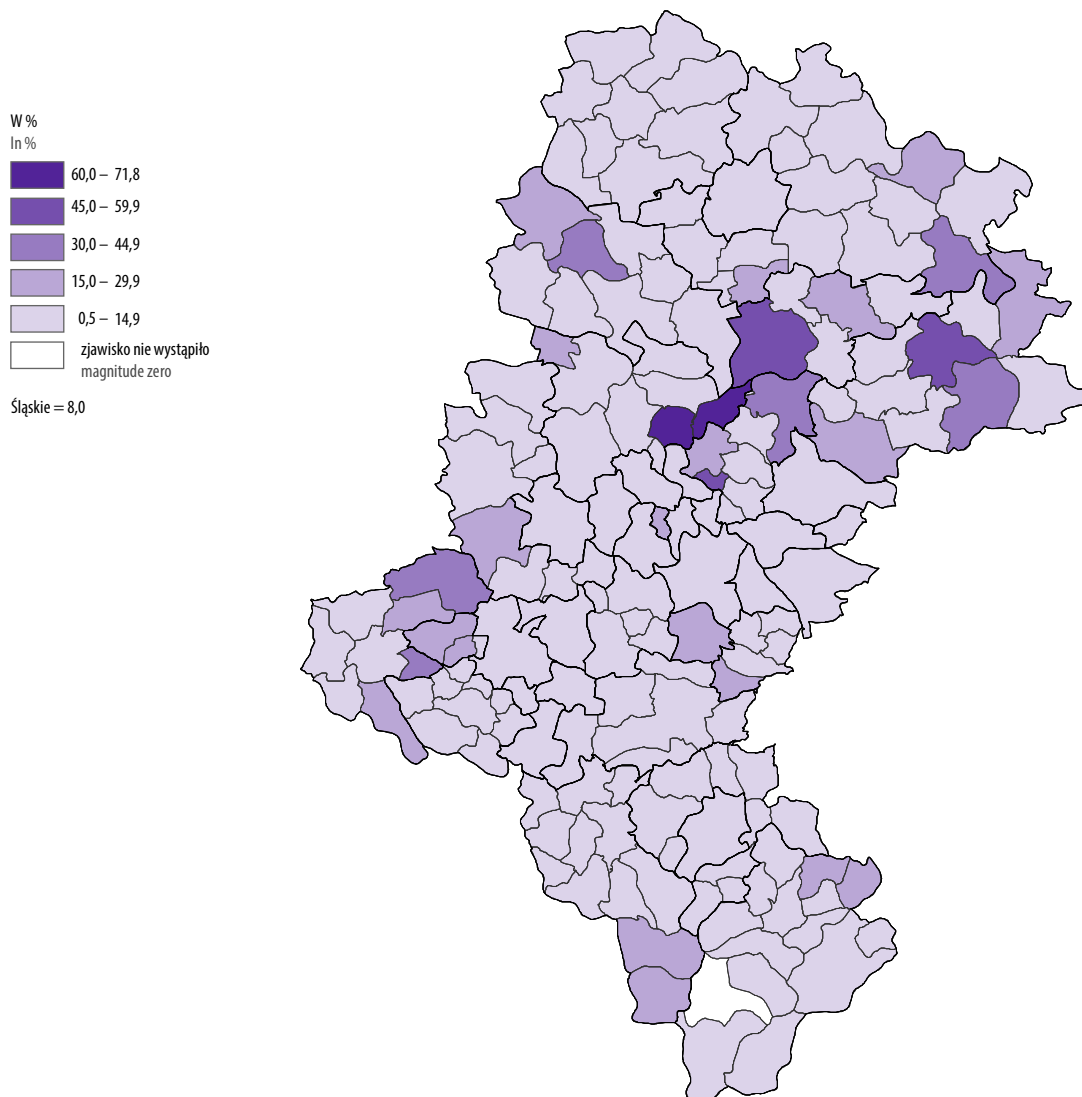
a Łącznie z gminami mającymi również status miasta na prawach powiatu. b Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej. c Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Including of gminas which are also cities with powiat status. b Grants for cities with powiat status include amounts received for gmina and powiat. c Grants from paragraphs 200, 620 and 205, 625 divided according to classification of budget incomes and expenses.

Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w województwie w 2022 r. wyniosła 8,8% (przed rokiem – 9,3%). W powiatach relacja ta wyniosła 6,5%, w gminach 9,2%, a w miastach na prawach powiatu 7,2%. W województwie udział dotacji na projekty europejskie w dochodach własnych wyniósł 21,0%.

Mapa 56. Relacja dotacji otrzymanych przez gminy^{ab} na realizację projektów europejskich^c do dochodów własnych w 2022 r.

Map 56. Relation of grants received by gminas^{ab} for the implementation of European project^c to own revenue of gminas in 2022

a Łącznie z gminami mającymi również status miasta na prawach powiatu. b Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej. c Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Including of gminas which are also cities with powiat status. b Grants for cities with powiat status include amounts received for gmina and powiat. c Grants from paragraphs 200, 620 and 205, 625 divided according to classification of budget incomes and expenses.

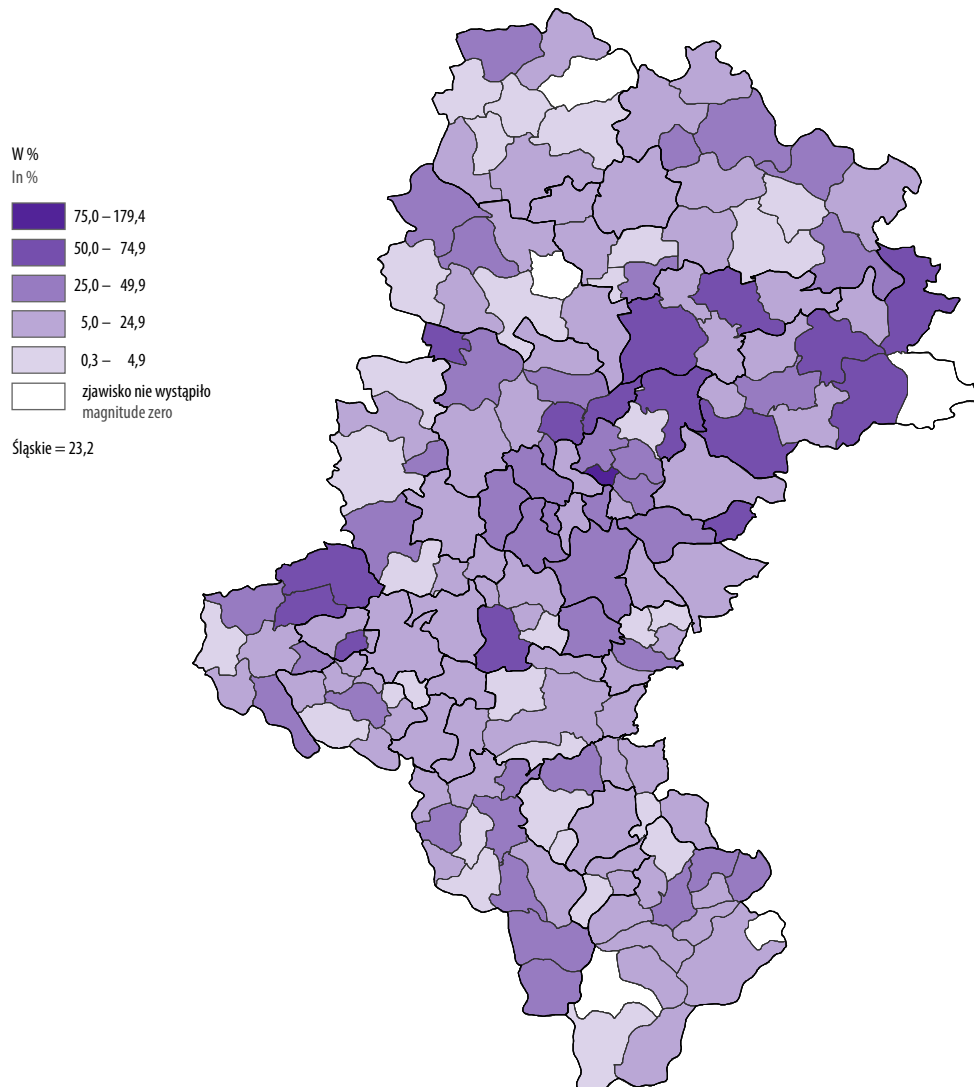
Dotacje na zadania inwestycyjne przekazane dla jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. wyniosły 1336,0 mln zł i stanowiły 77,5% ogółu dotacji europejskich. Najwięcej środków na zadania inwestycyjne otrzymały miasta na prawach powiatu – 687,9 mln zł oraz gminy – 495,3 mln zł. Najmniej środków inwestycyjnych przekazano do budżetów powiatów – 38,8 mln zł.

Dotacje inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie śląskim w 2022 r. wyniosły 308 zł, przy czym najwięcej środków inwestycyjnych otrzymały miasta na prawach powiatu – 289 zł oraz gminy – 253 zł. Najmniej środków inwestycyjnych w stosunku do liczby mieszkańców trafiło natomiast do budżetów powiatów – 25 zł.

Udział dotacji inwestycyjnych na projekty europejskie w wydatkach inwestycyjnych w województwie w 2022 r. wyniósł 26,4%. W gminach odsetek ten wyniósł 32,9%, w miastach na prawach powiatu 27,7%, a w powiatach 11,7%. W budżecie województwa samorządowego udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych wyniósł 15,3%.

Mapa 57. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach^{abc} w 2022 r.

Map 57. Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas^{abc} in 2022

a Łącznie z gminami mającymi również status miasta na prawach powiatu. b Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej. c Dotacje z paragrafów 620 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Including of gminas which are also cities with powiat status. b Subsidies of cities with powiat status include funds received within gmina and powiat part. c Subsidies under paragraphs 620 and 625 according to the classification of budget revenues and expenditures.

7.5. Planowanie przestrzenne

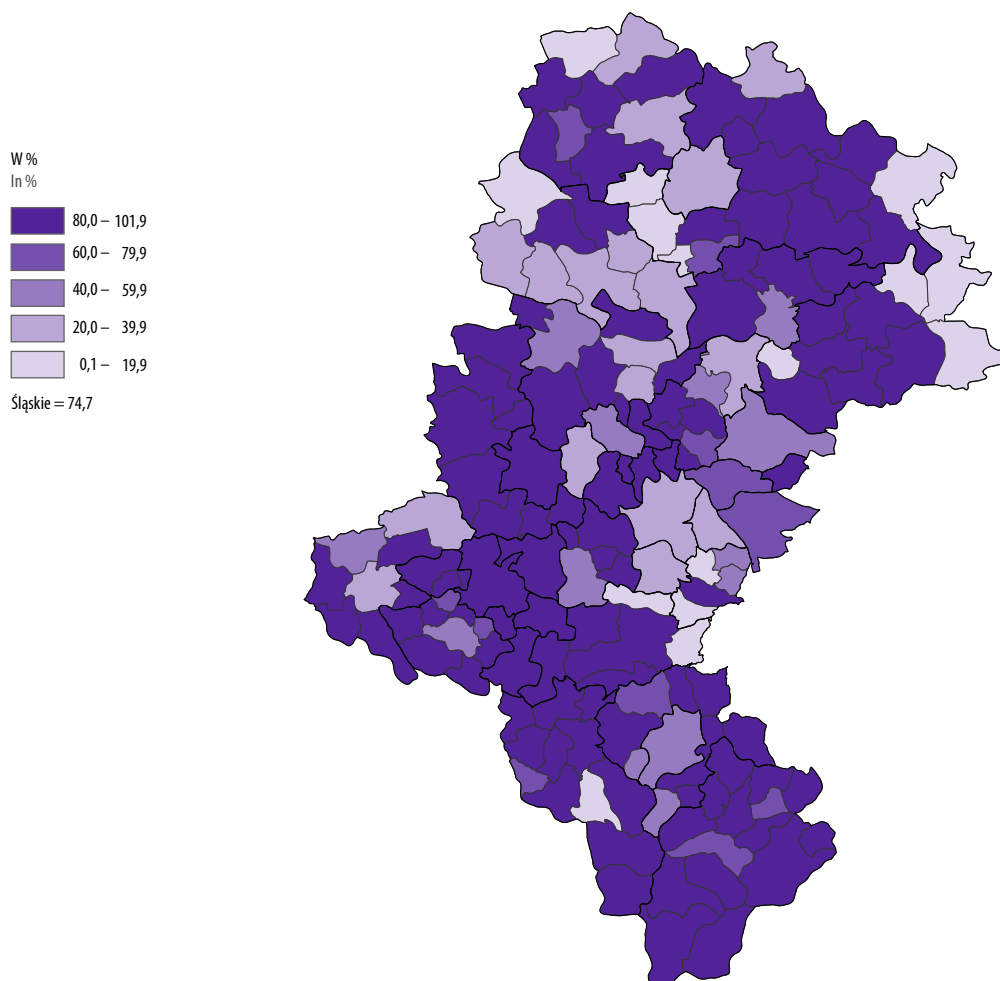
7.5. Spatial planning

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w województwie w 2022 r. był wyższy niż w 2021 r. Na koniec 2022 r. działania rewitalizacyjne na podstawie programów rewitalizacyjnych (GPR i PR) prowadziło mniej gmin niż w końcu 2021 r. W 2022 r. zmniejszyła się w skali roku liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR na cały okres obowiązywania programu.

Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ogółem w województwie śląskim w 2022 r. wyniosła 3793 i obejmowała nimi powierzchnię 921,1 tys. ha (przed rokiem odpowiednio: 3688 ha i 900,8 tys. ha). Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w województwie wyniósł 74,7% i był o 1,7 p. proc. wyższy niż w 2021r.

Mapa 58. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem^a w 2022 r.

Map 58. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area^a in 2022

^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez GUGIK z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by GUGIK, taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

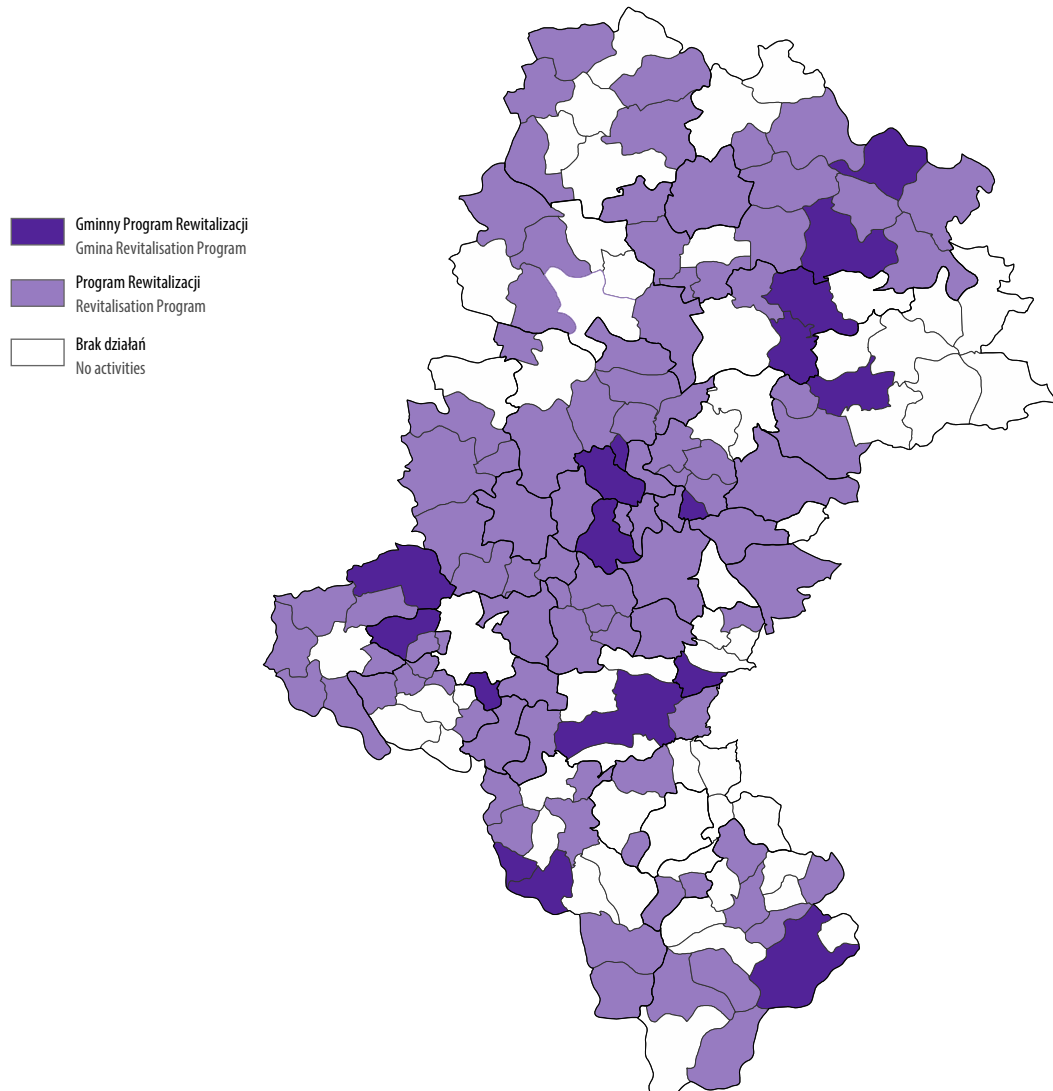
Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. w województwie ukształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem (618 wobec 607). Powierzchnia terenów wskazanych w studium do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmowała 330,9 tys. ha (przed rokiem – 355,7 tys. ha).

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

Na koniec 2022 r. działania rewitalizacyjne na podstawie programów rewitalizacyjnych (GPR i PR) prowadziło 111 gmin w województwie śląskim, tj. o 1 gminę mniej niż w końcu 2021 r. W 2022 r. programy rewitalizacji posiadało 66,5% gmin w województwie (przed rokiem – 67,1%), z tego 70,0% gmin miejskich (przed rokiem – 76,7%), 94,7% miast na prawach powiatu (przed rokiem – 100,0%), 57,9% gmin wiejskich (przed rokiem – 58,3%) i 69,6% gmin miejsko-miejskich (przed rokiem – 63,6%).

Mapa 59. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.

Map 59. Activity of gminas in the field of revitalisation in 2022

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

W 2022 r. 116 gmin w województwie śląskim przekazało informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (69,5% wszystkich gmin w województwie), czyli o 5 gminy więcej niż w 2021 r. Łączna powierzchnia wyznaczonych przez te gminy obszarów zdegradowanych wyniosła 177,8 tys. ha i zwiększyła się w porównaniu z 2021 r. o 4,8%.

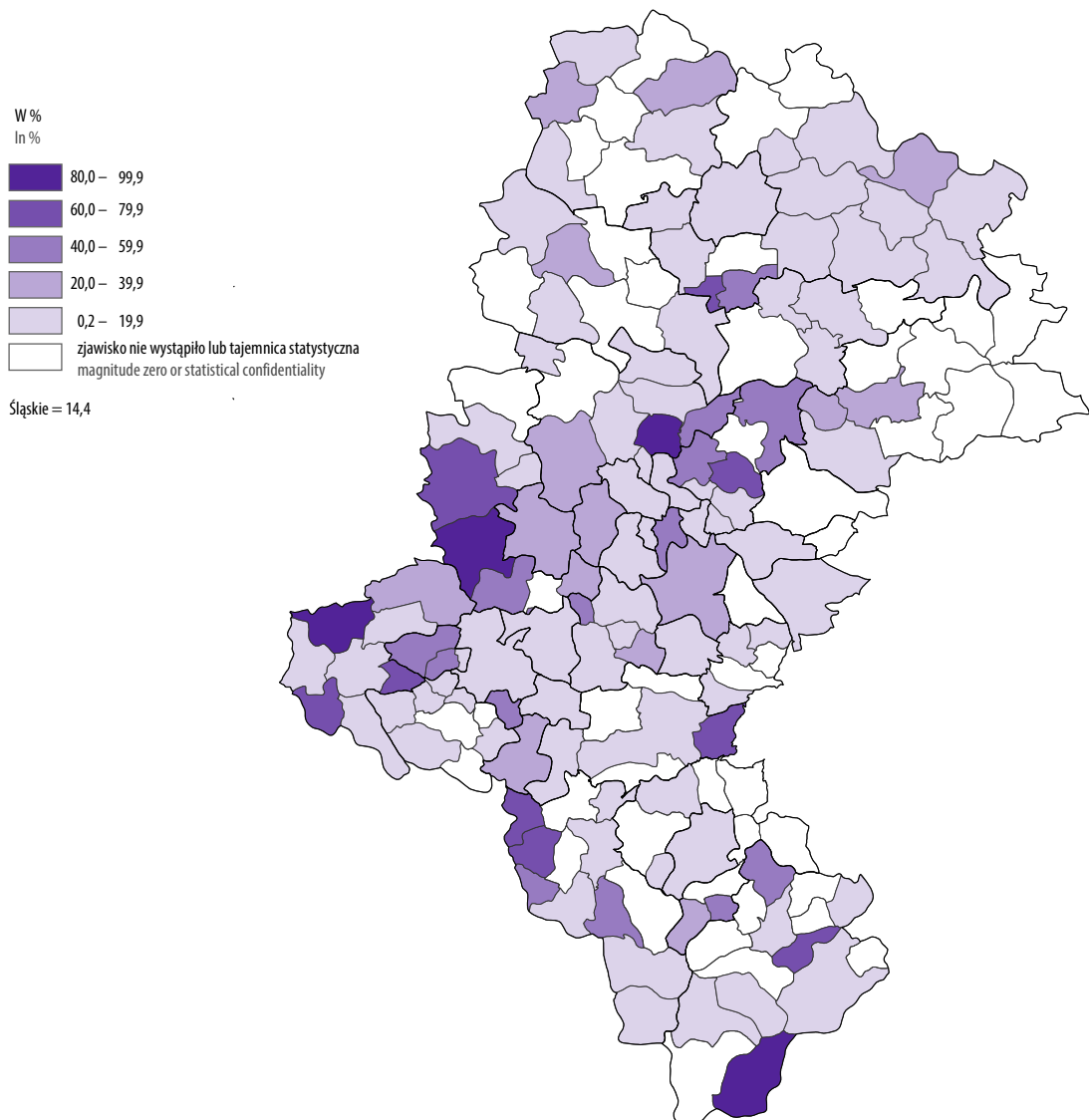
Tablica 51. Obszary zdegradowane w gminach
Table 51. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2021		2022		2021		2022	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area				powierzchnia obszaru zdegradowanego ^a area of degraded area ^a			
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %		w ha in ha		w % in %	
Ogółem Total	111	116	100,0	100,0	169737	177813	100,0	100,0
Gminy miejskie Urban gminas	25	26	22,4	22,4	14638	15600	8,8	8,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	15	17	14,7	14,7	27945	29077	16,4	16,4
Gminy wiejskie Rural gminas	55	56	48,3	48,3	95211	100189	56,3	56,3
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas	16	17	14,7	14,7	31943	32947	18,5	18,5

a W momencie jego wyznaczenia. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a At the time of designation. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Mapa 60. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin w 2022 r.
 Map 60. Share of area of degraded area in total areas of gminas in 2022

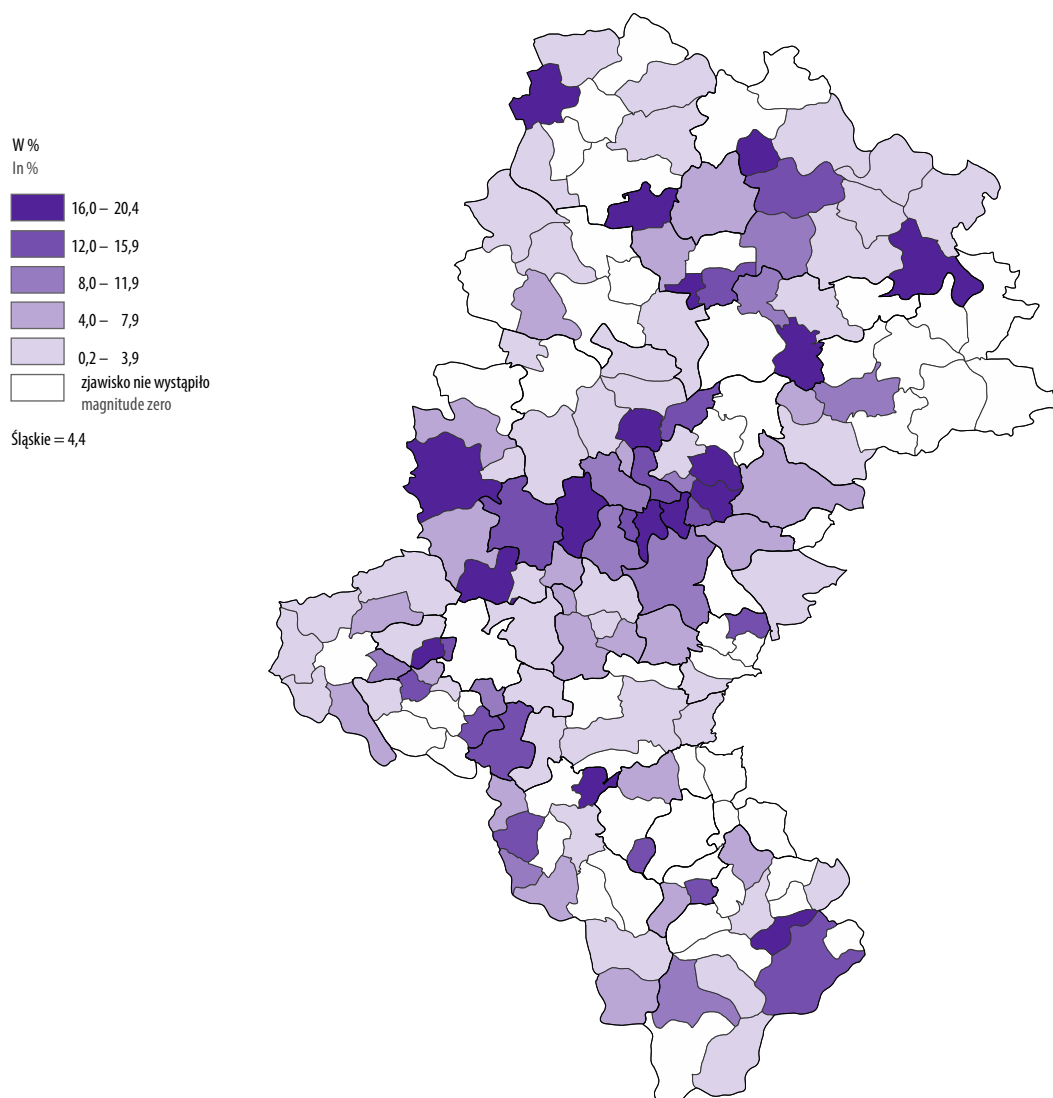
W końcu 2022 r. na obszarze zdegradowanym w momencie jego wyznaczania w województwie śląskim zamieszkiwało 1209,3 tys. osób, tj. o 4,8% więcej niż w końcu 2021 r. Stanowili oni 27,8% ogółu ludności.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcyjnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

W 2022 r. w województwie śląskim obszar rewitalizacji w gminach, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR obejmował 53,8 tys. ha, tj. o 0,2% mniej niż w 2021 r. Stanowił on 4,4% powierzchni gmin w województwie (podobnie jak przed rokiem). Wśród typów funkcjonalnych terenów, na których ustanowiono obszar rewitalizacyjny, dominowały tereny mieszkalne łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunalnymi. W województwie stanowiły one 78,5%, z czego 41,5% znajdowało się w mieście, a 37,0% na wsi. Udział terenów zielonych w powierzchni obszarów rewitalizacyjnych wyniósł 2,4%, terenów niezamieszkałych zabudowanych – 8,9%, a pozostałych terenów niezamieszkałych – 10,3%.

Mapa 61. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.

Map 61. Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2022

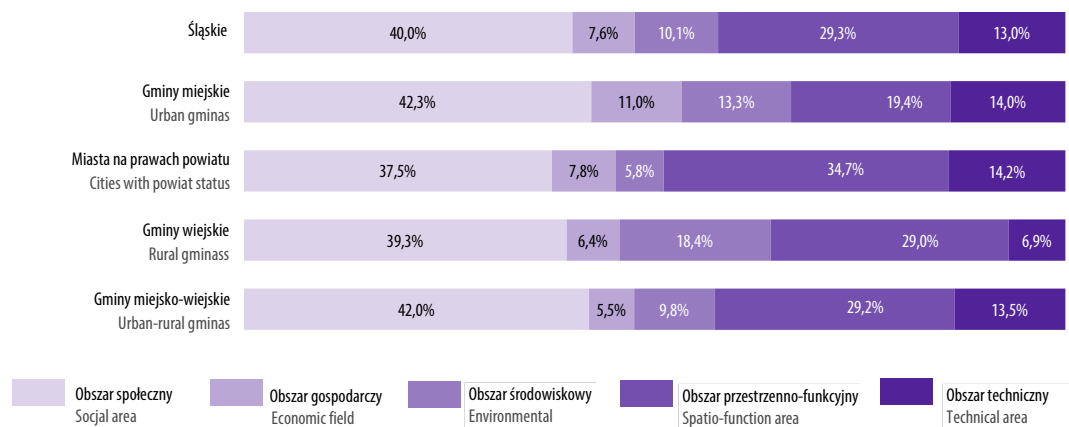
W końcu 2022 r. na obszarze rewitalizacji w województwie śląskim zamieszkiwało 743,6 tys. osób, tj. o 2,1 tys. (o 0,3%) więcej niż w końcu 2021 r. Stanowili oni 17,1% ogółu ludności.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

W 2022 r. liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR na cały okres obowiązywania programu ogółem wyniosła 30433, tj. o 70 mniej niż w 2021 r. Udział przedsięwzięć zaplanowanych według rodzaju gmin do ogółu przedsięwzięć zaplanowanych był zróżnicowany. Odsetek przedsięwzięć zaplanowanych w gminach miejskich wyniósł – 20,0%, w miastach na prawach powiatu – 38,1%, w gminach wiejskich – 28,6%, a gminach miejsko-miejskich – 13,4%. Biorąc pod uwagę obszar interwencji, najwięcej przedsięwzięć zanotowano w obszarze społecznym (70,0% wobec 42,7%), następnie w obszarze przestrzenno-funkcyjnym (29,3% wobec 26,8%), a najmniej w obszarze gospodarczym (7,6% wobec 7,7%).

Wykres 79. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w % w 2022 r.

Chart 79. Structure of revitalisation undertakings planned in GPR/PR revitalisation programme by intervention areas in % in 2022

Udział przedsięwzięć rozpoczętych/realizowanych/zrealizowanych wśród ogółu przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR/PR wyniósł 22,7% (przed rokiem – 19,6%). Odsetek przedsięwzięć rozpoczętych/realizowanych/zrealizowanych w gminach miejskich wyniósł – 22,9%, w miastach na prawach powiatu – 25,4%, w gminach wiejskich – 22,7%, a gminach miejsko-miejskich – 15,0%.

Rozdział 8. Wybrane dane o województwie śląskim

Chapter 8. Selected data on Śląskie Voivodship

Tablica 52. Wybrane dane o województwie śląskim
Table 52. Selected data on Śląskie Voivodship

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
1	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	2002913,2	1130773,5	1156678,8	1491868,4
2	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	446561,4	276581,4	485324,5	416777,1
3	Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,033	0,033	0,034	0,034
4	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	30,7	34,7	35,9	39,1
5	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,9	-1,4	-1,4	-2,1
6	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,1	9,4	9,9	9,4
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,5	-1,0	-0,9	-1,1
8	Wskaźnik starości demograficznej w %	16,7	17,3	18,0	18,6
9	Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	.	822	876	905
10	Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w % (4 kwartał)	50,7	51,6	51,5	51,2
11	Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w % (4 kwartał)	54,0	54,2	53,4	52,7
12	Stopa bezrobocia według BAEL ^a w % (4 kwartał)	6,1	4,9	3,5	2,9
13	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	17	11	8	7
14	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł	4329,71	4372,86	4590,73	4970,73
15	Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	1147,3	1149,3	1151,4	1179,8
16	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	2429,61	2477,08	2532,76	2622,91
17	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1420,54	1513,23	1645,75	1757,03
18	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %
19	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	4,9	4,4	3,8	3,4
20	Dzieci przebywające w żłobkach ^c i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	61	72	80	100
21	Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	380,7	384,0	387,4	391,2
22	Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	29,7	29,8	29,6	30,3
23	Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,8	8,0	7,8	8,0
24	Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1411	1387	1408	1454

a Od 2021 r. wyniki zostały uogólnione na podstawie danych o ludności rezydującej w Polsce zamieszkałej w mieszkaniach i pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021 i nie są w pełni porównywalne z danymi
a From 2021 onwards, the results have been generalised on the basis of data on Poland's resident population living in dwellings and derived from balance sheets compiled on the basis of the 2021 Census and are not fully

2019	2020	2021	2022	2023	Specification	No.
1815350,4	1528219,2	1584191,4	1708129,4	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN	1
779500,9	460890,6	264316,5	280930,8	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN	2
0,035	0,035	0,036	0,036	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³	3
39,3	44,2	45,3	44,5	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in %	4
-2,5	-5,0	-7,2	-5,8	-5,6	Natural increase per 1,000 population	5
9,0	8,6	7,9	7,3	6,4	Live births per 1,000 population	6
-1,0	-0,8	-1,0	-1,0	-0,6	Net migration for permanent residence per 1,000 population	7
19,2	19,6	20,1	20,7	21,3	Old age ratio in %	8
914	905	924	968	.	Children aged 3-6 attending pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3-6	9
51,5	52,1	55,7	55,7	55,1	Employment rate by LFS ^a in % (4 quarter)	10
52,8	53,9	57,0	56,6	56,5	Activity rate by LFS ^a in % (4 quarter)	11
2,5	3,2	2,4	1,8	2,5	Unemployment rate by LFS ^a in % (4 quarter)	12
8	14	8	9	9	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)	13
5311,15	5481,24	5920,61	6837,53	7695,21	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^b in PLN	14
1184,6	1186,6	1176,6	1167,2	.	Annual average number of retirees and pensioners in thousand	15
2731,77	2864,70	3044,95	3298,25	.	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	16
1897,39	2050,36	2179,89	2377,76	.	Average monthly available income per capita in households in PLN	17
10,7	9,5	11,2	7,8	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %	18
3,0	2,8	2,6	2,4	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %	19
115	122	152	174	.	Children staying in nurseries ^c and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3	20
395,5	410,9	417,2	423,9	.	Dwelling stocks per 1,000 population (as of 31 December)	21
30,8	31,8	31,4	31,3	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita in m ³	22
8,0	7,1	7,9	8,2	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita	23
1470	1489	1517	1485	.	Population per out-patient health care unit (as of 31 December)	24

prezentowanymi w poprzednich edycjach. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.

comparable with data presented in previous editions of the Report. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds. 9 persons. c Since 2021 including nursery wards.

Tablica 52. Wybrane dane o województwie śląskim (dok.)
 Table 52. Selected data on Śląskie Voivodship (cont.)

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
1	Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	97,5	96,1	94,8	96,3
2	Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	1,9	3,2	4,4	3,0
3	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b w mln zł (ceny bieżące)	20116,2	19968,9	20368,1	23732,0
4	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	104,8	99,3	102,0	116,5
5	Nakłady wewnętrzne ^c na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	295,4	263,9	336,2	412,1
6	Sprzedaż detaliczna towarów ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	101,3	108,1	114,6	113,3
7	Drogi powiatowe i gminne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	153,3	154,1	154,7	154,3
8	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	5,8	4,1	3,2	3,2
9	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:				
	ogółem	57,2	55,1	54,9	54,3
10	gminy ^d	57,5	51,8	51,1	50,9
11	miasta na prawach powiatu	60,7	58,1	57,8	56,9
12	powiaty	39,8	41,1	42,1	41,8
13	województwo	48,4	62,1	66,6	64,2
	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:				
14	ogółem	19,7	11,5	12,5	17,4
15	gminy ^d	17,3	10,5	13,4	17,6
16	miasta na prawach powiatu	18,3	11,0	11,4	15,8
17	powiaty	15,7	12,4	14,4	19,9
18	województwo	42,4	20,9	16,9	29,0
	Dotacje inwestycyjne ogółem ^e dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:				
19	ogółem	1906,1	797,5	613,0	1545,3
20	gminy ^d	386,3	268,6	196,4	436,1
21	miasta na prawach powiatu	808,8	316,1	239,1	689,6
22	powiaty	147,8	94,1	103,2	201,8
23	województwo	563,2	118,7	74,3	217,9
	Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:				
24	ogółem	69,7	658,5	-19,3	-364,3
25	gminy ^d	37,9	349,7	-22,2	-181,5
26	miasta na prawach powiatu	20,8	222,9	-36,5	-317,1
27	powiaty	39,4	64,5	16,4	5,1
28	województwo	-28,4	21,5	23,0	129,2

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba Pracujących przekracza 9 osób. c Bez amortyzacji środków trwałych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Excluding depreciation of fixed

2019	2020	2021	2022	2023	Specification	No.
96,7	99,2	94,2	93,7	95,2	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %	1
2,6	0,6	4,9	5,3	3,7	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %	2
25754,1	22439,8	22511,9	30751,8	.	Investment outlays of non-financial enterprises ^b in million PLN (current prices)	3
108,5	87,1	100,3	136,6	.	Investment outlays of non-financial enterprises ^b (previous year=100; current prices)	4
544,0	536,1	680,1	795,0	.	Intramural expenditure ^c on research and development per capita in PLN (current prices)	5
113,5	104,1	114,9	104,6	102,8	Retail sale of goods ^b (previous year=100; current prices)	6
156,2	159,2	155,5	155,0	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area in km	7
4,4	7,4	6,7	9,5	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %	8
52,9	51,5	51,1	53,8	.	Share of own revenue in total revenue of local government units in %	9
48,8	48,7	46,4	50,1	.	total	10
54,6	53,4	53,4	56,4	.	gminas ^d	11
45,9	45,8	43,5	42,6	.	cities with powiat status	12
69,1	57,4	65,6	66,8	.	powiats	13
					voivodship	
16,2	15,4	14,6	16,0	.	Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %	14
16,0	13,9	13,1	16,3	.	total	15
15,4	13,8	13,1	14,7	.	gminas ^d	16
16,4	15,5	14,3	14,9	.	cities with powiat status	17
25,6	40,0	36,9	28,1	.	powiats	18
					voivodship	
1659,2	1965,7	1810,3	1753,8	.	Total investment grants ^d for local government units in million PLN	19
577,0	534,8	666,4	730,4	.	total	20
786,8	904,1	770,9	771,4	.	gminas ^d	21
124,3	142,6	96,6	128,5	.	cities with powiat status	22
171,1	384,3	276,3	123,6	.	powiats	23
					voivodship	
-192,5	569,8	1659,7	-1566,4	.	Result of budgets of local government units in million PLN	24
12,4	425,0	873,2	-396,8	.	total	25
-432,4	25,4	485,5	-1176,8	.	gminas ^d	26
57,7	192,2	132,1	-65,3	.	cities with powiat status	27
169,9	-72,8	168,9	72,5	.	powiats	28
					voivodship	

d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu. e Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

assets. d Excluding gminas which are also cities with powiat status. e Sum of all types of investment grants.

Rozdział 9. Wybrane dane o Katowicach

Chapter 9. Selected data on Katowice

Tablica 53. Wybrane dane o Katowicach
Table 53. Selected data on Katowice

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tonach/rok:				
1	gazowych	1145993	907008	1129441	1156350
2	pyłowych	296	196	220	243
3	Odpady wytworzone ^a w tys. t	1592,4	1228,0	1110,2	830,4
4	Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	320,2	327,0	345,8	349,3
5	Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	299910	298111	296262	294510
6	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3,4	-2,5	-3,2	-2,9
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-3,3 ^b	-2,8	-2,4	-2,6
8	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	620	642	663	686
9	Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^c na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	754	880	932	754
10	Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 grudnia) w %	3,8	2,8	2,2	1,7
11	Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (stan w dniu 31 grudnia) w %	56,9	55,0	54,1	55,1
12	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	11	6	4	4
13	Liczba osób na 1 przychodnię ^d (stan w dniu 31 grudnia)	977	940	932	975
14	Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^d na 1 mieszkańca	13,1	14,3	13,5	13,8
15	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	5,3	5,0	4,8	4,4
16	Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^e i klubach dziecięcych w %	14,3	15,8	18,6	20,3
17	Miejsca w żłobkach ^e i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	160	190	218	253
18	Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,13	2,09	2,05	2,03
19	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	155	159	162	161
20	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	91	90	91	93
21	Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	35	38	41	38
22	Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^f w %	-5,9	-0,7	3,1	2,4
23	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^g na 1 mieszkańca w zł	6391	5978	8047	5978
24	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,9	5,6	5,5	3,0
25	Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	3879	4048	4162	4459
26	Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	964	489	527	1074

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do obliczenia ogólnego salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r. c Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. g Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a During the year; excluding municipal waste. b In calculating the total net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. c Including children in units performing health care activities throughout economic entities employing more than 49 persons. g Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

2019	2020	2021	2022	2023	Specification	No.
					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in tonnes/year:	
966492	816912	999182	202926	.	gases	1
207	152	132	101	.	particulates	2
856,8	760,6	633,2	438,3	.	Waste generated ^a in thousand tonnes	3
317,6	319,7	306,3	288,8	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg	4
292774	286369	282755	280190	279190	Population (as of 31 December)	5
-3,5	-6,2	-8,3	-6,7	-6,0	Natural increase per 1,000 population	6
-2,4	-1,3	-0,3	-1,7	0,9	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population	7
708	687	691	701	707	Non-working age population per 1,000 persons of working age (as of 31 December)	8
974	962	1053	1117	.	Children 3-6 aged in pre-primary establishments ^c per 1,000 children aged 3-6	9
1,0	1,7	1,8	1,5	1,0	Registered unemployment rate (as of 31 December) in %	10
38,8	32,7	47,4	49,3	36,5	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons (as of 31 December) in %	11
3	9	3	4	2	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)	12
935	948	924	878	.	Population per 1 out-patient departments ^d (as of 31 December)	13
14,3	12,7	14,7	15,4	.	Medical consultations provided in out-patient health care ^d per capita	14
4,1	3,7	3,5	3,4	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %	15
25,7	29,6	36,1	37,6	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^e and children's club in %	16
291	354	431	439	.	Places in nurseries ^e and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)	17
2,00	1,88	1,83	1,79	.	Population per 1 dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)	18
166	174	183	191	197	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)	19
96	100	105	109	113	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)	20
40	42	46	50	52	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)	21
2,1	-3,0	3,2	5,6	4,1	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^f in %	22
6911	9775	8100	9037	.	Investment outlays per enterprises (current prices) ^g per capita in PLN	23
4,6	12,0	8,2	6,6	10,6	Dwellings completed per 1,000 population	24
4704	4939	5439	5858	.	Own revenue of the city budget per capita in PLN	25
1570	1630	1323	1561	.	Property expenditure of the city budget per capita in PLN	26

wykonyujących działalność leczniczą. d Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. e Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach 2017–2021 żłobkami.

the school year. d Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. e Since 2021 including nursery wards as well as in 2017–2021 workplace nurseries. f Data concern

Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Chapter 10. Selected data on cities with powiat status

Tablica 54. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Table 54. Selected data on cities with powiat status

Lp.	Wyszczególnienie	Bielsko-Biała	Bytom	Chorzów	Częstochowa	Dąbrowa Górnicza
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w tonach/rok:					
1	gazowych	222414	107172	1516986	1202427	7859288
2	pyłowych	29	84	37	83	748
3	Odpady wytworzone ^a w 2022 r. w tys. t	72,8	267,2	173,9	211,2	3074,5
4	Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2022 r. w kg	84,8	259,2	245,9	256,1	289,8
5	Ludność w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	165766	147759	100593	205969	113460
6	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	-4,7	-8,0	-8,8	-8,4	-8,7
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.	-1,8	-5,0	-3,5	-3,3	-2,6
8	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	785	687	688	799	791
9	Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2022/23	1121	946	934	1060	1002
10	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	1,9	8,2	3,5	3,2	4,6
11	Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2023 r. (stan dnia 31 grudnia) w %	34,7	50,7	38,1	35,2	47,5
12	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	10	12	15	15	6
13	Liczba osób na 1 przychodnię w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	1042	2021	1568	1310	1713
14	Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2022 r.	12,1	7,9	8,7	9,5	7,7
15	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2022 r. w %	1,6	3,6	3,2	2,7	1,6
16	Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2022 r. w %	17,6	13,6	26,7	9,1	25,9
17	Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	228	156	372	103	282
18	Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,19	2,02	1,87	2,06	2,22
19	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	174	120	124	138	119
20	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	119	76	87	98	85
21	Spółki handlowe na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	28	12	17	20	15
22	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^c na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	6337	3451	8275	4785	39757
23	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	4,2	1,2	4,6	5,9	4,0
24	Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	4991	3470	3986	4075	5274
25	Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	1516	931	699	1305	1754

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących a Excluding municipal waste. b Including children in units performing healthcare activities throughout the school year. c Data concern economic entities in which the of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

Gliwice	Jastrzębie- -Zdrój	Jaworzno	Katowice	Mysłowice	Specification	No.
					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2022 in tonnes/year:	
464718	578728	648125	202926	92198	gases	1
164	114	367	101	53	particulates	2
675,5	4078,5	579,1	438,3	248,3	Waste generated ^d w 2022 in thousand tonnes	3
269,8	232,1	271,9	288,8	233,7	Mixed municipal waste collected per capita in 2022 in kg	4
169915	82301	86812	279190	71280	Population in 2023 (as of 31 December)	5
-4,6	-6,2	-6,5	-6,0	-4,4	Natural increase per 1,000 population in 2023	6
-1,4	-3,5	-1,8	0,9	-1,0	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023	7
750	711	714	707	705	Non-working age population per 1,000 persons of working age in 2023 (as of 31 December)	8
1037	981	959	1117	938	Children aged 3-6 in attending pre-primary establishments ^b per 1,000 children aged 3-6 in 2022/23 school year	9
2,1	3,6	4,0	1,0	4,2	Registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December)	10
42,4	38,0	40,5	36,5	47,1	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons in 2023 (as of 31 December) in %	11
15	7	10	2	9	Registered unemployed persons per a job offer in 2023 (as of 31 December)	12
1390	1933	2366	878	1493	Population per 1 out-patient departments in 2022 (as of 31 December)	13
9,6	8,4	7,9	15,4	8,2	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2022	14
2,5	1,8	1,7	3,4	1,9	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2023 in %	15
24,2	14,9	23,3	37,6	19,5	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in 2023 in %	16
289	158	242	439	258	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31 December)	17
2,07	2,53	2,38	1,79	2,36	Population per dwelling in dwelling stocks in 2022 (as of 31 December)	18
156	80	113	197	117	Entities of the national economy per 1,000 population in 2023 (as of 31 December)	19
98	59	82	113	86	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population in 2023 (as of 31 December)	20
21	6	11	52	14	Commercial companies per 1,000 population in 2023 (as of 31 December)	21
13205	8699	4998	9037	4869	Investment outlays in enterprises (current prices) ^f per capita in 2022 in PLN	22
4,6	1,4	3,3	10,6	4,7	Dwellings completed per 1,000 population in 2023	23
5739	3964	5296	5858	3706	Own revenue of the city budget per capita in 2022 in PLN	24
2540	1120	1006	1561	791	Property expenditure of the city budget per capita in 2022 in PLN	25

przekracza 9 osób, według lokalizacji inwestycji.

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)

Selected data on cities with powiat status (cont.)

Tablica 54. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)

Table 54. Selected data on cities with powiat status (cont.)

Lp.	Wyszczególnienie	Piekary Śląskie	Ruda Śląska	Rybnik	Siemianowice Śląskie	Sosnowiec
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w tonach/rok:					
1	gazowych	70877	171770	3752215	546604	121660
2	pyłowych	14	92	270	62	13
3	Odpady wytworzone ^a w 2022 r. w tys. t	50,7	492,7	1982,0	31,4	104,6
4	Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2022 r. w kg	218,1	237,0	208,9	256,1	196,9
5	Ludność w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	51707	130302	130887	63401	187115
6	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	-7,7	-5,9	-3,9	-7,1	-8,4
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.	-0,4	-3,3	-2,7	-0,8	-2,8
8	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	743	708	719	744	789
9	Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2022/23	916	916	984	950	1017
10	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	7,3	2,7	2,7	3,7	5,5
11	Długotrwałe bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2023 r. (stan dnia 31 grudnia) w %	51,8	18,6	39,3	33,8	47,2
12	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	5	15	5	5	10
13	Liczba osób na 1 przychodnię w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	1738	2268	1805	1775	1576
14	Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2022 r.	8,2	8,3	7,0	7,7	8,7
15	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2022 r. w %	1,8	3,3	2,2	3,5	2,7
16	Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2022 r. w %	11,3	16,3	15,4	26,1	27,5
17	Miejsca w żłobkach ^d i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	119	191	167	325	360
18	Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,28	2,16	2,51	2,00	2,01
19	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	93	89	118	108	125
20	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	66	68	85	81	91
21	Spółki handlowe na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	11	8	13	11	13
22	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^c na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	2414	3397	5282	4213	4241
23	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	2,9	2,2	2,6	5,5	3,9
24	Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	3435	3871	4322	3538	3787
25	Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	1200	1383	1578	1090	944

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących a Excluding municipal waste. b Including children in units performing health care activities throughout the school year. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

Świętochłowice	Tychy	Zabrze	Żory	Specification	No.
				Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2022 in tonnes/year:	
39013	725830	526648	36973	gases	1
4	39	81	27	particulates	2
29,5	204,7	133,7	13,9	Waste generated ^a w 2022 in thousand tonnes	3
221,0	200,8	229,2	228,8	Mixed municipal waste collected per capita in 2022 in kg	4
45434	122045	153838	61774	Population in 2023 (as of 31 December)	5
-5,0	-5,4	-5,9	-1,9	Natural increase per 1,000 population in 2023	6
-2,3	-2,5	-4,6	0,9	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023	7
709	780	693	755	Non-working age population per 100 persons of working age in 2023 (as of 31 December)	8
869	1052	958	1021	Children aged 3-6 in attending pre-primary establishments ^b per 1,000 children aged 3-6 in 2022/23 school year	9
4,3	1,7	4,2	3,2	Registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December)	10
36,1	27,7	42,1	36,4	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons in 2023 (as of 31 December) in %	11
1	3	8	24	Registered unemployed persons per a job offer in 2023 (as of 31 December)	12
2290	1353	1539	1994	Population per 1 out-patient departments in 2022 (as of 31 December)	13
7,9	9,5	8,5	7,2	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2022	14
3,3	2,0	3,2	1,7	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2022 in %	15
18,6	27,8	24,6	25,5	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in 2022 in %	16
278	337	307	304	Places in nurseries ^d and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 in 2022 (as of 31 December)	17
1,97	2,31	2,17	2,67	Population per dwelling in dwelling stocks in 2022 (as of 31 December)	18
97	124	118	110	Entities of the national economy per 1,000 population in 2023 (as of 31 December)	19
72	86	77	83	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population in 2023 (as of 31 December)	20
9	20	10	11	Commercial companies per 1,000 population in 2023 (as of 31 December)	21
1638	13335	3786	9511	Investment outlays in enterprises (current prices) ^e per capita in 2022 in PLN	22
2,6	6,1	3,5	6,6	Dwellings completed per 1,000 population in 2023	23
3558	4515	3804	3624	Own revenue of the city budget per capita in 2022 in PLN	24
2012	1705	1283	1404	Property expenditure of the city budget per capita in 2022 in PLN	25

przekracza 9 osób, według lokalizacji inwestycji.